Kurt Vonnegut
Pianul mecanic

Traducere din engleză de SANDA ARONESCU

Pentru Jane - Dumnezeu s-o binecuvânteze

Luați seama la crinii câmpului cum cresc; nu se ostenesc, nici nu torc. Şi totuşi, vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu se înveşmânta ca unul dintre ei.

MATEI, 6:28, 29

Cuvânt înainte

Această carte nu este despre ceea ce este, ci despre ceea ce ar putea fi. Personajele sunt modelate după persoane încă nenăscute, sau poate sugari, acum, când se scrie această carte.

Este vorba mai ales despre manageri şi ingineri. In acest moment al istoriei, anul 1952 d. Ch., viețile şi libertatea noastră depind în mare măsură de talentul, imaginația şi curajul managerilor şi inginerilor noştri şi sper că Dumnezeu îi va ajuta să rămână în viață şi liberi.

Dar această carte este despre un alt moment din istorie, când nu va mai exista război si...

1

Uium, New York, este alcătuit din trei părți.

In nord-vest, sunt managerii, inginerii, funcționarii publici şi câțiva experți; în nord-est, sunt maşinile; iar în sud, peste râul Iroquois, este zona cunoscută la nivel local sub numele de Homestead, unde trăiesc majoritatea oamenilor.

Dacă podul de peste Iroquois ar fi dinamitat, puține activități ale rutinei cotidiene ar fi întrerupte. Puțini oameni de pe ambele maluri au vreun alt motiv, în afară de curiozitate, să-l traverseze.

In timpul războiului, în sute de Uium-uri din toată America, managerii şi inginerii au învățat să se descurce fără bărbații şi femeile de acolo, care au plecat la luptă. A fost miracolul cu care s-a câştigat războiul - producție aproape fără mână de lucru. In dialectul din partea de nord a râului, războiul a fost câştigat prin know-how. Democrația a supraviețuit datorită know-how-ului.

La zece ani după război - după ce bărbații şi femeile se întorseseră acasă, după ce revoltele fuseseră înăbuşite, după ce mii de oameni fuseseră întemnițați sub incidența legii anti-sabotajului -, doctorul Paul Proteus mângâia o pisică în biroul lui. Era cea mai importantă, cea mai strălucită persoană din Uium, managerul Uzinei Uium, deşi nu avea decât treizeci şi cinci de ani. Era înalt, slab, nervos şi brunet, iar aspectul plăcut şi blând al feței sale lungi era deformat de nişte ochelari cu rame negre.

Nu se simțea important sau inteligent în momentul acela şi nici nu se mai simțise astfel de câtva timp. Principala lui preocupare în clipa aceea era să se asigure că pisica era mulțumită în noul său mediu.

Cei îndeajuns de vârstnici ca să-şi amintească şi prea vârstnici ca să constituie o concurență spuneau cu duioşie că doctorul Proteus semăna leit cu tatăl lui în tinerețe - şi era un lucru general acceptat, deşi cu resentimente în anumite cercuri, că, într-o bună zi, Paul se va ridica aproape la fel de sus în organizație ca tatăl lui. Doctorul George Proteus, era la data morții sale primul director

național, industrial, comercial, de comunicații, de produse alimentare şi de resurse, poziție de care doar preşedinția Statelor Unite se apropia ca importanță.

Cât despre şansele ca genele Proteus să se transmită generației următoare, acestea erau, practic, nule. Soția lui Paul, Anita, secretara lui în timpul războiului, era stearpă. Culmea ironiei a fost că, după cum oricine poate confirma, el o luase în căsătorie după ce ea spusese că rămăsese sigur însărcinată, în urma sărbătorii victoriei de a-şi fi abandonat serviciul. - Iți place, pisoiaş? Cu solicitudine şi bucurându-se de plăcerea ei, tânărul Proteus trecea un sul de coli cu schițe şi planuri peste spinarea arcuită a pisicii. Mi-aaaaa-uuuu – e bine, nu?

O descoperise în dimineața aceea, lângă terenul de golf şi o luase ca să prindă şoareci în uzină. Chiar cu o noapte înainte, un şoarece rosese izolația unui cablu de control, scoțând temporar din funcțiune clădirile 17, 19 şi 21.

Paul apăsă pe interfon.

- Katharine?

- Da, domnule doctor Proteus.

- Katharine, când va fi dactilografiat discursul meu?

- Asta fac acum, domnule. In zece, cincisprezece minute e gata, promit.

Doctor Katharine Finch era secretara lui şi singura femeie din Uzina Uium. De fapt, era mai degrabă un simbol al categoriei din care făcea parte, decât un ajutor efectiv, deşi era utilă ca înlocuitoare a lui Paul, când el era bolnav sau avea chef să plece mai devreme. Doar ştabii cei mari - directorii generali sau cei plasați şi mai de sus - aveau secretare. în timpul războiului, managerii şi inginerii descoperiseră că grosul activității de secretariat poate fi făcut - la fel ca orice muncă inferioară - mai repede, mai eficient şi mai ieftin de către maşini. Anita era pe punctul de a fi concediată când Paul o luase de nevastă. Acum, de pildă, Katharine nu se comporta deloc ca o maşină, ceea ce era enervant, lălăindu-se cu discursul lui şi, în acelaşi timp, trăncănind cu presupusul

ei iubit, doctorul Bud Calhoun.

Bud, managerul terminalului de petrol din Uium, lucra numai când soseau încărcăturile de pe vase şi când plecau pe barje sau prin conducte; îşi petrecea majoritatea timpului între aceste pauze - ca acum - împuindu-i auzul lui Katharine cu euforia dulcelui său grai din Georgia.

Paul luă pisica în brațe şi o duse la imensa fereastră de întinderea peretelui.

- Sunt mulți, mulți şoricei acolo, pisoiaş, spuse el.

Ii arăta pisicii un vechi câmp de bătălie, acum liniştit. Acolo, în bazinul de la cotitura râului, indienii Mohawk îi învinseseră pe indienii Algonquin, olandezii pe indienii Mohawk, englezii pe olandezi, americanii pe englezi. Acum, peste oase, uluci putrezite, ghiulele şi săgeți, se întindea un triunghi de clădiri din oțel şi zidărie, cu laturile de câte şapte sute cincizeci de metri - Uzina Uium. Acolo unde odinioară oamenii răcniseră şi se hăcuiseră şi se luptaseră care pe care cu natura, zumzăiau, uruiau şi zăngăneau maşinile, făceau piese pentru cărucioare de copii şi dopuri pentru sticle, motociclete şi frigidere, televizoare şi triciclete - roadele păcii.

Paul îşi ridică privirea pe deasupra acoperişurilor marelui triunghi, spre râul Iroquois scăldat în soare şi dincolo de el - spre Homestead, unde dăinuiau încă multe dintre numele pionierilor: van Zandt, Cooper, Cortland, Stokes...

- Domnule doctor Proteus? se auzi din nou Katharine.

- Da, Katharine.

- S-a aprins din nou.

- Trei din Clădirea 58?

- Da, domnule - s-a aprins din nou lumina.

- Bine, sună-l pe doctorul Shepherd şi află ce măsuri a luat.

- Ați uitat că azi e bolnav?

- Atunci bănuiesc că trebuie să mă ocup eu.

Îşi puse haina, oftă enervat, luă pisica şi intră în biroul lui Katharine.

- Nu te ridica, nu te ridica, îi spuse el lui Bud, întins pe o canapea.

- Nici n-aveam de gând.

Trei dintre pereții încăperii erau acoperiți cu contoare, de la plintă până la tavan, lăsând libere doar uşile care duceau în holul exterior şi în biroul lui Paul. Cel de-al patrulea perete era, ca şi în biroul lui Paul, un geam imens. Contoarele erau identice, de mărimea unui pachet de țigări, zidite parcă în perete, şi fiecare era marcat cu o plăcuță de alamă strălucitoare. Fiecare era conectat la un grup de maşini de undeva din uzină. Un giuvaer roşu care clipea atrăgea atenția asupra celui de-al şaptelea contor de jos, al cincilea rând spre stânga, pe peretele estic.

Paul bătu uşor cu degetul în contor.

- Mda, aceeaşi poveste: numărul trei de la 58 scoate rebuturi. Aruncă o privire spre celelalte instrumente. Sper că asta-i tot.

- E singurul.

- Ce vrei să faci cu pisica? întrebă Bud. Paul pocni din degete.

- A, bine că m-ai întrebat. Am un proiect pentru tine, Bud. Vreau un soi de mecanism de semnalizare care să anunțe pisica unde poate găsi un şoarece.

- Electronic?

- Normal că electronic.

- E nevoie de un element senzorial care să poată mirosi un şoarece.

- Sau un şobolan. Vreau să lucrezi la asta cât sunt eu plecat.

În timp ce Paul ieşea, îndreptându-se spre maşină în lumina palidă a soarelui de martie, îşi dădu seama că Bud Calhoun îi va prezenta cu siguranță o alarmă de şoareci - pe care s-o poată înțelege o pisică - în momentul când el se va întoarce la birou. Paul se întreba uneori dacă el, unul, n-ar fi fost mai fericit într-o altă perioadă istorică, dar era dincolo de orice îndoială că Bud exact acum trebuia să trăiască. Mentalitatea lui Bud era cea desemnată ca fiind

tipic americană încă de când se născuse națiunea - avea perspicacitatea şi imaginația excentrică şi neliniştită a unui inventator de gadgeturi. Acesta era punctul culminant, sau pe aproape, al unor generații întregi de indivizi ca Bud Calhoun, cu toată industria americană integrată într-o singură uluitoare maşină Rube Goldberg.

Paul se opri la automobilul lui Bud, parcat lângă al lui. Bud se fudulise de mai multe ori cu caracteristicile sale speciale şi Paul îl puse, în joacă, la încercare.

- Să mergem, îi spuse el automobilului.

Se auzi un zbârnâit şi un declic şi portierele se deschiseră larg.

- Urcă, se auzi banda de sub bord.

Demarorul se învârti, motorul cuplă şi intră în ralanti, radioul porni.

Paul apăsă delicat un buton de pe manşa de comandă. Se auzi motorul torcând, nişte pinioane scrâşnind uşor şi cele două scaune din față se lăsară în jos, unul lângă celălalt, ca doi amanți cuprinşi de somn. Lui Paul îi aminti izbitor de o masă de operații pentru cai, pe care o văzuse într-un spital veterinar - calul fusese plimbat de-a lungul mesei înclinate, legat de ea, anesteziat şi apoi răsturnat în poziție operatorie de mecanismul tăbliei mesei. Şi-o imagina pe Katharine Finch prăbuşindu-se, prăbuşindu-se şi tot prăbuşindu-se, în timp ce Bud, cu mâna pe buton, mormăia ceva. Paul ridică scaunele apăsând pe un alt buton.

- La revedere, îi spuse el automobilului.

Motorul se opri, sunetul radioului clipi şi se stinse şi portiera se trânti.

- Nu lua fise de lemn, strigă automobilul când Paul se urcă într-al lui.

- Nu lua fise de lemn, nu lua fise de lemn, nu lua...

- N-o să iau!

Automobilul lui Bud tăcu, evident împăcat. Paul porni pe bulevardul lat şi curat care tăia în două platforma industrială, privind cum clipesc numerele clădirilor pe

lângă care trecea. O camionetă care claxona şi ai cărei pasageri îi făceau cu mâna ţâşni în goană din direcţia opusă, şerpuind jucăuşă pe strada pustie şi îndreptându-se spre poarta principală. Paul se uită la ceas. Era al doilea schimb care îşi terminase ziua de muncă. II enerva că veselia asta şcolărească era asociată cu genul de tineri de care avea nevoie pentru funcţionarea uzinei. Se consolă prudent cu ideea că atunci când el, Finnerty şi Shepherd veniseră să lucreze la Uzina Uium în urmă cu treisprezece ani, erau ceva mai maturi, nu se dădeau cocoşi ca ăştia şi n-aveau aere de elitişti.

Unii, printre care şi celebrul său tată, vorbeau pe vremuri de parcă inginerii, managerii şi oamenii de ştiinţă erau o elită. Dar când situaţia s-a precipitat ducând la război, oamenii au recunoscut că know-how-ul american era singura soluţie în faţa efectivelor potenţiale uriaşe ale inamicului şi se vorbea de nişte adăposturi mai adânci, mai solide pentru deţinătorii de know-how şi despre necesitatea de a ţine această cremă a societăţii departe de luptele de pe front. Dar ideea de elită nu fusese agreată de prea mulţi. După ce Paul, Finnerty şi Shepherd absolviseră colegiul, la începutul războiului, se simţiseră laşi fiindcă nu se duceau să lupte şi umili în faţa celor care se duceau. Dar acum, treaba asta cu elita, siguranţa acestei superiorităţi, convingerea că ierarhia încununată cu manageri şi ingineri era corectă - toate fuseseră insuflate tuturor absolvenţilor de colegiu şi nu exista scăpare.

Paul se simţi mai bine când intră în Clădirea 58, o construcţie lungă şi îngustă, cuprinzând patru cvartale. Era preferata lui. I se spusese să demoleze partea de nord a clădirii şi să ridice alta şi reuşise să convingă Direcţiunea să renunţe. Partea de nord era cea mai veche clădire a uzinei şi Paul o salvase - prezenta un interes istoric pentru vizitatori, argumentase el în faţa Direcţiunii. Dar el descuraja vizitatorii şi îi detesta; de fapt salvase partea nordică a Clădirii 58 pentru el însuşi. Era atelierul

mecanic originar, înfiinţat de Edison în 1886, anul în care mai deschisese unul în Schenctady, şi Paul îl vizita în perioadele de deprimare, ca să se liniştească. Era un vot de încredere din trecut, considera el - un loc unde trecutul recunoştea cât de jalnic şi de mizerabil fusese, unde puteai privi dinspre vechi spre nou şi puteai să vezi cât de departe ajunsese omenirea. Paul avea nevoie de această confirmare din când în când.

Judecând obiectiv, încercă Paul să se asigure, lucrurile mergeau mai bine ca oricând. In primul rând, după marea baie de sânge din război, lumea scăpase de-a binelea de grozăvii nefireşti, precum foametea în masă, întemniţarea în masă, tortura în masă, asasinarea în masă. Judecând obiectiv, know-how-ul şi domnia legii în lume aveau în sfârşit şansa mult aşteptată de a face din Pământ un loc foarte plăcut şi confortabil, în care oamenii să poată aştepta cu înfrigurare Ziua Judecăţii de Apoi.

Paul îşi dorea să fi plecat pe front, să fi auzit acel tumult şi acel vacarm absurd, să fi văzut răniţii şi morţii şi poate să se fi ales cu ceva schije în picior. Poate că acolo ar fi putut înţelege cât de bine era acum totul, prin comparaţie, ar fi putut să vadă ceea ce părea atât de limpede pentru alţii - că tot ceea ce făcea, făcuse şi va face ca manager şi inginer era vital, ireproşabil şi că el adusese de fapt epoca de aur. In ultimul timp, slujba lui, sistemul şi strategia organizaţională îl enervau, îl plictiseau sau îl scârbeau, în diverse grade.

Paul stătea în partea veche a Clădirii 58, plină acum cu aparate de sudură şi cu un banc de bobine de izolaţie. Il liniştea să se uite în sus la grinzile de lemn, neregulate din cauza urmelor de teslă de sub varul care se cojise şi la zidurile de cărămidă, suficient de moale pentru ca - Dumnezeu ştie cu cât timp în urmă - oamenii să-şi dăltuiască în ele iniţialele: KTM, DG, GP, BDH, HB, NNS. Paul îşi imagină o clipă - aşa cum făcea deseori când vizita Clădirea 58 - că era Edison şi stătea în picioare pe pragul unei clădiri solitare din cărămidă, pe malul râului Iroquis,

în timp ce vântul de iarnă din nordul statului biciuia câmpul de mătură de afară. Pe grinzi se mai vedea şi acum ce făcuse Edison cu singuratica hală din cărămidă; găurile de piroane arătau locurile unde cilindrii de deasupra transmiteau odinioară energia unei păduri de curele, iar podeaua din buşteni era neagră de ulei şi scrijelită de picioarele maşinilor rudimentare pe care le învârtiseră curelele. Pe peretele biroului său, Paul avea o fotografie cu atelierul aşa cum fusese el la început. Toți angajații, majoritatea recrutați de la fermele din jur, stăteau în picioare, umăr la umăr, printre aceste instalații rudimentare, privind fotograful cu o demnitate şi o mândrie aproape feroce, ridicoli cu gulerele şi meloanele lor rigide. Era clar că fotograful era obişnuit să pozeze echipe sportive şi organizații frățeşti, pentru că fotografia avea atmosfera acestora, după moda zilei. Pe fiecare chip se citea promisiunea sfidătoare a forței fizice şi în acelaşi timp atitudinea proprie unui ordin secret, situat deasupra şi în afara societății, în virtutea participării la ritualuri importante şi impresionante, pe care profanii puteau doar să le bănuiască - şi să se înşele. Mândria forței şi a importantului mister se citea în egală măsură în ochii măturătorilor, ca şi în cei ai maşiniştilor şi inspectorilor sau ai maistrului, singurul personaj care nu avea la el sufertaşul cu mâncare. Se auzi o sonerie şi Paul se trase într-o parte a intervalului, în timp ce o maşină de măturat trecu zăngănind pe şine, stârnind un nor de praf cu periile sale rotitoare şi aspirând apoi norul printr-un bot lacom. Pisica din brațele lui Paul îi smulse cu ghearele câteva fire din haină şi scuipă spre maşină. Paul simți că îl ustură ochii şi îşi dădu seama că privise direct în flama şi ploaia de scântei a aparatelor de sudură fără să se protejeze. îşi prinse nişte lentile întunecate peste ochelari şi trecu prin mirosul antiseptic de ozon spre grupul de strunguri numărul trei, aflat în centrul clădirii, în aripa nouă.

Se opri o clipă la ultimul grup de aparate de sudură dorindu-şi ca Edison să fie cu el ca să-l vadă. Bătrânul ar

fi fost fascinat. Două plăci de oțel erau desprinse dintr-o grămadă şi expediate pe un tobogan; erau apoi apucate de nişte brațe mecanice şi aruncate sub aparatul de sudură. Capetele de sudură coborau, sfârâiau şi se ridicau. O baterie de ochi electrici urmărea îndurerată unirea celor două plăci, semnala unui contor din biroul lui Katharine că totul e în ordine cu grupul de aparate de sudură din Clădirea 58 şi plăcile sudate alunecau pe un alt tobogan, în fălcile grupului de prese compostoare de la subsol. La fiecare şaptesprezece secunde, fiecare dintre cele douăsprezece maşini ale grupului încheia ciclul.

Privind în lungul Clădirii 58, Paul avea impresia că este o mare sală de sport, unde nenumărate echipe executau exerciții fizice de precizie - salturi, contorsiuni, sărituri, aruncări, balansuri... Măcar atât îi plăcea lui Paul din noua eră: maşinile în sine te amuzau şi te încântau.

Deschise uşa panoului de comandă pentru grupul aparatelor de sudură şi văzu că maşinile erau programate să funcționeze încă trei zile. După aceea, se vor opri automat până ce Paul va primi noi ordine de la direcțiune şi le va transmite doctorului Lawson Shepherd, care era director-adjunct responsabil de clădirile cu numere între 53 şi 71. Shepherd, care era bolnav în ziua aceea, va programa comanda pentru o nouă serie de dosuri de frigider - atâtea câte va estima EPICAC -o maşină de calcul din Carlsbad Caverns - că poate absorbi economia.

In timp ce calma pisica agitată cu degetele lui lungi şi suple, Paul se întrebă în treacăt dacă Shepherd era într-adevăr bolnav. Probabil că nu. Mai degrabă avea o întâlnire cu nişte oameni importanți, încercând să obțină un transfer pentru a ieşi de sub ordinele lui Paul.

Shepherd, Paul şi Edward Finnerty veniseră împreună la Uium în tinerețe. Acum Finnerty plecase la treburi mai importante la Washington, Paul căpătase cea mai înaltă funcție la Uium; iar Shepherd, posac şi cicălitor, dar eficient, fusese umilit, după părerea lui, fiind numit adjunctul lui Paul. Transferurile erau aprobate de

conducerea superioară şi Paul spera din toată inima ca Shepherd să-şi obţină transferul.

Paul ajunse la grupul de strunguri numărul trei, tulburătorul ordinii, pe care venise să-l vadă. Se agita de mult să obţină permisia de a desfiinţa grupul, fără prea mult succes. Strungurile erau de tip vechi, construite iniţial pentru a fi manevrate de oameni şi adaptate, în timpul războiului, superficial, la noile tehnici. Nu mai aveau precizie şi, după cum arătase contorul din biroul lui Katharine, dădeau multe rebuturi. Paul era dispus să parieze că grupul de strunguri era în procent de zece la sută la fel de ineficient ca în zilele când era manevrat de oameni şi se adunau munţi de şpan.

Grupul, alcătuit din cinci rânduri a câte zece maşini, trecea la unison uneltele peste nişte bare de oţel, arunca cilindrii finisaţi pe benzile rulante, se oprea în timp ce barele brute cădeau între planşaibe şi plăcile mobile, apucau uneltele şi treceau peste bare, aruncau cilindrii finisaţi pe...

Paul descuie cutia unde se afla înregistrarea pe bandă care controla tot. Banda era o mică buclă care rula continuu între nişte senzori magnetici. Pe ea erau înregistrate mişcările unui maistru mecanic care scotea un cilindru pentru un motor cu o forţă minusculă. Paul numără înapoi - cu unsprezece, doisprezece, treisprezece ani în urmă, el se ocupase de această bandă, de prototipul după care se făcuse cea de acum...

Nici nu se uscase bine cerneala pe tezele lor de doctorat, când el, Finnerty şi Shepherd fuseseră trimişi la unul dintre ateliere pentru a face înregistrarea. Şeful de echipă li-l arătase pe cel mai bun om al lui - cum îl chema? - şi, glumind cu strungarul nedumerit, cei trei tineri străluciţi conectaseră aparatul de înregistrare la comenzile strungului. Hertz! Aşa-l chema pe strungar - Rudy Hertz, un bătrân muncitor, în prag de pensionare. Paul îşi aminti numele şi respectul pe care omul îl arătase străluciţilor tineri.

După aceea, îi ceruseră şefului de echipă să-i dea liber lui Rudy şi, într-o dispoziţie gălăgioasă şi năbădăioasă de democraţie industrială, îl duseseră peste drum, la o bere. Rudy nu prea înţelesese ce era cu instrumentele de înregistrat, dar atât cât înţelesese îi plăcea; şi anume că el, dintre mii de strungari, fusese ales ca să i se imortalizeze mişcările pe bandă. Şi iată, acum, pe această mică buclă din faţa lui Paul, era Rudy aşa cum fusese la strungul lui în acea după-amiază - Rudy, cel care pornea curentul, care stabilea viteza, care controla tăierea. Era esenţa lui Rudy, pentru strungul lui, pentru economie, pentru efortul de război. Banda era esenţa extrasă din omul mărunţel, politicos, cu mâini mari şi unghii negre; din omul care credea că lumea poate fi salvată dacă toţi citesc un verset din Biblie în fiecare seară; din omul care adora un collie în lipsa unui copil; din omul care... Ce mai spusese Rudy în după-amiaza aceea? Probabil că bătrânul a murit - sau îşi trăieşte a doua copilărie în Homstead, se gândi Paul. Acum, pornind strungurile de la un tablou de comandă şi alimentându-le cu semnale de pe bandă, Paul putea face esenţa lui Rudy să producă unul, zece, o sută sau o mie de cilindri.

Paul închise uşa cutiei. Banda părea a fi în stare bună, la fel şi senzorii. Totul, de fapt, era într-o formă cât se poate de bună, având în vedere vechimea maşinilor. Pur şi simplu trebuiau să aibă şi rebuturi, şi cu asta, basta. Întregul grup era o piesă de muzeu, nu-şi mai avea locul într-o hală de producţie. Până şi boxa era arhaică - un fel de cavou fixat de pardoseală, cu o uşă de oţel şi un lacăt. In perioada revoltelor, imediat după război, prototipurile benzilor fuseseră încuiate aici. Acum, când legile antisabotaj se aplicau strict, comenzile n-aveau nevoie să fie protejate decât de praf, de gândaci şi de şoareci.

Paul se opri o clipă la uşă, tot în aripa veche a clădirii, pentru a asculta muzica Clădirii 58. II urmărise ani de zile ideea de a convinge un compozitor s-o prelucreze într-o, să-i zicem, *Suită a Clădirii 58.* Era muzică latino,

dezlănțuită, cu ritmuri turbate, pierzându-se şi izbucnind din nou, cu sunet caleidoscopic. Încercă să separe şi să identifice temele. Da! Grupurile de strunguri, tenorii: *„Farazzz-au-au-au-ac! Ting! Farazzz-au-au..."* Aparatele de sudură, bantonn: *„Vaaa-aaa-zuzip! Vaaaaa-zuzip /"* Şi, având ca fundal camera de rezonanță a subsolului, presele de găurit, başii: *„Ooo-grampf! Tanca-tanca! Ooo-gramp! Tanca-tanca..."* Era o muzică incitantă şi, roşu la față, Paul se lăsă pradă ei, uitând de vagele lui frământări.

O mişcare de rotație nebunească îi cuprinse imaginația - parcă o vedea cu coada ochiului - şi se întoarse fascinat, pentru a urmări un mănunchi de cabluri cu izolație viu colorată învârtindu-se, ca într-un stâlp cu panglici de Armindeni, în jurul unui cablu ca un şarpe negru. O mie de dansatori mititei se învârteau unul în jurul altuia cu iuțeală nebună, făceau piruete, se fereau unii din calea altora, țesând fără greş capcana de fire în jurul cablului. Paul râse de miraculoasele maşini şi îşi mută privirea ca să nu amețească. Pe vremuri, când femeile supravegheau maşinile, unele, mai sărace cu duhul, fuseseră găsite stând nemişcate la posturile lor şi holbându-se, mult timp după terminarea programului.

Privirea îi căzu pe o inimă asimetrică scrijelită în cărămida veche şi în al cărei centru se găseau înscrise inițialele „K.L.-M.W. şi data, „1931". K.L. şi M.W. se îndrăgostiseră unul de celălalt în anul în care murise Edison. Paul se gândi din nou la plăcerea de a-l conduce pe bătrân prin Clădirea 58 şi, brusc, îşi dădu seama că majoritatea maşinilor ar fi şi pentru Edison nişte vechituri. Bobinele, aparatele de sudură, presele de găurit, strungurile, benzile rulante - aproape tot ce vedeai în jur era şi pe vremea lui Edison. La fel, piesele de bază ale comenzilor automate, ochii electrici şi alte elemente care făceau ceea ce simțurile omului făcuseră odinioară în industrie şi o făceau mai bine - toate erau destul de familiare cercurilor ştiințifice din anii 1919-1920. Nouă era doar combinarea acestor elemente. Paul îşi propuse să nu

uite să aducă acest subiect în discuție la Country Club în seara aceea.

Pisica își arcui spatele și își înfipse din nou ghearele în costumul lui Paul. Aparatul de măturat pornise din nou spre ei pe intervalul dintre mașini. Suna ca să avertizeze și Paul se dădu la o parte din calea lui. Pisica șuieră și scuipă, îi zgârie brusc mâna lui Paul și sări. Fugi din fața mașinăriei săltând cu picioarele înțepenite. Mașinile care apucau, clipeau, striveau și scrâșneau o țineau în mijlocul intervalului dintre ele, la câțiva metri de periile fâșâitoare ale măturătoarei. Paul căută disperat din priviri butonul cu care să oprească măturătoarea, dar înainte de a-l găsi, pisica se opri. Stătea în fața măturătoarei care venea spre ea, arătându-și dinții ca niște ace și agitându-și frenetic vârful cozii. Licărirea unui aparat de sudură se opri la câțiva centimetri de ochii ei și măturătoarea o înșfacă, o ridică și o azvârli în pântecul său de tablă galvanizată, în timp ce ea se jeluia și zgâria.

După o alergătură de vreo patru sute de metri pe toată lungimea clădirii, Paul ajunse din urmă măturătoarea în clipa când ajungea la tobogan. Mașina tăcu și scuipă pisica pe tobogan și apoi într-un vagon de marfă de afară. Când Paul ieși, pisica se urcase deja pe o latură a vagonului, ieșise din el, se rostogolise jos și se cățăra disperată, cu ghearele, pe un gard.

- Nu, pisoiaș, nu! strigă Paul.

Pisica atinse sârma de alarmă a gardului, declanșând sirenele de la poartă. In secunda următoare, pisica se lovi de sârmele electrice din partea de sus a gardului. O pocnitură, o clipire verzuie și pisica zbură peste gard, de parcă ar fi aruncat-o cineva. Căzu pe asfalt - moartă și fumegând; dar era afară.

O mașină blindată, cu turela smucindu-și garnitura de mitraliere dintr-o parte într-alta, se opri mormăind lângă micul hoit. Trapa turelei se deschise cu un zornăit și un gardian al uzinei își ridică precaut capul.

- Totul e-n ordine, domnule?

- Opreşte sirenele. Nu-i nimic. O pisică a sărit pe gard. Paul îngenunche şi se uită la pisică prin plasa gardului, teribil de mişcat.

- Ia pisica şi du-o în biroul meu.

- Ce-ați spus, domnule?

- Pisica - du-o în biroul meu.

- Dar e moartă, domnule.

- N-ai auzit ce-am spus?

- Da, domnule.

Paul era din nou deprimat când se urcă în maşină, în fața Clădirii 58. Nimic în jurul lui care să-i abată gândurile negre, doar asfalt, priveliştea fațadelor neutre, numerotate şi fuioare de nori cirus reci pe o fâşie de cer albastru. Paul zări singurul semn de viață prin canionul îngust dintre clădirile 57 şi 58, care se deschidea spre râu, dezvăluind un şir de verande cenuşii din Homestead. Pe veranda cea mai de sus, un bătrân se legăna într-un petic de soare. Un copil se aplecă peste balustradă şi lansă un pătrat de hârtie pe o traiectorie leneşă, oscilantă, spre malul râului. Puştiul îşi desprinse privirea de bucata de hârtie şi întâlni privirea lui Paul. Bătrânul se opri din legănat şi se uită şi el la acea ciudățenie, o ființă vie în Uzina Uium.

Când Paul trecu prin fața mesei lui Katharine Finch în drum spre biroul lui, ea îi întinse discursul dactilografiat.

- E foarte bine ce ați scris despre cea de-a doua revoluție industrială, spuse ea.

- Chestii răsuflate.

- Mie mi s-au părut lucruri noi - mă refer la partea în care spuneți că prima revoluție industrială a depreciat munca fizică, apoi cea de a doua a depreciat munca mentală de rutină. Mi s-a părut fascinat.

- Matematicianul Norbert Wiener a spus toate astea încă din anii 1940. Ți se pare ceva nou, pentru că eşti prea tânără ca să ştii şi altceva decât ceea este acum.

- De fapt, nu vi se pare incredibil că lucrurile au fost vreodată altfel? Era absolut ridicol să ții oamenii țintuiți într-un loc toată ziua, folosindu-şi doar simțurile, apoi un

reflex şi iar simțurile, iar un reflex, fără să gândească deloc cu adevărat.

- Costisitor, spuse Paul, şi cam la fel de eficient ca un conducător de paie. Iți poți imagina cum arăta grămada de şpan şi ce iad era să fii manager pe vremea aceea. Mahmureli, ciondăneli în familie, resentimente față de şef, datorii, războiul - necazurile de tot felul ale oamenilor se transmiteau cumva produsului. Paul zâmbi. Şi cum era fericirea... Îmi amintesc când aveam liber de sărbători, mai ales de Crăciun. N-aveai încotro, trebuia să-ți iei liber. Rata rebuturilor începea să crească cam pe cinci decembrie şi tot creştea şi creştea până la Crăciun. Apoi, vacanța, apoi o rată de rebuturi îngrozitoare; apoi Anul Nou, apoi un nivel înfiorător al rebuturilor. Apoi situația revenea încet la normal - ceea ce era totuşi destul de rău - cam până pe 15 ianuarie. Trebuia să ținem seama de asemenea lucruri când stabileam prețul produsului.

- Credeți că va exista o a treia revoluție industrială? Paul se opri în uşa biroului lui.

- O a treia? Şi cam care ar fi natura ei?

- Nu ştiu. Prima şi a doua trebuie să fi fost de neconceput la vremea lor.

- Poate pentru oamenii care urmau să fie înlocuiți de maşini. O a treia revoluție... Intr-un fel, cred că se desfăşoară de ceva timp, dacă iei în seamă maşinile inteligente. Probabil că asta ar fi a treia revoluție - maşini care depreciază gândirea umană. Unele dintre calculatoarele mari, ca EPICAC, chiar asta fac, în anumite domenii.

- Mmmda, rosti Katharine gânditoare. Îşi vârî un creion între dinți. Mai întâi munca fizică, apoi munca de rutină, apoi, poate, adevărata muncă a creierului.

- Sper să nu mai fiu pe lumea asta ca să văd acest pas final. Apropo de revoluții industriale, unde e Bud?

- A venit o barjă, aşa că a trebuit să se întoarcă la muncă. A lăsat asta pentru dumneavoastră.

Ii întinse o bandă boțită de la spălătorie, cu numele lui

Bud pe ea.
Paul întoarse banda şi găsi, după cum se aşteptase, diagrama unui circuit pentru un detector de şoareci şi un sistem de alarmă care ar fi putut funcționa.
- Uluitoare minte, Katharine. Ea dădu din cap, cam îndoită.
Paul închise uşa, o încuie încet şi scoase o sticlă de sub hârtiile din sertarul de jos. Se pierdu o clipă sub efectul minunatei tării a gâtului de whisky sorbit. Ascunse sticla din nou, cu ochii umezi.
- Domnule doctor Proteus, soția dumneavoastră e la telefon, rosti Katharine prin interfon.
- Proteus la telefon.
Dădu să se aşeze şi, spre nefericirea lui, descoperi un mic coş de nuiele pe scaun, conținând o pisică neagră moartă.
- Eu sunt, dragul meu, Anita.
- Bună, bună, bună! Paul puse uşor pe podea coşul şi se lăsă pe speteaza scaunului. Ce faci, iubito? spuse el, absent. Mintea îi era încă la pisică.
- E totul gata ca să ne distrăm diseară?
Era o voce contralto teatrală, sigură pe ea şi pasională: vorbea Doamna Conacului dm Uium.
- Am fost nervos toată ziua din cauza discuției.
- Atunci o să reuşeşti cu brio, dragule. O să ajungi la Pittsburgh până la urmă. Nu am absolut nici o îndoială, Paul, nici cea mai mică. Să vezi numai când îți vor auzi discursul Kroner şi Baer...
- Kroner şi Baer au acceptat, nu?
Cei doi erau manager şi, respectiv, inginer-şef, pe toată Divizia estică, din care Uzina Uium erau o mică parte. Kroner şi Baer erau cei care urmau să decidă cine va obține cel mai important post în divizia lor, post rămas vacant prin deces, cu două săptămâni în urmă - postul de manager al Uzinei Pittsburgh.
Ce să zic, va fi o petrecere foarte veselă!
- Dacă asta te nemulțumeşte, am o veste care o să-ți

placă. Va mai fi un invitat foarte special.

- Uraaaa!

- Şi trebuie să te duci la Homestead să iei pentru el nişte whisky irlandez. La club nu au.

- Finnerty! Ed Finnerty!

- Da, Finnerty. A sunat după-amiază şi a insistat că vrea neapărat whisky irlandez. Se opreşte aici în drum de la Washington la Chicago.

- De când nu ne-am văzut, Anita? De cinci, şase ani?

- Ultima oară v-ați văzut înainte de a ajunge tu manager. Atât de mult a trecut.

Era excesiv de entuziasmată de sosirea lui Finnerty. Pe Paul îl enerva, pentru că ştia prea bine că Anitei nu-i plăcea Finnerty. Se extazia, nu pentru că se omora după Finnerty, ci pentru că îi plăceau atitudinile rituale ale prieteniei, pe care ea nu le manifesta niciodată. In plus, după ce plecase din Uium, Ed Finnerty devenise o persoană influentă, membru al Comitetului Național de Planificare Industrială; şi fără îndoiala că acest fapt îi îndulcea Anitei amintirile despre neplăcerile avute cu Finnerty în trecut.

- Ai dreptate, e o veste bună, Anita. E minunat. O să-i mai liniştească pe Kroner şi Baer.

- Sper că o să fu drăguț şi cu ei.

- O, da. Pittsburgh, păzea că vin!

- Iți spun ceva spre binele tău. Promiți că n-o să te înfurii?

- Nu.

- Eu tot îți spun. Amy Halporn mi-a zis azi-dimineață că a auzit ceva despre tine şi Pittsburgh. Soțul ei a fost azi cu Kroner şi Kroner a spus că are impresia că nu vrei să mergi la Pittsburgh.

- Cum vrea să i-o spun - în esperanto? I-am spus în zeci de moduri că vreau postul, în engleză.

- Dar uite că el nu crede că ai vorbit serios. Ai fost prea subtil şi modest, dragule.

- Kroner e deştept.

- Ce vrei să spui?
- Vreau să spun că mă cunoaşte mai bine decât mă cunosc eu.
- Adică nu vrei postul de la Pittsburgh?
- Nu sunt sigur. Se vede că el a ştiut asta înaintea mea.
- Eşti obosit, dragule.
- Probabil.
- Ai nevoie de o băutură. Vino devreme acasă.
- Bine.
- Te iubesc, Paul.
- Şi eu te iubesc, Anita. La revedere.

Anita cunoştea perfect mecanismul căsniciei, până la cele mai subtile convenții. Deşi genul ei de abordare era enervant de rațional şi de sistematic, era suficient de meticuloasă pentru a mima, credibil, căldura în relațiile cu soțul. Paul putea doar să bănuiască superficialitatea sentimentelor ei - şi poate că această bănuială făcea parte din ceea el începea să considere drept boala lui.

Când închise telefonul, stătea cu capul plecat şi avea ochii închişi. Când deschise ochii, privirea lui era îndreptată spre pisica moartă din coş.

- Katharine!
- Da, domnule.
- Trimite pe cineva să îngroape pisica asta.
- Tocmai mă întrebam ce vreți să faceți cu ea.
- Dumnezeu ştie ce era-n mintea mea. Se uită la hoit şi clătină din cap. Dumnezeu ştie. Poate o înmormântare creştinească; poate speram că o să-şi revină. Scapă-mă de ea imediat, te rog.

In drum spre casă se opri la biroul lui Katharine şi-i spuse să nu-şi facă griji pentru rubinul care licăreşte pe al şaptelea contor de jos, al cincilea rând din stânga, pe peretele dinspre est.

- E terminat, spuse el.

Grupul de strunguri numărul trei din Clădirea 58 a fost bun la vremea lui, dar acum dădea semne de oboseală şi devenea un obstacol în fluxul dinamic perfect, în care nu

era loc pentru un comportament haotic.

- Oricum, inițial, n-a fost construit pentru treaba pe care o face azi. Mă aştept oricând să aud soneria şi atunci se va sfârşi.

In boxa fiecărui contor, în afară de instrumentul propriu-zis, de rubin şi de lampa de avertizare, era o sonerie. Soneria anunța prăbuşirea definitivă a unei unități.

2

Şahul Bratphurului, liderul spiritual al celor şase milioane de membri ai sectei Kolhouri, zbârcit, înțelept şi maroniu precum cacaua, înveşmântat cu brocart de aur şi constelații de giuvaiere sclipitoare, se cufundă adânc în pernele albastru regal ale limuzinei - ca o broşa neprețuită într-o cutie de cadou.

Pe cealaltă parte a banchetei din spate a limuzinei şedea doctorul Ewing J. Halyard, de la Departamentul de Stat al Statelor Unite, un gentleman de patruzeci de ani, politicos, masiv, cu obrajii rumeni. Purta o mustață şatenă pe oală, o cămaşă colorată, o floare la butonieră şi o vestă care contrastau cu costumul negru şi arbora toate acestea atât de semeț, de parcă tocmai se întorcea de la o distinsă adunare unde toți erau înveşmântați în acest fel. Adevărul era că numai doctorul Halyard se îmbrăca aşa. Şi îi ținea figura.

Intre ei, rânjind surescitat, tânăr şi cerându-şi parcă mereu scuze pentru lipsa lui de strălucire sau putere, şedea Khashdrahr Miasma, translatorul şi nepotul şahului, care învățase engleza cu un meditator, dar nu mai ieşise niciodată până atunci din palatul şahului.

- *Khabu?* spuse şahul cu vocea lui înaltă, firavă.

Halyard era cu şahul de trei zile şi înțelegea, fără ajutorul lui Khashdrahr, cinci expresii ale şahului. *„Khabu"* însemna „unde?", *„Siki"* însemna „ce?". *Jikka sahn"* însemna „de ce., *„Brabous brahouna, houna saki"* era o combinație de binecuvântare şi mulțumiri, iar *„Sumklish"* era băutura sacră a sectei Kolhouri, pe care Khashdrahr o purta într-o sticluță, la şold, pentru şah.

Şahul îşi părăsise citadela militară şi spirituală din munți ca să vadă ce putea învăța de la cea mai puternică națiune din lume pentru binele poporului său. Doctorul Halyard era ghidul şi gazda lui.

- *Khabu?* spuse din nou şahul, privind oraşul.

- Şahul doreşte, vă rog, să ştie, unde ne aflăm acum, spuse Khashdrahr.

- Ştiu, spuse Halyard, zâmbind vag. (Repetase *khabu, siki* şi *akka sahn* până ce îl adusese în pragul nebuniei.) Se aplecă în faţă. Suntem în Uium, New York, maiestate. Vom traversa în curând râul Iroquois, care împarte oraşul în două. Acolo, pe malul opus este Uzina Uium.

Limuzina se opri la capătul podului, unde o numeroasă echipă astupa o mică groapă. Muncitorii făcuseră loc să treacă un vechi Plymouth cu un far spart, care venea dinspre partea de nord a râului. Limuzina aşteptă să treacă Plymouth-ul, apoi porni.

Şahul se întoarse să se uite la echipă prin geamul din spate, apoi începu să sporovăiască.

Doctorul Halyard zâmbea şi dădea din cap aprobator, aşteptând traducerea.

- Şahul ar dori, vă rog, spuse Khashdrahr, să ştie ai cui sunt sclavii pe care-i vedem pe tot drumul spre New York.

- Nu sunt sclavi, spuse Halyard, chicotind superior. Sunt cetăţeni, angajaţi de guvern. Au aceleaşi drepturi ca alţi cetăţeni - libertatea cuvântului, libertatea religioasă, drept de vot. Înainte de război, lucrau în UzinaI Ilium, controlau maşinile, dar acum maşinile se controlează mai bine singure.

- Aha! rosti şahul, după ce traduse Khashdrahr.

- Sunt mai puţine pierderi, produse mult mai bune, produse mai ieftine, cu control automat.

- Aha!

- Şi orice om care nu se poate întreţine făcând o treabă mai bine decât o maşină este angajat de guvern, fie în armată, fie în Forţele de Reconstrucţie şi Reparaţie.

- Aha! *Khabu bonanza-pak!*

- Îîî?

- A zis „De unde au bani să-i plătească? ", spuse Khashdrahr.

- A, de la taxele pe maşini şi taxele pe venitul personal. Apoi cei din armată şi din Forţele de Reconstrucţie şi Reparaţie îşi bagă banii înapoi în sistem, pentru noi produse şi o viaţă mai bună.

- Aha!

Doctorul Halyard, un om conştiincios cu o conştiință vinovată pentru amploarea cheltuielilor sale, continuă să-i explice America, deşi ştia că era prea puțin înțeles. Ii spuse şahului că progresele cele mai mari se făcuseră în comunitățile pur industriale, unde majoritatea populației - cum era cazul în Uium - îşi câştigase existența ocupându-se într-un fel sau altul de maşini. În New York, de exemplu, erau multe meserii greu de mecanizat sau costisitoare, şi progresele făcute nu eliberaseră un procent prea mare de oameni din producție.

- *Kuppo!* spuse şahul, clătinând din cap. Khashdrahr roşi şi traduse jenat, scuzându-se.

- Şahul a zis „Comunism".

- Nu e *Kuppo*! replică vehement Halyard. Guvernul nu deține maşinile. Pune doar impozit pe acea parte din venitul industrial care intra odinioară în forța de muncă şi îl redistribuie. Industria este în proprietate privată şi e condusă de persoane private, dar e coordonată - pentru a împiedica risipa cauzată de concurență - de un comitet de lideri din industria privată, nu de politicieni. Eliminând eroarea umană prin intermediul maşinilor şi concurența inutilă printr-o bună organizare, am crescut imens nivelul de trai al omului mediu.

Khashdrahr se opri din tradus şi se încruntă nedumerit.

- Vă rog, îmi pare rău, dar acest om mediu nu are echivalent în limba noastră.

- Adică, spuse Halyard, omul simplu, cum ar fi, să zicem, oricine - oamenii care lucrau la pod, de exemplu, sau cel din maşina aia veche pe lângă care am trecut. Omul mărunt, nu strălucit, dar bun la suflet, simplu, obişnuit, orice fel de persoană.

Khashdrahr traduse.

- Aha, spuse şahul dând din cap. *Takaru.*

- Ce-a zis?

- *Takaru,* spuse Khashdrahr. Sclav.

- Nu *Takaru,* spuse Halyard adresându-i-se direct

şahului. Ce-tă-tean.

- Ahhhh, spuse şahul. Ce-tă-țean. Rânji fericit. *Takaru* - cetățean. *Cetățean - takaru.*

- Nu *Takaru*! spuse Halyard. Khashdrahr ridică din umeri.

- In țara şahului sunt doar Elita şi *Takaru.*

Halyard simți o arsură a ulcerului, care crescuse în dimensiuni şi autoritate de-a lungul carierei sale de translator al Americii pentru oficialități provinciale şi ignorante, din apele stătute ale civilizației.

Limuzina se opri din nou şi şoferul claxona o echipă a Forțelor de Reconstrucție şi Reparație. Muncitorii blocau drumul cu roabele şi aruncau cu pietre într-o veveriță de pe o creangă aflată la vreo treizeci de metri deasupra lor.

Halyard coborî geamul.

- Luați roabele alea nenorocite din drum! răcni el.

- Ce-tă-țeni! şuieră şahul, zâmbind timid, încântat de recent dobânditul lui bilingvism.

- Să te ia dracu'! strigă unul din cei care aruncau pietre.

Coborî în silă, bombănind, şi mută două roabe, foarte încet, în timp ce studia maşina şi pe pasagerii săi. Se dădu la o parte.

- Mulțumesc! Era şi timpul! spuse Halyard când limuzina se strecură pe lângă muncitor.

- Cu plăcere, doctore, spuse omul şi-l scuipă pe Halyard în față.

Halyard bolborosi ceva, îşi recapătă bărbăteşte atitudinea demnă şi se şterse pe față.

- *Takaru yamu brouha,pu dinka bu,* spuse şahul solidar.

- Şahul a zis, rosti grav Khashdrahr, că aşa sunt peste tot *Takaru* de la război încoace.

- Nu *Takaru,* spuse apatic Halyard şi nu mai insistă.

- *Sumklisb,* oftă şahul.

Khashdrahr îi întinse sticluța cu băutura sacră.

3

Doctorul Paul Proteus, omul cu cel mai mare venit din Uium, conducea Plymouth-ul lui vechi şi ieftin pe podul spre Homestead. Îşi cumpărase maşina pe vremea revoltelor şi printre fleacurile din torpedo - bilete de meci, permis, lanternă şi şervețele de față - avea şi un pistol ruginit, pe care i se dăduse voie să-l dețină. Dar ținerea unui pistol într-un loc de unde o persoană fără autorizație îl putea lua era total împotriva legii. Nici chiar membrii uriaşei armate permanente nu primeau arme decât atunci când plecau în misiuni peste ocean. Numai polițiştii şi paznicii uzinei erau înarmați. Paul n-avea nevoie de pistol, dar uita mereu să-l predea. Întrucât, de-a lungul anilor, căpătase patina ruginii, ajunsese să-l considere o relicvă inofensivă. Torpedoul nu se încuia, aşa că Paul acoperea pistolul cu şervețele.

Motorul nu mergea ca lumea - din când în când ezita, îşi revenea, încetinea brusc, îşi revenea din nou. Celelalte maşini ale lui, un station wagon nou şi o limuzină foarte scumpă erau acasă, la dispoziția Anitei, după cum se exprima el. Nici una din maşinile bune nu fuseseră vreodată în Homestead şi nici Anita, de altfel. Femeia nu-l ironiza niciodată pentru devotamentul lui față de bătrâna maşină, deşi părea să considere că era nevoie să le ofere altora o explicație. Paul o auzise întâmplător spunându-le vizitatorilor că o reconstruise în aşa fel încât să fie mult mai bună decât cele care ieşeau de pe benzile de asamblare automată din Detroit - ceea ce nu era deloc adevărat. Dar nici nu era logic ca un bărbat cu o maşină atât de aparte să tot amâne să-şi înlocuiască farul spart. Şi el se întreba cum ar putea Anita să explice, dacă ar fi ştiut, că ținea o scurtă de piele în portbagaj şi că îşi înlocuia haina de pe el cu ea şi îşi scotea cravata înainte de a trece peste Iroquois. Făcea acest drum numai când era nevoit să-l facă - de pildă, ca să cumpere o sticlă de whisky pentru una dintre puținele persoane de care se simțise vreodată apropiat.

Se opri la capătul dinspre Homestead al podului. Vreo patruzeci de bărbaţi, sprijiniţi în răngi, târnăcoape şi lopeţi, blocau drumul, fumând, trăncănind, învârtindu-se în jurul a ceva din mijlocul pavajului. Îşi întoarseră privirea spre Paul cu un aer tâmp şi, de parcă aveau tot timpul din lume, se retraseră încet spre marginile podului, lăsând liberă o fâşie îngustă, cât să treacă maşina. Când se dădură la o parte, Paul văzu ce era în mijloc. Un bărbat scund stătea îngenuncheat lângă o mică groapă, să fi avut vreo şaizeci de centimetri diametru, bătând uşor umplutura proaspătă de smoală şi pietriş cu dosul lopeţii.

Cu un gest plin de importanţă, bărbatul îi făcu semn să ocolească peticul. Ceilalţi tăcură şi se uitară la Paul ca să se asigure că aşa o să facă.

- Hei, gagiule, vezi că ai farul paradit, strigă unul din oameni.

Ceilalţi i se alăturară, repetând în cor mesajul, cu toată seriozitatea.

Paul dădu din cap în semn de mulţumire. Începu să-l mănânce pielea, de parcă s-ar fi murdărit brusc. Erau membrii Forţelor de Reconstrucţie şi Reparaţie - Emanaţii şi Epave, cum spuneau ei. Cei care nu puteau concura din punct de vedere economic cu maşinile aveau de ales, dacă n-aveau altă sursă de venit, între Armată şi Forţele de Reconstrucţie şi Reparaţie. Soldaţii, cu găunoşenia lor ascunsă pe sub nasturi şi catarame sclipitoare, dimie aspră şi piele lucitoare, nu-l deprimau pe Paul atât cât îl deprimau Emanaţiile şi Epavele.

Se strecură prin mijlocul echipei de muncitori, trecu pe lângă o limuzină guvernamentală neagră şi intră în Homestead.

Chiar în apropiere de capătul podului era o cârciumă. Trebui să-şi parcheze maşina după prima intersecţie, pentru că o altă echipă de muncitori curăţa canalele colectoare cu furtunul de la un hidrant pentru incendii. Părea distracţia preferată. Ori de câte ori venea la Homestead când temperatura era peste zero grade, găsea

un hidrant în funcţiune.

Un bărbat masiv ţinea mâinile pe robinetul care controla jetul, cu aerul unui stăpân. Un altul stătea lângă el, ca un comandant-adjunct al apei. De jur împrejurul lor şi de-a lungul şuvoiului de apă până la gura canalului, mulţimea căsca gura. Un băieţel murdar apucă o bucată de hârtie care zbura pe trotuar, făcu din ea o bărcuţă rudimentară şi o lansă în şanţ. Toate privirile urmăriră cu interes ambarcaţiunea, părând că îi urează succes în timp ce aceasta ţâşni peste cascade periculoase, se agăţă de o crenguţă, se eliberă rotindu-se, ţâşni în şuvoiul principal adânc, urcă pe un val într-o secundă triumfală şi plonja în canal.

- Ah! mormăi un bărbat lângă Paul, de parcă ar fi fost la bordul ambarcaţiunii.

Paul îşi croi drum prin mulţimea care sporea cu clientela cârciumii şi pătrunse până la tejgheaua barului. Spatele i se frecă de un vechi pian mecanic. Părea că nu-l recunoscuse nimeni. Ar fi fost de mirare să-l fi recunoscut cineva, pentru că, în conformitate cu regulile, nu prea ieşea de pe malul iui şi nu permitea niciodată ca numele sau fotografia să-i apară în publicaţia *Star-Tribune* din Uium.

In jurul barului erau bătrâni pensionari, prea bătrâni pentru Armată sau pentru Emanaţii şi Epave. Fiecare avea în faţă o bere fără spumă, într-un pahar ale cărui buze erau mătuite de atâtea ore de sorbit lent, cu gândurile aiurea. Bătrâneii probabil că veneau devreme şi plecau târziu şi orice altă activitate trebuia făcută peste capetele lor. Pe ecranul televizorului din spatele barului, un munte de femeie, redusă la tăcere de butonul de volum, radia mişcându-şi agitată buzele, în timp ce spărgea ouă într-un castron. Bătrânii se uitau la ea, clămpănindu-şi din când în când protezele sau lingându-şi buzele.

- Scuzaţi-mă, spuse Paul timid.

Nimeni nu se urni ca să-l lase să ajungă la bar. Un collie gras şi cărunt, cuibărit în spatele scaunului de bar al unui

bătrân, care îi stătea în drum lui Paul, îşi arătă gingiile fără dinţi şi mârâi ameninţător.

Îşi flutură inutil mâna ca să-i atragă atenţia barmanului, în timp ce îşi muta greutatea de pe un picior pe celălalt, îşi aminti de cârciuma complet automatizată pe care el, Finnerty şi Shepherd o proiectaseră când erau nişte tineri ingineri jucăuşi. Spre surprinderea lor, patronul unui lanţ de restaurante se arătase suficient de interesant de idee ca s-o probeze. Localul experimental, amplasat cam la cinci case mai jos de locul unde se afla Paul acum, era dotat cu automate cu fise şi nesfârşite benzi rulante pentru servit, cu lămpi antiseptice care purificau aerul, cu lumini uniforme, sănătoase, cu muzică lină, susurând continuu dintr-un magnetofon, cu scaune proiectate ştiinţific de un antropolog, pentru a oferi omului obişnuit un maximum de confort.

În prima zi fusese o senzaţie - se făcuse o coadă care se întindea de-a lungul unui cvartal. La o săptămână de la deschidere, curiozitatea fusese satisfăcută şi o zi în care veneau cinci clienţi era o zi nemaipomenită. Apoi, se deschisese cârciuma asta, aproape uşă-n uşă, cu un bar victorian, plin de praf şi de microbi, cu lumină proastă, cu o ventilaţie mizerabilă şi cu un barman neigienic, ineficient şi probabil necinstit. A avut un succes imediat şi zdrobitor.

În sfârşit, prinse privirea barmanului. Când acesta îl văzu pe Paul, îşi lepădă rolul de înalt supervizor al moravurilor şi de moderator al discuţiilor şi deveni o gazdă politicoasă, ca barmanul de la Country Club. Paul se temu pentru o clipă că fusese recunoscut. Dar, deoarece barmanul nu-i spusese pe nume, bănui că fusese recunoscut doar rangul lui.

Existau câţiva oameni în Homestead - ca acest barman, ca poliţiştii şi pompierii, sportivii profesionişti, şoferii de taxi, meseriaşii cu talente speciale - care nu fuseseră înlocuiţi de maşini. Ei trăiau printre cei destituiţi, dar erau distanţi şi deseori mojici şi trufaşi cu masele. Se simţeau camarazi cu inginerii şi managerii de peste râu, sentiment

care, întâmplător, nu era împărtăşit. Sentimentul general al celor de peste râu era că aceste persoane nu erau înlocuite de maşini nu pentru că erau deosebit de inteligente, ci pentru că lucrau pur şi simplu în sectoare unde maşinile nu erau economice. Pe scurt, complexul lor de superioritate era nejustificat.

Acum, barmanul intuise că Paul era o persoană importantă şi se dădu în spectacol lăsându-i pe ceilalți de izbelişte, ca să-l servească pe el. Ceilalți observară asta şi îşi îndreptară privirile spre nou-venitul privilegiat.

Paul comandă cu glas scăzut o sticlă de whisky irlandez şi încercă să scape de atenția celorlalți, aplecându-se ca să-l mângâie pe bătrânul collie. Câinele latră şi stăpânul lui se întoarse pe scaunul de bar să se uite mai bine la Paul. Bătrânul n-avea nici un dinte, ca şi câinele. Prima imagine care-l izbi pe Paul a fost cea a unor gingii roşii şi a unor mâini uriaşe - de parcă în afară de aceste elemente, orice altceva era stors de culoare şi vlagă.

- N-ar face rău nimănui, spuse bătrânul scuzându-se. E doar cam țâfnos fiindcă e bătrân şi orb şi nu e niciodată sigur ce se-ntâmplă, atâta tot. Îşi trecu mâinile mari peste coapsele grase ale câinelui. E un câine bătrân şi bun. Se uită gânditor la Paul. Hei, dar vă cunosc precis de undeva.

Paul se uită neliniştit după barmanul care dispăruse în pivniță ca să-i aducă whisky-ul.

- Da? Am mai trecut pe aici o dată sau de două ori.

- Nu, nu de aici vă ştiu, spuse cu glas tare bătrânul. De la uzină, de la uzină. Sunteți tânărul doctor Proteus.

Il auziră o mulțime de oameni şi cei aflați mai aproape îl studiară pe Paul cu o candoare deranjantă şi tăcură ca să audă ce se vorbea.

Era clar că bătrânul era surd de-a binelea, pentru că ori răcnea isteric, ori vorbea în şoaptă.

- Nu mă mai ştiți după față, domnule doctor?

Nu era ironic, îl admira sincer şi era mândru că putea arăta că se cunoaşte cu acest bărbat distins. Paul roşi.

- Nu prea-mi aduc aminte. În vechiul atelier de sudură?

Bătrânul îşi trecu mâna peste faţă, dezaprobator.
- Ah, nu mi-a mai rămas mare lucru din chipul meu de demult ca să-l mai poată recunoaşte un vechi prieten, spuse el cu umor. Îşi împinse în faţă mâinile, cu palmele în sus. Dar ia uitaţi-vă la astea, domnule doctor. La fel de faine ca întotdeauna. Nicăieri nu găsiţi o pereche ca asta.
- Hertz, spuse Paul. Eşti Rudy Hertz.
Rudy râse şi se uită în jurul lui, victorios, de parcă ar fi spus: „Vedeţi, pe cinstea mea, că Rudy Hertz îl cunoaşte de-a-devăratelea pe doctorul Proteus şi Proteus îl cunoaşte pe Hertz! Câţi dintre voi pot spune asta?"
- Şi acesta este câinele de care îmi povesteai, acum vreo... zece, cincisprezece ani?
- E fiul lui, dom' doctor. Râse. Nu eram nici eu un căţeluş pe atunci.
- Erai un strungar tare bun, Rudy.
- Aşa zic şi eu. Pentru mine înseamnă foarte mult că ştiu asta şi că oameni deştepţi ca dumneavoastră spun asta despre Rudy. Să ştiţi, dom' doctor, că e tot ce mi-a rămas. Asta şi câinele.
Rudy scutură braţul bărbatului de lângă el, un tip scund, solid şi aparent blajin, de vârstă mijlocie, cu o faţă rotundă, banală. Ochii îi erau măriţi şi înceţoşaţi de nişte ochelari cu lentile foarte groase.
- Ai auzit ce-a zis dom' doctor Proteus despre mine? Rudy arătă spre Paul. Cel mai deştept om din Uium spune asta despre Rudy. E poate cel mai deştept om din ţară.
Paul îşi dorea din tot sufletul să se întoarcă mai repede barmanul. Bărbatul pe care îl zgâlţâise Rudy îl studia acum pe Paul cu un aer posac. Paul aruncă o privire rapidă prin încăpere şi văzu ostilitate de jur împrejur.
Rudy Hertz credea, în prostia lui, că era ceva nemaipomenit să facă paradă cu Paul dinaintea mulţimii. Rudy era senil şi nu mai ţinea minte decât lucruri din tinereţe, incapabil să-şi amintească sau să înţeleagă ce urmase după ieşirea lui la pensie...
Dar ceilalţi, bărbaţii de treizeci, patruzeci şi cincizeci şi

ceva de ani - *ei* îşi aduceau aminte. Tinerii din separeu, cei doi soldați şi cele trei fete erau ca secretara lui, Katharine Finch. Nu-şi aminteau când fuseseră altfel lucrurile, aproape că nu erau în stare să înțeleagă ce fusese înainte, deşi asta nu însemna neapărat că le plăcea cum era acum. Dar cei de aici, care îi priveau, îşi aminteau. In privirile lor nu se citea nici o amenințare cu violența, dar se citea duşmănie, dorința de a-i da de înțeles că n-avea ce căuta în locul acela, unde nu era agreat.

Şi barmanul nu mai venea. Paul îşi restrânse câmpul vizual la Rudy, ignorându-i pe ceilalți. Bărbatul cu ochelari cu lentile groase, pe care Rudy îl îmbiase să-l admire pe Paul, continua să-l fixeze cu privirea.

Acum, Paul sporovăia prosteşte despre câine, despre cât de bine se ținea Rudy. Deşi nu putea face nimic, era conştient că bătea apa-n piuă, dovedind celor care ar mai fi avut îndoieli că era într-adevăr un dobitoc prefăcut.

- Haideți să bem pentru vremurile de odinioară! spuse Rudy, ridicând paharul.

Nu păru să bage de seamă tăcerea cu care era primită propunerea lui şi că bea singur. Plescăi din limbă, clipi din ochi, înduioşat de amintiri şi dădu pe gât paharul, cu un gest larg. Apoi trânti paharul de tejgheaua barului.

Zâmbind crispat, Paul se hotărî să tacă, pentru că orice ar fi spus ar fi fost nepotrivit. Îşi încrucişa brațele şi se rezemă de claviatura pianului mecanic. În linişte din cârciumă, se auzi o disonanță slabă a pianului, care se pierdu într-un murmur.

- Să bem pentru fiii noştri, rosti deodată bărbatul cu ochelari cu lentile groase.

Glasul lui era surprinzător de subțire pentru un bărbat a cărui înfățişare sugera o voce gravă. De data asta se ridicară câteva pahare. După ce le lăsară jos, bărbatul se întoarse spre Paul cu cel mai prietenos zâmbet şi spuse:

- Băiatul meu tocmai a împlinit optsprezece ani, domnule doctor.

- Grozav.

- Are toată viața înainte. Frumoasă vârstă, op'şpe ani. Tăcu, de parcă remarca lui ar fi cerut un răspuns.

- Mi-ar plăcea să mai am o dată optsprezece ani, rosti Paul neconvingător.

- E un băiat bun, dom' doctor. Nu e chiar o lumină, cum s-ar zice. E ca taică-său - are inima acolo unde trebuie şi vrea să facă tot ce poate cu atât cât are.

Din nou, tăcerea care aştepta un răspuns.

- E tot ce putem face toți, spuse Paul.

- Păi dacă tot sunteți aici, un om aşa de deştept ca dumneata, poate vă conving să-mi dați un sfat pentru băiat. Abia a dat testele naționale generale de clasificare. Era să moară băiatu' de-atâta învățătură, dar n-a folosit la nimic. N-a fost destul de bun pentru colegiu. Au fost douăzeci şi şapte de locuri, pe care s-au bătut şase sute de copilaşi. Ridică din umeri. Nu-mi pot permite să-l dau la o şcoală particulară, aşa că acum tre' să se hotărască el ce să facă din viața lui, dom' doctor: ce-l paşte, Armata sau Emanațiile şi Epavele?

- Cred că ambele instituții sunt interesante, spuse Paul stânjenit. Chiar nu ştiu mare lucru despre nici una din ele. Altcineva, cum ar fi Matheson, poate că ar...

Îşi lăsă propoziția neterminată. Matheson era directorul de la Uium care se ocupa de testări şi plasamente. Paul îl cunoştea vag şi nu-l prea plăcea. Matheson era un birocrat autoritar, care îşi îndeplinea funcția cu aerul unui înalt prelat.

- Dacă vreți îl sun pe Matheson să-l întreb şi apoi vă povestesc ce-am vorbit cu el.

- Dom' doctor, spuse bărbatul, disperat de-acum, fără nici o urmă de ademenire, nu s-ar găsi ceva de lucru pentru băiat în uzină? E foarte îndemânatic. Are un fel de instinct cu maşinile. Dă-i una pe care n-a văzut-o-n viața lui şi în zece minute o desface şi o face la loc cum a fost. Ii place să facă treburi de-astea. Nu e vreun loc pe acolo, pe la uzină...?

- Trebuie să aibă o licență, spuse Paul. Roşi. Asta-i

politica. N-am făcut-o eu. Uneori apelăm la cei de la Reconstrucție şi Reparație ca să ne ajute să instalăm maşini mari sau să facem reparații dificile, dar asta nu se întâmplă prea des. Ar putea să-şi deschidă un atelier de reparații.

Omul oftă, dezamăgit.

- Atelier de reparații, repetă el. Atelier de reparații, zice. Câte ateliere de reparații credeți că pot exista în Uium? Da, sigur, atelier de reparații! Tocmai voiam să deschid unul când m-au dat afară. La fel şi Joe, şi Sam, şi Alf. Suntem toți îndemânatici, aşa că o să ne deschidem toți ateliere de reparat. Câte un reparator pentru fiecare obiect stricat din Uium. Şi între timp, nevestele noastre se fac croitorese - câte o croitoreasă pentru fiecare femeie din oraş.

Era clar că Rudy Hertz ratase conversația şi încă mai sărbătorea în mintea lui fericita revedere cu marele şi bunul său prieten.

- Hai să punem nişte muzică!

Întinse mâna peste umărul lui Paul şi băgă o fisă în pianul mecanic.

Paul se îndepărtă de cutie. Maşinăria urui câteva secunde, dându-şi importanță, apoi pianul începu să zdrăngăne Alexander's Ragtime Band, care suna ca nişte dangăte de clopote dogite. Din fericire, conversația era aproape imposibilă. Din fericire, barmanul ieşi din subsol şi îi întinse lui Paul o sticlă prăfuită peste capetele bătrâne.

Paul dădu să plece, dar o mână puternică i se încleşta pe partea de sus a brațului. Rudy, expansiva lui gazdă, îl reținea acolo.

- Am pus cântecul ăsta în onoarea dumneavoastră, dom' doctor, strigă Rudy acoperind vacarmul. Aşteptați să se termine.

Rudy se comporta ca şi cum străvechiul instrument ar fi fost cea mai recentă minune şi arăta, emoționat, diversele tipare muzicale identificabile pe clapele care săltau -

apogia-turi, parcurgeri spectaculoase ale întregii claviaturi, ridicarea şi coborârea lentă, metodică a clapelor în registrul de bas.

- Uitaţi-vă, dom' doctor, uitaţi-vă la alea două cum urcă şi coboară! Exact aşa cum le apăsa tipul. Ia uitaţi-vă cum umblă!

Muzica se opri brusc, ca şi cum ar fi furnizat bucurie de exact cinci cenţi. Rudy continua să strige.

- Te cam înfioară să vezi cum urcă şi coboară clapele, nu-i aşa, dom' doctor? Parcă vezi o stafie cântând pe ele de mama focului.

Paul se smulse din strânsoarea lui şi se grăbi spre maşină.

4

- Dragule, arăţi de parcă ai fi văzut o stafie, spuse Anita.

Era deja îmbrăcată pentru petrecerea de la Country Club, dominând deja o distinsă adunare căreia nu i se alăturase încă.

In timp că îi întindea lui Paul paharul cu cocktail, el se simţi nelalocul lui şi confuz, în prezenţa acelei frumuseţi sigure pe ea. Ii trecură prin cap doar lucruri care i-ar fi putut face plăcere ei sau ar fi putut s-o intereseze - orice alt gând dispăru. Nu era un act conştient, ci o reacţie reflexă, naturală, faţă de prezenţa ei. II enerva că acest sentiment era automat, pentru că se vedea în postura tatălui lui şi, în acea situaţie, tatăl lui ar fi fost total stăpân pe el - şi-ar fi rezervat pentru el însuşi primele, ultimele şi cele mai bune replici.

Uitându-se la ea pe deasupra paharului, lui Paul îi veni în minte expresia „înarmat până-n dinţi". Îmbrăcată cu o rochie neagră, lungă, austeră, care-i lăsa liberi umerii bronzaţi şi gâtul gol, un singur inel pe deget şi un machiaj foarte discret, Anita combinase în mod fericit armele sexului şi ale bunului gust cu o aură de competenţă masculină.

Femeia tăcu şi se îndepărtă, urmărită de privirea lui. Paul învinsese fără voia lui. Reuşise cumva să comunice

gândul care i se ivise pe neaşteptate în minte: că forța şi siguranța ei nu erau altceva decât imaginea în oglindă a propriei lui importanțe, o imagine a puterii şi mulțumirii de sine de care ar fi putut să se bucure managerul Uzinei Uium dacă ar fi vrut. Intr-o fulgerătoare secundă, ea deveni în gândurile lui o fetiță neajutorată, şi Paul simțea acum o tandrețe autentică față de ea.

- Bună băutură, iubito, spuse el. Finnerty e sus?

- L-am trimis la club. Kroner şi Baer au ajuns acolo devreme şi l-am trimis pe Finnerty ca să le țină companie cât timp m-am îmbrăcat.

- Cum arată?

- Cum a arătat Finnerty întotdeauna. Oribil. Aş putea jura că poartă acelaşi costum mototolit pe care-l purta acum şapte ani când şi-a luat rămas-bun de la noi. Şi aş putea jura că de atunci n-a mai fost la curățat. Am încercat să-l conving să-şi pună vechiul tău smoching, dar nici n-a vrut s-audă. S-a dus exact aşa cum era. Cred că o cămaşă scrobită nu s-ar fi potrivit oricum. S-ar fi văzut ce ceafă murdară are.

Anita îşi trase mai jos spatele rochiei, se privi în oglindă şi îl mai ridică puțin - un compromis delicat.

- Dar zău, spuse ea, adresându-se imaginii lui Paul din oglindă, zău că țin tare mult la el - ştii foarte bine. Numai că arată îngrozitor tot timpul. Adică, totuşi, un bărbat cu poziția lui să nu fie nici măcar curat...

Paul zâmbi şi clătină din cap. Era adevărat. Finnerty fusese întotdeauna şocant de neglijent cu toaleta lui şi unii dintre supervizorii mai pretențioşi de pe vremuri nu puteau să creadă că un om cu uluitoarea lui competență arăta atât de neigienic. Din când în când, irlandezul înalt şi slăbănog îi surprindea pe toți - de obicei între lungi perioade de muncă - făcându-şi apariția cu obrajii strălucind ca nişte mere de ceară şi cu pantofi, ciorapi, cămaşă, cravată şi costum noi - şi probabil şi lenjerie de corp nouă. Nevestele managerilor şi inginerilor se agitau în jurul lui, ca să-i arate că era important şi merita să se

îngrijească; şi l-au declarat cel mai chipeş bărbat din zona industrială a Ulium-ului. Foarte posibil să fi fost, într-un fel grosolan şi decrepit; un bărbat grotesc de chipeş, cum fusese Abe Lincoln, dar cu o căutătură sfidătoare de pasăre de pradă, nu cu privirea tristă a lui Lincoln. După accesele periodice de curățenie şi primenire ale lui Finnerty, nevestele urmăreau tot mai disperate cum purta toată vestimentația aceea mult lăudată, zi de zi, până ce nisipul, funinginea şi unsoarea acumulate în timp umpleau fiecare cusătură şi fiecare por.

Finnerty avea şi alte apucături dezagreabile. In societatea inginerilor şi managerilor, hotărât monogamă şi asemănătoare unei organizații de cercetaşi, Finnerty introducea deseori femei culese din Homestead cu o jumătate de oră mai devreme. Când sosea momentul jocurilor, după cină, Finnerty şi fata îşi luau de obicei câte un pahar cu whisky în mână şi se îndreptau spre primul ascunziş între tufişuri, dacă era cald, sau spre maşina lui, dacă era frig.

Maşina lui - pe vremuri, în orice caz - era şi mai rablagită decât era acum maşina lui Paul. In privința asta, cel puțin - din punct de vedere social, cea mai inofensivă -, Paul îşi imitase prietenul. Finnerty pretindea că din cauza pasiunii sale pentru cărți, discuri şi whisky bun era prea sărac ca să-şi cumpere o maşină şi haine pe măsura poziției lui în societate. Paul estimase valoarea colecțiilor de discuri, cărți şi sticle a lui Paul şi ajunsese la concluzia că irlandezului îi rămâneau o mulțime de bani ca să-şi cumpere şi două maşini noi. Atunci i se strecură în minte bănuiala că modul de viață al lui Finnerty nu era atât de irațional pe cât părea: că era de fapt o insultă, studiată şi sofisticată, la adresa managerilor şi inginerilor din Uium şi a neprihănitelor lor neveste.

De ce considerase Finnerty nimerit să-i jignească pe aceşti oameni cumsecade nu i-a fost niciodată clar lui Paul, care presupunea că agresivitatea lui, ca orice agresivitate, îşi avea rădăcinile într-o perioadă tulbure din

copilărie. Singura aluzie la copilăria lui o făcuse nu Finnerty, ci Kroner, care manifesta interesul unui crescător de animale față de pedigriul lui. Kroner remarcase odată, pe un ton confidențial şi plin de compasiune, că Finnerty era un mutant, născut din părinți săraci şi tâmpiți. Singura scăpare pe care o avusese Finnerty în fața lui Paul, se produsese într-un moment de profundă depresie, provocată de o cumplită mahmureală, când mărturisise oftând că simțea că nu-şi găseşte locul nicăieri.

Paul îşi punea uneori întrebări despre propriile impulsuri interioare, când îşi dădea seama câtă bucurie îi produceau amintirile despre comicăriile lui Finnerty, distructive şi nedisciplinate din punct de vedere social. Paul se lăsă pradă unei nostalgii care-l făcea să simtă că el, Paul, ar putea fi mulțumit, dacă - şi-şi lăsă gândul să se oprească aici - dacă ar şti vag ce este dincolo. Dar nu ştia.

Paul invidia inteligența lui Finnerty, pentru că Finnerty putea fi orice voia să fie şi să fie strălucit în toate. Oricare ar fi fost cerințele vremii, Finnerty ar fi fost printre cei mai buni. Dacă ar fi fost epoca muzicii, Finnerty ar fi fost, şi de fapt era, un pianist de primă clasă - sau ar fi putut fi arhitect, medic sau scriitor. Finnerty simțea, cu o intuiție inumană, principiile fundamentale şi motivațiile aproape oricărei activități umane, nu doar pe cele ale ingineriei.

Paul n-ar fi putut să fie decât ceea ce era, se gândi el. Îşi umplu din nou paharul, ajungând la concluzia că era inevitabil să ajungă la acel moment, în acel living, în prezența Anitei.

Era un gând înfricoşător să fii atât de bine integrat în maşinăria societății şi a istoriei, încât să nu te poți deplasa decât pe un singur plan şi de-a lungul unei singure linii. Sosirea lui Finnerty îl tulbura, pentru că scotea la suprafață îndoiala că aşa trebuia să fie viața. Paul se gândise să apeleze la un psihiatru care să-l facă docil, mulțumit de soarta lui, prietenos cu toți. Dar iată că apăruse Finnerty, care-l împingea în cealaltă direcție.

Finnerty păruse să vadă în Paul ceva ce nu văzuse în ceilalți, ceva ce-i plăcea - poate o înclinație spre revoltă, pe care Paul abia acum începea s-o bănuiască. Dintr-un motiv anume, Finnerty îl alesese pe Paul să-i fie singurul prieten.

- Mi-aş fi dorit totuşi ca Finnerty să-şi fi ales o altă zi, spuse Anita. Se ivesc tot felul de probleme. Baer urma să stea în stânga mea şi Kroner, în dreapta; acum, odată cu apariția neaşteptată a unui membru al Comitetului Național de Planificare Industrială nu mai ştiu unde e locul fiecăruia. Ed Finnerty e un ştab mai mare decât Kroner şi Baer? întrebă ea sceptică.

- Dacă vrei uită-te în *Ghidul Organizațiilor,* spuse Paul. Probabil vei găsi membrii CNPI înaintea celor din regiuni - dar e vorba mai degrabă de creier decât de rang. Finnerty n-o să se sinchisească. O să mănânce probabil cu servitorii.

- Dacă pune piciorul în bucătărie, Comisia de Sănătate o să-l arunce în închisoare.

Anita râse crispat. Era clar că îi era teribil de greu să-ncerce să fie înțelegătoare cu Finnerty, prefăcându-se că o amuză excentricitățile lui. Schimbă subiectul.

- Spune-mi ce-ai făcut azi.

- Nimic interesant. Încă o zi, ca toate celelalte.

- Ai luat sticla de whisky?

- Da. A trebuit să traversez râul ca s-o iau.

- Şi a fost chiar un calvar? îl mustră ea.

Nu înțelegea de ce lui Paul nu-i plăcea să se ducă în Homestead după cumpărături şi de aceea îl tachina.

- Ce a fost atât de groaznic? insistă ea, pelticindu-se cum fac copiii, de parcă ar fi avut în față un băiețel leneş, convins cu greu să-i facă un mic serviciu mamei lui.

- A fost destul de neplăcut.

- Zău? Anita era surprinsă. Nimic violent, sper.

- Nu. De fapt, toți au fost foarte politicoşi. Unul dintre pensionari m-a recunoscut de pe vremuri şi a improvizat o mică petrecere pentru mine.

- Trebuie să fi fost amuzant.
- Nu-i aşa? Numele lui este Rudy Hertz.

Fără să-i descrie propriile reacții, Paul îi povesti ce se întâmplase. Se pomeni că o cercetează cu atenție, făcând o experiență.

- Şi asta te-a enervat? Anita râse. Eşti prea sensibil, dragule, îmi spui că a fost un coşmar şi de fapt nu s-a întâmplat nimic.
- Oamenii aceia mă urăsc.
- Au dovedit că te iubesc şi te admiră. Şi mi se pare firesc.
- Bărbatul cu lentile groase aproape că a zis că fiul lui n-are de ce să mai trăiască din cauza mea.
- Tu ai zis asta, nu el. Şi n-o să te mai las să spui asemenea bazaconii. Îți face o plăcere deosebită să născoceşti tot felul de lucruri ca să te simți vinovat pentru ele? E vina ta dacă fiul lui nu este suficient de inteligent pentru altceva decât pentru Emanații şi Epave?
- Nu, dar dacă n-ar exista oameni ca mine, el ar putea să lucreze la o maşină în uzină...
- Moare de foame?
- Bineînțeles că nu. Nimeni nu moare de foame.
- Şi are un loc unde să trăiască şi haine groase. Are tot ce ar avea dacă ar manipula o maşină cretină, ar înjura-o, ar face greşeli, greve în fiecare an, s-ar certa cu maistrul, ar veni mahmur la lucru.
- Ai dreptate, ai dreptate. Îşi ridică mâinile. Sigur că ai dreptate. Numai că e o perioadă în care e un iad să trăieşti - porcăria asta că oamenii trebuie să se adapteze la idei noi. Şi oamenii pur şi simplu nu se adaptează, asta e. Aş vrea să fie acum ca peste o sută de ani, când toată lumea se va fi obişnuit cu schimbarea.
- Eşti obosit. Mă duc să-i spun lui Kroner că ai nevoie de o lună de vacanță.
- O să-i spun eu dacă o să simt nevoia.
- Dragule, nu vreau să-ți conduc viața. Dar tu nu ceri niciodată nimic.

- Lasă-mă să cer eu, dacă nu te deranjează.
- Nu mă deranjează. Zău că nu mă deranjează deloc.
- Mi-ai pregătit hainele?
- Sunt pe patul tău, spuse ea afectată. Se simțea jignită. Fracul, cămaşa, ciorapii, butonii şi o cravată nouă.
- O cravată nouă?
- Dubonnet.
- Dubonnet, pentru numele lui Dumnezeu!
- Kroner şi Baer poartă cravate Dubonnet.
- Şi chiloții mei sunt ca ai lor?
- N-am observat.
- Îmi pun cravată neagră.
- Pittsburgh, dragule, nu uita! Ai spus că vrei s-ajungi acolo.
- *Hello,* Dubonnet!

Paul urcă scara spre dormitor, aruncându-şi haina şi cămaşa când intră. - Ed Finnerty era întins pe patul Anitei.

- Deci aici erai! spuse Finnerty, arătând spre fracul aşezat pe patul lui Paul. Am crezut că eşti tu. Am vorbit cu el o jumătate de ceas.
- Anita mi-a spus că te-ai dus la club.
- Anita m-a expediat pe uşa din față, iar eu am intrat prin spate şi am urcat aici.
- Bine ai făcut. Cum merg lucrurile?
- Mai rău ca oricând, dar sunt speranțe.
- Bravo, spuse Paul râzând nesigur. Te-ai însurat?
- Niciodată. Închide uşa. Paul o închise.
- Cum merge slujba de la Washington?
- Mi-am dat demisia.
- Serios? Ai în vedere ceva mai bun?
- Probabil. Altfel n-aş fi plecat.
- Unde?
- Nicăieri. Nu mă mai angajez.
- Nu era salariul bun, eşti obosit? Ce te-a nemulțumit?
- M-am săturat, rosti el rar. Salariul era colosal de bun, ridicol de bun - eram plătit ca o regină a televiziunii cu

bustul de-un metru. Dar când am primit invitația de anul ăsta la Meadows, ceva s-a rupt în mine, Paul. Mi-am dat seama că n-aş mai putea suporta o sesiune acolo. Şi pe urmă m-am uitat în jur şi am descoperit că nu mai suport nimic în legătură cu sistemul. Am plecat şi iată-mă aici.

Invitația lui Paul la Meadows era expusă neglijent de Anita pe oglinda din holul de la intrare, unde nu putea trece neobservată. Meadows era o insulă plată, acoperită cu iarbă, din St. Lawrence, în golful Chippewa, unde cei mai importanți şi cei mai promițători bărbați („Cei a căror evoluție în cadrul organizației nu s-a încheiat încă", scria în *Manual)* din diviziile din est şi din vestul mijlociu petreceau o săptămână în fiecare vară, într-o orgie de reabilitare a moralului - prin sporturi de echipă, cântece de grup, focuri de tabără şi artificii, petreceri deocheate, whisky şi trabucuri pe gratis; şi prin piese de teatru, jucate de actori profesionişti, care, în mod plăcut, dar inconfundabil, scoteau în relief natura bunei conduite în cadrul sistemului şi forma hotărârilor ferme pentru anul dificil care-i aştepta.

Finnerty scoase din buzunar un pachet mototolit de țigări şi îi oferi una îndoită aproape în unghi drept. Paul o îndreptă cu degete nesigure.

- De ce tremuri? spuse Finnerty.

- Sunt principalul vorbitor în seara asta.

- A, da? Finnerty părea dezamăgit. Deci nu tremuri de obicei tot timpul în ultima vreme? Acum care-i ocazia?

- Azi se împlinesc treisprezece ani de când Uzina Uium a fost pusă sub autoritatea Consiliului Național al Industriaşilor.

- Ca toate uzinele din țară.

- Uium, ceva mai devreme decât majoritatea.

Unirea facilităților industriale sub autoritatea unui singur consiliu avusese loc la puțin timp după ce Finnerty, Paul şi Shepherd veniseră să lucreze în Uium. Se făcuse din cauza războiului. Consilii similare se înființaseră pentru transport, materii prime, industrie alimentară şi

comunicații, şi deasupra tuturor fusese tatăl lui Paul. În felul acesta, sistemul eliminase risipa şi duplicările, care se menținuseră după război, şi măsura era, de fapt, citată adesea ca fiind unul dintre puținele beneficii aduse de război.

- Eşti fericit că durează de treisprezece ani?

- In orice caz, se poate comenta. Eu o să mă rezum la fapte. Nu va fi ca predicile lui Kroner.

Finnerty tăcu, evident neinteresat să continue subiectul.

- Ciudat, spuse el în cele din urmă. Credeam că eşti deja pe marginea prăpastiei. De aceea am venit aici.

Paul îşi răsuci fața, luptându-se să-şi încheie nasturele de la guler.

- Nu eşti departe de adevăr. Tocmai mă gândeam să stau de vorbă cu un psihiatru.

- Deci chiar eşti într-o formă proastă. Minunat! Hai să plecăm de la petrecerea asta idioată! Avem de discutat.

Uşa dormitorului se deschise şi apăru Anita din hol.

- A, Ed! Cine e cu Baer şi Kroner?

- Kroner e cu Baer şi Baer e cu Kroner, spuse Finnerty. Te rog, închide uşa, Anita.

- E timpul să vă duceți la club.

- E timpul să te duci tu la club, spuse Finnerty. Paul şi cu mine o să venim mai târziu.

- Mergem împreună. Acum, Ed. Am întârziat oricum zece minute. Şi refuz să mă las intimidată de tine. Zâmbi neconvingător.

- Hai să mergem, spuse Paul.

- Anita, spuse Finnerty, dacă nu respecți intimitatea bărbaților, o să inventez o maşină care să fie tot ce eşti tu şi, în plus, respectuoasă.

Anita se înroşi.

- Nu mi se pare că eşti foarte amuzant.

- Din oțel inoxidabil, spuse Finnerty. Oțel inoxidabil, acoperit cu cauciuc spongios şi încălzit electric până la temperatura corpului.

- Stai puțin... spuse Paul.

- Şi se înroşeşte la comandă, spuse Finnerty.
- Iar eu aş putea să fac un bărbat ca tine dintr-un sac umplut cu noroi, spuse Anita. Oricine încearcă să te atingă se murdăreşte.
Trânti uşa şi Paul îi ascultă tocurile pocnind pe scară.
- De ce naiba ai făcut asta? spuse Paul. Ai putea să-mi spui? Finnerty zăcea nemişcat pe pat, privind fix tavanul.
- Habar n-am, rosti el rar, dar nu-mi pare rău. Hai, du-te după ea!
- Ce ai de gând?
- Du-te!
O spuse de parcă Paul l-ar fi deranjat tocmai în momentul când formula în minte o idee importantă, dificilă.
- Ai o sticlă cu whisky irlandez într-o pungă maro, jos în holul de la intrare, spuse Paul şi-l lăsă pe Finnerty întins pe pat.

5

Paul o prinse din urmă pe Anita în garaj, unde pornea maşina de teren. Fără să-l privească direct, aşteptă să se urce lângă ea. Au mers până la club în tăcere, Paul simțindu-se trădat de acest Finnerty real, grosolan şi irațional. De-a lungul anilor, se gândi el cu amărăciune, îşi crease probabil în imaginație un Finnerty înțelept şi cald, imagine care nu prea avea legătură cu omul real.

La uşa clubului, Anita îi îndreptă lui Paul cravata, îşi trase capa în jos ca să-şi dezvelească umerii, zâmbi şi pătrunse în foaierul puternic luminat.

Celălalt capăt al foaierului dădea într-un bar, unde vreo douăzeci de tineri străluciți de la Uzina Uium, identici în tunsoarea soldăţească şi în croiala smochingurilor, erau adunați în jurul a doi bărbați de cincizeci şi ceva de ani. Unul din cei doi bărbați mai vârstnici, Kroner, înalt, masiv şi lent, îi asculta pe tineri cu afecțiune gravă. Celălalt, Baer, slab şi nervos, extravertit în mod neconvingător şi zgomotos, râdea, împungea cu cotul şi bătea pe umeri, comentând necontenit tot ce se spune: „Grozav, grozav, aşa e, desigur, desigur, minunat, da, da, exact, grozav, bravo".

Uium era un teren de instrucție, unde proaspeții absolvenți erau trimişi pentru a simți pulsul industriei, după care erau transferați în posturi mai importante. Personalul era deci tânăr şi se înnoia permanent. Cei mai vârstnici erau Paul şi adjunctul său, Lawson Shepherd. Acesta era burlac şi stătea în picioare lângă bar, puțin izolat de ceilalți, cu o expresie de om înțelept, uşor amuzat de naivitatea unor remarci ale tinerilor.

Soțiile se adunaseră în două separeuri alăturate, unde vorbeau încet, stânjenite, întorcându-şi privirile ori de câte ori volumul glasurilor se ridica peste un anumit nivel sau când vocea de bas a lui Kroner bubuia prin zumzetul sporovăielilor, rostind trei, patru cuvinte înțelepte, de o superbă pregnanță.

Tinerii se întoarseră să-i salute călduros pe Paul şi Anita,

cu o politețe glumeață, având aerul că dețineau monopolul asupra distracției, la care îi încurajau, generoşi, pe cei mai vârstnici să participe.

Baer le făcu cu mîna şi strigă spre ei cu vocea lui pițigăiată, Kroner dădu din cap aproape imperceptibil, perfect imobil, fără să-i privească direct, aşteptând să vină ei la el, pentru ca saluturile să poată fi schimbate în linişte şi demnitate.

Mâna enormă şi păroasă a lui Kroner cuprinse mâna lui Paul şi acesta se simți fără voia lui docil, afectuos, ca un copil. Parcă s-ar fi aflat din nou în prezența enervantă şi vlăguitoa-re a tatălui lui. Kroner, prietenul cel mai bun al acestuia din urmă, îl făcuse întotdeauna să se simtă aşa şi părea că îşi dorea asta. Paul se jurase de mii de ori să-şi păstreze cumpătul în următoarea ocazie când îl va întâlni pe Kroner. Dar era o chestiune care-i scăpa de sub control şi, acum, ca la fiecare întâlnire, puterea şi determinarea erau acaparate de uriaşele mâini ale bărbatului mai vârstnic.

Deşi Paul era foarte conştient de aura paternă a lui Kroner, marele om încerca să le transmită tuturor acelaşi sentiment. Vorbea despre el ca un tată al tuturor subalternilor săi şi, mai pe ocolite, al nevestelor lor; şi nu poza. Modul în care administra Divizia Estică avea o tentă emoțională şi părea improbabil că ar fi putut s-o conducă altfel. Era la curent cu orice naştere sau boală gravă şi aduna pe umerii lui povara învinovățirii în rarele ocazii când vreunui om de-al lui îi mergea prost. Dar putea fi şi sever - din nou, patern.

- Ce faci, Paul? spuse el cu căldură.

Arcuirea interogativă a sprâncenelor groase indica o întrebare, nu o formă de salut. Tonul era cel folosit de Kroner când se interesa de starea de sănătate a cuiva, după o pneumonie violentă.

- Mai bine ca oricând, răspunse vioi Anita.

- Mă bucur s-aud asta. Bravo, Paul.

Kroner continua să-i tină mâna si să-l privească în ochi.

-Te simți bine, da? Bravo, bravo! Splendid! spuse Baer, bătându-l pe umăr de mai multe ori.

Baer, inginerul-şef al Diviziei Estice se întoarse spre Anita.

- Şi... oho-oho-oho! Da' ce bine-arăți! Mamă, mamă! Oho! Pe cinstea mea! se extazie el, rânjind.

Baer era un cretin în societate, fiind convins că era delicat şi strălucitor în compania altor oameni. Cineva îi relatase odată comentariul lui curent asupra conversațiilor din jur şi el nu înțelesese despre ce se vorbea.

Din punct de vedere tehnic, nu exista în est un inginer mai bun decât el, incluzându-l pe Finnerty. In divizie, aproape totul fusese gândit de Baer, dar aici Kroner îl privea aşa cum ar privi un Saint-Bernard un fox terrier. Paul se gândise deseori la ciudata combinație dintre Kroner şi Baer şi se întrebase dacă, după ce ei vor dispărea, conducerea i-ar putea duplica. Baer întrupa ştiința şi tehnica industriei; Kroner întrupa credința, aproape sfințenia, spiritul inițiativelor riscante. Kroner avea de fapt performanțe inginereşti slabe şi îl uimea din când în când pe Paul că nu cunoştea sau înțelegea greşit problemele tehnice; dar avea neprețuita calitate de a crede în sistem şi de a-i face şi pe alții să creadă în el şi să execute ce li se comanda.

Cei doi erau inseparabili, deşi personalitățile lor n-aveau aproape nimic în comun. Împreună, alcătuiau un om aproximativ întreg.

- V-a spus cineva că Paul ar fi fost bolnav? spuse râzând Anita.

- Am auzit că stă cam prost cu nervii, spuse Kroner.

- Nu-i adevărat, spuse Paul.

Kroner zâmbi.

- Mă bucur să aud asta, Paul. Eşti unul dintre cei mai buni oameni ai noştri. Se uită la el cu drag. Calci pe urmele tatălui tău, Paul.

- De unde-ați auzit că Paul stă prost cu nervii? spuse Anita.

- Nu mai ştiu, spuse Kroner.

- Ne-a spus doctorul Shepherd, interveni salvator Baer. Am fost acolo azi-dimineață. Iți aminteşti? Shepherd ne-a spus.

- Ascultă, spuse Kroner cu o promptitudine nefirească pentru el, Shepherd vorbea despre altceva. Ştii foarte bine, mai gândeşte-te.

- A, da, desigur. Aşa e, aşa e, era altceva, altceva, spuse Baer, nedumerit. Îl bătu din nou pe Paul pe umăr. Deci te simți mai bine, nu-i așa? Ei, asta contează. Splendid, splendid.

Doctorul Shepherd, cu ceafa congestionată deasupra gulerului țeapăn, se desprinse încet de la bar, îndreptându-se spre uşile cu geamuri care dădeau spre terenul de golf.

- Apropo, spuse Kroner însuflețit, unde e prietenul tău, Finnerty? Cum mai arată Ed? îmi imaginez că viața la Washington i s-a părut mai puțin... căută cuvântul potrivit... protocolară ca aici.

- Dacă vreți să întrebați dacă se spală, răspunsul este nu, spuse Anita.

- La asta mă refeream, spuse Kroner. Dar nimeni nu-i perfect şi foarte puțini dintre noi sunt atât de perfecți ca să obțină un loc în Comisia Națională de Planificare Industrială. Unde e?

- Poate o să apară mai târziu, zise Paul. E puțin obosit după călătorie.

- Dar unde e Mami? spuse Anita, încheind subiectul Finnerty.

Mami era soția lui Kroner, pe care acesta o aducea întotdeauna la mondenități, o depunea unde erau celelalte neveste şi o ignora până când sosea momentul drăgăstos de a o extrage de acolo şi de a căra acasă cele nouăzeci de kilograme ale ei.

- O chinuie treaba aia cu intestinele care bântuie acum, rosti grav Kroner.

Toți care îl auziră clătinară din cap, plini de compasiune.

- Poftiți la masă, spuse un chelner filipinez.

Se inițiase mai de mult o mişcare pentru adoptarea servirii de către maşini, dar extremiştii care propuseseră măsura fuseseră învinşi la voturi de o majoritate copleşitoare.

In timp ce Paul, Kroner, Baer şi Anita intrau în sufrageria luminată cu lumânări, urmați de ceilalți, patru dintre cei mai tineri ingineri, ultimii sosiți, se strecurară pe lângă ei şi se răsuciră, blocându-le calea.

Fred Berringer, un blond scund şi voinic, cu ochi oblici, părea a fi liderul lor. Era un băiat prost, extrovertit şi bogat, dintr-o familie bună de ingineri şi manageri din Minneapolis. Se târâse prin colegiu şi fusese cu greu admis în personalul care deservea maşinile. In mod normal, nu l-ar fi angajat nimeni. Dar Kroner, care-i cunoştea ascendența, îl luase şi îl trimisese la Uluim să fie instruit. Această şansă nu-l învățase în nici un caz să fie modest. Socotise că este normal ca banii şi numele lui să înfrângă oricând sistemul şi, cu alte cuvinte, o şi spusese. Nebunia a fost că atitudinea lui a atras admirația şi în acelaşi timp invidia colegilor săi ingineri, care îşi obținuseră cu greutate locurile de muncă. Paul presupunea, cu tristețe, că învingătorii sistemului fuseseră întotdeauna admirați de oamenii obişnuiți. In orice caz, Kroner încă mai credea în acest băiat, aşa că Paul n-avea încotro, trebuia să-l păstreze şi să-l dubleze cu un om mai priceput, care să-i consolideze aparatul mental.

- Ce-nseamnă asta, Fred? Ne somați?

- Campionule de dame, spuse Fred, te provoc pe această cale la campionat, imediat după masă.

Kroner şi Baer se arătară încântați. Propuseseră mereu să se inițieze jocuri de echipă pentru restabilirea moralului în familia Diviziei Estice.

- Numai cu tine sau cu toți patru? întrebă Paul.

El era campionul de dame al clubului, deşi oficial nu avusese loc nici o competiție. Nimeni nu putea să-l bată şi, de cele mai multe ori în silă, trebuia să- şi dovedească

invincibilitatea cu fiecare grup nou de ingineri - ca aceştia patru. Era o tradiţie şi mica societate închisă din partea de nord a râului părea că simte nevoia de a consolida tradiţii, de a avea un repertoriu de glume personale, de a-şi construi nişte caracteristici sociale prin care să se deosebească - în ochii proprii - de restul societăţii. Partidele de dame ale noilor ingineri cu Paul erau una dintre cele mai venerabile tradiţii, ajunsă acum la al şaptelea an.

- Mai mult cu mine, spuse Berringer. Dar într-un fel, cu toţi.

Ceilalţi râseră conspirativ. Era clar că se pusese la cale ceva special şi unul sau doi dintre inginerii mai vârstnici păreau să le împărtăşească aşteptările.

- E-n regulă, spuse Paul bine dispus. Şi zece dacă aţi fi şi fiecare mi-ar sufla fum de trabuc în faţă, tot aş câştiga.

Cei patru se dădură la o parte ca să le facă loc lui Paul, Anitei şi celorlalţi doi oaspeţi de onoare să ajungă la masă.

- Ah, spuse Anita studiind cartonaşele cu nume de la capătul mesei, s-a făcut o greşeală.

Luă cartonaşul din stânga ei, îl mototoli şi i-l întinse lui Paul. Puse un alt cartonaş în locul rămas liber şi se aşeză, flancată de Kroner şi Baer. Chemă un chelner să ia tacâmul pentru locul liber. Paul se uită la cartonaş şi văzu că era al lui Finnerty.

Era o adunare de oameni practici, cu gusturi simple; cocktailurile cu creveţi, consomme-ul, puiul cu smântână, mazărea şi piureul de cartofi au fost apreciate la justa lor valoare. S-a vorbit puţin şi s-a mimat mult savurarea bucatelor şi încântarea pentru a arăta gazdei că toate erau extrem de gustoase.

Kroner comenta când şi când cutare sau cutare fel, Baer îi ţinea isonul, apoi toţi comesenii confirmau dând din cap. La un moment dat, s-a iscat o discuţie în contradictoriu, purtată în şoapte sonore la Celălalt capăt al mesei, printre cei patru tineri care-l provocaseră pe Paul la partida de dame. Când toate privirile s-au îndreptat în direcţia lor, au

tăcut. Berringer s-a încruntat, a schițat o diagramă pe un şervet şi l-a aruncat spre ceilalți trei. Unul dintre ei a făcut o corectură măruntă şi i l-a dat înapoi. Pe fața lui Berringer se citea că a înțeles, apoi admirație. Dădu viguros din cap şi începu din nou să mănânce.

Paul numără de jur împrejurul mesei douăzeci şi şapte de manageri şi ingineri - personalul Uzinei Uium - şi soțiile lor, mai puțin schimbul de noapte. Erau două locuri goale: unul, pătratul gol al feței de masă rezervat lui Finnerty; celălalt, tacâmul neatins al lui Shepherd, care nu se întorsese de pe terenul de golf, unde plecase grăbit.

Finnerty probabil că zăcea încă în dormitor, cu ochii-n tavan, poate vorbindu-şi sieşi. Sau poate plecase curând după ce ieşiseră ei şi se dusese la vreun chef sau la curve în Homestead. Paul spera că nu-l vor mai vedea câțiva ani. Strălucitul liberal, iconoclastul, liber-cugetătorul pe care-l admirase în tinerețe se dovedea a fi acum doar un bolnav respingător. Atacul asupra Anitei, neprovocat de nimic şi anunțând despărțirea lor, glorificarea nevrozei - toate aruncau o umbră înfricoşătoare. Era o dezamăgire cumplită. Paul sperase că Finnerty va putea să-i ofere ceva - ce anume, nu ştia - ca să-i aline durerosul imbold care-l chinuia, ducându-l, după cum se părea că-i spusese Shepherd lui Kroner, în pragul nebuniei.

Cât despre Shepherd, Paul se simțea total mărinimos față de el şi chiar jenat că omul se tulburase atât de tare pentru că fusese demascat ca informator. Paul se ridică.

- Unde pleci, dragule? întrebă Anita.

- Să-l aduc pe Shepherd.

- N-a spus că ai o depresie nervoasă, spuse Baer. Kroner se încruntă la Baer.

- Nu, serios că n-a spus, Paul. Dacă vrei, mă duc eu după el. Eu sunt de vină că am adus subiectul în discuție. N-a spus-o Shepherd şi bietul băiat...

- Am avut doar impresia că a spus-o, zise Baer.

- Cred că eu trebuie să stabilesc asta, spuse Paul.

- Vin cu tine, spuse Anita. In vocea ei se simțea dorința

de răzbunare.

- Nu, aş prefera să nu vii.

Paul trecu repede prin bar şi o auzi venind după el.

- Nu vreau să ratez scena.

- N-ai ce să ratezi, spuse Paul. Vreau doar să-i spun că totul e-n regulă. Îl înțeleg. Chiar îl înțeleg.

- Paul, vrea postul de la Pittsburgh. De aceea i-a spus lui Kroner că ai o depresie nervoasă. Acum e speriat că-şi pierde slujba. Foarte bine!

- Nu vreau să-l concediez.

- L-ai putea lăsa să se perpelească o vreme. Ca să se-nvețe minte.

- Te rog, Anita... e o chestiune care ne priveşte doar pe Shepherd şi pe mine.

Se aflau acum pe gazonul terenului de golf, într-o lume a sunetelor înăbuşite şi a nuanțelor de albastru şi negru, în lumina firavă a lunii noi. Pe o bancă lângă primul copac, cu picioarele întinse şi desfăcute, Sheperd şedea având lângă el aliniate trei pahare cu cocktail.

- Shep, rosti încet Paul.

- Salut.

Tonul era plat, nu ascundea nimic.

- Şterge-o, îi şopti Paul Anitei.

Ea rămase, încleştându-şi şi descleştându-şi mâinile.

- Se răceşte supa, spuse Paul pe un ton cât se poate de blând. Se aşeză pe bancă, despărțit de Shepherd de şirul celor trei pahare. Nu-mi pasă dacă le-ai spus sau nu că îmi pierd busola.

Anita stătea la o distanță de zece metri şi silueta ei se profila pe uşile cu geamuri.

- Aş fi preferat să fii furios, spuse Shepherd. Eu le-am spus. Hai, dă-mă afară!

- Pentru Dumnezeu, Shep, n-o să te dea nimeni afară!

Paul nu-l înțelesese niciodată pe Shepherd; i se păruse greu de crezut că un om poate gândi aşa cum gândea Shepherd. Când sosise la Uium, Shepherd îi anunțase pe Paul şi Finnerty, colegii nou-veniți, ca şi el, că intenționa

să se ia la întrecere cu ei. Vorbea fără ocolişuri şi ridicol despre concurență şi readucea pe tapet în fața celor dispuşi să-l asculte diverse situații de criză în care se comparaseră capacitățile lui cu ale altcuiva, situații considerate de ceilalți participanți la discuții o chestiune de rutină, obişnuite şi, în general, neconcludente. Dar lui Shepherd, viața îi părea aşternută ca un teren de golf, cu o serie de începuturi, riscuri şi sfârşituri şi o recapitulare clară - pentru comparație cu alte scoruri - după fiecare gaură nimerită. Era când cătrănit, când nebun de bucurie, în funcție de victorii sau eşecuri pe care nimeni altcineva nu le băga în seamă, dar întotdeauna stoic în privința regulilor jocului. Nu cerea nimic, nu oferea nimic şi conta prea puțin pentru Paul, Finnerty sau oricare alt asociat al lui. Era un bun inginer, o companie plicticoasă şi un om hotărât să fie stăpân pe soarta lui şi să nu răspundă de faptele altora.

Foindu-se în tăcere pe bancă, Paul încerca să se pună în locul lui Shepherd. Acesta pierduse o rundă, şi acum, el, care respecta cu strictețe mecanismul sistemului competitiv, voia să plătească penalizarea pentru că pierduse şi să treacă la noua etapă, pe care era, ca întotdeauna, hotărât s-o câştige. Lumea în care trăia el era o lume dură, dar nu şi-o dorea altfel. Dumnezeu ştie de ce.

- Ai vrut să mă împiedici să obțin slujba de la Pittsburgh, nu? spuse Paul.

- Cred că sunt mai potrivit decât tine, spuse Shepherd. Dar ce mai contează acum? N-o mai obțin.

- Ai pierdut.

- Am încercat şi am pierdut, spuse Shepherd. Era o deosebire vitală. Ce mai aştepți? Concediază-mă.

Modul cel mai sigur de a-l întărâta pe Shepherd era de a refuza să participe la întrecere.

- Nu ştiu, spuse Paul. Eu cred că ai fi bun pentru postul din Pittsburgh. Dacă vrei, îți scriu o recomandare.

- Paul! strigă Anita.

- Du-te înăuntru, Anita, spuse Paul. Ne întoarcem într-

un minut.
Anita părea nerăbdătoare să-i ofere lui Shepherd ceea ce îşi dorea, o luptă crâncenă, pe care el ar fi putut s-o folosească drept punct de plecare pentru ceea ce considera un nou ciclu al jocului.
- Te iert, spuse Paul. Vreau să lucrezi în continuare pentru mine, dacă doreşti. Nu există om mai potrivit pentru locul pe care-l ocupi.
- Ai vrea să mă ții aici, la cheremul tău, nu? Paul râse cu tristețe.
- Nu, ar fi la fel ca până acum. La cheremul meu? Cum aş putea să...
- Dacă nu mă concediezi, vreau un transfer.
- E-n regulă. Dar ştii că asta nu depinde de mine. Hai să intrăm.
Când Shepherd se ridică, Paul îi întinse mâna. Shepherd i-o refuză şi trecu pe lângă el. . Anita îl opri.
- Dacă ai vreo părere despre sănătatea soțului meu, poate că el sau medicul lui ar trebui să fie primii care s-o audă, rosti ea cu o voce răguşită.
- Soțul tău şi medicul lui ştiu de câteva luni ce le-am spus lui Kroner şi Baer. In starea în care e nu i se poate încredința nici o maşină de cusut cu pedală, darămite postul din Pittsburgh.
Se încinsese, îi revenise curajul şi poate spera că li se auzeau glasurile în sufragerie.
Paul îi apucă pe amândoi de brațe şi îi propulsa în bar, în văzul întregii adunări. Toți priveau întrebător în direcția lor. Paul, Anita şi Shepherd zâmbiră şi traversară barul îndreptându-se spre sufragerie, braț la braț.
- Ți s-a făcut rău? îl întrebă Kroner pe Shepherd, amabil.
- Da, domnule. Cred că moluştele de la prânz sunt de vină.
Kroner dădu din cap înțelegător şi se întoarse spre chelner.
- Adu-i, te rog, băiatului nişte pâine prăjită.
Kroner era dispus să facă orice efort pentru a menține

armonia în familia lui, să ofere o ieşire unui om aflat la ananghie. Paul presupunea că tot restul serii Kroner va întreține - de data asta cu pâine prăjită - ficțiunea politicoasă a îmbolnăvirii lui Shepherd.

După cafea şi lichior, Paul ținu un scurt discurs despre integrarea Uzinei Uium cu alte industrii sub tutela Consiliului Național al Industriaşilor din urmă cu paisprezece ani. Apoi aborda subiectul mai general a ceea ce el numea a doua revoluție industrială. Citi în mare parte discursul, străduindu-se să ridice privirea din manuscris la intervale regulate. Erau, după cum îi spusese lui Katharine Finch în după-amiaza aceea, chestii vechi - era un raport de evoluție, o reafirmare a încrederii în ceea ce realizau şi realizaseră în industrie. Maşinile munceau pentru America mai bine decât o făcuseră vreodată americanii. Erau mărfuri mai bune, pentru mai mulți oameni, cu costuri mai mici şi cine putea nega că acest lucru era minunat şi dătător de satisfacții? Toți spuneau asta când trebuiau să țină discursuri.

La un moment dat, Kroner îşi ridică mâna imensă şi întrebă dacă poate să facă un comentariu.

- Intr-un fel, ca să subliniez ce-ai spus, Paul, aş vrea să remarc ceva ce mi se pare interesant. Forța de muncă a douăzeci şi doi de muncitori - muncitori buni - face cât un cal putere. Dacă vom converti caii putere ai unuia dintre motoarele mari dintr-o oțelărie în forță de muncă umană, veți descoperi că motorul munceşte mai mult decât putea munci întreaga populație de sclavi a Statelor Unite în timpul Războiului Civil, douăzeci şi patru de ore pe zi.

Zâmbi extaziat. Kroner era stânca, izvorul credinței şi mândriei pentru toți în Divizia Estică.

- Interesantă cifră, spuse Paul, căutând unde rămăsese în manuscris. Şi asta se aplică desigur la prima revoluție industrială, când maşinile au depreciat munca fizică. A doua revoluție, cea pe care o desăvârşim acum, este mai greu de exprimat în termeni de muncă economisită. Doar dacă ar există o măsură precum caii putere prin care să se

exprime enervarea sau plictiseala suportate înainte de oameni în munci de rutină - dar nu există.
- Poți măsura rebuturile, îți spun eu! strigă Baer. Şi cele mai nenorocite, mai stupide greşeli imaginabile. Risipa, blocajele, rateurile. Toate se pot exprima în dolari, da, dolari irosiți pe muncă de proastă calitate.
- Da, spuse Paul, dar eu priveam problema din punctul de vedere al muncitorului. Cele două revoluții industriale au eliminat două feluri de corvezi şi căutam un mod de a estima de câte i-a despovărat revoluția pe oameni.
- Eu muncesc, spuse Baer şi toți râseră.
- Ceilalți... de peste râu, spuse Paul.
- N-au muncit niciodată, spuse Kroner şi din nou toată lumea râse.
- Şi se înmulțesc ca iepurii, spuse Anita.
- Cineva spune bancuri porcoase despre înmulțirea iepurilor? spuse Finnerty din uşă.
Se clătina uşor şi respira greu. Era evident că găsise sticla de whisky.
- Care din ele? Cel cu iepuroaica din ferometalul unui iepuraş şi vânzătorul...
Kroner se ridicase.
- Finnerty! Ce faci, băiete? Chemă chelnerul. Ai venit la tanc pentru cafea, băiete - o ceaşcă mare cu cafea neagră.
Îşi puse mâna uriaşă pe umerii lui Finnerty şi îl ghidă spre locul eliberat de Anita. Finnerty luă cartonaşul inginerului de alături, se uită chiorâş la el, apoi la inginer.
- Unde naiba e cartonaşul meu?
- Dați-i cartonaşul lui, pentru numele lui Dumnezeu! spuse Anita.
Paul îl scoase din buzunar, îl netezi şi-l aşeză în fața lui Finnerty. Acesta dădu din cap şi se cufundă într-o tăcere posacă.
- Tocmai vorbeam de cea de a doua revoluție industrială, spuse Kroner, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Paul spunea că nu există o măsură pentru corvezile pe care le-a eliminat revoluția. Cred că povestea se poate spune

recurgând la imaginea unei curbe - aşa cum poate fi prezentată cel mai clar orice poveste.

- Nu şi cea cu iepuroaica din ferometalul iepuraşului, spuse Finnerty.

Toți, urmând exemplul lui Kroner, îl ignorară.

- Dacă vom compara orele de muncă ale oamenilor cu numărul de tuburi aspiratoare aflate în folosință, numărul orelor de muncă ale oamenilor scad pe măsură ce numărul tuburilor se multiplică.

- Ca iepurii, spuse Finnerty. Kroner zâmbi.

- Exact, ca iepurii. Apropo, Paul, o altă informație interesantă, pe care ți-a spus-o probabil tatăl tău, este că oamenii n-au dat prea multă atenție celei de-a doua revoluții industriale, cum o numeşti tu. Energia atomică ținea capul de afiş al ziarelor şi toată lumea vorbea de parcă folosirea în scopuri paşnice a energiei atomice va reconstrui lumea. Era Atomică era marele ideal. Iți aminteşti, Baer? Şi între timp, tuburile se înmulțeau ca iepurii.

- Şi dependența de droguri, alcoolismul şi sinuciderile s-au înmulțit în aceeaşi proporție, spuse Finnerty.

- Ed! strigă Anita.

- Din cauza războiului, spuse grav Kroner. Aşa se întâmplă după orice război.

- Şi corupția organizată, divorțurile, delincventa juvenilă, toate egalează creşterea utilizării tuburilor aspiratoare, spuse Finnerty.

- Hai, zău, Ed, spuse Paul, nu poți dovedi o legătură logică între aceşti factori.

- Chiar şi cea mai mică legătură trebuie să ne dea de gândit, spuse Finnerty.

- Sunt sigur că nu există o legătură suficientă pentru a ne ocupa de ea aici, rosti sever Kroner.

- Sau nu există suficientă imaginație sau onestitate, spuse Finnerty.

- Chiar nu pricep despre ce vorbeşti! spuse Anita, rulându-şi nervoasă şervetul. Hai mai bine să părăsim

acest loc sumbru şi să începem concursul de dame.

Invitația ei a fost primită cu oftaturi de uşurare şi aprobări recunoscătoare din cap de jur împrejurul mesei. Cu puține regrete, Paul dădu la o parte restul discursului. Adunarea, cu excepția lui Finnerty, năvăli în sala de jocuri a clubului, unde fusese deja instalată o tablă de şah şi mai multe lampadare înconjurau masa pe care stătea tabla, imaculată, strălucitoare.

Cei patru chalangeri intrară primii, ținură o scurtă şedință şi trei dintre ei se duseră la vestiar. Cel de-al patrulea, Berringer, se aşeză la masă, zâmbind misterios.

Paul se aşeză în partea opusă.

- Joci mult? întrebă el.

- Puțin, puțin.

- Ia să vedem, Fred, tu eşti din Minnesota, da? Este cumva în joc campionatul de dame din Minnesota?

- Îmi pare rău, dar eu trebuie să câştig campionatul clubului şi n-am nimic de pierdut.

- O să pierzi, o să pierzi, spuse Baer. Toți pierd, toți, absolut toți, nu-i aşa, Paul? Toți pierd în fața ta.

- Modestia mă împiedică să răspund, spuse Paul. Performanțele mele vorbesc în locul meu.

Îşi permise o uşoară exaltare pentru invincibilitatea lui. Partida din seara aceea va fi mai bizară, judecând după forfota de la vestiar, dar nu era îngrijorat.

- Faceți loc pentru Campionul Charley! Faceți loc pentru Campionul Charley! strigară secunzii lui Berringer din foaier.

Mulțimea din sala de jocuri se dădu la o parte şi cei trei împinseră o cutie de înălțimea unui om, învelită într-un cearşaf, care înainta huruind pe role.

- E un om acolo? întrebă Kroner.

- Un creier, un creier, spuse victorios Berringer. Charley, campionul mondial la dame, în căutarea unor noi planete de cucerit!

Apucă un colț al cearşafului şi îl dezveli pe Charley - o cutie de oțel cenuşiu cu o tablă de şah vopsită pe latura

din față. In fiecare pătrat care putea fi ocupat de o piesă de şah era un giuvaier roşu sau verde, fiecare cu o lampă în spatele lui.

- Încântat de cunoştință, Charley, spuse Paul, încercând să zâmbească.

Când îşi dădu seama ce se-ntâmplă, simți că roşeşte şi se enervează. Primul impuls a fost să plece naibii de-acolo. Baer deschise latura din spate a cutiei.

- Oho, oho! Da, într-adevăr! spuse el. Ia uite, ia uite, asta duce acolo şi... ohoh! Mamă, mamă! Cred că are şi memorie! Pentru asta e banda, băieți? Pentru memorie? E banda cu memorie?

- Da, domnule, spuse nesigur Berringer. Probabil.

- Tu l-ai construit? întrebă Kroner îndoit.

- Nu, domnule, spuse Berringer. Tata. E pasiunea lui.

- Berringer, Berringer, Berringer, rosti Baer încruntându-se.

- Ştii cine e - Dave Berringer; el e băiatul lui Dave, spuse Kroner.

- Aha! Baer se uită la Campionul Charley cu şi mai multă admirație. Pe cinstea mea că nu-i de mirare, nu-i de mirare.

Tatăl lui Fred, unul dintre cei mai buni specialişti în calculatoare din țară, îl construise pe Charley.

Paul se prăbuşi pe scaun resemnat, aşteptând începerea comediei. Privind fața banală, obtuză a tânărului Berringer era sigur că tinerelul nu cunoştea din maşinărie decât butoanele şi semnalele exterioare.

Finnerty apăru din sufragerie, mâncând dintr-o farfurie pe care o ținea în dreptul bărbiei. Îşi puse farfuria pe comodă şi îşi vârî capul în partea din spate a cutiei, lângă a lui Baer.

- Iese vreun ban din chestia asta?

- Eşti nebun? spuse Paul.

- Cum doreşti, băiete, cum doreşti, spuse Berringer şi îşi puse pe masă portofelul gras.

Ceilalți trei tineri introduseseră un cordon care ieşea din

Campionul Charley într-o priză din tabla de şah; şi în timp ce învârteau butoanele, cutia zumzăia şi ţăcănea, iar luminile de pe panoul din faţă se aprindeau şi se stingeau.

Paul se ridică.

- Renunţ, spuse el. Bătu uşor cutia. Felicitări, Charley, eşti mai bun decât mine. Doamnelor şi domnilor, iată-l pe noul campion al clubului, spuse el şi porni spre bar.

- Dragule, spuse Anita, prinzându-l de mânecă. Nu-ţi stă în fire să te dai bătut.

- Nu pot să înving chestia asta. Nu face nici o greşeală.

- Poţi măcar să joci.

- Şi ce să dovedesc?

- Hai, Paul, spuse Finnerty. M-am uitat puţin la Charley şi nu mi se pare chiar atât de inteligent. Eu pun la bătaie cincizeci de dolari pentru tine împotriva acestui Făt-frumos şi dacă altcineva crede că Charley are vreo şansă, plătesc sec.

Shepherd se repezi să pună jos trei bancnote de douăzeci. Finnerty plăti sec.

- Pun pariu că soarele nu va răsări mâine, spuse Paul.

- Joacă, spuse Finnerty.

Paul se instala din nou pe scaun. Descurajat, împinse o piesă în faţă. Unul dintre tineri răsuci un buton, o luminiţă clipi, indicând mutarea lui Paul pe pieptul Campionului Charley şi o altă luminiţă se aprinse, indicând o contra-mutare perfectă pentru Berringer.

Berringer zâmbi şi execută ce-i spunea maşinăria. Îşi aprinse o ţigară şi mângâie grămada de monede de lângă el.

Paul mută din nou. Se răsuci un buton şi luminiţele clipiră adecvat. Şi continuă aşa preţ de câteva mutări.

Spre surprinderea lui, Paul luă una din piesele lui Berringer, fără să se expună, din câte îşi putea dea seama, vreunei catastrofe. Apoi mai luă o piesă şi încă una. Clătină din cap, uimit şi plin de respect. Probabil că maşinăria avea o concepţie de anvergură asupra partidei, cu o strategie care încă nu se întrevedea. Parcă pentru a-i

confirma bănuielile, Campionul Charley emise un şuierat de rău augur, care creştea în volum pe măsură ce partida avansa.

- Începând din acest moment, pariez pe trei şanse la una împotriva Campionului Charley, spuse Finnerty.

Berringer şi Shepherd mai puseră jos câte douăzeci de dolari.

Paul luă trei piese cu una.

- Hei, stai puţin! spuse Berringer.

- De ce să stea? spuse Finnerty.

- Ceva nu e-n regulă.

- Tu şi Campionul Charley mâncaţi bătaie, asta-i tot. Întotdeauna cineva câştigă şi cineva pierde, spuse Finnerty. Asta-i viaţa.

- Da, dar dacă Charley ar fi funcţionat bine, n-ar fi putut să piardă. Berringer se ridică nesigur pe picioare. Ascultă, hai să amânăm treaba asta până descoperim ce s-a defectat. Bătu uşor în panoul din faţă, experimental. Isuse, frige ca o tigaie!

- Termină jocul, puştiule. Vreau să ştiu cine e campionul, spuse Finnerty.

- Da' nu vezi că s-a defectat? spuse furios Berringer. Privi rugător în jurul încăperii.

- E rândul tău.

Berringer privi neajutorat luminiţele şi împinse o piesă înainte.

Paul îi mai luă lui Berringer două piese şi şi-a transformat pionul în rege.

- Cred că e cea mai şmecheră capcană din istorie, spuse el râzând.

Se distra grozav.

- In orice clipă Campionul Charley poate să facă o deschidere şi adio, campionat, spuse Finnerty. Abracadabra, trage cortina, Paul.

- Calculul e un lucru minunat, spuse Paul. Adulmecă. In aer plutea un miros greu de vopsea arsă şi începuseră să-l usture ochii.

Unul dintre secunzii lui Berringer trase de panoul din spate al cutiei şi un fum colorat într-un verde otrăvitor de flamă năvăli în sală.

- Foc! strigă Baer.

Un chelner intră în fugă cu un extinctor şi împroşcă un jet de lichid în măruntaiele Campionului Charley. Aburii se ridicau din el în timp ce jetul fâsâia şi sfârâia pe piesele încinse.

Luminițele de pe pieptul de oțel al lui Charley săltau acum nebuneşte pe tablă, jucând o partidă demonică, rapidă, conform unor reguli pe care doar maşinăria le putea înțelege. Toate luminițele se aprinseră simultan, se auzi un zumzet care se amplifică, până ce intră în registrul grav al unei orgi, apoi brusc se opri. Una câte una, luminițele se stinseră, ca un sat care se culcă.

- Vai, vai, vai, murmură Baer.

- Îmi pare rău, Fred, spuse Anita. Îl privi cu reproş pe Paul.

Inginerii se înghesuiră în jurul Campionului Charley şi cei din primul rând pipăiau prin cenuşă tuburile topite şi sârmele înnegrite. Tragedia se citea pe toate fețele. Murise ceva frumos.

- Un obiect atât de minunat, rosti cu tristețe Kroner, punându-şi mâna pe umărul lui Berringer. Dacă vrei, poate că ar fi mai bine să-i spun eu tatălui tău ce s-a întâmplat.

- Era practic viața lui - în afara laboratorului, spuse Berringer. Era şocat şi speriat. Atâția ani... De ce a trebuit să se întâmple asta?

Era încă un ecou fără răspuns la întrebarea pe care omenirea şi-o punea de milenii, întrebarea pe care se pare că oamenii se nasc ca s-o pună.

- Domnul a dat, Domnul a luat, spuse Finnerty. Berringer îşi muşcă buza şi dădu din cap, până când se prinse cine vorbise. Fața lui rotundă şi nătângă căpătă încet o expresie rea, amenințătoare.

- A, da, rosti el trecându-şi limba peste buze, deşteptu'

de colo. Aproape că uitasem de tine.

- Ai face bine să nu uiți. Am pariat o groază de bani pe câştigător.

- Stai puțin, Finnerty, spuse Kroner împăciuitor. Hai să considerăm partida neîncheiată. Adică, totuşi, băiatul are dreptul să fie supărat şi...

- Cum neîncheiată? spuse Finnerty. Paul l-a bătut pe Campionul Charley corect şi cinstit.

- Cred că încep să pricep, rosti amenințător Berringer. Îl înşfacă pe Finnerty de revere. Ce i-ai făcut Campionului Charley, deşteptule?

- Întreabă-l pe Baer. Capul lui era acolo lângă al meu. Baer, î-am făcut ceva lui Charley?

- Poftim? Ce să faci, ce să faci? Adică dacă l-ai stricat? Nu, nu, nu, spuse Baer.

- Atunci stai jos şi termină partida, grăsanule, spuse Finnerty. Sau te dai bătut. Oricum, eu vreau banii.

- Dacă nu i-ai făcut nimic lui Charley, cum de erai atât de sigur că o să piardă?

- Pentru că între un om şi o maşină, eu țin întotdeauna cu omul, mai ales dacă în spatele maşinii e un cap sec ca tine, împotriva unui om ca Paul. Şi pe lângă asta, Charley avea un fir desprins.

- Atunci trebuia să spui! strigă Berringer. Arătă spre resturile maşinăriei. Priveşte! Priveşte numai ce-ai făcut fiindcă n-ai spus de firul ăla! Ai merita să spăl pe jos cu mutra ta jegoasă!

- Hai, zău, potoliți-vă, spuse Kroner păşind între cei doi. Trebuia să spui despre fir, Ed. E păcat, chiar e păcat.

- Dacă Charley era hotărât să facă praf oamenii, putea naibii să-şi verifice firele. Paul se îngrijeşte singur de circuitele lui; să facă şi Charley la fel. Cine trăieşte prin electronică, să moară prin electronică. *Sic semper tyrannis.* Adună bancnotele de pe masă. Noapte bună.

Anita îşi înfipse unghiile în brațul lui Paul.

- Ah, Paul, ne-a stricat toată seara.

In drum spre ieşire, Finnerty se opri lângă Paul şi Anita.

- Bravo, campionule.

- Te rog să le dai banii înapoi, spuse Anita. Maşina s-a defectat. Fii corect. Nu am dreptate, Paul?

Spre amuzamentul întregului grup sumbru, Paul îşi pierdu stăpânirea şi izbucni în râs.

- Aşa te vreau, campionule, spuse Finnerty. Mă duc acasă, înainte ca aceşti domni sportivi să găsească o funie.

- Acasă, la Washington? spuse Anita.

- Acasă la voi, scumpo. Nu mai am casă la Washington. Anita închise ochii.

- A, înțeleg.

6

- Care era expresia feței lui când a spus-o? întrebă Anita. Paul îşi trăsese plapuma peste cap şi încerca să adoarmă ghemuit în întunericul şi tăcerea din pântecul pe care şi-l făcea din pat, în fiecare noapte.

- Avea o expresie tristă, murmură el. Dar el are întotdeauna o expresie tristă - blândă şi tristă.

Timp de trei ore recapitulaseră evenimentele seni de la club, revenind iarăşi şi iarăşi la vorbele pe care le spusese Kroner la plecare.

- Şi nu te-a luat deoparte nici o clipă, ca să-ți spună câteva vorbe?

Anita era trează de-a binelea.

- Pe cuvânt de cercetaş, Anita, că tot ce-a spus a fost ce mi-a zis la sfârşit.

Repetă judicios cuvintele lui Kroner: „Paul, aş vrea să veniți să ne vedeți pe mine şi pe Mami săptămâna viitoare".

- Asta-i tot.

- Şi nimic despre Pittsburgh?

- Nu, spuse el răbdător. Zău că nu. Îşi trase plapuma mai confortabil în jurul capului şi-şi ridică genunchii mai sus. Nu.

- N-am dreptul să mă intereseze? spuse ea. Era limpede că o jignise. Asta vrei să spui, că n-am dreptul să mă preocupe?

- Mă bucur că te preocupă, rosti el cu glasul înăbuşit. Bravo, minunat, mulțumesc.

In cvasi-coşmarul semiadormirii, vizualiza ideea de bărbat şi femeie într-un singur trup - o monstruozitate fizică, gemeni siamezi neputincioşi, ciudați, jalnici.

- Femeile au o percepție mai clară asupra lucrurilor decât au bărbații, spunea ea. Noi observăm amănunte importante pe care bărbații nu le bagă în seamă. Kroner voia să spargi tu gheața referitor la Pittsburgh astă-seară, iar tu...

- O să aflăm ce intenționează Kroner când o să-l vizităm.

Acum, te rog, hai să dormim.

- Finnerty! spuse ea. El a dat totul peste cap. Zău aşa!! Cât are de gând să stea?

- O să se plictisească de noi în câteva zile, aşa cum se plictiseşte de orice.

- CNPI-ul n-ar trebui să-l lase să umble atâta timp hai-hui prin țară ca să-şi jignească prietenii vechi.

- Şi-a dat demisia. Nu mai are slujbă. Anita se ridică în capul oaselor.

- L-au dat afară! Bravo lor!

- Şi-a dat el demisia. I-au oferit o majorare ca să rămână. El a vrut să plece.

Îl trezi subiectul care-l interesa. Pisălogeala Anitei pe tema Pittsburgh îl făcuse să se ghemuiască tot mai mult. Acum se simțea oarecum mai relaxat şi se întinse ca un bărbat. Finnerty era din nou un nume magic; sentimentele lui Paul față de el încheiaseră un ciclu complet. Entuziasmul şi acel *esprit de corps,* pe care Paul nu le simțise de ani de zile în nici o activitate a lui, apăruseră între ei în timpul încurajatoarei umiliri a Campionului Charley. Mai mult - gândurile lui Paul se înviorau, împrospătate parcă de o adiere răcoroasă -, Finnerty făcuse ceva ca o vrajă, ceva aproape de neconceput şi de o superbă simplitate, ca sinuciderea: demisionase.

- Paul...

- Hmmm?

- Tatăl tău spera că într-o zi vei ajunge manager la Pittsburgh. Dacă ar fi trăit, nimic nu l-ar fi făcut mai fericit decât să ştie că ai obținut postul.

- Imm hmmm.

Îşi aminti că la puțin timp după cununia lor, Anita scosese un portret al tatălui lui dintr-un cufăr, îl dăduse la mărit şi îl înrămase, oferindu-i-l în dar la prima lui zi de naştere. Portretul era acum agățat în biroul lui, în locul unde-l pusese ea - ca să fie primul lucru pe care să-l vadă dimineața şi ultimul, seara. Anita nu-l cunoscuse pe tatăl lui Paul şi el nu-i povestise mare lucru despre el: dar ea

construise un fel de mit în jurul acestui om, care-i oferea subiect de conversație, în cunoştință de cauză, ore-n şir. Conform mitului, în tinerețe, tatăl lui Paul fusese la fel de delăsător ca Paul şi forța care îl propulsase în cea mai înaltă funcție economică apăruse în anii de mijloc ai vieții - în anii când Paul tocmai îşi începea cariera.

Şi Kroner întreținea ideea că erau speranțe ca Paul să calce pe urmele tatălui său. Această convingere a lui Kroner avusese o mare legătură cu numirea lui Paul ca manager la Uium; iar acum convingerea îi putea aduce numirea la Pittsburgh. Când Paul se gândea la uşurința cu care se ridicase în ierarhie se simțea uneori, ca acum de pildă, un prost, un şarlatan. Putea fi la înălțimea postului, dar îi lipsea ceea avusese tatăl lui, ce avea Kroner, ce avea Shepherd, ce aveau atât de mulți: simțul importanței spirituale a ceea ce făcea; capacitatea de a fi emoționat, aproape ca un îndrăgostit, de măreața nălucă, omniprezentă şi atotştiutoare, personalitatea corporativă. Pe scurt, Paul nu avea ceea îl făcea pe tatăl lui agresiv şi măreț: capacitatea de a-i păsa cu adevărat.

- Ce-ai de gând să faci cu Shepherd? întrebă Anita. Paul începu să se ghemuiască iar.

- Ce să fac? Am făcut deja. Nimic.

- Dacă nu-i retează cineva aripile, o să treacă peste capetele tuturor foarte curând.

- E bine venit.

- Doar nu vorbeşti serios.

- Vreau foarte serios să dorm.

Arcurile patului Anitei scârțâiră când ea se întinse din nou. Se foi neliniştită câteva minute.

- Ştii ceva? E ciudat, spuse ea.

- Hmmm?

- Am observat întotdeauna că atunci când Shepherd îşi întoarce capul într-un anumit fel, seamănă grozav cu cineva. Dar abia astă seară mi-am dat seama cu cine.

- Mmmm.

- Când îl vezi din unghiul potrivit, este leit tatăl tău.

7

Soldatul cu medalie Clasa întâi Elmo C. Hacketts Jr. se apropie de şahul din Bratpuhr, de doctorul Ewing J. Halyard, de la Departamentul de Stat, de Khashdrahr Miasma, translatorul lor, de generalul de armată Milford S. Bromley, de generalul William K. Corbett, comandant de tabără de instrucţie, de generalul-maior Earl Pruitt, comandant de divizie, şi de aghiotanţii lor.

Soldatul cu medalie Clasa întâi Hacketts se afla în mijlocul primului detaşament al Plutonului 2 al Companiei B a Batalionului 1 al Regimentului 427 al Diviziei de infanterie 107 a Corpului 9 al Armatei a douăsprezecea şi rămase exact acolo, punând jos piciorul stâng de fiecare dată când bătea toba fanfarei.

- Diii-viii-ziiie! strigă comandantul de divizie prin portavoce.

- Reee-gim-ment! răcniră patru comandanţi de regiment.

- ...taaa-liii-on! strigară doisprezece comandanţi de batalion.

- Cooom-paaa-nie! urlară treizeci şi şase de comandanţi de companie.

- Baa-tee-rie! strigară doisprezece comandanţi de baterie.

- Pluuu-ton! mormăiră o sută nouăzeci şi doi de comandanţi de pluton.

- Hacketts, îşi spuse sieşi soldatul cu medalie Clasa întâi Hacketts.

- Stai!

Şi Hacketts stătu şi el, un', doi.

- 'Rrrr-eap-taa!

- La dreapta, la dreapta, la dreapta, la dreapta, repetară două sute cincizeci şi şase de glasuri.

- La dreapta, îşi spuse sieşi soldatul cu medalie Clasa întâi Hacketts.

- Cu faaţa!

Hackets se-ntoarse cu faţa la dreapta, un', doi. Şi privi în ochii mici şi luminoşi ai şahului din Bratpuhr, liderul

spiritual al 6 000 000 de oameni de altundeva.

Şahul se înclină uşor din talie.

Hacketts nu-i răspunse tot cu o înclinare: pentru că nu se cuvenea şi el n-avea de gând să facă absolut nimic din ce nu se cuvenea şi nu mai avea decât încă douăzeci şi trei de ani de tras şi termina cu armata şi la naiba cu ea şi dacă după douăzeci şi trei de ani vreun nenorocit de colonel sau de locotenent sau de general o să vină la el şi o să-i spună: „Salu-tă-mă!" sau „Ia ținta de acolo!" sau „Lustruieşte-ți cizmele!" sau altceva de felul ăsta, el o să spună: „Să mă pupi în cur, băiete" şi o să-l fugărească pe boşorogu' lăsat la vatră şi o să-l scuipe-n ochi şi o s-o şteargă râzând ca nebunu' pentru că îşi executase cei douăzeci şi cinci de ani şi acu' n-avea altceva de făcut decât să ardă gazu' cu vechea lui gaşcă din cartierul Hookers din Evansville, în aşteptarea cecului cu pensia, şi să te ia naiba şi pe tine, amice, pentru că nu sunt nevoit să ascult tâmpeniile nimănui pentru că am terminat şi...

Şahul bătu din palme încântat şi continuă să-l privească în ochi pe soldatul cu medalie Clasa întâi Hacketts, care era un bărbat robust, sănătos.

- *Niki Takaru!* strigă el, emanând o puternică duhoare de *Sumklish.*

- Nu *Takaru*! spuse doctorul Halyard. Soool-dați.

- Nu *Takaru*? se miră şahul.

- Ce zice? întrebă generalul de armată Bromley.

- Zice că sunt o minunată adunare de sclavi, spuse Halyard. Se întoarse din nou spre şah şi făcu cu degetul spre bărbatul scund şi tuciuriu. Nu *Takaru.* Nu, nu, nu.

Khashdrahr părea şi el nedumerit şi nu-l ajută pe Halyard să lămurească problema.

- *Sim koula Takaru, akka sahn salet f* îi spuse şahul lui Khashdrahr.

Acesta ridică din umeri şi se uită întrebător la Halyard.

- Şahul zice că dacă nu sunt sclavi, cum îi convingeți să facă tot ce fac?

- Din patriotism, rosti generalul de armată Bromley

sever. Din patriotism, fir-ar să fie.
- Dragoste de ţară, spuse Halyard.
Khashdrahr îi spuse şahului şi şahul dădu uşor din cap, dar expresia de nedumerire nu dispăru de pe faţa lui.
- *Sidi ba... Î*ncercă el.
- Iîî? spuse Corbett.
- Chiar şi aşa... traduse Khashdrahr privindu-l la fel de nesigur pe şah.
- ...'Ttîîîn-ga! se auzi în portavoce.
- La stânga, la stânga, la stânga...
- La stânga, îşi spuse sieşi Hacketts.
Şi Hacketts se gândi cum va fi lăsat singur în cazarmă în acel weekend după ce toţi o să plece în permisie din cauza a ce se întâmplase la inspecţie în dimineaţa aia după ce el măturase şi frecase podelele şi spălase geamurile de lângă patul lui şi îşi netezise păturile şi se asigurase că tubul cu pastă de dinţi era în stânga tubului cu pastă de ras şi amândouă tuburile erau cu capacele spre pat şi că în lădiţa lui de la picioarele patului ciorapii stăteau rulaţi cu marginea în sus şi că trusa lui de popotă şi cana de popotă şi lingura de popotă şi furculiţa de popotă şi cuţitul de popotă şi bidonul de popotă străluceau şi că puşca lui de lemn era unsă şi partea metalică înnegrită şi cizmele lustruite şi perechea de rezervă de sub pat era încheiată cu şireturile legate până sus şi că hainele lui de pe umeraşe erau: două cămăşi, ptiu; două perechi de pantaloni, ptiu; trei cămăşi kaki; trei perechi de pantaloni kaki; două cămăşi, cu ţesătură în spic; două perechi de pantaloni, cu ţesătură în spic; tunică de instrucţie; bluzon, ptiu; manta de ploaie, ptiu; şi că toate buzunarele erau goale şi încheiate şi pe urmă ofiţerul în inspecţie vine şi zice: „Hei, soldat, eşti deschis la şliţ aşa că n-ai permisie" şi...
- Cu faaţa...
- Un', doi, spuse Haketts.
- 'Nainte...
- 'Nainte, 'nainte, 'nainte, 'nainte...

- 'Nainte, îşi spuse sieşi Hacketts.

Şi Hacketts se întrebă unde naiba o să se ducă în următorii douăzeci şi trei de ani şi se gândi că va fi o uşurare să iasă dracului din State un timp şi să ocupe alt loc şi poate o să fie şi el cineva într-una din ţările alea şi nu un nenorocit fără un sfanţ care caută târfe uşor de agăţat şi nu găseşte în ţara lui sau nu găseşte oricum o târfă bună de regulat dar destul de bună decât deloc dar oricum viaţa nu-nseamnă doar regulat şi ar vrea şi el puţină glorie ce Dumnezeu şi poate că e rost şi de regulat şi de glorie peste Ocean şi cât timp acolo n-o să se tragă prea mult şi probabil că n-o să se tragă deloc mult timp dacă ai o armă şi gloanţe adevărate şi e puţină glorie în asta şi să fie al naibii că asta e mai matur decât să baţi pasul încolo şi-ncoace cu o puşcă de lemn şi cum naibă să nu vrea şi el să fie gradat dar ştia care e I.Q.-ul lui şi toţi ceilalţi ştiau şi mai ales maşinile deci că aşa va fi timp de douăzeci şi trei de ani dacă nu cumva se ardea vreun tub la maşini şi îi citeau greşit cartea de identitate şi-l trimiteau la Şcoala de ofiţeri şi asta se întâmpla din când în când şi bătrânul Mulcahy îi umfla cartea şi o măsluia cu un piolet ca să creadă maşinile că se califica pentru o mare avansare dar în loc de asta el rămânea consemnat în cazarmă pentru că avusese sculament de douăzeci şi şase de ori şi apoi fusese transferat la fanfară ca să cânte la trombon când el nu putea nici să fluiere *Hot Cross Buns* şi oricum era mai bine decât s-ajungă la scursurile alea de Emanaţii şi Epave şi fără mari griji şi un costum frumos numa' că pantalonii ar trebui să aibă fermoare şi nu mai avea mult încă douăzeci şi trei de ani şi o să se ducă la un dobitoc de general sau colonel sau ce-o fi şi o să-i zică „Să mă pupi în..."

- Harşt!

- Bum! răsună toba de alamă a fanfarei; piciorul stâng al lui Hackett coborî şi el porni în mijlocul imensei şi supusei avalanşe umane.

- *Takaru,* îi spuse şahul lui Khashdrahr prin acel

vacarm. Khashdrahr dădu din cap şi zâmbi aprobator.

- *Takaru.*

- Ce naiba tre' să fac? îi spuse Halyard, nefericit, generalului de armată Bromley. Tipul judecă totul în comparaţie cu ce e-n ţara lui şi probabil că în ţara lui e un haos.

- *Amerikka vagga bouna, ni houri manko Salim da vagga dinko,* spuse şahul.

- Ce-l mai frământă? întrebă nervos Halyard.

- Zice că americanii au schimbat aproape tot pe pământ, spuse Khashdrahr, dar ar fi mai uşor să se mute din loc Hima-laya decât să se schimbe armata.

Şahul îşi flutura mâna în semn de rămas-bun către trupele care se retrăgeau.

- *Dibo, Takaru, dibo.*

8

Paul îşi lua micul dejun singur, în timp ce Anita şi Finnerty, dormeau încă în paturi aflate la mare distanță unul de celălalt, extenuați după o seară agitată.

Nu reuşea să pornească Plymouth-ul şi îşi dădu seama în cele din urmă cu nu mai avea benzină. In după-amiaza precedentă rezervorul fusese pe jumătate plin. Dar Finnerty făcuse o lungă plimbare după ce îl lăsaseră singur în pat şi plecaseră la Country Club fără el.

Paul cotrobăi prin torpedou după un furtun de sifon şi îl găsi. Se opri, simțind că lipsea ceva. Îşi vârî din nou mâna în torpedou şi pipăi de jur împrejur. Vechiul pistol dispăruse. Se uită pe jos şi căută după speteaza scaunului, dar nu-l găsi. Poate-l luase vreun ştrengar când se dusese în Homestead după whisky. Va trebui să anunțe imediat poliția şi va avea de completat tot felul de formulare. Încercă să inventeze o minciună care să-l scape de acuzația de neglijență şi să nu afecteze pe altcineva.

Cufundă furtunul sifonului în rezervorul de benzină al station wagon-ului, supse şi scuipă, apoi introduse celălalt capăt al furtunului în rezervorul gol al Plymouth-ului. In timp ce aştepta să se producă lentul transfer de benzină, ieşi din garaj şi păşi pe un petic de pământ încălzit de lumina soarelui.

Fereastra băii de deasupra se deschise brusc şi, uitându-se în sus, îl văzu pe Finnerty privindu-se în oglinda dulăpioru-lui de medicamente. Finnerty nu-l observă. Avea în gură o țigară încovoiată, care rămase acolo cât timp se spălă pe față atingându-se uşor, de mântuială. Scrumul țigării se extinse tot mai mult, tot mai mult, incredibil de mult, până ce mucul aprins îi ajunse aproape la buze. Şi-l scoase din gură şi lungul cilindru de scrum căzu. Finnerty aruncă mucul în direcția closetului, îl înlocui cu altă țigară şi începu să se bărbierească. Scrumul creştea din nou. Se aplecă spre oglindă şi scrumul căzu, lovindu-se de ea. Strânse un coş între policar şi arătător, aparent fără rezultat. Continuând să se uite în oglindă la pata roşie de

pe față, bâjbâi după un prosop cu o mână şi apucă unul fără să-l vadă, lăsând să cadă în cadă dresul Anitei, întins pe suportul de prosoape. După ce îşi termină toaleta, Finnerty spuse ceva imaginii lui din oglindă, se strâmbă şi ieşi.

Paul se întoarse la garaj, strânse colac furtunul, îl băgă în torpedou şi porni. Maşina ezita din nou - prindea viteză, încetinea, iar prindea viteză, iar încetinea. In orice caz îl făcu să uite pe moment de neplăcuta problemă a dispariției pistolului. Pe lunga pantă din dreptul terenului de golf, motorul păru că nu mai funcționează decât în trei cilindri, şi un detaşament al Forțelor de Reconstrucție şi Reparație, care sădea o perdea de molizi în partea de nord a clubului, se întoarse să privească înverşunata luptă a automobilului cu gravitația.

- Hei, ai farul spart! strigă unul din oameni.

Paul dădu din cap şi zâmbi în semn de mulțumiri. Maşina şovăi şi se opri, chiar înainte de a ajunge în vârful pantei. Paul trase frâna de mână şi coborî. Ridică apoi capota şi încercă diverse legături. Sculele legate de o parte a maşinii zdrăngăneau, şi vreo şase Emanații şi Epave îşi vârâră capetele alături de al lui sub capotă.

- Fişele de contact, spuse un bărbat scund, cu ochi luminoşi, aducând a italian.

- Ei, pe dracu', fişele de contact! spuse un bărbat înalt, cu fața rumenă, cel mai vârstnic din grup. Hai că vă arăt eu unde e buba. Dă-mi cheia aia, aşa. Începu să desfacă pompa de benzină şi în scurt timp îi scoase capacul. Arătă spre garnitura de sub capac. Acolo, rosti el grav ca un profesor de chirurgie, acolo e buba. Suge aer. Mi-am dat seama de când v-am auzit venind la un kilometru şi ceva de-aici.

- Păi atunci, spuse Paul, cred că ar trebui să chem pe cineva să vină s-o ia. Probabil că va dura o săptămână să comand o garnitură nouă.

- In cinci minute e gata, spuse bărbatul înalt.

Îşi scoase pălăria şi, cu o expresie de satisfacție pe față şi

îi smulse panglica. Scoase din buzunar un briceag, puse capacul pompei de benzină peste panglică şi decupa din ea un disc exact de mărimea potrivită. Decupa apoi mijlocul discului, puse la locul ei noua garnitură şi introduse pompa. Ceilalţi priveau nerăbdători, îi întindeau sculele sau se ofereau să i le întindă şi încercau să participe la operaţiune oriunde puteau. Unul scrijeli cristalele verzi şi albe de pe un papuc al bateriei. Altul făcu înconjurul maşinii strângând căpăcelele ventilelelor de la cauciucuri.

- Acu' încercaţi-o! spuse bărbatul înalt.

Paul apăsă acceleraţia, motorul porni şi se ambala mai tare sau mai încet după cum apăsa el pe acceleraţie. Ridicându-şi privirea văzu profunda satisfacţie şi extazul creativităţii pe feţele Emanaţiilor şi Epavelor.

Paul îşi scoase portofelul şi îi oferi două bancnote de cinci dolari bărbatului înalt.

- Una e de-ajuns, spuse el. O împături cu grijă şi o vârî în buzunarul de la piept al cămăşii albastre de lucru. Zâmbi sardonic. Sunt primii bani pe care-i câştig în cinci ani. Ar trebui să-i pun în ramă, nu? Se uită la Paul, acordând pentru prima dată atenţie omului şi nu motorului. Parcă vă ştiu de undeva. Cu ce vă ocupaţi?

Ceva îl îmboldi pe Paul să se dea drept altcineva.

- Am o mică băcănie, spuse el.

- N-aveţi nevoie de un om îndemânatic?

- Momentan, nu. Lucrurile se mişcă încet.

Bărbatul nota ceva pe o bucată de hârtie. O proptise de capotă şi străpunse de două ori hârtia cu creionul, sfâşiind-o.

- Asta-i numele meu. Dacă aveţi maşini, eu le pot întreţine. Puneţi la socoteală opt ani în uzină ca montator înainte de război. Şi tot ce nu ştiu, învăţ repede. Ii întinse hârtia lui Paul. Unde o puneţi?

Paul o strecură sub despărţitura transparentă a portofelului, peste permisul de conducere.

- Uite-aici, să se vadă. Strânse mâna bărbatului şi dădu din cap spre ceilalţi. Vă mulţumesc.

Motorul se lansă sigur şi îl trecu în forţă pe Paul peste vârful pantei şi până la poarta Uzinei Uium. Un paznic îi făcu cu mâna din ghereta lui, se auzi o sonerie şi poarta de fier cu ţepuşe înalte se deschise larg. Ajunse la poarta solidă din incintă, claxona şi se uită nerăbdător printr-o breşă îngustă din zid, în spatele căruia stătea un alt paznic. Uşa se ridică uruind şi Paul se îndreptă spre clădirea unde îşi avea biroul.

Urcă două trepte o dată - singurul exerciţiu fizic pe care-l făcea - şi descuie cele două uşi exterioare care-l duceau în biroul lui Katharine şi apoi în propriul birou.

Katharine abia de-şi ridică privirea când intră el. Părea cufundată în melancolie şi, în partea opusă a încăperii, pe canapeaua care era practic a lui, Bud Coulhoun stătea cu ochii pironiţi de podea.

- Pot să te ajut cu ceva? spuse Paul Katharine oftă.

- Bud vrea o slujbă.

- Bud vrea o slujbă? Are un post plătit cu un salariu care e pe locul al patrulea la Uium. Nu pot să-i ofer ceva echivalent cu ce primeşte ca şef al depoului. Bud, ai înnebunit. La vârsta ta, nu câştigam nici jumătate din...

- Vreau o slujbă, spuse Bud. Orice slujbă.

- Încerci să forţezi Consiliul Naţional al Petrolului să-ţi dea o majorare? Sigur, Bud, o să-ţi fac o ofertă mai bună, dar trebuie să-mi promiţi să te opreşti aici.

- Nu mai am slujbă, spuse Bud. Am fost concediat. Paul era uluit.

- Adevărat? De ce naiba? Pentru vreo faptă imorală? Dar mecanismul pe care l-ai inventat pentru...

- Tocmai asta e, spuse Bud cu o ciudată combinaţie de mândrie şi regret. Funcţionează. Face o treabă bună. Zâmbi prosteşte. O face mult mai bine decât mine.

- Face tot ciclul operaţiunii?

- Da. E o invenţie pe cinste.

- Şi te-au concediat.

- Suntem şaptezeci şi doi de concediaţi, spuse Bud. Se prăbuşi şi mai jos pe canapea. Meseria noastră a fost

scoasă dm nomenclator. Uite-aşa! Pocni din degete.

Paul parcă-l vedea pe şeful personalului tastând numărul de cod al meseriei lui Bud şi peste câteva secunde comandând maşinii să scoată şaptezeci şi două de fişe cu numele celor care îşi câştigau existența în acelaşi fel ca Bud - o treabă pe care maşina lui Bud o făcea acum mai bine. Urma ca maşinile pentru personal din întreaga țară să fie resetate pentru a nu mai recunoaşte această meserie ca fund potrivită pentru oameni. Combinația de orificii şi crestături care fusese Bud în maşinile pentru personal nu va mai fi acceptată. Dacă ar mai strecura-o într-o maşină, maşina ar scuipa-o afară.

- Nu mai au nevoie de P-128, spuse mâhnit Bud şi nu e nimic liber deasupra sau dedesubt. Aş face o scurtătură, m-aş întoarce la P-129 sau chiar la P-130, dar nu merge. Totul e ocupat.

- Mai ai alte numere, Bud? spuse Paul. Singurele numere de P-uri pentru care suntem autorizați sunt...

Katharine avea deschis în fața ei *Manualul.* Căutase deja numerele.

- P-225 şi P-226 - mecanici de lubrifiere, spuse ea. Şi pe ambele le are doctorul Rosenau.

- Da, aşa e, spuse Paul.

Bud era într-o situație îngrozitoare şi Paul nu vedea cum l-ar fi putut ajuta. Maşinile ştiau că Uzina Uium avea repartizat un singur mecanic de lubrifiere şi nu puteau tolera un al doilea. Dacă Bud ar fi fost înregistrat ca mecanic de lubrifiere şi introdus în maşini, l-ar fi azvârlit din nou afară.

După cum spunea deseori Kroner, vigilența permanentă este prețul eficienței. Şi maşinile scotoceau neobosite prin comenzile lor, iarăşi şi iarăşi, în căutarea leneşilor, chiulangiilor şi inadecvaților.

- Ştii că nu depinde de mine, Bud, spuse Paul. Nu am nici un cuvânt de spus în privința angajaților.

- Ştie asta, spuse Katharine. Dar trebuie să înceapă de

undeva şi ne-am gândit că tu ştii vreo portiță sau cu cine să vorbească.

- Îmi pare tare rău, spuse Paul. Dar oricum, ce î-a apucat să te repartizeze la Petroleum Industries? Tu ar trebui să lucrezi la design.

- N-am aptitudinile necesare, spuse Bud. Au dovedit-o testele.

Probabil că şi asta era pe fişa lui ghinionistă. Toate notele testului de aptitudine erau pe ea - irevocabil şi imuabil. Fişa lui ştia cel mai bine.

- Dar tu faci design, spuse Paul. Şi o faci, zău aşa, cu mult mai multă imaginație decât primadonele laboratorului.

Era vorba de Laboratorul Național de Cercetare şi Dezvoltare, care era de fapt un conglomerat produs de război, care concentrase facilitățile întregii cercetări şi dezvoltări din țară într-un singur sediu.

- Nici măcar nu eşti plătit pentru design, dar faci o treabă mai bună decât ele. Contorul pentru conductă, automobilul tău şi acum acest monstru care conduce depoul...

- Testele spun că nu, îl întrerupse Bud.

- Deci maşinile spun nu, spuse Katharine.

- Deci asta e, spuse Bud. Aşa cred.

- Ai putea să vorbeşti cu Kroner, spuse Paul.

- Am încercat, dar n-am putut trece de secretară. I-am spus că umblu după un post şi a sunat la Personal. Au introdus fişa mea prin maşini în timp ce ea stătea la telefon, apoi a închis şi cu o mutră tristă a spus că, regretă, dar Kroner e ocupat cu întâlniri toată luna.

- Poate te ajută Universitatea, spuse Paul. Poate că tuburile maşinii care dă notele trebuiau schimbate când ți-a evaluat testul de dezvoltare a aptitudinii.

Vorbise fără convingere. Bud nu putea fi ajutat. Conform unui banc de atunci, maşinile aveau în mână toate cărțile.

- Le-am scris ca să-i rog să-mi verifice din nou notele. Dar orice aş spune, capăt acelaşi răspuns. Bud aruncă pe

biroul lui Katharine o hârtie cu o diagramă. Asta. Am scris trei scrisori şi am primit ca răspuns trei chestii de-astea.

- Imhmm, rosti Paul privind scârbit familiarele diagrame. Era un aşa-numit Profil de aptitudini şi realizări; fiecare absolvent de colegiu primea unul împreună cu diploma. Iar diploma nu-nsemna nimic şi diagrama însemna totul. Când sosea momentul absolvirii, o maşină lua notele studentului şi alte performanțe ale lui şi le integra într-o diagramă - era profilul lui. Diagrama lui Bud urca la teorie, cobora la administrație, cobora la creativitate şi tot aşa, urca şi cobora de-a curmezişul paginii, până la ultima aptitudine - personalitatea. In nişte unități misterioase, nenumite, fiecare absolvent era creditat cu o personalitate puternică, medie sau slabă. Paul îl vedea pe Bud ca pe o personalitate medie marcantă, dacă se poate spune aşa. Când curba absolventului intra în zona economiei, toate suişurile şi coborâşurile lui se transformau pe fişa personală în perforații.

- Mulțumesc oricum, spuse brusc Bud, aducându-şi hârtiile, de parcă s-ar fi ruşinat că fusese atât de slab, încât să-i deranjeze pe alții cu necazurile lui.

- O să apară ceva, spuse Paul. Se opri la uşa biroului lui. Cum stai cu banii?

- Mă mai țin câteva luni, până se instalează noul echipament. Şi mai am premiul de la sistemul de sugestii.

- Slavă Domnului că ai căpătat ceva pentru asta. Cât ti-au dat?

- Cinci sute. E cel mai mare premiu de anul ăsta.

- Felicitări. E trecut pe fişă?

Bud ridică dreptunghiul de carton spre geam şi se uită la crestături şi perforații.

- Cred că e drăcovenia asta mică.

- Asta e pentru vaccinul contra variolei, spuse Katharine, uitându-se peste umărul lui. Am şi eu una.

- Nu, triunghiul cel mic de alături. Telefonul lui Katharine sună.

- Da? Katharine se întoarse spre Paul. Un anume doctor

Finnerty e la poartă şi vrea să intre.
- Dacă vrea doar să trăncănească, spune-i să aştepte până diseară.
- Zice că vrea să vadă uzina, nu să vă vadă pe dumneavoastră.
- Bine, dă-i drumul.
- N-au destul personal la poartă, spuse Katharine. Unul din paznici are gripă. Cine-l însoţeşte?
Puţinii vizitatori admişi în Uzina Uium erau conduşi de ghizi, care, doar întâmplător, le arătau minunăţiile locului. Ghizii erau înarmaţi şi principala lor sarcină era de a avea grijă ca nimeni să nu se apropie prea mult de comenzile vitale, ca să nu le anihileze. Sistemul era un vestigiu din război şi din perioada de revolte de după război, dar încă funcţiona. Destul de des, în ciuda legilor antisabotaj, câte cineva se ambiţiona să distrugă ceva. Nu se mai întâmplase de ani de zile la Uium, dar Paul auzise rapoarte de la alte uzine despre un vizitator de la Syracuse, cu o bombă artizanală în servietă; despre o bătrână din Buffalo, care se îndepărtase de grupul de vizitatori pentru a-şi înfige umbrela într-un mecanism vital... Pentru că se întâmplau astfel de lucruri, Kroner hotărâse ca vizitatorii uzinei să fie supravegheaţi în fiecare secundă. Sabotorii proveniseră din toate categoriile - incluzând, în cel puţin un caz, muşamalizat, un ştab mărunt. După cum spusese Kroner, nu puteai şti niciodată cine va fi următorul care va încerca.
- Ca naiba, lasă-l pe Finnerty să intre fără însoţitor, spuse Paul. E un caz special - a lucrat în Uium.
- Directiva nu prevede excepţii, spuse Katharine. Cunoştea perfect toate directivele.
- Lasă-l să hoinărească.
- Am înţeles.
Bud Calhoun urmărea schimbul de replici cu mult mai mult interes decât merita, se gândi Paul. Parcă ar fi jucat o dramă palpitantă. După ce închise telefonul, Katharine citi, greşit, în privirea lui, adoraţia, şi i-o întoarse fericită.

- Şase minute, rosti Bud.
- Şase minute pentru ce? întrebă Katharine.
- Şase minute pentru nimic, spuse Bud. Atât a durat ca să intre un om pe poartă.
- Şi?
- Trei oameni blocați şase minute - voi doi şi paznicul. Optsprezece minute de forță de muncă în total. La naiba, a costat peste doi dolari ca să-i dați drumul. Câți oameni vin la poartă într-un an?
- Cam zece pe zi, spuse Paul.
- Două mu şapte sute cincizeci şi opt pe an, spuse Katharine.
- Şi îi verificați pe fiecare?
- Asta face de obicei Katharine, spuse Paul. E sarcina ei principală.
- La un dolar pe cap, asta înseamnă două mii şapte sute de dolari pe an, spuse Bud cu reproş. Arătă spre Katharine. E caraghios! Dacă politica este strictă, de ce să nu lăsăm maşinile să ia deciziile? Politica nu e o chestie de gândire, este un reflex. Chiar dacă ați face un mecanism care să-l excepteze pe Finnerty, tot ați ieşi în câştig, cheltuind mai puțin de o sută de dolari.
- Eu am de luat tot felul de decizii speciale, spuse Katharine ca să se apere. Adică apar tot felul de probleme care solicită mai mult decât o gândire de rutină - mai mult decât poate face o maşină.
Bud nu asculta. Îşi desfăcuse palmele, marcând dimensiunea unei cutii născute în imaginația lui.
- Un vizitator este fie un necunoscut, fie un prieten, fie un angajat, un ştab mic sau un ştab mare. Paznicul apasă unul din butoanele de pe rândul de sus al cutiei. Vedeți? Vizitatorul face fie turul uzinelor, fie o inspecție, fie o vizită personală, fie a venit cu afaceri. Paznicul apasă unul din cele patru butoane de pe rândul ăsta. Maşina are două becuri, unul roşu pentru nu şi unul verde pentru da. Oricare ar fi politica, pac, luminile îi spun ce să facă.
- Sau putem pune un aviz despre politică pe zidul

gheretei paznicului, spuse Paul.
Bud era şocat.
- Da, rosti el rar. Puteți face asta.
Era limpede că un om care se gândise la o asemenea soluție era un tip plicticos.
- M-ai supărat, spuse Katherine cu un glas firav. N-ai dreptul să spui că o maşină poate face ce fac eu.
- Hai, zău, iubito, n-am vrut să mă iau de tine. Katharine izbucnise în plâns. Paul se strecură în biroul lui şi închise uşa.
- Soția dumneavoastră e la telefon, rosti întretăiat Katharine prin interfon.
- Dă-mi-o. Da, Anita.
- Ai vreo veste de la Kroner?
- Nu. Te anunț dacă-mi dă vreun semn.
- Sper că s-a simțit bine aseară.
- Da, sau crede asta cu convingere.
- Finnerty e acolo?
- E pe undeva, prin uzină.
- Să vezi ce e în baie!
- Am văzut când a murdărit-o.
- Avea patru țigări aprinse şi le-a uitat pe toate patru. Una pe dulăpiorul de medicamente, una pe pervazul ferestrei, una pe capacul budei şi una pe suportul de periuțe de dinți. N-am putut să mănânc de dimineață. Trebuie să-şi ia tălpăşița.
- O să-i spun.
- Ce-o să-i spui lui Kroner?
- Încă nu ştiu. Nu ştiu ce-o să spună el.
- Să zicem că eu sunt Kroner şi spun, aşa, pe un ton degajat: „Dragă Paul, postul de la Pittsburgh este încă liber". Tu ce-ai spune?
Era un joc de care Anita nu se plictisea niciodată şi care-l storcea pe Paul de ultima picătură de răbdare ca să-l joace. Anita se distribuia întotdeauna în rolul persoanei influente, obligându-l pe Paul să-i dea replica. Urma sesiunea de critică, în care răspunsurile lui erau analizate,

redactate şi stilizate de ea. Nici un dialog real nu se apropia vreodată de fanteziile ei, ceea ce arăta de fapt ce idei primitive avea despre oamenii de afaceri şi despre modul în care se fac afacerile.

- Continuă, îl îmboldi ea.

- Pittsburgh, zici? spuse Paul. Nemaipomenit! Extraordinar!

- Paul, eu vorbesc serios, rosti ea ferm. Ce-ai spune?

- Iubito, am treabă acum.

- Bine, atunci gândeşte-te şi sună-mă mai târziu. Ştii ce . cred eu că ar trebui să spui?

- Te sun mai târziu.

- Bine. La revedere. Te iubesc.

- Te iubesc, Anita. La revedere.

- Doctorul Shepherd la telefon, spuse Katharine. Paul ridică aparatul deja umezit.

- Ce mai e, Shep?

- E un individ neautorizat în Clădirea 57! Trimite paznicii acolo!

- Individul e Finnerty?

- Un individ neautorizat, repetă cu încăpățânare Shepherd.

- Bine. E un Finnerty neautorizat?

- Da, dar nu despre asta e vorba. Nu contează cum îl cheamă. Umblă razna neînsoțit şi ştii cât de strict e Kroner în privința asta.

- Eu i-am dat permisiunea. Ştiu că e acolo.

- Mă pui într-o situație dificilă.

- Nu înțeleg.

- Eu răspund de clădirile astea şi tu îmi spui să ignor ordinul strict al lui Kroner. Insinuezi că trebuie să-mi țin gura dacă se află?

- Las-o baltă. Nu e nici o problemă. Îmi asum responsabilitatea.

- Cu alte cuvinte, îmi ordoni să-l las pe Finnerty să umble neînsoțit.

- Exact. Ițí ordon.

- Bine. Voiam doar să fiu sigur că am înțeles. Şi Berringer şi-a făcut griji, aşa că l-am lăsat să asculte ce vorbim.

- Berringer? spuse Paul.

- Da! spuse Berringer.

- Nu spuneți nimănui.

- Tu eşti şeful, rosti sec Berringer.

- Acum e totul clar, Shepherd? întrebă Paul.

- Cred că da. Să înțelegem că l-ai autorizat şi să facă desene?

- Desene?

- Schițe.

In acel moment, Paul înțelese că judecata lui fusese împinsă în fundal de chestiuni sentimentale, dar îşi dădu seama că era prea târziu ca să mai dreagă grațios busuiocul.

- Lasă-l să facă tot ce vrea. Poate ne dă nişte idei folositoare. E-n regulă?

- Tu eşti şeful, spuse Shepherd. Nu-i aşa, Berringer?

- El e şeful, spuse Berringer.

- Eu sunt şeful, spuse Paul punând telefonul în furcă. Bud Calhoun încă mai încerca s-o împace pe Katharine în biroul alăturat. Vocea lui devenise duioasă şi pătrunzătoare. Paul auzea doar frânturi.

- După cum merge treaba, spunea Bud, n-ar fi mare şmecherie să-l înlocuim pe el cu un mecanism.

Paul ştia prea bine încotro arăta indexul lui Bud.

9

Era clar că Finnerty se amuza grozav în Uzina Uium. Îşi făcu apariția în biroul lui Paul abia spre seară. Când sosi, Katharine țipă, speriată. Pătrunsese prin două uşi încuiate, cu cheile pe care probabil că uitase să le predea când părăsise uzina cu câțiva ani înainte, ca să plece la Washington.

Uşa lui Paul era întredeschisă şi Finnerty auzi conversația dinăuntru.

- Nu căuta nuiaua, doamnă. Numele meu e Finnerty. Katharine avea în birou pe undeva un pistol, deşi n-avea muniție. Secretarele trebuiau să fie dotate cu arme, conform regulamentului menținut de pe vremuri; un regulament apreciat suficient de Kroner, pentru a-l reînvia într-o directivă.

- Nu sunteți autorizat să aveți aceste chei, rosti ea rece.

- Ai plâns? întrebă Finnerty.

- Am să-l întreb pe doctorul Proteus dacă vă poate primi.

- Ce motiv ai să plângi? Uite, nu s-a aprins nici un bec roşu, nu s-a declanşat nici o alarmă, deci totul este în regulă în lume.

- Lasă-l să intre, Katharine, strigă Paul.

Finnerty intră şi se aşeză pe marginea biroului lui Paul.

- Ce-a pățit doamna Politica Uzinei de alături?

- A rupt logodna. Ce doreşti?

- M-am gândit să bem ceva - dacă ai chef să m-asculți.

- De acord. Dar s-o sun pe Anita ca s-o anunț că întârzii la cină.

Katharine îi făcu legătura cu Anita şi Paul îi spuse ce planuri are.

- Te-ai gândit ce i-ai spune lui Kroner dacă ți-ar spune că postul de la Pittsburgh e încă liber?

- Nu. Am avut o zi îngrozitoare.

- Eu m-am gândit şi...

- Anita, trebuie să plec.

- Bine. Te iubesc.

- Şi eu te iubesc, Anita. La revedere. Îşi ridică privirea

spre Finnerty. Hai să mergem.

Se simțea un pic conspirator şi acest sentiment îl incita. Compania lui Finnerty avea deseori acest efect asupra lui. Finnerty avea o aură de mister, transmițând senzația că el cunoştea lumi nebănuite.de alții - un om care dispărea în mod inexplicabil şi avea prieteni din umbră. De fapt, Finnerty îl iniția pe Paul în puține lucruri surprinzătoare; îi dădea doar iluzia că îi împărtăşeşte unele mistere - dacă exista vreunul. Iluzia era de ajuns. Ea umplea un gol din viața lui Paul şi de aceea acceptase bucuros să bea ceva cu acest om ciudat.

- Vă pot găsi undeva? întrebă Katharine.

- Nu. Mă tem că nu, spuse Paul.

Avea de gând să se ducă la Country Club, unde putea fi uşor găsit. Dar se hotărî pe moment să-şi satisfacă apetitul de clandestinitate.

Finnerty venise la uzină în station wagon-ul lui Paul. II lăsară acolo şi plecară cu maşina veche a lui Paul.

- Trecem podul, spuse Finnerty.

- Nu mergem la club?

- Azi e joi, da? Managerii civici mai au obiceiul dineului de joi la club?

Managerii civici erau administratorii de carieră care conduceau oraşul. Locuiau pe acelaşi mal al râului cu managerii şi inginerii Uzinei Uium, dar contactul dintre cele două grupuri era mai mult formal şi, deci, prin tradiție, suspect. Ca multe alte lucruri, schisma data din timpul războiului, când, pentru a fi eficientă, economia devenise monolitică. Se pusese următoarea problemă: cine s-o conducă? Birocrații, vârfurile afacerilor şi ale industriei sau militarii? Oamenii de afaceri şi birocrații fuseseră aliați suficient de mult timp pentru a-i domina pe militari şi de atunci colaborau, abuziv şi suspect, dar precum Kroner şi Baer, fiecare incapabil să facă singur o treabă fără celălalt.

- Nu s-a schimbat mare lucru în Uium, spuse Paul. Managerii civici sunt tot acolo. Dar dacă ajungem atât de

devreme, poate găsim un separeu.

- Prefer un pat la comun într-o leprozerie.

- Bine, atunci trecem podul. Stai să-mi pun pe mine ceva mai lejer.

Opri maşina chiar înainte de pod şi îşi schimbă haina cu o scurtă din portbagaj.

- Chiar mă întrebam dacă o mai ai. E aceiaşi scurtă, nu?

- M-am obişnuit cu ea.

- Ce-ar zice un psihiatru?

- Ar zice că este o palmă adusă memoriei lui taică-meu, care nu ieşea nicăieri fără pălărie eden şi costum la două rânduri.

- Crezi că era un papagal?

- De unde să ştiu cum era taică-meu? Editorul anuarului *Who's Who* ştie cam cât ştiu şi eu. Tipul nu prea dădea pe-acasă.

Acum străbăteau Homestead-ul. Deodată, Paul pocni din degete, amintindu-şi ceva, şi coti pe o stradă lăturalnică.

- Trebuie să mă opresc o clipă la poliție. Aşteaptă-mă, te rog.

- Ce-ai pățit?

- Era să uit. Cineva mi-a şterpelit pistolul din torpedou sau poate a căzut... sau ştiu eu?

- Mergi mai departe.

- Sper să nu dureze mai mult de un minut.

- Eu l-am luat.

- Tu? De ce?

- M-am gândit că poate vreau să mă împuşc. O spuse ca o banalitate. Chiar am ținut țeava în gură un timp, cu piedica trasă - vreo zece minute.

- Unde e acum?

- Undeva pe fundul râului Iroquis. Finnerty îşi trecu limba peste buze. Tot timpul mesei am avut în gură un gust de benzină şi de metal. Fă la stânga.

Paul se învățase să asculte cu un calm aparent când Finnerty vorbea despre momentele lui de morbiditate. Când era cu Finnerty îi plăcea să pretindă că împărtăşeşte

gândurile lui lăuntrice fantastice, alternativ luminoase sau întunecate - ca şi cum şi el însuşi ar fi fost nemulțumit de propria linişte relativă. Finnerty vorbise deseori cu calm despre sinucidere; dar o făcea, se pare, pentru că îi plăcea să savureze ideea. Dacă s-ar fi simțit atras de sinucidere, ar fi fost mort de mult.

- Mă crezi nebun? întrebă Finnerty.

Era evident că voia de la Paul o reacție mai puternică.

- Încă ai contact cu realitatea. Cred că ăsta e testul.

- Nu prea, nu prea.

- Te-ar putea ajuta un psihiatru. E unul bun în Albany. Finnerty scutură din cap.

- M-ar trage înapoi în centru şi eu vreau să rămân cât pot de aproape de margine, fără să sar peste. De pe margine vezi tot felul de lucruri pe care nu le vezi din centru. Dădu din cap. Lucruri mărețe, nevisate - oamenii de pe margine le văd primii.

Îşi aşeză mâna pe umărul lui Paul şi acesta îşi reținu imboldul de a se îndepărta burse, cât mai mult.

- Ăsta-i locul pe care-l căutăm, spuse Finnerty. Parchează aici.

Înconjuraseră câteva cvartale şi se aflau iarăşi la capul podului, lângă aceiaşi cârciumă de unde luase Paul whisky-ul. Amintirile neplăcute despre acel loc îl făceau să-şi dorească să se ducă în altă parte, dar Finnerty coborâse deja din maşină şi se pregătea să intre.

Paul constată fericit că strada şi cârciuma erau deja aproape Pustii, deci existau şanse să nu-i întâlnească pe cei care asistaseră la deruta lui cu o zi în urmă. Nu funcționa nici un hidrant, dar de departe, din direcția parcului Edison, se auzea vag muzică de fanfară - indicând locul unde putea fi toată lumea.

- Hei, ai farul spart, spuse un bărbat aruncând o privire din uşa deschisă a cârciumii.

Paul trecu repede prin fața lui, fără să-l privească atent.

- Mulțumesc.

Abia după ce îl ajunse din urmă pe Finnerty în

semiîntunericul umed dinăuntru, se întoarse să se uite mai bine la el - la spatele lui scurt şi lat. Ceafa bărbatului era groasă şi roşie, iar în spatele urechilor sclipeau toartele de oțel ale unor ochelari. Paul îşi dădu seama că era cel care stătuse lângă Rudy Hertz - bărbatul al cărui fiu tocmai împlinise optsprezece ani. Îşi aminti că îi promisese, în panica acelui moment, că va vorbi cu Matheson, directorul de plasamente, pentru fiul lui. Poate că nu-l recunoscuse. Paul se strecură într-un separeu cu Finnerty, în colțul cel mai întunecat al încăperii.

Bărbatul se întoarse şi zâmbi, cu privirea pierdută în spatele lentilelor groase, lăptoase ale ochelarilor.

- Cu mare plăcere, dom' doctor Proteus, strigă el. Nu se-ntâmplă prea des să poți face un serviciu unei persoane cu o funcție atât de înaltă.

Paul se prefăcu că nu auzise şi îşi îndreptă atenția spre Finnerty, care învârtea o linguriță într-o zaharniță. Câteva cristale se împrăştiară pe masă şi Finnerty desenă absent din ele simbolul matematic al infinitului cu vârful degetului.

- E ciudat ce aşteptam de la această reîntâlnire, ce aşteaptă oricine de la o reîntâlnire emoționantă. Credeam că dacă te văd mi se limpezesc tot felul de probleme, că o să pot gândi clar, spuse Finnerty.

Vorbea despre legăturile lui de suflet, cu o candoare care-l nelinişte pe Paul. Pentru a-şi descrie sentimentele folosea cuvinte pe care Paul n-ar fi avut curajul să le folosească vorbind despre un prieten: dragoste, afecțiune şi alte vorbe atribuite în general îndrăgostiților tineri şi lipsiți de experiență. Nu era un discurs de homosexual; era expresia arhaică a prieteniei, formulată de un bărbat nedisciplinat, într-o epocă în care majoritatea bărbaților păreau speriați de moarte să nu fie luați cumva drept poponari nici măcar pentru o fracțiune de secundă.

- Cred că şi eu mă aşteptam la un fel de renaştere, spuse Paul.

- Dar descoperi destul de repede că vechii prieteni sunt

vechi prieteni şi nimic mai mult - nu sunt nici mai înțelepți nici de mai mare ajutor decât altcineva. Dar ce dracu', asta nu-nseamnă că nu mă bucur al naibii să te revăd.

- Nu se serveşte la separeu înainte de opt, strigă barmanul.

- Aduc eu băuturile, spuse Finnerty. Ce vrei?

- Bourbon cu apă plată. Fă-l slab. Anita ne aşteaptă peste o oră.

Finnerty se întoarse cu două pahare înalte.

- Are apă? întrebă Paul.

- Avea oricum apă. Finnerty dădu la o parte zahărul de pe masă cu palma. Singurătatea e de vină, spuse el, de parcă ar fi reluat firul conversației întrerupte. Singurătatea e de vină, sentimentul că nu-ți găseşti locul nicăieri. Pe vremuri, era cât pe ce să-nnebunesc aici şi mi-am închipuit că la Washington va fi mai bine, că voi găsi o mulțime de oameni pe care să-i admir şi că lângă ei mi-era locul. Dar la Washington e mai rău, Paul - este Uium la puterea a zecea. Bărbații sunt proşti, aroganți, încântați de ei înşişi, lipsiți de imaginație şi de umor. Iar femeile - neveste tâmpite, care se hrănesc din puterea şi gloria soților lor.

- Ascultă, Ed, spuse Paul zâmbind, sunt oameni de treabă.

- Cine nu e? Probabil că eu nu sunt. Ce mă enervează este superioritatea lor, ierarhia asta cretină, care măsoară oamenii cu maşinile. Omul care ajunge în vârf este un tip destul de şters.

- Vine lumea! strigă bărbatul cu lentile groase din uşă. De departe se auzeau oameni mărşăluind şi bubuiturile unei tobe de alamă. Muzica fanfarei izbucni. Paul şi Finnerty se grăbiră spre uşă.

- Cine sunt? strigă Finnerty spre bărbatul cu lentile groase.

Bărbatul zâmbi.

- Nu cred că vor să se ştie. E secret.

In fruntea cortegiului, înconjurat de patru trompetişti cu veşminte arăbeşti, era un bătrân îmbujorat şi grav, cu turban şi şalvari, purtând cu grijă în brațe un fildeş de elefant inscripționat cu simboluri misterioase. In spatele lui se vedea un imens stindard pătrat, ținut în sus de un uriaş care se clătina pe picioare şi menținut în poziție în bătaia vântului, ca un pom de Armindeni, de o duzină de arabi care trăgeau de nişte sfori colorate. Stindardul, care de la distanță promisese să explice totul, era brodat cu patru şiruri de scriere de mult uitată - sau poate recent inventată - şi cu patru bufnițe verzi pe un fundal de culoarea caisei. Urma fanfara, împodobită cu motive ornamentale arăbeşti. De instrumentele de alamă atârnau flamuri cu bufnițe şi mesajul stindardului era repetat, ca să nu-l rateze nimeni, pe o tobă de alamă cu un diametru de circa patru metri, urcată într-o căruță.

- Uraa! strigă prietenos bărbatul cu lentile groase.

- De ce strigi ura? spuse Finnerty.

- Nu credeți că merită? Ura pentru Luke Lubbock. Cel cu fildeşul de elefant.

- Face o treabă grozavă, spuse Finnerty. Ce reprezintă?

- E secret. Dacă ar spune, n-ar mai putea fi ce este.

- Pare a fi cel mai important.

- După fildeşul de elefant.

Parada coti pe altă stradă, se auzi din nou fluierul şi muzica încetă. In josul străzii, se auzi țignalul altui fluier şi toată tevatura se repetă când îşi făcu apariția un grup de cimpoieri îmbrăcați cu kilturi.

- E concurs de parade în parc, spuse bărbatul cu ochelari. Vor trece pe aici ore-n şir. Hai înăuntru să bem ceva.

- Facem noi cinste cumva? întrebă Finnerty.

- Da' cine?

- Stai, spuse Paul. Poate fi interesant.

Un automobil tocmai se apropiase dinspre partea de nord a râului şi şoferul lui claxona, enervat de manifestanții care-i blocau trecerea. Claxonul şi cimpoaiele se ciorovăiră

până ce ultimul rând de manifestanți coti pe o stradă laterală. Paul îl recunoscu pe şofer prea târziu ca să se poată face nevăzut. Shepherd îl privi uimit şi uşor critic, făcu vag cu mâna şi îşi continuă drumul. Prin geamul din spate priveau ochii mici ai lui Fred Berringer.

Paul refuză să acorde vreo importanță incidentului. Se aşeză în separeu cu bărbatul scund şi greoi, în timp ce Finnerty se duse să mai aducă de băut.

- Ce face fiul tău? întrebă Paul.

- Care fiu, domnule doctor? A, da, sigur - fiul meu. Ziceați că o să-i vorbiți lui Matheson de el, nu? Ce-a zis bunul Matheson?

- Încă nu m-am văzut cu el. N-am uitat, dar nu s-a ivit ocazia.

Bărbatul dădu din cap.

- Matheson, Matheson - în spatele înfățişării reci, bate o inimă de gheață. Nu-i nimic. Nu mai e nevoie să vorbiți cu el. S-a rezolvat cu băiatu' meu.

- Serios? Mă bucur.

- Da, s-a spânzurat azi-dimineață în bucătărie.

- Dumnezeule!

- Da, i-am spus ce ați zis ieri şi l-a descurajat atât de mult, că s-a dat bătut. E cel mai bine aşa. Suntem prea mulți. Hopa! Ați vărsat paharul!

- Ce se petrece aici? întrebă Finnerty.

- Tocmai îi spuneam domnului doctor că fiul meu si-a dat seama că viața lui nu mai are nici un rost şi a părăsit-o azi-dimineață - cu un cablu de oțel.

Paul îşi acoperi ochii.

- Doamne, Dumnezeule! îmi pare rău.

Bărbatul îşi ridică privirea spre Finnerty, cu un amestec de uimire şi exasperare.

- Ce naiba, de ce a trebuit să fac asta? Hai, beți, domnule doctor, că vă trece. N-am nici un fiu, n-am avut niciodată. Ii scutură brațul lui Paul. M-auziți? E o mare porcărie!

- Atunci de ce nu-ți crap capul ăsta tâmpit? spuse Paul, dând să se ridice în separeu.

- Pentru că eşti băgat în ea prea adânc, spuse Finnerty împingându-l pe scaun. Le puse băuturile în față.
- Iertați-mă, i se adresă bărbatul lui Paul. Voiam doar să văd cum lucrează un supercreier. Care este I.Q.-ul dumneavoastră, dom' doctor?
- E o chestie de documentare. Du-te şi caută-l. A fost o chestiune de documentare. I.Q.-urile tuturor, măsurate prin Testul Național Standard de Clasificare Generală, sunt consemnate în documente publice - în Uium, la poliție. Continuă, rosti el acid, mai fă experiențe cu mine. Îmi place.
- Ai ales un specimen nepotrivit dacă ai pornit să descoperi cum sunt cei de peste râu, spuse Finnerty. Individul e atipic.
- Şi tu eşti inginer.
- Până la demisie. Bărbatul părea surprins.
- Ştiți, dacă nu mă păcăliți, asta lămureşte multe. Există nemulțumiți, deci...
- Noi cunoaştem doi, spuse Finnerty.
- Ştiți, într-un fel era mai bine dacă nu vă cunoşteam. E mult mai convenabil să crezi că opoziția este o minunată masă omogenă, care se înșeală amarnic. Acum trebuie să-mi bat capul cu excepțiile.
- Te-ai înregistrat ca un Socrate al nordului statului?
- Numele meu este Lasher, abatele James J. Lasher, R-127 şi SS-55, capelan al Forțelor de Reconstrucție şi Reparație.
- Primul număr este pentru pastor protestant. Al doilea, cel cu SS, ce-nseamnă?
- Specialist în ştiințe sociale, spuse Lasher. 55 desemnează un antropolog cu masterat.
- Şi ce face un antropolog în zilele noastre? întrebă Paul.
- Ce face şi un pastor supranumerar - devine o povară publică, o belea sau poate un alcoolic sau un birocrat. Îşi plimbă privirea de la Paul la Finnerty. Pe dumneavoastră vă cunosc, dom' doctor Proteus. Dar dumneavoastră cine sunteți?

- Numele meu e Finnerty, Edward Francis Finnerty, doctor în filozofie şi cândva, EC-002.

- E un număr de colecție - un număr cu două zerouri! spuse Lasher. Am cunoscut mai mulți oameni cu un zero, dar nici unul cu doi. Cred că aveți cel mai mare rang din toți cei cu care am schimbat câteva vorbe amicale. Dacă Papa şi-ar înființa un atelier în țara asta, ar fi doar cu un grad mai sus - în numerele cu R, desigur. El ar fi R-001. Am auzit undeva că acest număr este păstrat pentru el, în ciuda obiecțiilor aduse de episcopi, care vor R-001 pentru ei. Delicată problemă!

- I-ar putea da Papei un număr negativ, spuse Paul.

- Le-ar plăcea episcopilor. Paharul meu e gol.

- Cum e treaba asta că oamenii de peste râu sunt opoziția? întrebă Paul. Crezi că sunt în slujba Diavolului, nu?

- E cam mult spus. Eu aş zice că voi ați demascat învârtelile majorității preoților mărunți. Când aveam o congregație, înainte de război, le spuneam enoriaşilor că menținerea spiritului lor în legătură cu Dumnezeu este pentru ei lucrul cel mai important din viață şi că, prin comparație, rolul lor în economie nu-nseamnă nimic. Acum, voi ați făcut în aşa fel încât să le luați rolul din economie şi ei descoperă - majoritatea lor - că nu le-a mai rămas aproape nimic. Sau în orice caz, nu destul. Paharul meu e gol.

Lasher oftă.

- La ce te poți aştepta? continuă el. Generații întregi au fost educate treptat să venereze competiția şi piața, productivitatea şi eficiența economică şi invidia față de semeni - şi brusc, li s-a tras preşul de sub picioare. Nu mai pot avea nici un rol, nu mai pot fi utili. Întreaga lor cultură s-a dus dracului. Paharul meu e gol.

- Abia ți l-am umplut, spuse Finnerty.

- Aşa e. Lasher sorbi din pahar, cufundat în gânduri. Oamenii ăştia disponibilizări au nevoie de ceva - şi clerul nu le poate da acest ceva - sau ei nu pot lua ceea ce le

oferă clerul. Clerul spune că e destul şi la fel spune şi Biblia. Oamenii spun că nu e destul şi am impresia că au dreptate.

- Dacă le era atât de drag vechiul sistem, cum se face că se plângeau tot timpul de slujbele lor atunci când le aveau? spuse Paul.

- A, păi ce se întâmplă acum e o treabă mai veche, nu doar după ultimul război. Poate că oamenilor nu li se luau locurile de muncă, dar li se lua sentimentul că au un rol, că sunt importanți. Duceți-vă o dată la bibliotecă şi răsfoiți revistele şi ziarele dinainte, până la al Doilea Război Mondial. Chiar şi atunci se vorbea mult că know-how-ul va câştiga războiul producției - know-how-ul, nu oamenii, nu oamenii *simpli* care manipulau majoritatea maşinilor. Şi nebunia este că era adevărat în mare măsură. Chiar şi atunci, jumătate din oameni sau mai mult nu înțelegeau mare lucru despre maşinile la care lucrau sau despre obiectele pe care le produceau. Aveau într-adevăr un rol în economie, dar nu într-un mod care să le satisfacă orgoliul. Şi apoi mai erau reclamele alea de genul „să nu-l împuşcăm pe Moş Crăciun".

- Cum adică? întrebă Paul.

- Păi reclamele alea despre sistemul american, adică managerii şi inginerii care au făcut din America un paradis. Când le citeai, credeai că managerii şi inginerii au dat totul Americii: păduri, râuri, resurse minerale, munți, petrol - absolut tot. Ciudată treabă. Această cruciadă a managerilor şi inginerilor, ideea că proiectarea, producția şi distribuția sunt un fel de război sfânt; tot folclorul ăsta a fost născocit de oamenii de la relații cu publicul şi publicitate, angajați de manageri şi ingineri pentru a face populare marile afaceri pe vremuri, ceea ce n-a existat la început. Acum, inginerii şi managerii cred sincer lucrurile minunate pe care le spuneau despre ei oameni angajați de strămoşii lor special pentru asta. Linguşeala de ieri a devenit predica de azi.

- Dar trebuie să recunoşti, spuse Paul, că au făcut

lucruri extraordinare în timpul războiului.
- Desigur! spuse Lasher. Ceea ce au făcut ei pentru efortul de război a fost ca o cruciadă; dar - şi ridică din umeri - toată lumea a făcut asta pentru efortul de război. Toată lumea s-a comportat extraordinar. Chiar şi eu.
- Văd că pe manageri şi pe ingineri i-ai terminat, spuse Paul. Dar oamenii de ştiinţă? Eu cred că...
- E în afara discuţiei, interveni nerăbdător Lasher. Ei doar aduc cunoştinţe noi. Nu cunoştinţele fac rău, ci modul în care sunt folosite.
Finnerty clătină admirativ din cap.
- Şi care ar fi soluţia acum?
- Asta-i o întrebare înfricoşătoare, spuse Lasher, şi totodată explicaţia raţională pe care prefer s-o dau faptului că beau. Apropo, ăsta e ultimul pahar; nu-mi place să mă îmbăt. Beau pentru că sunt speriat - doar puţin speriat, aşa că nu trebuie să beau mult. Condiţiile sunt coapte, domnilor, pentru un fals Mesia şi atunci când va apărea, va fi cu siguranţă prăpăd.
- Un Mesia?
- Mai curând sau mai târziu, cineva va aprinde imaginaţia acestor oameni cu o nouă magie. La baza acesteia va fi promisiunea de redobândire a sentimentului de participare, de a fi necesar pe acest pământ - adică, redobândirea demnităţii, ce naiba! Politia este destul de inteligentă ca să caute astfel de oameni şi să-i închidă conform legilor antisabotajului. Dar mai curând sau mai târziu, cineva va reuşi să scape de supraveghere suficient de mult timp pentru a-şi organiza discipolii.
Paul observase cu atenţie expresia de pe faţa lui şi conchise că, departe de a fi îngrozit de inevitabila revoltă, Lasher era mai degrabă încântat de idee.
- Şi ce se va întâmpla? întrebă Paul.
Îşi ridică paharul şi zornăi cuburile de gheaţă lovindu-le de dinţi. Terminase al doilea pahar şi mai voia unul. Lasher ridică din umeri.
- Păi profeţia e o treabă ingrată şi istoria ştie să ne arate

care sunt, privind în urmă, soluțiile foarte logice la nişte dezastre îngrozitoare.

- Oricum, hai, dă-i drumul cu profeția, îl îndemnă Finnerty.

- Păi cred că este o mare eroare să consemnezi în documente publice I.Q.-urile tuturor. Cred că primul lucru pe care l-ar face revoluționarii ar fi să-i lichideze pe toți cu un I.Q. peste 110, să zicem. Dacă aş fi pe partea voastră de râu, aş închide registrele cu I.Q.-uri şi aş mina podurile.

- Şi atunci cei cu 100 ar urma după cei cu 110, cei cu 90 după cei cu 100 şi aşa mai departe, spuse Finnerty.

- Poate. Cam aşa ceva. Lucrurile sunt cu siguranță pregătite pentru un război al claselor, pe nişte linii de demarcație stabilite convenabil. Şi trebuie să spun că evaluarea de bază a sistemului actual este o incitare la violență de gradul unu; cu cât eşti mai deştept, cu atât o duci mai bine. Înainte era: cu cât eşti mai bogat, cu atât o duci mai bine. Ambele sunt, recunoaşteți, greu de înghițit pentru cei ce n-au nimic. Criteriul inteligenței este mai bun decât cel al banilor, dar - îşi ridică policarul şi arătătorul, depărtate câțiva milimetri - doar cu atât mai bun.

- E o ierarhie cât se poate de rigidă, spuse Finnerty. Cum o să poată cineva să-şi ridice I.Q.-ul?

- Exact, confirmă Lasher. Şi asta se bazează nu doar pe puterea creierului - ci pe anumite feluri de putere a creierului. Nu e de ajuns ca o persoană să fie inteligentă, trebuie să fie inteligentă în anumite direcții, aprobate, utile: în esență e vorba de management şi inginerie.

- Sau să ia în căsătorie o persoană inteligentă, spuse Finnerty.

- Sexul poate încă să demoleze tot felul de structuri sociale, aveți dreptate, confirmă Lasher.

- Țâțele mari te duc unde vrei, spuse Finnerty.

- Te linişteşte să ştii că există ceva care nu s-a schimbat de secole, nu? Lasher zâmbi.

Se producea o uşoară agitaţie la bar şi Lasher se aplecă în afara separeului ca să vadă ce se petrece.

- Hei, strigă el, Luke Lubbock! Vino încoace!

Luke, bătrânul grav care purtase fildeşul de elefant în fruntea paradei, veni de la bar, dând pe gât berea în timp ce se apropia şi uitându-se nervos la ceas. Era transpirat şi gâfâia, de parcă ar fi alergat. Sub braţ ţinea un pachet mare învelit în hârtie maro.

Paul se bucură că avea ocazia să studieze mai de aproape magnificul costum al lui Luke. Era conceput să impresioneze la distanţă, ca decorul de scenă. De aproape se vedea că splendoarea era o şarlatanie din pânză ieftină, sticlă colorată şi vopsea de radiator. În talie avea un pumnal cu nestemate, din placaj, cu o bufniţă pe mâner. Rubine false cât ouăle de prigor, montate în sori aurii, erau atârnate la întâmplare pe pieptul cămăşii de culoarea levănţicii. În jurul manşetelor cămăşii şi al şalvarilor verzi ca jadul erau cerculeţe de clopoţei şi - din nou - cocoţate pe vârfurile întoarse ale papucilor aurii, o pereche de bufniţe miniaturale.

- Luke, arăţi minunat! spuse Lasher.

Ochii lui Luke sticliră de plăcere, dar el era un bărbat important, prea grăbit ca să răspundă la asemenea flatări.

- Ei, nici aşa, nici aşa, spuse el. Trebuie să mă schimb, ca să merg cu Parmezanii. Mă aşteaptă mai încolo, pe stradă. Trebuie să mă schimb şi un tâmpit s-a încuiat în gheretă şi n-am unde. Se uită repede în jur. Mă lăsaţi să mă schimb în separeu şi voi să mă acoperiţi?

- Sigur, spuse Finnerty.

II lăsară pe Luke să se strecoare în întunericul separeului Şi Paul se pomeni stând de pază, amuzat, pândind din priviri femeile.

Luke începu să se dezbrace, bombănind. Îşi aruncă pumnalul şi centura pe masă, unde aterizară cu o bubuitură impresionantă. Grămada sclipitoare creştea şi creştea, până ce, de la distanţă, ar fi putut să semene destul de mult cu capătul unui curcubeu.

Paul îşi slăbi pânda o clipă ca să arunce o privire spre Luke şi îl şoca transformarea. Rămăsese în chiloți, zdrențuiți şi cenuşii şi nu prea curați. Luke se micşorase şi se întristase, era plin de bube şi zgârieturi şi slăbănog. Se potolise, nu scotea o vorbă şi nu privea pe nimeni. Aproape disperat, lacom, desfăcu pachetul maro şi scoase din el o uniformă bleu, cu broderii aurii, paspoalată cu purpuriu. Îşi puse pantalonii, ghetele negre şi vestonul cu epoleți masivi. Luke începea să crească din nou, îşi recăpăta culoarea şi, în timp ce îşi prindea sabia, redeveni vorbăreț, important şi puternic. Îşi împacheta cealaltă costumație în hârtia maro, lăsă pachetul la barman şi năvăli în stradă fluturându-şi sabia scoasă din teacă.

Se auzi un țignal şi Parmezanii se adunară în spatele lui, pentru a fi conduşi spre aventuri glorioase, într-o lume de vis, pe care cei de pe trotuar nu puteau decât s-o bănuiască.

- Magie inofensivă: delicioasele gogoşi dintotdeauna, spuse râzând Lasher. Vorbeam de ierarhii: Luke, cu un I.Q. de vreo 80, are nişte titluri care l-ar face pe Charlemagne să pară ajutor de bucătar. Dar afacerea asta se subțiază destul de repede pentru toată lumea, cu excepția câtorva ca Luke Lubbock. Dărâmarea coşmeliei e groaznică. Lasher se ridică. Nu mai vreau să beau, mulțumesc. Bătu în masă. Dar într-o bună zi, domnilor, cineva le va oferi ceva în care să-şi înfigă dinții - poate dumneavoastră sau poate eu.

- Noi o să le dăm ceva în care să-şi înfigă dinții? repetă Paul. Observă că începea să i se împleticească limba.

- In dumneavoastră îşi vor înfige dinții în cele din urmă. Lasher îşi puse mâna pe umărul lui Paul. Şi încă un lucru: vreau să fiu sigur că înțelegeți că pe oameni îi preocupă serios dacă fiii lor au de ce să trăiască; şi că unii fii se spânzură.

- Asta se-ntâmplă de când lumea, spuse Paul.

- Şi? spuse Lasher.

- Şi e foarte rău. Cu siguranță nu mă bucură deloc.

- Iți închipui că eşti noul Mesia? spuse Finnerty.

- Uneori mă gândesc că aş vrea să fiu - măcar ca mijloc de autoapărare. Şi ar fi şi o metodă grozavă de a mă îmbogăți.

Problema este că pot fi vândut sau nevândut pe orice, prea uşor. Îmi place să fiu convins să fac ceva. O concepție cam şubredă despre un Mesia. Pe lângă asta, cine a mai pomenit un Mesia mic şi gras, de vârstă mijlocie şi cam chior? Şi n-am priză la oameni. Sincer, mă doare-n cot de mase şi bănuiesc că asta se vede. Emise un fel de cloncănit cu limba. O să-mi fac rost de o uniformă, ca să aflu ce gândesc şi ce reprezint.

- Sau două uniforme, ca Luke Lubbock, spuse Paul.

- Bine, două. Dar ăsta este maximul absolut pe care ar trebui să şi-l permită orice ființă umană care se respectă. Sorbi din paharul lui Paul. Noapte bună.

- Mai ia un pahar, spuse Finnerty.

- Nu, am vorbit serios. Nu-mi place să mă pilesc.

- Bine. Dar vreau să ne mai vedem. Unde te pot găsi?

- Cel mai probabil aici. Scrise o adresă pe un şervețel de hârtie. Sau încearcă aici. Îl privi cu atenție pe Finnerty. Ştii ceva? Dacă te speli pe față, ai putea trece foarte bine drept un Mesia.

Finnerty păru şocat şi nu râse.

Lasher luă un ou fiert tare de la bar, îi sparse coaja rostogolindu-l pe claviatura pianului mecanic şi ieşi, pierzându-se în noapte.

- E magnific, nu-i aşa? spuse Finnerty fascinat.

Îşi întoarse fără nici o plăcere privirea de la uşă spre Paul. Acesta observă cum pe ochii lui se aşternea pâcla plictiselii, a dezamăgirii, şi îşi dădu seama că Finnerty îşi găsise un nou prieten, în fața căruia el pălea.

- Ce comandați, domnilor? întrebă o chelneriță scundă şi brunetă, cu un trup legat şi îngrijit.

Se uita la ecranul televizorului în timp ce îi aştepta să răspundă. Se părea că televizorul nu avea niciodată sunet, ci doar imagine. Un tânăr agitat, cu haină sport lungă, se

bâţâia pe ecran şi sufla într-un saxofon.

Cârciuma se umplea; mulţi dintre manifestanţii costumaţi excentric şi enigmatic veniseră să se înviorеze la un pahar, creând o atmosferă de nelinişte şi intrigă internaţională.

Un tânăr măruntel deghizat în muftiu, cu nişte ochi extrem de inteligenţi şi de mari, se rezemă de masa din separeul unde stăteau Paul şi Ed şi se uită la ecranul televizorului cu un interes ce nu părea unul de rutină. Se întoarse degajat spre Paul.

- Ce-o fi cântând?

- Poftim?

- Tipul de la televizor - cum se cheamă piesa?

- N-o aud.

- Ştiu, spuse el nervos, tocmai asta-i poanta. Ghiceşte din ce vezi.

Paul se încruntă o clipă spre ecran, încercă să se bâţâie la fel ca saxofonistul, ca să potrivească o piesă pe acel ritm. Deodată i se aprinse beculeţul şi melodia se desfăşură în imaginaţia lui de parcă cineva ar fi dat sunetul mai tare.

- E *Rosebud.* Piesa e *Rosebud,* spuse Paul. Tânărul zâmbi calm.

- *Rosebud,* zici? Aşa, ca să ne distrăm, pui rămăşag? Eu zic că e... să zicem, *Paradise Moon.*

- Pe cât?

Tânărul studie scurta lui Paul, apoi, cu o vagă surprindere, pantalonii şi pantofii scumpi.

- Zece?

- Zece să fie! *Rosebud!*

- Ce-a zis că este, Alfy? strigă barmanul.

- Zice că e *Rosebud.* Eu zic că e *Paradise Moon.* Dă tare. Ultimele note din *Paradise Moon* izbucniră din difuzor,

saxofonistul făcu o grimasă şi se retrase de pe ecran. Barmanul făcu admirativ cu ochiul spre Alfy şi opri din nou sunetul. Paul îi întinse lui Alfy bancnota de zece dolari.

- Felicitări.

Alfy se aşeză în separeu fără să fie invitat. Se uită la ecran, scoase fum pe nas şi închise ochii, gânditor.

- Acum ce crezi că se cântă?

Paul se hotărî să se ambiţioneze să-şi capete banii înapoi. Se uită încordat la ecran şi se gândi bine. Acum se vedea întreaga orchestră şi, după ce consideră că a prins firul unei melodii, se uită de la un muzician la altul, pentru confirmare.

- E o piesă veche, spuse el. *Stardust.*

- Pe zece că e *Stardust*?

- Pe zece.

- Ce este, Alfy? strigă barmanul. Alfy ridică policarul la Paul.

- Puştiul e corect. Zice că e *Stardust* şi văd unde bate. Are dreptate că e una veche, dar nu e asta. Se cheamă *Mood Indigo.* II privi cu compasiune pe Paul. E una tare! Pocni din degete.

Barmanul răsuci butonul volumului şi se auzi *Mood Indigo.*

- Minunat! spuse Paul, întorcându-se spre Finnerty pentru confirmare. Finnerty era cufundat în gândurile lui şi buzele i se mişcau uşor, de parcă ar fi purtat o conversaţie imaginară. In ciuda zgomotului şi a entuziasmului pentru performanţa lui Alfy, părea că nu le observase.

- Inspiraţie, rosti, modest, Alfy. Aşa se-ntâmplă: o porţi în minte mult timp şi te uimeşti pe tine însuţi. N-aş putea să vă spun - în amănunt - cum am reuşit. O fi un alt simţ - simţi ce este.

Barmanul, chelneriţa şi câţiva spectatori tăcuseră ca să audă ce spune Alfy.

- A, da sunt nişte şmecherii, spuse Alfy. Urmăreşti toba de alamă cum tremură şi nu ce face tipu' de la baterie. In felul ăsta prinzi ritmul de bază. Mulţi urmăresc bateria şi tipu' o poate lua razna. Treburile astea se-nvaţă. Şi trebuie să cunoşti instrumentele - cum scot o notă înaltă, cum

scot una joasă. Dar asta nu-i de-ajuns. Glasul lui căpătă un ton respectuos, aproape reverențios. E cam straniu ce mai trebuie.

- Se pricepe şi la clasici, spuse entuziast barmanul. Să-l vedeți cu Boston Pops în serile de duminică.

Alfy îşi strivi nervos mucul țigării.

- Da, da, clasici, spuse el, încruntat şi dezvăluindu-şi fără milă îndoielile lăuntrice asupra lui însuşi. Da, am avut noroc duminica trecută, când m-ai văzut. Dar n-am un repertoriu potrivit pentru asta. Mă depăşeşte şi nu poți învăța din zbor clasicii. Şi ca să-ți alcătuieşti un repertoriu din treburile astea te căzneşti mult, aştepți uneori un an, doi, ca să vezi aşa ceva de două ori. Se frecă la ochi, ca şi cum şi-ar fi amintit nenumăratele ore de concentrare în fața ecranului. Trebuie să le vezi mereu şi mereu. Şi tot timpul apar unele noi - multe furate din vechile piese.

- E greu, nu? spuse Paul. Alfy ridică din sprâncene.

- Da, e greu - ca orice altceva. E greu să fii cel mai bun.

- Sunt tot felul de derbedei care încearcă să pătrundă, dar nu se pot compara cu Alfy, spuse barmanul.

- Sunt buni pe felia lor - să facă bani uşor şi repede, spuse Alfy. Adică în momentul când apare o piesă nouă, ei au şi luat banii, înainte de a o vedea lumea. Dar nici unul nu trăieşte mult din asta, vă spun eu. N-au repertoriu şi asta-ți trebuie ca să te menții zi de zi.

- Tu din asta trăieşti? întrebă Paul. Nu reuşise să-şi atenueze tonul de băşcălie şi se simțea că e duşmănos.

- Da, spuse Alfy rece, din asta trăiesc. Scot câte un dolar de aici, un dolar de colo...

- Douăzeci de dolari de aici, spuse Paul. Această remarcă păru să-i îmblânzească tonul.

Barmanul dorea să mențină o atmosferă prietenească.

- Alfy a început ca as al pariurilor la biliard, nu-i aşa, Alfy? spuse el vesel.

- Da, dar e un domeniu aglomerat. Abia e loc de zece, douăzeci de inşi care să se ocupe de asta în mod regulat. Cred că am fost câteva sute care am încercat cu pariurile.

Armata şi Emanațiile şi Epavele erau pe urmele mele, aşa că am început că caut altceva. Ciudat, fără să mă gândesc prea mult, făceam asta de când eram puşti. Asta trebuia să fac de la început. Emanații şi Epave, spuse el dispreţuitor, amintindu-şi probabil că era cât pe-aci să fie înrolat în Forțele E şi E. Armata! spuse el şi scuipă.

Câțiva soldați şi un mare număr de bărbați de la Emanații şi Epave îl auziră insultându-le organizațiile şi nu făcură altceva decât să dea din cap, împărtăşindu-i dispreţul.

Alfy se uită la ecran.

- *Baby, Dear Baby, Come Home With Me Now,* rosti el. Asta-i o noutate.

Se grăbi spre bar ca să studieze mai de aproape mişcările formației. Barmanul rămăsese cu mâna pe butonul de sunet, în aşteptarea semnalului lui Alfy. Dacă Alfy ridica dintr-o sprânceană, barmanul dădea drumul la sunet. Îl lăsa câteva secunde, Alfy dădea din cap şi sunetul se oprea din nou.

- Ce beți, băieți? întrebă chelnerița.

- Iîî? spuse Paul, încă fascinat de Alfy. Âăă... Bourbon cu apă.

Făcea exerciții cu ochii, constatând că nu funcționau prea bine.

- ...irlandez cu apă, spuse Finnerty. Ți-e foame?

- Da... adu-ne, te rog, nişte ouă tari.

Paul se simțea minunat, la unison cu toată cârciuma şi, prin extensie, cu toată omenirea şi tot universul. Se simțea spiritual şi în pragul unei superbe descoperiri. Şi, dintr-odată, îşi aduse aminte.

- Dumnezeule! Anita! -Unde?

- Acasă... aşteaptă.

Nesigur pe picioare, îngânând saluturi vesele spre cei pe lângă care trecea, Paul ajunse la cabina telefonică, îmbâcsită de fumul de trabuc de la ocupantul ei anterior. Sună acasă.

- Ascultă, Anita... nu ajung acasă la cină. Am de discutat

cu Finnerty şi...

- Nu-i nimic, dragule. Mi-a spus Shepherd să nu te aştept.

- Shepherd?

- Da. Te-a văzut acolo şi mi-a spus că nu păreai să ai de gând să vii acasă.

- Când te-ai văzut cu el?

- E aici acum. A venit să-şi ceară scuze pentru seara trecută. S-a aplanat totul şi acum ne simțim foarte bine.

- Da? I-ai acceptat scuzele?

- Să zicem că am ajuns la o înțelegere. Era îngrijorat că o să-i faci lui Kroner un raport defavorabil despre el, iar eu m-am străduit să-l conving că erai hotărât să-l faci.

- Stai, ascultă, n-am de gând să fac nici un raport defavorabil despre...

- Aşa joacă el. Luptă împotriva focului cu focul. L-am convins să nu mai răspândească tot felul de poveşti pe seama ta. Nu eşti mândru de mine?

- Ba da, sigur.

- Acum urmează să te ocupi în continuare de el, să-l ții îngrijorat.

- Îhî.

- Bine, distrează-te mai departe. Iți face bine să mai ieşi din când în când.

- Da, să trăiți.

- Şi te rog încearcă să-l convingi pe Finnerty să plece.

- Da, să trăiți.

- Ți se pare că te cicălesc?

- Nu, să trăiți.

- Paul! Ai prefera să nu mă intereseze?

- Nu, să trăiți.

- Bine. Du-te şi îmbată-te. O să-ți facă bine. Mănâncă totuşi ceva. Te iubesc.

- Şi eu te iubesc.

Paul puse receptorul în furcă şi se întoarse să înfrunte lumea prin geamul aburit al cabinei telefonice. Împreună cu senzația de amețeală avea o senzație de noutate -

sentimentul unei identități proaspete, puternice creştea în el. Era o iubire generalizată - îndeosebi pentru oamenii mărunți, oamenii simpli, fie ei binecuvântați. Toată viața, aceştia îi fuseseră ascunşi privirii de zidul turnului său de fildeş. In seara aceea, venise printre ei, împărtăşea speranțele şi dezamăgirile lor,

le înțelegea năzuințele, descoperea frumusețea simplității lor şi valorile lor pământeşti. Acel mal al râului era autentic şi Paul îi iubea pe aceşti oameni simpli, voia să-i ajute, să-i facă să simtă că sunt iubiți şi înțeleşi şi voia să fie şi el iubit de ei. Când se întoarse în separeu, îl găsi pe Finnerty cu două tinere, pe care Paul le îndrăgi pe loc.

- Paul, ți-o prezint pe vara mea Agnes, din Detroit, spuse Finnerty.

Îşi ținea mâna pe genunchiul unei roşcate grase şi vesele aşezată lângă el.

- Iar ea, continuă el, arătând spre o brunetă înaltă şi urâtă, aşezată în partea cealaltă a mesei, este vara ta, Agnes.

- Îmi pare bine, Agnes şi Agnes.

- Eşti la fel de nebun ca el? spuse bruneta bănuitoare. Dacă da, eu plec acasă.

- Paul e un american tipic căruia îi place să se distreze, spuse Finnerty.

- Spune-mi ceva despre tine, zise expansiv Paul.

- Mă cheamă Barbara, nu Agnes, spuse bruneta. Iar ea e Martha.

- Ce beți? întrebă chelnerița.

- Un scotch dublu cu apă, răspunse Martha.

- La fel, spuse Barbara.

- Patru dolari pentru băuturile doamnelor, zise chelnerița.

Paul îi întinse o bancnotă de cinci.

- Maaamă! spuse Barbara văzând cartea de identitate din portofelul lui Paul. Tipu' e inginer!

- Sunteți de pe celălalt mal? i se adresă Martha lui Finnerty.

- Dezertori.

Amândouă fetele se ridicară şi, rezemate cu spatele de peretele separeului, se uitau derutate la Paul şi Finnerty.

- Să mă ia naiba! rosti în cele din urmă Martha. Despre ce vreți să vorbim? Eu am făcut algebra la liceu.

- Suntem oameni obişnuiți, spuse Paul.

- Ce beți? întrebă chelnerița.

- Un scotch dublu, răspunse Martha.

- La fel, spuse Barbara.

- Şezi aici, fir-ar să fie, spuse Finnerty trăgând-o pe Martha lângă el.

Barbara se ținea încă la distanță de Paul şi se uita la el cu scârbă.

- Ce cauți aici? Ai venit să faci băşcălie de iepuraşii cei proşti?

- Îmi place aici, spuse sincer Paul.

- Iți bați joc de mine.

- Nu, zău, deloc. Am spus ceva care să pară că-mi bat joc?

- Aşa gândeşti, spuse ea.

- Patru dolari pentru băuturile doamnelor, spuse chelnerița.

Paul plăti din nou. Nu ştia ce să-i mai spună Barbarei. Nu voia să-i facă ochi dulci. Voia doar s-o facă să fie prietenoasă şi sociabilă şi să înțeleagă că el nu era deloc un grangure scorțos. Departe de aşa ceva.

- Să ştii că nu te castrează când îți dau diploma de inginer, îi spunea Finnerty Marthei.

- Tot aia e, spuse Martha. Unii puşti care vin de dincolo de râu par să fi fost castrați.

- Pe vremea noastră nu se întâmpla asta, zise Finnerty. Ca să creeze o atmosferă mai intimă, Paul luă degajat unul din paharele din fața Barbarei şi sorbi din el. In clipa aceea, îşi dădu seama că paharele cu scotch scump, care sosiseră ca gălețile cu apă ale pompierilor, nu conțineau decât apă maronie.

- Cam slab, spuse el.

- Şi ce să fac? O criză de isterie? spuse Barbara. Lasă-mă să plec.

- Nu, te rog, nu-i nimic. Vorbeşte cu mine. Înţeleg.

- Ce doriţi? întrebă chelneriţa.

- Vrei să mă faci să mă simt prost?

- Vreau să te simţi bine. Dacă ai nevoie de bani, te pot ajuta. Vorbea din toată inima.

- N-ai decât, dacă vrei s-arunci cu banii, spuse Barbara şi porni agitată prin încăpere.

Lui Paul i se îngreunau tot mai mult pleoapele în timp ce se gândea ce să spună ca să spargă gheaţa în conversaţia cu Barbara. Îşi încrucişa braţele pe tăblia mesei şi, ca să se odihnească o secundă, îşi puse capul pe ele.

Când deschise din nou ochii, Finnerty îl scutura şi Barbara şi Martha plecaseră. Finnerty îl ajută să iasă la aer.

Afară era un coşmar de lumină şi zgomot şi Paul constată că se pregătea un fel de paradă cu torţe. Începu să strige entuziasmat când îl recunoscu pe Luke Lubbok, purtat într-un scaun de maşină.

După ce Finnerty îl instala din nou în separeu, în mintea lui Paul se contura şi se cizela în mod inspirat, fără nici un efort conştient din partea lui, un discurs, aur curat, rezultat din toate impresiile nebuloase ale serii. Era suficient să-l rostească pentru a face din el noul Mesia şi din Uium, noul Eden. Primele cuvinte îi stăteau pe buze, desfăcându-le ca să se elibereze.

Paul se căzni să se ridice în picioare pe bancă şi de acolo izbuti să păşească pe masă. Îşi duse mâinile deasupra capului ca să atragă atenţia.

- Prieteni! Prietenii mei! strigă el. Trebuie să ne întâlnim la mijlocul podului!

Masa fragilă se clătină brusc sub el. Auzi trosnetul lemnului, urale şi, din nou - se făcu întuneric.

Prima voce pe care o auzi, a barmanului, rosti cu blândeţe:

- Hai, e ora închiderii. Trebuie să încui.

Paul se ridică în capul oaselor şi gemu. Avea gura uscată Şi îl durea capul. Masa dispăruse din separeu; doar ipsosul crăpat şi capetele de bolțuri indicau locul unde fusese ancorată de perete.

Cârciuma părea goală, dar în aer pluteau sunete tânguitoare. Paul aruncă o privire din separeu şi văzu un bărbat măturând pardoseala. Finnerty şedea în fața pianului mecanic, impovizând sălbatic pe vechitura aceea metalică disonantă.

Paul merse târşâindu-şi picioarele până la pian şi puse mâna pe umărul lui Finnerty.

- Hai acasă, spuse el. Finnerty continuă să bată clapele.

- Eu mai rămân! strigă el ca să acopere muzica. Tu du-te acasă!

- Şi unde o să stai?

Apoi Paul îl văzu pe Lasher, care şedea discret în semiîntuneric, pe un scaun, rezemat de zid. Lasher se bătu pe pieptul masiv.

- La mine, rosti el cu buzele.

Finnerty îi scutură mâna lui Paul şi nu răspunse.

- Bine, îngână Paul. La revedere.

Ieşi împleticindu-se în stradă şi se duse la maşină. Se opri o clipă să asculte ecoul muzicii diavoleşti a lui Finnerty lovindu-se de fațadele oraşului adormit. Barmanul stătea, respectuos, la distanță de pianistul înflăcărat, de teamă să nu-l deranjeze.

10

După seara petrecută cu Finnerty şi Lasher şi cu bunii oameni mărunți, Alfy, Luke Lubbock, barmanul, Martha şi Barbara, doctorul Proteus a dormit până spre sfârşitul după-amiezii. Când s-a trezit, Anita nu mai era acasă, şi, cu gura uscată, cu ochii congestionați şi cu un stomac pe care-l simțea îndesat cu blană de pisică, Paul plecă la postul lui influent de la Uzina Uium.

Ochii doctorului Katharine Finch, secretara lui, erau congestionați dintr-un alt motiv, un motiv care o mistuia într-atât, încât aproape că nici nu observă halul în care era Paul.

- A sunat doctorul Kroner, spuse ea mecanic.

- A! Vrea să-l sun?

- Domnul doctor Shepherd a preluat mesajul.

- Da? Altceva?

- De la poliție.

- De la poliție? Ce voiau?

- Doctorul Shepherd a preluat mesajul.

- E-n regulă.

Totul i se părea fierbinte, strălucitor şi soporific. Se aşeză pe marginea biroului ei să se odihnească.

- Fă-mi legătura cu duşmanul.

- Nu e nevoie. E în biroul dumneavoastră. Întrebându-se mohorât pentru ce motiv de nemulțumire, neglijență sau încălcare de reguli voia să-l vadă Shepherd, Paul împinse uşa cu precauție.

Shepherd şedea la biroul lui Paul, absorbit în semnarea unui teanc de rapoarte. Nu-şi ridică privirea. Tot cu ochii în hârtii, apăsă energic pe butonul interfonului.

- Domnişoara Finch...

- Da, domnule.

- In legătură cu acest raport de securitate lunar: ți-a spus doctorul Proteus cum a plănuit în legătură cu introducerea lui Finnerty neînsoțit ieri?

- Am plănuit să-mi țin gura, spuse Paul.

Shepherd îşi ridică privirea, aparent încântat şi surprins.

- Ia uite, vorbeam de lup. Nu se mişcă din scaunul lui Paul. Ia, spune, rosti el cu o camaraderie entuziastă, te-ai cam cherchelit aseară, băiete, nu? Trebuia să-ți iei liber toată ziua. Mă descurc prin hârtii şi fără tine.
- Mulțumesc.
- Nici o problemă. Nu-i mare scofală de rezolvat toate astea.
- Speram să-mi țină locul Katharine şi să ceară ajutor numai dacă ar fi avut nevoie.
- Ştii ce părere ar avea Kroner despre asta. Nu e nevoie de prea mult efort ca să faci bine lucrurile, Paul.
- Vrei să-mi spui te rog ce dorea Kroner?
- A, da, vrea să vă vedeți astă-seară, nu joi. Trebuie să ajungă la Washington mâine seară şi să rămână toată săptămâna.
- Minunat. Şi vestea bună de la poliție? Shepherd râse amuzat.
- Ceva, o încurcătură. Erau toți agitați în legătură cu un pistol pe care l-au găsit la râu. Susțineau că avea seria unui pistol cu care eşti tu înregistrat. Le-am spus să mai verifice o dată - că un om care e atât de inteligent încât să poată fi managerul Uzinei Uium nu poate face prostia de a lăsa un pistol la voia întâmplării.
- Frumos compliment, Shep. Pot să-mi folosesc telefonul? Shepherd împinse telefonul peste birou şi continuă să semneze: „Lawson Shepherd, în absența lui P. Proteus".
- I-ai spus că m-am îmbătat?
- Vai de mine, nu, Paul! Te-am acoperit.
- Şi ce-ai spus că am pățit?
- Că ai probleme cu nervii.
- Splendid!
Katharine făcea legătura cu biroul lui Kroner pentru Paul.
- Domnul doctor Proteus ar dori să vorbească, vă rog, cu domnul doctor Kroner. L-a căutat domnul doctor Kroner mai devreme, spuse Katharine.
Nu era o zi de evaluat proporțiile incidentelor. Paul

reuşise să primească atacurile lui Kroner, Shepherd şi ale poliţiei cu un fel de apatie. Dar acum se pomeni că îl înfurie ceremonia etichetei legăturii telefonice oficiale - o pierdere de vreme cu un protocol şi un ceremonial perpetuate cu drag de campionii de rang înalt ai eficienţei.

- Domnul doctor Proteus e pe fir? întrebă secretara lui Kroner. A intrat domnul doctor Kroner.

- O clipă, spuse Katharine. Domnul doctor Proteus, a venit domnul doctor Kroner şi poate vorbi cu dumneavoastră.

- Bine, sunt pe fir.

- Domnul doctor Proteus e pe fir, spuse Katharine.

- Spune-i să vorbească, spuse Kroner.

- Spune-i domnului doctor Proteus să vorbească, spuse secretara lui Kroner.

- Domnule doctor Proteus, vorbiţi, spuse Katharine.

- Aici doctor Proteus, domnule doctor Kroner. Am auzit că m-aţi căutat.

Un clinchet îl anunţă că se înregistra convorbirea.

- Shepherd mi-a spus că ai probleme cu nervii, băiete.

- Nu chiar. Am luat un fel de virus.

- Plutesc o mulţime în jurul nostru. Te simţi în stare să vii diseară la mine acasă?

- Mi-ar face plăcere. Să aduc vreun document, doriţi să discutăm ceva în mod special?

- Cum ar fi Pittsburgh, rosti Shepherd într-o şoaptă de scenă.

- Nu, nu, Paul, doar ca să ne vedem. Stăm la o şuetă, atâta tot. N-am mai avut de mult o discuţie prietenească. Mami şi cu mine vrem să întreţinem relaţiile.

Paul îşi scormoni amintirile. Nu mai fusese invitat în vizită la Kroner de un an, de când fusese evaluat pentru ultima majorare de salariu.

- Va fi o plăcere. La ce oră?

- Opt, opt şi jumătate.

- E invitată şi Anita? Era o greşeală. Ii ieşi pe gură fără să se gândească.

- Bineînțeles! Doar nu te duci nicăieri în vizită fără ea, nu?
- A, nu, domnule.
- Sper că nu. Râse formal. Atunci la revedere.
- Ce-a spus? întrebă Shepherd.
- A spus că nu-i treaba ta să semnezi rapoartele în locul meu. Şi că numele tău va fi şters cu guma de cerneală de Katharine Finch.
- Hei, potoleşte-te. spuse Shepherd ridicându-se. Paul văzu că toate sertarele biroului erau întredeschise.

In sertarul de jos se vedea clar gâtul sticlei de whisky goale, închise trântind sertarele repede, unul după celălalt. Când ajunse la cel de jos, scoase sticla şi i-o întinse lui Shepherd.
- Poftim! O vrei? Poate deveni prețioasă. Are amprentele mele pe ea.
- Vrei să mă bagi la apă, asta-i treaba? spuse nervos Shepherd. Vrei să faci caz de povestea asta în fața lui Kroner? Hai, eu sunt gata. Să vedem dacă îl poți convinge.
- Vezi-ți de ale tale. Pleacă! Ieşi din acest birou şi să nu mai vii decât când te chem eu. Katharine!
- Da?
- Dacă doctorul Shepherd mai intră în acest birou fără permisiunea mea, îl împuşti.

Shepherd trânti uşa, îi bombăni pe Paul şi pe Katharine şi plecă.
- Domnule doctor Proteus, vă caută de la poliție, spuse Katharine.

Paul o şterse din birou şi se duse acasă.

Era ziua liberă a menajerei şi Paul o găsi pe Anita în bucătărie, imaginea vieții de familie, minus copiii.

Bucătăria era, ca să zicem aşa, ceea ce dăruise Anita din ea însăşi lumii. Atunci când o concepuse, trăise toate frământările şi caznele creativității - chinuită de îndoieli, blestemându-şi limitele, înfometată şi, în acelaşi timp temându-se de părerile celorlalți. Acum era terminată şi admirată; verdictul comunității era: Anita e o artistă.

Era o încăpere mare, aerisită, mai mare decât majoritatea livingurilor. Grinzi cioplite rudimentar, luate dintr-un străvechi hambar, erau ataşate de tavan cu piroane ascunse, fixate în cadrul de oţel al casei. Pereţii erau lambrisaţi cu lemn de pin, antichizat prin sablare şi tratat cu ulei de in pentru a-i da o tentă gălbuie caldă.

Un cămin imens şi o sobă de gătit olandeză din piatră acopereau un perete. Deasupra lor era atârnată o puşcă lungă care se încarcă prin ţeava, o pâlnie pentru praf de puşcă şi o pungă cu gloanţe. Pe poliţa căminului erau matriţe de lumânări, o râşniţă de cafea, un cleşte şi pirostrii pentru cămin, un ibric ruginit. Un cazan de fier, suficient de mare pentru a fierbe în el un misionar, atârna de un braţ lung în cămin şi sub el, erau adunate mai multe crăticioare, ca tot atâtea progenituri de negri. O putină de bătut untul ţinea uşa deschisă şi pe tocul ei erau agăţaţi ştiuleţi de porumb indian la intervale estetice. Într-un colţ era proptită o coasă colonială şi două balansoare bostoniene erau aşezate pe o carpetă croşetată, cu faţa spre căminul rece, unde în cazanul nesupravegheat nu fierbea niciodată nimic.

Paul făcu ochii mici, ca să excludă totul din câmpul lui vizual, în afară de acest tablou colonial şi îşi imagină că el şi Anita pătrunseseră până acolo, în sălbăticia nordului, unde cel mai apropiat vecin se afla la vreo patruzeci de kilometri depărtare. Ea făcea săpun, lumânări şi haine groase de lână pentru iarna grea care urma, iar el, trebuia să confecţioneze gloanţe şi să se ducă să împuşte un urs, ca să nu moară amândoi de foame. Concentrându-se puternic asupra acestei iluzii, Paul reuşi să-şi compună un sentiment de reală recunoştinţă pentru prezenţa Anitei, să-i mulţumească lui Dumnezeu pentru că avea alături o femeie care să-l ajute în colosalul efort de a supravieţui. După ce, în închipuirea lui, îi aducea Anitei ursul şi ea îl curăţa şi îl săra pentru a-l conserva, Paul simţea o imensă uşurare - împreună obţinuseră prin forţa muşchilor şi curaj, un munte de carne roşie, vârtoasă, dintr-o lume

inospitalieră. Şi el va face alte gloanțe şi ea va face alte lumânări şi săpunuri din osânza ursului, până noaptea târziu, când Paul şi Anita se vor prăvăli pe o grămadă de paie în colțul încăperii, morți de oboseală şi asudați, vor face dragoste şi vor dormi buştean până la ivirea zorilor geroase...

- *Urr, urr, urr,* făcea maşina de spălat automată. *Urr, urr, urr, dam!*

Fără nici o plăcere, Paul îşi extinse câmpul vizual, pentru a include şi cealaltă parte a încăperii, unde Anita şedea pe un scaun cu o spetează ca o scară, în fața dulapului din lemn de nuc care ascundea consola spălătoriei. Tăblia pliantă fusese trasă din dulapul a cărui fațadă de sertare şi uşi constituia un tot, în care era parcată spălătoria, ca într-un mic garaj. Uşile unui dulap de colț erau deschise, lăsând să se vadă un televizor, la care Anita se uita absorbită. Un medic îi spunea unei doamne în vârstă că probabil nepotul ei va rămâne paralizat de la talie în jos, tot restul vieții.

Urrr, urrr, urrr, făcea tăblia. Anita nu-i dădea atenție. Sună ceasul. Anita nu-i dădu atenție. *Azzzzzz! Romp!* Tăblia se ridică brusc şi un coş cu rufe uscate sări din ea ca o splendidă crizantemă, albă, înmiresmată, imaculată.

- Bună, spuse Paul.

Anita îi făcu semn să tacă şi să aştepte până se termină programul, ceea ce însemna şi începutul reclamelor.

- Gata, spuse ea în sfârşit şi opri sunetul. Costumul albastru este pe pat.

- Da? Pentru ce?

- Cum adică pentru ce? Ca să te duci la Kroner.

- De unde ştii?

- M-a sunat Lawson Shepherd să-mi spună.

- Ce drăguț din partea lui!

- Foarte drăguț din partea oricui să-mi spună ce se întâmplă, dacă tu nu-mi spui.

- Şi ce-a mai zis?

- Că presupune că tu şi Finnerty v-ați distrat minunat,

judecând după halul în care arătai după-amiază.
- Ştie despre asta la fel de multe câte ştiu eu.
Anita îşi aprinse o ţigară, scutură chibritul executând un arabesc şi se uită chiorâş prin fumul pe care-l scotea pe nări.
- Au fost şi fete, Paul?
- Dacă se poate spune aşa. Martha şi Barbara. Nu mă întreba cine cu cine a fost.
- A fost?
- A stat.
Se cocârja în scaun, privi grav pe fereastră şi pufăi repede şi superficial din ţigară ca s-o ţină aprinsă, în timp ce ochii îi lăcrimau din cauza rotocoalelor impresionante de fum care-i ieşeau pe nări.
- Nu-i nevoie să-mi spui, dacă nu vrei.
- Nu-ţi spun pentru că nu-mi aduc aminte. Izbucni în râs. Pe una o chema Barbara şi pe cealaltă Martha, dar dincolo de asta, cum se zice, totul e-n ceaţă.
- Deci nu ştii ce s-a întâmplat? Adică s-ar fi putut întâmpla orice?
Zâmbetul ei se ofili.
- Adică totul a intrat în ceaţă cu adevărat şi nu s-ar fi putut întâmpla nimic. Eram o bucată de lut ghemuită într-un separeu.
- Şi nu-ţi aminteşti nimic?
- Îmi amintesc de un tip, Alfy, care trăieşte din şmecherii cu televizorul şi altul, Luke Lubbock, care poate fi orice după cum îşi schimbă hainele, un pastor care se distrează observând cum se duce dracului lumea şi...
- Şi Barbara şi Martha.
- Şi Barbara şi Martha. Şi parade - Dumnezeule, ce parade!
- Te simţi mai bine?
- Nu. Dar tu ar trebui să te simţi mai bine, pentru că se pare că Finnerty şi-a găsit un nou cămin şi un nou prieten.
- Slavă Domnului. Vreau să-i explici clar lui Kroner astă-

seară că a profitat de ospitalitatea noastră, că ne-a deranjat la fel de mult ca pe toată lumea.

- Nu-i adevărat.

- Dacă ții atât de mult la el, păstrează asta pentru tine. Anita ridică tăblia pupitrului de învățătoare pe care îşi compunea meniurile zilnice şi compara cotoarele chitanțelor cu facturile băncii şi scoase din el trei coli de hârtie.

- Ştiu că ți se pare o prostie, dar merită puțin efort ca să iasă lucrurile bine, Paul.

Hârtiile conțineau un fel de plan cu punctele esențiale notate cu cifre romane şi cu sub-sub-sub-subdiviziuni care ajungeau până la un a foarte mic. Cuprins de o durere de cap revitalizată, Paul alese la întâmplare articolul III, A, 1, a. „Nu fuma. Kroner încearcă să se lase."

- Poate ar fi mai bine să-l citeşti cu glas tare, spuse Anita.

- Poate ar fi mai bine să-l citesc singur, ca să nu fiu distras.

- Am muncit la el toată după-amiaza.

- Îmi închipui. E cea mai serioasă treaba pe care ai făcut-o până acum. Iți mulțumesc, iubito. Apreciez gestul tău.

- Te iubesc, Paul.

- Şi eu te iubesc, Anita.

- Dragule... În legătură cu Martha şi Barbara...

- Îți jur că nu le-am atins.

- Voiam să te-ntreb dacă te-a văzut cineva cu ele?

- Probabil, dar nimeni care să conteze. Nu Shepherd, cu siguranță.

- Dacă ajunge asta la urechile lui Kroner, nu ştiu ce mă fac. Poate că o să ia în râs beția, dar femeile...

- M-am culcat cu Barbara, spuse brusc Paul.

- Am bănuit. E treaba ta.

Părea că se plictisise de conversație şi privea nervoasă ecranul televizorului.

- Şi Shepherd m-a văzut coborând cu ea. -Paul!

- Am glumit.

Anita îşi puse mâna în dreptul inimii.

- Ah, mulţumesc lui Dumnezeu.

- *Summer Loves,* spuse Paul, privind cu atenţie ecranul televizorului.

- Nu-nţeleg.

- Orchestra - cântă *Summer Loves.* Fluieră câteva măsuri.

- Cum poţi să-ţi dai seama dacă n-ai sunet?

- Dă-i drumul.

Anita răsuci, apatică, butonul şi melodia *Summer Loves* răsună în încăpere, dulce şi indigestă ca o baclava.

Fredonând pe fondul orchestral, Paul urcă în dormitorul lui, citind planul.

„IV, A, 1. Dacă te întreabă Kroner de ce vrei postul din Pittsburgh, îi spui că doreşti să fu de un şi mai mare folos... a. Pedalează pe o casă mai mare, mărirea salariului şi a prestigiului."

Paul începea să înţeleagă vag că se făcuse de râs în ochii celor de pe ambele maluri ale râului. Îşi aminti strigătul lui din seara precedentă: „Trebuie să ne întâlnim la mijlocul podului!" îşi dădu seama că el ar fi fost singurul interesat de această expediţie, singurul căruia nu-i păsa prea mult pe care mal se afla.

Dacă încercarea lui de a deveni noul Mesia ar fi reuşit, dacă locuitorii de pe malul nordic şi cei de pe malul sudic s-ar fi întâlnit la mijlocul podului cu Paul între ei, el n-ar fi avut nici cea mai mică idee ce să facă în continuare. Condiţia umană era o oribilă cârpăceală, ştia precis asta, dar era o cârpăcea-lă atât de logică, la care se ajunsese atât de inteligent, încât nu vedea cum ar fi putut să ducă istoria la altceva.

Paul făcu o socoteală complicată în minte - adună economiile lui, cu asigurările, cu maşina şi cu casa - şi se întrebă dacă nu avea suficient pentru a-şi permite pur şi simplu să renunţe, să nu mai fie instrumentul nici unui set de credinţe sau al nici unui capriciu al istoriei care poate da peste cap viaţa unui om. Să stea într-o casă la

marginea unui drum...

11

Şahul din Bratpuhr, mititel şi elegant ca o cutie de prizat într-un capăt al vastei grote, îi dădu înapoi sticla de *Sumklish* lui Khashdrahr Miasma. Strănută, pentru că ieşise cu o clipă înainte din canicula verii de deasupra, şi sunetul se lovi de pereți ca un zăngănit, pentru a se stinge apoi şoptit în ciorchinii de lilieci din adâncimile Cavernelor Carlsbad.

Doctorul Ewing J. Halyard efectua cel de-al treizeci şi şaptelea pelerinaj al său în jungla subterană de oțel, cabluri şi sticlă, care umplea sala în care stăteau şi alte treizeci de săli mai mari, dincolo de ea. Această minunăție era inclusă în mod regulat în vizitele conduse de Halyard pentru o varietate bizară de potentați străini, al căror numitor comun era faptul că națiunile lor reprezentau piețe necucerite încă de prodigioasa producție industrială a Americii.

Un tramvai electric cu roți de cauciuc se opri la lift, unde se afla grupul şahului; un maior de armată, dotat cu un pistol, coborî şi le cercetă permisele încet, meticulos.

- N-am putea grăbi un pic lucrurile, domnule maior? spuse Halyard. N-am vrea să pierdem ceremonia.

- Vă cred, spuse maiorul, dar, ca ofițer de serviciu, răspund de o proprietate guvernamentală în valoare de nouă miliarde de dolari şi dacă aceasta suferă vreo stricăciune, cineva s-ar putea enerva pe mine. Oricum, ceremonia a fost întârziată, aşa că nu veți pierde nimic. Încă n-a apărut preşedintele.

Maiorul era, în sfârşit, satisfăcut şi grupul se urcă în vehiculul deschis.

- *Sikif* spuse şahul.

- Acesta este EPICAC XIV, spuse Halyard. Este o maşină electronică de calcul - un creier, dacă doriți. Numai această încăpere, cea mai mică dintre cele treizeci şi una folosite, conține suficiente cabluri pentru a acoperi distanța de aici până la Lună de patru ori. In întregul

instrument sunt mai multe tuburi aspiratoare decât erau în statul New York înainte de cel de-al Doilea Război Mondial.

Citase aceste cifre atât de des că nu mai avea nevoie de pliantul explicativ înmânat vizitatorilor.

Khashdrahr îi traduse şahului.

Şahul chibzui, chicoti timid şi Khashdrahr i se alătură în această înveselire orientală liniştită.

- Şahul a spus, traduse Khashdrahr, că oamenii din această țară se culcă cu femei deştepte şi astfel produc creiere bune cu costuri mici. Se economiseşte suficient cablu pentru a acoperi de o mie de ori distanța până la Lună.

Halyard chicoti în semn de apreciere, după cum era plătit s-o facă, îşi şterse lacrimile provocate de durerile de ulcer şi arătă că tocmai procurarea unor creiere ieftine era problema lumii din vremurile vechi şi rele şi că EPICAC XIV poate analiza simultan sute sau chiar mii de aspecte ale unei chestiuni cu totală corectitudine, că EPICAC XIV este lipsit de sentimentele care întunecă rațiunea, că EPICAC XIV n-a uitat niciodată nimic - că, pe scurt, EPICAC XIV avea dreptate absolută în orice privință. Şi Halyard adăugă în gând că procedura descrisă de şah fusese testată de circa un milion de ori şi tot mai trebuia produs un creier pe care să te boți baza că va face ce trebuie într-unui dintr-o sută de cazuri.

Treceau acum pe lângă cea mai veche secțiune a calculatorului, care fusese la vremea lui un computer de sine stătător, EPICAC I, dar actualmente nu mai era decât un apendice sau o amigdală a lui EPICAC XIV. Cu toate astea, EPICAC I fusese suficient de inteligent, suficient de imparțial, suficient de tenace, pentru a convinge oamenii că el, şi nu ei, ar fi trebuit să facă planurile pentru războiul care se apropia cu o certitudine uluitoare. Străvechea expresie folosită de generalii care se prezentau în fața comitetelor pentru alocarea fondurilor, „conform tuturor evaluărilor" era oarecum validată de rumegările lui

EPICAC I, încă o dată validată de EPICAC II şi aşa mai departe, de toată seria. EPICAC putea evalua avantajele bombelor cu explozie puternică față de cele ale armelor atomice pentru susținere tactică, ținând seama şi de accesibilitatea explozibilelor față de cea a materialelor fisionabile, intervalele dintre tranşeele inamicului, situația forței de muncă în industriile de prelucrare respective, rata probabilă a mortalității avioanelor confruntate cu tehnologia antiaerianei inamicului şi aşa mai departe, orice avea o cât de mică importanță, până la numărul de țigări şi tablete de Cocoanut Mound şi Silver Stars necesare pentru susținerea moralului forțelor aeriene. Primind datele de la ființele umane, seria EPICAC născută în timpul războiului oferise acea informație extrem de bine documentată, pe care geniul american rațional, iubitor de adevăr, inteligent şi cu pregătire superioară ar fi putut-o furniza, dacă ar fi avut o conducere inspirată, resurse nelimitate şi două mu de ani la dispoziție.

In timpul războiului şi în anii care au urmat, până în prezent, sistemul nervos al lui EPICAC fusese extins în afară prin Cavernele Carlsbad - inteligență cumpărată la centimetru, kilogram şi kilowat. Cu fiecare adăugire, se născuse un nou şi unic individ. In momentul acela, Halyard, şahul şi Khashdrahr ajungeau la tribuna înțesată cu steaguri, unde preşedintele Statelor Unite ale Americii, Jonathan Lynn, urma să inaugureze EPICAC XIV pentru un viitor mai fericit şi mai eficient.

Cei trei se aşezară pe scaune pliante şi aşteptară în linişte, împreună cu restul distinsei adunări. Ori de câte ori se producea o pauză în şuşoteala grupului, se auzeau zumzetul şi clinchetul lui EPICAC - sunetele care însoțeau fluxul electronilor, când mărindu-se unul pe celălalt, când neutralizându-se, călătorind printr-un labirint de crize electromagnetice, până ta o stare în care calitățile şi cantitățile electrice puteau fi traduse în adevăr suprem.

EPICAC XIV, deşi încă neinaugurat, funcționa deja, hotărând câte frigidere, câte lămpi, câte generatoare de

turbine, câte capace de roată, câte farfurii pentru cină, câte clanțe de uşă, câte tălpi de cauciuc, câte televizoare, câte pachete de cărți de pinnacle - cât trebuia din tot ce puteau avea America şi cumpărătorii ei şi cât ar costa. Şi tot EPICAC XIV va hotărî pentru anii următori câți ingineri şi manageri, cercetători şi funcționari publici şi în ce domenii vor fi necesari pentru a furniza mărfurile; şi ce I.Q.-uri şi niveluri de aptitudini vor separa oamenii folositori de cei nefolositori, câți bărbați din Forțele de Reconstrucție şi Reparație şi câți soldați vor putea fi subvenționați şi la ce nivel de plată şi unde şi...

- Doamnelor şi domnilor, rosti crainicul televiziunii, preşedintele Statelor Unite!

Tramvaiul electric trase în fața tribunei şi preşedintele Jonathan Lynn, născut cu numele de Alfred Planck, se urcă şi îşi arătă dinții albi şi ochii cenuşii sinceri, îşi îndreptă umerii lați şi îşi trecu mâinile puternice, bronzate, prin părul ondulat. Camerele de televiziune se roteau şi panoramau în jurul lui ca nişte dinozauri curioşi şi prietenoşi, ițindu-se şi adulmecând. Lynn era adolescentin, înalt, frumos şi dezarmant şi, se gândi invidios Halyard, venise direct de la o emisiune de trei ore transmisă de la Casa Albă.

- Acesta este liderul spiritual al poporului american? întrebă Khashdrahr.

Halyard explică separarea bisericii de stat şi se confruntă, după cum se aşteptase, cu îndoiala şahului şi cu insinuarea că el, Halyard, nu înțelesese întrebarea.

Preşedintele, cu o adorabilă combinație adolescentină de îndrăzneală şi sfială şi cu un foarte vag accent vestic, citea acum cu glas tare un discurs scris de altcineva despre EPICAC XIV. Arătă clar că el nu era nicidecum un om de ştiință, ci un om simplu, care se afla acolo, umil, în fața acestei noi minuni a lumii, pentru că oamenii simpli ai Americii îl aleseseră să-i reprezinte în asemenea ocazii şi că, privind acest miracol modern, era copleşit de un sentiment de profund respect, umilință şi gratitudine...

Halyard căscă şi se enervă gândindu-se că Lynn, care tocmai citise în loc de „ordine din haos", „ordine din naos", câştiga de trei ori mai mulți bani decât el. Lynn, sau Planck, cum prefera Halyard să-l numească în gând, nici măcar nu terminase liceul, şi Halyard cunoscuse colonişti irlandezi mai deştepți decât el. Şi totuşi, poftim, prăpăditul ăsta fusese ales ca să înhațe peste o sută de mii de dolari pe an!

- Vrei să spui că omul ăsta guvernează fără a respecta destinele spirituale ale poporului? şopti Khashdrahr.

- Nu are îndatoriri religioase, în afară de cele foarte generale, simbolice, spuse Halyard, apoi începu să se întrebe chiar ce naiba făcea Lynn.

EPICAC XIV şi Consiliul Național Industrial, Comercial, de Comunicații, Alimentație şi Resurse realizau toată planificarea, toată munca grea de concepție. Iar maşinile pentru personal aveau grijă ca toate posturile guvernamentale importante să fie repartizate unor funcționari publici de cel mai înalt nivel. Cu cât se gândea mai mult Halyard la teancul gros de cecuri al lui Lynn, cu atât mai mult se înfuria, pentru că tot ce avea de făcut paiața asta opulentă era să citească orice i se dădea să citească la ocazii protocolare: să-i admire şi să-i respecte cum se cuvine, zicea el, pe toți fitecine, pe toți tâmpiții care-l aleseseră ca preşedinte, să emită vorbele înțelepte ale altora prin cutia lui de rezonanță şi printre colții lui regulați şi albi, ca un şirag de perle.

Halyard înțelese brusc că, aşa cum religia şi guvernul fuseseră separate, devenind entități diferite cu câteva secole în urmă, acum, datorită maşinilor, politica şi guvernul conviețuiau, dar nu aveau aproape nici o tangență. Îl privea pe preşedintele Jonathan Lynn şi îşi imagina îngrozit cum ar fi arătat țara, dacă, aşa cum se întâmpla acum, orice băiețel american hipiot ar putea deveni preşedinte când s-ar face mare, în condițiile în care preşedintele chiar ar fi trebuit să conducă țara!

Preşedintele povestea ce va face EPIC AC XIV pentru

milioanele de oameni simpli şi Khashdrahr îi traducea şahului. Lynn declară că EPICAC XIV era, de fapt, cel mai măreț individ din istorie, că omul cel mai înțelept din lume, din toate timpurile, era față de EPICAC XIV ca un vierme față de acel om.

Pentru prima dată şahul din Bratpuhr părea cu adevărat impresionat, chiar speriat. Nu prea se gândise la dimensiunile fizice ale lui EPICAC XIV, dar comparația dintre vierme şi omul înțelept îşi atinse scopul. Se uită în jur cu teamă, de parcă tuburile şi contoarele de pe toate părțile ar fi urmărit orice mişcare.

Discursul se încheiase şi aplauzele se domoleau. Doctorul Halyard îl duse pe şah să-l prezinte preşedintelui şi camerele de televiziune se vârau printre ei.

- Acum, preşedintele strânge mâna şahului din Bratpuhr, spuse crainicul. Şahul ne va spune probabil primele impresii ale unui vizitator dintr-o altă parte a lumii, cu un alt mod de viață.

- *Allasan Khabou pillan?* rosti nesigur şahul.

- Poate să pună o întrebare? transmise Khashdrahr.

- Bineînțeles, spuse amabil preşedintele. Dacă nu ştiu răspunsurile le pot afla pentru dumneavoastră.

Şahul îi întoarse pe neaşteptate spatele preşedintelui şi se îndreptă, singur, încet, spre o parte goală a tribunei.

- Ce-am greşit? spuse Lynn.

- Ssst! spuse Khashdrahr imperios şi se plasă, ca un gardian între mulțimea uimită şi şah.

Şahul îngenunche pe tribună şi ridică mâinile deasupra capului. Omulețul acela tuciuriu păru deodată că umple întreaga grotă cu demnitatea sa misterioasă, radiantă, singur acolo, pe tribună, comunicând cu o prezență pe care nimeni altcineva n-o simțea.

- Se pare că asistăm la un fel de ritual religios, spuse crainicul de televiziune.

- Nu poți să-ți ții gura aia cinci secunde? spuse Halyard.

- Linişte! spuse Khashdrahr.

Şahul se întoarse spre un grup de tuburi strălucitoare

ale lui EPICAC şi strigă cu un glas cântător ca de pasăre:

Allakahi baku billa, Moumi a felia nam; Serani assu tilla, Touri serin a sam.

- Nebunul ăsta vorbeşte cu maşina, şopti Lynn.

- Ssst! spuse Halyard, ciudat de impresionat de scenă.

- *Siki?* strigă şahul. Îşi înclină capul, ascultând. *Siki?* Ecoul repetă cuvântul, apoi se stinse - singuratic, pierdut.

- *Mmmmm,* spuse încet EPICAC. *Tit, Tit. Mmmm. Tit.* Şahul oftă şi se ridică, clătinând trist din cap, teribil de dezamăgit.

- *Nibo,* mumură el.

- Ce zice? întrebă preşedintele.

- *Nibo* - nimic. I-a pus maşinii o întrebare şi maşina n-a răspuns, spuse Halyard. *Nibo.*

- N-am auzit în viața mea o trăsnaie mai mare, spuse preşedintele. Trebuie să imprimi întrebările pe şmecheria aia şi răspunsurile ies pe bandă din chestia ailaltă, cum se cheamă? Nu poți vorbi cu maşina. Îndoiala se aşternu pe chipul lui frumos. Nu-i aşa că nu se poate?

- Nu, domnule, răspunse inginerul-şef al proiectului. După cum spuneți, nu se poate fără şmecherii şi cum se mai cheamă alea.

- Ce-a zis, se interesă Lynn, apucându-l pe Khashdrahr de mânecă.

- E o străveche ghicitoare, spuse Khashdrahr şi era clar că nu voia să continue, că era vorba de ceva sacru.

Dar el era în acelaşi timp un om politicos şi privirile întrebătoare ale mulțimii cereau o explicație.

- Poporul nostru crede, spuse el timid, că un zeu mare şi înțelept va veni printre noi într-o bună zi şi noi îl vom cunoaşte, căci el va putea dezlega ghicitoarea pe care EPICAC

n-a putut s-o dezlege. Când va veni, rosti simplu Khashdrahr, nu va mai fi suferință pe pământ.

- Un zeu înțelept? repetă Lynn. Îşi trecu limba peste buze şi îşi netezi jos bucla rebelă de pe față. Cum sună ghicitoarea?

Khashdrahr recită:

Clopoței de argint calea îmi vor lumina De nouă ori nouă fecioare mă vor bucura Lacurile din munți vor dispărea toate Şi colții tigrilor vor străluci în noapte.

Preşedintele Lynn se uită gânditor spre tavanul grotei.

- Mmm, clopoței de argint? Clătină din cap. E grea, e grea de tot. Mă dau bătut.

- Nu mă miră, spuse Khashdrahr. Nu mă miră. Mă aşteptam să vă dați bătut.

Halyard îl ajută pe şah, care părea îmbătrânit şi extenuat de acel calvar emoțional, să se urce în tramvaiul electric.

In drum spre lift, şahul îşi reveni puțin şi făcu o grimasă disprețuitoare spre rețeaua electronică din jurul lor.

- *Baku!* spuse el.

- E ceva nou pentru mine, îi spuse Halyard lui Khashdrahr, cu sentimente calde față de micul translator care îl pusese atât de bine la punct pe Jonathan Lynn. Ce e *Baku*?

- Sunt nişte figurine din lut şi paie făcute de Surrasi, un mic trib de necredincioşi din țara şahului.

- Toate astea i se par a fi lut şi paie?

- A folosit, cred, cuvântul în sensul larg, de zeu fals.

- Aha, spuse Halyard. Şi ce mai fac aceşti Surrasi?

- Au murit toți de holeră primăvara trecută. Adăugă, după o clipă: Bineînțeles. Ridică din umeri, ca şi cum ar fi vrut să spună că era ceva normal. *Baku.*

12

Casa Kroner, aflată chiar lângă Albany, era un palat victorian, perfect restaurat şi întreţinut până la cele mai mici amănunte, precum filigranul streşinilor şi ţepuşele de fier de pe coama acoperişului. Un adevărat profet al eficienţei, Kroner îl preferase structurilor firave, din oţel şi sticlă, menţinute imaculate prin ştergerea cu o cârpă umedă, în care locuiau majoritatea inginerilor şi managerilor. Deşi Kroner nu dăduse niciodată explicaţii de ce cumpărase palatul - spusese doar că îi plăcea să aibă mult spaţiu -, acesta se potrivea atât de bine cu el, încât nimeni nu dădea importanţă anacronismului.

Un portretist intuise cât de potrivit era decorul, fără a avea alte indicii decât faţa lui Kroner. Pictorul fusese însărcinat să facă portretele tuturor managerilor de districte. Le făcea după fotografii, pentru că managerii erau prea ocupaţi - sau pretindeau, precauţi, că sunt - ca să pozeze. Instinctiv, pictorul îl zugrăvise pe Kroner într-un fotoliu îmbrăcat în pluş roşu, etalându-şi ostentativ o masivă verighetă, pe un fundal de draperii grele de catifea.

Palatul era încă o confirmare a convingerii lui Kroner că nimic de valoare nu se schimbă; că dacă ceva a fost adevărat o dată, va fi întotdeauna adevărat; că adevărurile sunt puţine şi simple; şi că un om nu are nevoie de alte cunoştinţe în afară de aceste adevăruri pentru a face faţă, cu înţelepciune şi justeţe, oricărei probleme.

- Intraţi, murmură cu blândeţe Kroner, deschizând chiar el uşa.

Întreaga casă părea impregnată de forţa lui lentă şi de calmul lui de neclintit. Arăta mai neprotocolar ca oricând, căci îşi schimbase haina costumului la două rânduri cu una de la un costum la un rând, de o nuanţă uşor mai deschisă şi cu petice din piele de căprioară la coate. Haina, le explica el vizitatorilor, fusese primită în dar de la soţia lui cu câţiva ani în urmă şi abia în ultimul timp îşi făcuse curaj s-o poarte.

- Îmi place casa dumneavoastră de fiecare dată când o văd, spuse Anita.

- Să-i spui asta lui Janice.

Janice era doamna Kroner, care zâmbea drăgălaş din living. Era deținătoarea absolută a unei colecții de truisme, maxime şi predici, şi tinerii ingineri şi manageri îi spuneau „Mami".

Mami, îşi aminti Paul, nu-l plăcuse niciodată pe băiatul acela, Finnerty, care refuza să-i spună Mami şi să 1 se confeseze. Odată, după ce ea îl îmboldise să se descarce în fața ei ca să se simtă mai bine, el îi spusese morocănos că fugise deja de o mamă. Pe Paul îl plăcea, pentru că, în tinerețe, el i se mai confesase din când în când. N-ar mai fi făcut-o niciodată, dar comportarea lui față de ea sugera că nu i se mai confesase în ultimul timp nu fiindcă ar fi avut vreo repulsie în acest sens, ci din lipsă de probleme.

- Bună, Mami, spuse Paul.

- Bună, Mami, spuse Anita.

- Descărcați-vă sufletul, copii, spuse Mami. Ia povestiți-mi ce-ați mai făcut.

- Păi, ne-am renovat bucătăria, spuse Anita.

Mami era încântată şi ardea de nerăbdare să audă detalii.

Kroner îşi înclină capul imens, părând să asculte cu atenție sporovăială lor sau, mai probabil, credea Paul, numărând secundele până la momentul când bărbații se puteau despărți politicos de femei - un obicei al casei.

In timp ce Anita se opri o clipă ca să respire, Kroner se ridică, şi, zâmbind fericit, îi propuse lui Paul să meargă în biroul lui ca să-i vadă armele. Jocul era acelaşi de fiecare dată - bărbații se duceau să vadă armele. Cu ani în urmă, Anita făcuse greşeala de a spune că o interesau şi pe ea armele. Kroner îi spusese politicos că nu avea arme pe placul femeilor. Şi reacția lui Mami era aceeaşi întotdeauna.

- Ah, armele! Nu pot să le sufăr. Nu-nțeleg de ce vor bărbații să împuşte nişte animăluțe atât de drăguțe.

De fapt, Kroner nu-şi folosise niciodată armele. Plăcerea lui părea a fi să le aibă şi să le ţină în mână. Le mai folosea şi ca recuzită, pentru a crea o atmosferă neprotocolară pentru conversaţiile de la bărbat la bărbat. Anunţa majorări de salarii şi avansări, retrogradări şi concedieri, lăuda sau avertiza, întotdeauna spunând asta în treacăt, pe un ton degajat, în timp ce curăţa o ţeava de puşcă.

Paul îl urmă în biroul cu lambriuri închise la culoare şi îl aşteptă să aleagă o armă din rastelul care acoperea un perete. Kroner îşi trecu arătătorul peste colecţie, ca un băţ peste un gard de scânduri. Protejaţii lui Kroner făceau speculaţii dacă avea sau nu vreo semnificaţie alegerea unei arme pentru un anumit gen de discuţie. Un timp se zvonise că puştile de vânătoare erau de rău augur, iar puştile cu ghinturi, de bun augur. Dar această presupunere nu fusese confirmată în timp. Kroner alese în cele din urmă o puşcă de vânătoare de calibru 10, o desfăcu şi se uită prin ţeava la un felinar din stradă.

- N-aş avea curajul să folosesc muniţie modernă cu asta, spuse Kroner. S-ar îndoi ţeava şi ar exploda cu totul. Dar uite, Paul, ce încrustaţii are.

- Frumoase. Extraordinare.

- Cel care le-a făcut cred că a muncit vreo doi ani. Timpul nu avea valoare pe atunci. Evul Mediu al industriei, Paul.

- Aşa este.

Alese o vergea pentru curăţat şi ahme pe tăblia biroului un bidon cu benzină, un borcan cu vaselină şi câteva cârpe.

- Dacă nu-ţi îngrijeşti ca lumea ţeava, ţi se corodează cât ai clipi! Pocni din degete. Unse o cârpă şi o înfăşură în jurul vârfului vergelei. Mai ales în clima asta.

- Aşa este.

Paul dădu să-şi aprindă o ţigară, dar îşi aduse aminte de avertismentul dm planul Anitei.

Kroner împinse vergeaua în josul ţevii.

- Apropo, unde e Ed Finnerty?
- Nu ştiu, domnule.
- Îl caută poliția.
- Adevărat?

Kroner împingea şi trăgea cârpa fără să se uite la Paul.

- Mmmda. Acum că nu mai are slujbă, trebuie să se înregistreze la poliție şi nu s-a înregistrat.
- L-am lăsat în Homestead ieri-seară.
- Ştiu asta. M-am gândit că poate ştii unde s-a dus. Kroner avea obiceiul să spună că ştie deja ceea ce tocmai i se spusese. Paul era sigur că bătrânul nu ştia de fapt nimic despre seara precedentă.
- N-am nici o idee, spuse el.

Nu voia să bage pe nimeni la apă. N-are decât să descopere poliția, dacă poate, că Finnerty stă la Lasher.

- Mmmda, mmmda. Vezi pata asta de rugină? Apropie țeava armei la câțiva centimetri de fața lui Paul şi-i arătă o pată minusculă. Uite, asta se-ntâmplă când laşi țeava necurățată chiar şi o lună. Se uzează odată cu tine.
- Aşa este.
- Nu mai poți avea încredere în el, Paul. Nu e sănătos la cap şi n-are rost să riscăm cu el, nu?
- Aşa este.

Kroner tampona pata cu un colț al cârpei.

- Am presupus că aşa vezi lucrurile. De aceea mi-a fost greu să înțeleg de ce l-ai lăsat să umble prin uzină neînsoțit.

Paul roşi. Ii pieri glasul.

- Sau de ce i-ai lăsat la îndemână pistolul tău. Ştii că nu mai are permis de portarma. Şi totuşi mi s-a spus că s-a găsit pistolul tău acoperit cu amprentele lui.

Înainte ca Paul să apuce să-şi pună în ordine gândurile, Kroner îl bătu pe genunchi şi râse ca Moş Crăciun.

- Sunt atât de sigur că ai o explicație convingătoare, că nici nu vreau s-o aud. Am toată încrederea în tine, băiete. Nu vreau să te văd intrând în vreun bucluc. Acum că taică-tău nu mai e, mă simt obligat să am grijă de tine.

- E un gest frumos din partea dumneavoastră.

Kroner îi întoarse spatele lui Paul, îşi luă poziția de tragere şi îşi imagină că o pasăre îşi luase zborul din spatele biroului.

- Poc! Trase un glonț imaginar. Trăim vremuri periculoase - mai periculoase decât se vede la suprafață. Poc! Dar în acelaşi timp e Epoca de aur, nu, Paul?

Paul dădu din cap. Kroner se întoarse spre el.

- Am spus, nu-i aşa că acum e Epoca de aur?

- Aşa este. Am dat din cap.

- Trage! spuse Kroner, imaginându-şi ținte mobile. Bum! întotdeauna au existat oameni care se îndoiesc, care cobesc, care stau în calea progresului.

- Aşa este. În legătură cu Finnerty şi cu pistolul...

- Gata, nu mai discutăm despre asta, am uitat, spuse iritat Kroner. Tabla e goală. După cum voiam să spun, iată unde am ajuns acum, tocmai pentru că oamenii au mers drept înainte şi au făcut paşi mari cu curaj, în ciuda celor care au vrut să-i împiedice.

- Aşa este.

- Poc! Unii încearcă să minimalizeze ce facem noi, ce au făcut oameni ca tatăl tău, spunând că e doar o joacă de-a invențiile, o cârpăceală făcută orbeşte. E mai mult de-atât, Paul.

Paul se aplecă în față, ca să audă ce ar putea fi mai mult de-atât. Simțea de ceva vreme că toți ceilalți din sistem îşi dădeau seama probabil că lipsea ceva. Poate că asta era, un început de entuziasm covârşitor ca al tatălui lui.

- E ceva mai mult decât o joacă de-a invențiile, îți spun eu, Paul.

- Ce anume, domnule?

- Putere, credință şi hotărâre. Misiunea noastră este să deschidem noi porți în fruntea procesiunii civilizației. Asta face inginerul, asta face managerul. Nu există aspirație mai înaltă.

Dezamăgit, Paul se lăsă pe speteaza scaunului. Kroner puse o altă cârpă pe vergea şi începu să curețe din nou

țeava.

- Paul, postul de la Pittsburgh e încă vacant. Competiția s-a restrâns la doi oameni.

Era oarecum surprinzător că o spusese aşa, exact cum prevăzuse Anita. Paul se întrebă ce credea ea că ar fi trebuit să răspundă. Nu-i dăduse Anitei şansa s-o spună şi el nu citise tot planul.

- E o şansă extraordinară să poți fi de real folos, spuse el. Presupunea că răspunsul se apropia de ceea ce avea ea în minte.

Paul se simți uşurat după ce împrumutase gândurile Anitei pentru a compensa lipsa lui de entuziasm. I se oferea postul din Pittsburgh, mult mai mulți bani şi, de vreme ce se ridicase atât de sus când încă mai avea înainte o mare parte din viață, asta însemna că va ajunge aproape sigur în vârful piramidei. Momentul ascensiunii sale pe această uluitoare culme a norocului era ciudat de calm. Ştia de mult că va sosi. Kroner dorise acest moment pentru el şi aproape că i-l promisese des - întotdeauna în numele tatălui lui. Când veniseră avansările, ca acum, întotdeauna se desfăşurase ritualul tradițional al momentului de surpriză şi al felicitărilor, ca şi cum Paul, aidoma strămoşilor lui, ar fi parvenit datorită abilității şi tenacității lui, prin voia Domnului sau neglijența diavolului.

- E o alegere dificilă, Paul, între tine şi Fred Garth. Garth era mult mai în vârstă, aproape de vârsta lui Kroner, manager la Uzina Buffalo.

- Ca să fiu sincer, Garth nu are imaginația ta tehnică, Paul. Ca manager e excelent, dar dacă nu-l imboldeam Uzina Buffalo ar fi rămas la fel cum era acum cinci ani când a preluat-o. Dar e un om serios, pe care te poți bizui şi nu s-a pus niciodată problema că nu e de-al nostru, că nu pune progresul şi sistemul mai presus de propriile interese.

- Garth e un om minunat, spuse Paul.

Şi chiar aşa era: un om ferm, disperat să placă, părea să

aibă o imagine antropomorfică asupra personalității corporației. Garth avea cu ea o relație de îndrăgostit şi Paul se întreba dacă acestui tip predominant de relație i se acordase vreodată atenția pe care o merita din partea sexologilor. Gândindu-se mai bine, îşi dădu seama că i se acordase atenție - era fenomenul general al adulării nevăzutului - în studiile despre cununiile simbolice ale călugărițelor cu Christos. În orice caz, Paul îl văzuse pe Garth în diverse etape ale amorului lui, când nu putea să mănânce de atâta frământare, în pragul nebuniei, mişcat până la lacrimi de amintirile despre tandrele începuturi ale idilei. Pe scurt, Garth suferea toate riscurile emoționale ale eternului joc mă iubeşte - nu mă iubeşte, îndeplinirea directivelor venite de sus - pentru Paul, o treabă enervantă - era pentru Garth o favoare pentru a face pe placul unei doamne.

- Mi-ar plăcea să-l văd obținând postul, spuse el.

- Mie mi-ar plăcea să te văd pe tine obținând postul, Paul. Expresia feței lui Kroner arăta că menționarea lui Garth fusese un fel de praf în ochi.

- Tu ai imaginație, curaj şi talent... Încercă el să continue.

- Vă mulțumesc, domnule.

- Lasă-mă să termin. Imaginație, curaj şi talent, şi, din cate ştiu, s-ar putea să greşesc total dacă aş pune în discuție loialitatea ta.

- Loialitatea?

Kroner puse puşca de o parte şi îşi trase un scaun ca să se aşeze în fata lui Paul. Isi puse mâinile mari pe genunchii lui Paul şi îşi coborî sprâncenele groase. Situația avea ceva dintr-o şedință de spiritism, în care Kroner era mediumul. Paul simți din nou ceea ce simțise când Kroner îi strânsese mâna la Country Club - bătrânul îi seca puterea şi voința.

- Paul, vreau să-mi spui ce e în capul tău.

Mâinile de pe genunchi îşi întăriră strânsoarea. Iritat de sugestie, Paul se luptă împotriva tentației de a-şi descărca sufletul în fața acestui tată bun, milos şi înțelept. Dar

rezistența lui slăbi. Începu să vorbească.

Îşi dădu seama că presentimentele şi frământările lui, neconturate în urmă cu o săptămână, prindeau acum contur. Materia brută a nemulțumirii era turnată acum în matrița altui om. Îi relata lui Kroner ce spusese Lasher în seara precedentă, vorbind despre dezastrul spiritual de peste râu, despre pericolul revoluției, despre ierarhia care era un coşmar pentru cei mai mulți. Felul în care se exprima nu era o condamnare, era o pledoarie pentru a combate toate acestea.

Continuând să-şi țină mâinile pe genunchii lui Paul, Kroner îşi apleca tot mai mult capul.

Paul termină. Kroner se ridică şi îi întoarse spatele pentru a privi pe fereastră. Vraja încă funcționa şi Paul privea plin de speranțe spatele lui lat, aşteptând vorbele înțelepte.

Kroner se întoarse brusc.

- Deci eşti împotriva noastră.

- Cu siguranță nu asta am vrut să spun. Sunt întrebări care cer un răspuns oarecare.

- Limitează-te la malul tău, Paul! Treaba ta este managementul şi ingineria. Nu cunosc răspunsurile la întrebările lui Lasher. Dar ştiu că este mult mai uşor să pui întrebări decât să dai răspunsuri. Ştiu că întotdeauna au existat întrebări şi oameni ca Lasher, gata să provoace tulburări punându-le.

- Ştiți de Lasher? Paul nu-i pomenise numele.

- Da, ştiu de el de multă vreme. Şi, începând din această după-amiază, ştiu ce ați urzit tu, Lasher şi Finnerty noaptea trecută.

Părea trist.

- Ca ofițer de securitate al districtului industrial, nu-mi scapă prea multe lucruri, Paul. Şi uneori, ca acum, aş vrea să nu ştiu atât de multe.

- Şi Pittsburgh?

- Continui să cred că eşti omul potrivit pentru acest post. Am să mă prefac că n-ai făcut noaptea trecută ce ai făcut,

că n-ai spus ce ai spus chiar adineauri. Nu cred că au fost vorbe rostite din inimă.

Paul era uluit. Printr-o bizară împrejurare, se părea că înhățase postul - după ce venise acolo cu intenția vagă de a se descalifica.

- Aceasta este direcția principală, Paul. De acum, totul depinde de tine.

- M-aş putea lăsa de băutură, probabil.

- Mă tem că e ceva mai complicat de-atât. Intr-un răstimp foarte scurt ai reuşit să-ți compui un dosar impresionant la poliție: pistolul, introducerea lui Finnerty în uzină, indiscrețiile de noaptea trecută - şi, înțelege, eu trebuie să fiu în stare să dau explicații satisfăcătoare la Direcțiune. Ştii că ai putea fi băgat în închisoare.

Paul râse nervos.

- Vreau să pot spune, Paul, că ai executat o misiune specială de securitate pentru mine şi aş vrea s-o dovedesc.

- Înțeleg.

Dar Paul nu înțelegea.

- Vei fi de acord că atât Lasher, cât şi Finnerty sunt oameni periculoşi, potențiali sabotori, care trebuie duşi acolo unde nu mai pot face rău.

Îşi luă din nou puşca de pe rastel şi făcu o grimasă în timp ce curăța de jur împrejur ejectorul cu o scobitoare.

- Deci, spuse el, după câteva clipe de tăcere, o să vreau să depui mărturie că au încercat să te implice într-un complot de sabotare a Uzinei Uium.

Uşa se deschise larg şi Baer intră radios.

- Felicitări, băiete. Felicitări. Minunat, minunat, minunat.

- Felicitări pentru ce? se miră Paul.

- Pentru Pittsburgh, băiete, pentru Pittsburgh!

- Nu s-a stabilit definitiv, spuse Kroner.

- Dar ieri ai spus...

- De atunci a intervenit o mică problemă. Kroner îi făcu cu ochiul lui Paul. Nu-i nimic grav, nu, Paul? Un mic obstacol.

- Mmmda, înțeleg… un mic obstacol, da, înțeleg.

Paul era zguduit şi nedumerit de ceea ce 1 se întâmpla şi îşi ascunse lipsa de stăpânire în spatele unui zâmbet formal. Se întrebă dacă Baer apăruse conform unui scenariu.

- Paul avea câteva întrebări, spuse Kroner.

- Întrebări? Ce fel de întrebări, băiete?

- Voia să ştie dacă nu cumva facem ceva rău în numele progresului.

Baer se aşeză pe birou şi începu să răsucească nervos cordonul telefonului. Cugeta adânc şi din expresia feței lui, Paul îşi dădea seama că Baer nu mai fusese confruntat cu o asemenea întrebare. Acum, când o auzise, o cântărea cu multă atenție.

- Dacă e rău progresul? Mmmda, bună întrebare. Îşi desprinse privirea de la cordon. Nu ştiu, nu ştiu. Poate că progresul e rău, ce zici?

Kroner îl privi surprins.

- Ascultă, ştii foarte bine şi istoria a răspuns la această întrebare de o mie de ori.

- Da? A răspuns? Tu ştii, eu nu ştiu. Zici că a răspuns de o mie de ori? Asta-i bine, e bine. Eu ştiu doar că trebuie să te comporți ca şi cum ar fi răspuns, pentru că altminteri mai bine te dai bătut. Nu ştiu, băiete. Probabil că ar trebui să ştiu, dar nu ştiu. Eu îmi văd de treaba mea. Poate nu e bine.

Ii veni rândul lui Kroner să fie dezamăgit.

- Ce ziceți, bem ceva? spuse el vioi.

- Cu totul de acord, spuse recunoscător Paul. Kroner chicoti.

- Hai că n-a fost chiar atât de rău, nu?

- Nu.

- Aşa, băiete. Fruntea sus.

In timp ce Baer, Paul şi Kroner intrau unul după celălalt în living, Mami îi spunea cu tristețe Anitei că în lumea asta sunt tot felul de oameni.

- Vreau să fiu sigură că a înțeles toată lumea că s-a

invitat singur, spuse Anita. N-am putut face absolut nimic, Mami.

Kroner îşi frecă mâinile.

- Ei, ce ziceți de un mic stimulent?

- Minunat, minunat, minunat, spuse Baer.

- Voi v-ați distrat bine, domnilor, cu armele alea îngrozitoare? spuse Mami, încrețindu-şi nasul.

- Grozav, Mami.

Anita prinse privirea lui Paul şi îşi ridică întrebător sprâncenele.

Paul dădu uşor din cap.

Ea zâmbi şi se lăsă pe speteaza scaunului, epuizată, satisfăcută.

Mami împărți pahare mici cu vin de Porto, în timp ce Kroner îşi făcea de lucru cu patefonul.

- Unde e discul? întrebă el.

- Cum unde? Acolo unde e întotdeauna, pe platan, spuse Mami.

- A, da, uite-l. Am crezut că l-a mai pus cineva de când nu l-am mai folosit.

- Nu. Nimeni nu s-a apropiat de patefon de aseară. Kroner aduse brațul deasupra plăcii care se învârtea.

- Asta-i pentru tine, Paul. Când am spus stimulent m-am referit mai degrabă la asta şi nu la vin. Aste e hrana spiritului. Pe mine mă înviorează mai mult ca orice.

- I l-am făcut cadou luna trecută şi nimic nu i-a făcut vreodată atâta plăcere, spuse Mami.

Kroner coborî acul şi se grăbi să se aşeze pe un scaun şi să-şi acopere ochii înainte de a începe muzica.

Sunetul era dat la maximum şi deodată, se auzi din difuzor:

- *Ooooo, dați-mi bărbați, bărbați viteji, să lupte pentru dreptatea pe care o venerează...*

Paul se uită de jur împrejurul încăperii. Kroner bătea din picioare şi îşi smucea capul dintr-o parte într-alta, Mami dădea şi ea din cap, la fel Baer şi Anita - Anita mai violent decât toți.

Paul oftă şi începu şi el să smucească din cap.

Umăr la umăr, tot mai cutezători, ajung în față cei mai puternici! Ooooooo...

13

In timp ce zăcea în pat după seara bărbaţilor neînfricaţi de la reşedinţa lui Kroner, doctorul Paul Proteus, fiul unui bărbat care reuşise în viaţă, şi el însuşi un om bogat şi cu perspective de a deveni şi mai bogat, îşi trecea în revistă binefacerile materiale. Descoperi că este într-o formă excelentă care-i permitea să fie integru. Veniturile lui se ridicau la aproape trei sferturi de milion de dolari, fără a mai fi nevoit să muncească o singură zi tot restul vieţii.

De data asta, insatisfacţia faţă de viaţa lui avea o cauză concretă. Era reacţia la un ultragiu pe care l-ar fi resimţit orice om în orice perioadă a istoriei. I se sugerase să fie turnătorul prietenului lui, Ed Finnerty. Era categoric un atac fundamental asupra integrităţii lui, şi Paul îl primi cu acea uşurare cu care au fost primite primele focuri trase în ultimul război - după decenii de tensiuni.

Acum putea în sfârşit să-şi iasă din fire şi să demisioneze.

Anita dormea - pe deplin satisfăcută, în mai mică măsură de Paul şi mai mult de orgasmul social provocat de oferirea postului din Pittsburgh, după ani de zile de jocuri erotice cu sistemul.

In drum spre casă de la Albany rostise un monolog, posibil inspirat de Shepherd. Recapitulase cariera lui Paul din momentul căsătoriei lor, şi Paul aflase cu surprindere că drumul lui fusese presărat cu cadavre - cei care încercaseră să i-o ia înainte avuseseră parte numai de necazuri şi sărăcire.

Anita zugrăvise măcelul atât de plastic, încât Paul a fost silit să-şi abandoneze o clipă propriile gânduri, ca să vadă dacă exista vreo fărâmă de adevăr în cele spuse de ea. Trecu în revistă scalpurile pe care le enumera Anita - oameni care concuraseră cu el pentru cutare sau cutare post - şi descoperi că toţi ajunseseră foarte bine şi nu erau deloc distruşi, nici financiar, nici sufleteşte. Dar pentru Anita erau nişte oameni morţi, împuşcaţi drept între ochi

şi aşa le trebuia acestor gunoaie.

Paul nu-i spusese Anitei condițiile care i se impuseseră pentru a fi numit la Pittsburgh. Şi nu făcu nici o aluzie care I să sugereze altceva decât că îşi va lua postul în primire mândru şi bucuros.

Acum, întins pe pat lângă ea, Paul se felicită pentru calmul lui, pentru că fusese cu adevărat şiret pentru prima dată în viață. Nu avea de gând să-i spună Anitei că demisionează decât atunci când ea va fi pregătită. O va reeduca subtil până va dobândi un nou set de valori şi abia după aceea va demisiona. Altminteri şocul de a fi soția unui nimeni ar putea avea urmări tragice. Singurul teren pe care ea se confrunta cu lumea era cel pe care acționa rangul soțului ei. Dacă el ar pierde acest rang, exista înfricoşătoarea perspectivă ca ea să piardă total contactul cu lumea sau, mai rău pentru Paul, să-l părăsească.

Paul nu voia să se întâmple nici una, nici alta. Anita îi fuse-se sortită s-o iubească şi el se străduia s-o iubească. O cunoştea prea bine ca să-şi dea seama că vanitățile ei nu erau în cele mai multe cazuri jignitoare, ci doar jalnice.

Anita era totodată pentru el o sursă de curaj, deşi n-o recunoştea.

Avea şi un talent sexual care-i oferea lui Paul singura satisfacție totală în viață.

Şi datorită Anitei, datorită încăpățânării cu care urmărea ea detaliile, îşi permisese Paul luxul unei concepții de viață detaşate, amuzante în fel şi chip sau cinice. Începu să înțeleagă că şi el va suferi un şoc. Se simțea parcă decorporalizat, fuior de fum, neant, un om care refuza să mai existe. Înțelegând brusc că el, ca şi Anita, era ceva mai mult decât poziția lui în viață, o cuprinse în brațe pe soția adormită şi îşi aşeză capul pe pieptul celei care va fi, ca şi el, o fantomă.

- Mmmmmm? rosti Anita. Mmmmmm?

- Anita...

- Mmm?

- Anita, te iubesc.

Simțea nevoia imperioasă de a-i spune totul, de a-şi împleti conştiința cu a ei. Dar când îşi ridică o clipă capul din căldura şi mireasma îmbătătoare a pieptului femeii, aerul rece şi proaspăt dinspre munții Adirondack îi scaldă fața şi rațiunea triumfă. Nu-i mai spuse nimic Anitei.

- Şi eu te iubesc, Paul, murmură ea.

14

Doctorul Paul Proteus avea un secret. În cea mai mare parte a timpului era un secret care-l înveselea şi îi oferea momente înviorătoare de bucurie atunci când avea de-a face cu colegii de sistem în relațiile de serviciu. La începutul şi la sfârşitul oricărei tranzacții el îşi spunea în gând: „Să te ia naiba!"

La naiba cu ei, la naiba cu tot! Această detaşare secretă îi dădea splendidul sentiment că lumea e o scenă. In aşteptarea momentului când el şi Anita vor avea starea mentală potrivită pentru a pleca şi a începe o viață mai bună, Paul îşi juca rolul de manager al Uzinei Uium. In exterior, ca manager, era neschimbat: dar pe dinăuntru, îşi bătea joc de sufletele mai mărunte, mai puțin libere, care ar fi luat serviciul în serios.

Nu se omorâse niciodată să citească, dar acum îl apucase pofta de romane în care eroul duce o viață sănătoasă, în aer liber, în contact direct cu natura, depinzând doar de şiretenia şi de forța fizică esențiale pentru supraviețuire - tăietori de lemne, marinari, crescători de vite...

Citea despre aceşti eroi cu o umbră de zâmbet pe buze. Ştia că îi plăceau ca unui copil şi se îndoia că viața putea fi vreodată atât de curată, de sinceră şi de plină de satisfacții ca în cărțile acelea. Una peste alta, exista însă în aceste poveşti un adevăr fundamental, un ideal primitiv, la care putea năzui. Paul voia să nu mai aibă de-a face cu societatea, ci doar cu Pământul aşa cum îi fusese dat omului de Dumnezeu.

- E o carte bună, domnule doctor Proteus? întrebă secretara lui, doctor Katharine Finch. Intrase în biroul lui cărând o cutie mare de carton cenuşiu.

- A, bună, Katharine. Puse cartea jos, zâmbind. Nu e marea literatură, în mod sigur. E doar o relaxare plăcută. E vorba de barcagii de pe vechiul canal pentru vapoare Ene. Bătu uşor cu degetele pieptul lat şi gol al eroului de pe coperta cărții. Nu mai există acum asemenea oameni.

Ce e în cutie? E pentru mine?
- Sunt tricourile dumneavoastră. Au sosit prin poştă.
- Tricouri?
- Pentru Meadows.
- A, chestiile alea! Deschide cutia. Ce culoare sunt?
- Albastre. Anul acesta sunteți în Echipa Albastră. Puse tricourile pe birou.
- A, nu! Paul se ridică şi întinse unul din tricouri pe lungimea brațelor. Dumnezeule, nu! De-a curmezişul pieptului fiecărui tricou era scris cu litere aurii strălucitoare cuvântul „căpitan". Katharine, nu se poate să-mi facă una ca asta!
- Dar e o onoare, nu?
- Onoare! Expiră zgomotos şi clătină din cap. Katharine, timp de paisprezece zile, eu, „Zâna lunii mai" şi căpitan al Echipei Albastre, îmi voi conduce oamenii în activități precum cântări în grup, marşuri, cățărări pe prăjini alunecoase, partide de volei, aruncări de potcoave, partide de softball, de golf, de badminton, întreceri de tir cu porumbei vii, jocul „capturează steagul", lupte indiene, fotbal cu blocare cu mâinile, shuffleboard şi încercarea de a-l arunca în apă pe celălalt căpitan. Îhh!
- Domnul doctor Shepherd a fost foarte încântat.
- Întotdeauna a ținut la mine.
- Am vrut să spun că a fost încântat că este şi el căpitan.
- A, da? Shepherd e căpitan?
Ridicarea sprâncenelor făcea parte dintr-un vechi reflex al lui; era reacția precaută a unui om care făcea parte din sistem de ani buni. Era o onoare să fii ales căpitan al uneia dintre cele patru echipe, dacă puneai preț pe asemenea lucruri. Era un mod prin care ştabii cei mari îşi arătau bunăvoința şi, din punct de vedere politic, alegerea lui Shepherd drept căpitan era şocantă. Shepherd fusese întotdeauna la Meadows un oarecare, cunoscut în principal ca un aruncător bunicel de mingi la softball. Şi acum, dintr-odată, era căpitan.
- La ce echipă?

- Verde. Tricourile lui sunt pe biroul meu. Verzi cu litere portocalii. Foarte vii.
- Verde, zici.
In fond, dacă puneai preț pe asemenea lucruri, Verde era echipa aflată pe treapta cea mai de jos a ierarhiei neoficiale. Era una din acele chestiuni care se înțeleg implicit. După ce ajunse la această concluzie într-o asemenea problemă minoră, Paul se felicită că fusese numit căpitan al Echipei Albastre, care, toată lumea părea să fie de acord, era echipa cu nivelul cel mai înalt. Deşi nu mai avea nici o importanță. Absolut nici una. O prostie. Ducă-se naibii.
- Sper că v-au dat destule tricouri, spuse Katharine numărând. Nouă, zece, unsprezece, douăsprezece.
- Niciodată nu sunt destule. Timp de două săptămâni, bei şi transpiri, bei şi transpiri, până ce te simți ca o pompă de apă. Astea par să ajungă pentru o zi.
- Îmi pare rău, dar în cutie nu mai e nimic în afară de cartea aceasta.
Ridică volumul care arăta ca o carte de rugăciuni.
- Oho-oho, *Cartea de cântece pentru Meadows,* spuse plictisit Paul. Se lăsă pe speteaza scaunului şi închise ochii. Alege un cântec, Katharine, orice cântec şi citeşte-l cu voce tare.
- Uitați, aici e cântecul pentru Echipa Verde, echipa domnului doctor Shepherd. Pe melodia uverturii la *Wilbelm Teii.*
- Toată uvertura?
- Aşa scrie aici.
- Hai, încearcă s-o citeşti.
Katharine îşi drese glasul, începu să cânte încet, se răzgândi şi se limită să citească versurile:
Echipa Verde, o verde, o, verde! Nici un meci ea nu pierde,
Roşii, Albaştrii şi Albii vor plânge Când Verzii îi vor înfrânge!
- Katharine, o să-ți crească păr pe piept.

- Dar o să fie tare distractiv! Ştiţi că o să vă placă imediat ce veţi ajunge acolo.

Paul deschise ochii şi văzu că secretara lui citea un alt cântec; ochii îi străluceau de bucurie şi îşi legăna capul dintr-o parte într-alta.

- Acum ce mai citeşti?

- Ah, tare aş vrea să fiu bărbat! Citeam cântecul dumneavoastră.

- Cântecul meu?

- Cântecul Echipei Albastre.

- A, da, cântecul meu. Să-l auzim, neapărat. Katharine fluieră câteva măsuri din *Indiana,* apoi cântă,

de data asta din toată inima:

O, tu, Echipă Albastră, echipă încercată
Nu e echipă mai bună ca tine
Cu Verzii şi Roşii vei termina îndată
Şi pe Albi îi vei bate chiar mâine.
Ar face bine toţi să te evite
Şi încă repede, fără cuvinte.
Echipa Albastră e echipă încercată.
Şi nu e echipă mai bună ca tine!

- Hmmm.

- Veţi câştiga, precis. Sunt convinsă, spuse Katharine.

- O să vii la Mainland?

Mainland era o tabără pentru soţii şi copii şi pentru salariatele a căror educaţie nu era încă încheiată; era despărţită de apă de Meadows, insula unde se duceau bărbaţii.

- Mai mult de-atât nu mă pot apropia de marele eveniment, spuse Katharine cu regret.

- E suficient de aproape, crede-mă. Ia spune, vine şi Bud Calhoun?

Katharine roşi şi Paul regretă imediat că o întrebase.

- Ştiu că a primit o invitaţie, spuse ea, dar asta a fost înainte de... Ridică, nefericită, din umeri. Şi ştiţi ce spune *Manualul.*

- Maşinile nu-l mai suportă, rosti cu greutate Paul. De ce

nu se inventează un automat care să-i dea omului o băutură pe gratis înainte de a-l termina? Ştii cumva ce-o să facă?

- N-am mai vorbit şi nu m-am mai văzut cu el, dar am sunat la biroul lui Matheson ca să aflu ce au de gând cu el. Au spus că va superviza un proiect pentru... i se puse un nod în gât... pentru Emanații şi Epave.

Emoția o copleşise; ieşi repede din biroul lui Paul.

- Sunt sigur că se va descurca, strigă Paul după ea. Pun pariu că nu ne vom mai recunoaşte oraşul peste un an, dacă îşi va pune el mintea la contribuție pentru Emanații şi Epave.

Telefonul lui Katharine sună. Ii transmise lui Paul că doctorul Edward Finnerty era la poartă şi dorea să intre.

- Legați-i mâinile şi picioarele, puneți-i o pungă pe cap şi să-l aducă aici patru oameni. Cu baionetele pregătite, desigur. Şi să se fotografieze neapărat scena pentru Shepherd.

Zece minute mai târziu, Finnerty era escortat în biroul lui Paul de către un gardian înarmat.

- Dumnezeule, cum arăți! spuse Paul.

Finnerty era tuns şi pieptănat, avea fața rumenă, strălucitoare şi bărbierită, iar costumul din bumbac indian, cu dungi albe şi albastre, deşi era uzat şi nu i se potrivea ca mărime, era curat şi avea un aspect igienic.

Finnerty îl privi fără nici o expresie, de parcă nu înțelegea de ce făcea Paul atâta caz.

- Aş vrea să-mi împrumuți maşina.

- Îmi promiți că ştergi amprentele după ce termini?

- A, eşti supărat pentru treaba aia cu pistolul, bănuiesc, îmi pare rău. Aveam de gând să-l arunc în râu.

- Deci ştii ce s-a întâmplat?

- Bineînțeles. Ştiu şi că Shepherd a predat un raport despre tine, relatând cum m-ai lăsat să intru în uzină fără escortă. Nasol!

După mai puțin de o săptămână în Homestead, Finnerty căpătase nişte ticuri verbale grosolane, de fanfaron -

ostentativ sintetice. Totodată părea să-l amuze grozav că este o povară pentru persoana respectabilă cu care se asociază.

Paul era uimit, aşa cum fusese uimit şi la Kroner acasă, când aflase cât de mulți ştiau povestea lui.

- De unde ştii atâtea?

- Ai fi surprins să afli cine ce ştie şi cum ajunge la urechile lor. Îți cad chiloții de mirare dacă afli ce se petrece în lumea asta. Mie abia acum mi se deschid ochii. Se apleca în față, în semn că vorbeşte sincer. Şi, să ştii, Paul, mă regăsesc pe mine însumi. În sfârşit mă regăsesc.

- Şi cum eşti, Ed?

- Nenorociții ăia de peste râu - ei sunt genul meu de oameni. Ei sunt adevărați, Paul, adevărați!

Paul nu se îndoise niciodată că sunt adevărați şi de aceea se pomeni că nu are de făcut nici un comentariu şi că nu poate avea nici o reacție emoțională la importantul anunț făcut de Finnerty.

- Păi, mă bucur că te-ai regăsit pe tine însuți după atâția ani, spuse el.

De când îl cunoştea Paul, Finnerty se regăsise de multe ori. Şi după câteva săptămâni, îşi lepăda eul regăsit, acuzându-l de impostură, pentru a-şi descoperi un alt eu.

- E minunat, Ed.

- Bine, dar îmi dai cheile de la maşină?

- Ți se pare corect să te întreb pentru ce-ți trebuie?

- Ceva banal. Vreau să-mi iau hainele şi tot ce mai am la voi şi să le duc la acasă la Lasher.

- Stai la Lasher? Finnerty dădu din cap.

- Surprinzător cât de bine ne-am potrivit de la început. Tonul lui sugera o vagă urmă de dispreț față de modul de viață superficial al lui Paul.

- Îmi dai cheile? Paul i le aruncă.

- Cum ai de gând să-ți trăieşti restul vieții, Ed?

- Printre oameni. Acolo e locul meu.

- Ştii că te urmăresc copoii pentru că nu te-ai înregistrat?

- Ăsta-i farmecul vieții.
- Ştii că poți fi băgat în închisoare?
- Paul, ție ți-e teamă să trăieşti. Asta e problema ta. Ştii ceva de Thoreau şi Emerson?
- Prea puțin. Cu siguranță atât cât ştiai şi tu înainte de a te pune Lasher la curent.
- Thoreau a fost închis pentru că a refuzat să plătească taxa pentru susținerea războiului din Mexic. Nu credea în război. Iar Emmerson a venit să-l vadă la puşcărie. „Henry", l-a întrebat el, „de ce eşti aici? " Şi Thoreau i-a răspuns: „Ralph, tu de ce nu eşti aici? "
- Şi ar trebui să-mi doresc să fiu închis? spuse Paul, încercând să afle care era mesajul acestei anecdote.
- N-ar trebui ca frica de puşcărie să te împiedice să faci ceva în care crezi.
- Nu mi-e frică.
Paul cugetă că pentru el marea problemă era să descopere ceva în care să creadă.
- Bine, nu ți-e frică.
Tonul obosit al lui Finnerty trăda faptul că nu-l credea. Era clar că îl plictisea fostul lui prieten convențional din partea de nord a râului.
- Mulțumesc pentru maşină.
- Oricând ai nevoie.
Paul se simți uşurat când se închise uşa în urma noului Finnerty - cel din săptămâna aceea. Katharine deschise din nou uşa.
- Omul ăsta mă sperie, spuse ea.
- N-ar trebui. Îşi iroseşte energia în jocuri cu el însuşi. Iți sună telefonul.
- E domnul doctor Kroner, spuse Katharine. Da, spuse ea în telefon. Domnul doctor Proteus este aici.
- Fă-mi legătura, te rog, spuse secretara lui Kroner.
- Doctorul Proteus la telefon.
- Domnul doctor Proteus e la telefon, spuse Katharine.
- Un moment. Domnul doctor Kroner doreşte să-i vorbească. Domnule doctor Kroner, aveți legătura cu

domnul doctor Proteus din Uium.
- Bună, Paul.
- Vă salut, domnule.
- Paul, referitor la treaba aceea cu Finnerty şi Lasher... Tonul lui conspirativ jucăuş sugera că presupusa acuzare a celor doi era doar o glumă proastă.
- Voiam doar să-ți spun că am sunat la Washington, ca să-i înştiințez ce avem de gând şi ei zic s-o lăsăm baltă deocamdată. Zic că toată treaba trebuie atent plănuită la nivel înalt. E o chestie mai serioasă decât am crezut. Glasul i se stinse într-o şoaptă. Începe să se profileze ca o chestiune la nivel național, nu doar la nivel de Uium.
Paul era fericit de amânare, dar motivul amânării era pentru el o surpriză.
- Cum a ajuns Finnerty să fie o problemă la nivel național sau chiar la nivel de Uium? E aici doar de câteva zile.
- Şomerii sunt uneltele diavolului, Paul. Probabil a intrat într-un anturaj nociv şi noi pe aceştia îi urmărim, de fapt. Oricum, conducerea superioară vrea să fie informată de tot ce facem şi să convocam o şedință pe această temă la Meadows. Să vedem când... peste şaisprezece zile.
- E-n regulă, spuse Paul, adăugând în minte pecetea imaginară pe care o punea peste toate treburile oficiale în ultimul timp „Şi să vă ia naiba!"
Nu avea de gând să fie turnătorul nimănui. Va tergiversa pur şi simplu lucrurile până ce el şi Anita vor fi pe deplin pregătiți să spună: „ La naiba cu voi, la naiba cu tot!" cu voce tare.
- Avem despre tine o părere excelentă aici, Paul.
- Vă mulțumesc, domnule.
Kroner tăcu o clipă. Apoi, răcni brusc în telefon, aproape spărgându-i lui Paul timpanul.
- Ce-ați spus, domnule?
Kroner uriaşe atât de tare, încât Paul rămăsese doar cu durerea, fără să înțeleagă nimic.
Kroner chicoti şi coborî puțin glasul.

- Am întrebat, cine va câştiga, Paul?

- Ce să câştige?

- Confruntarea de la Meadows, de la Meadows! Cine va câştiga?

- A, da, Meadows! repetă Paul. Era o convorbire de coşmar; Kroner vehement şi fericit,

Paul fără nici cea mai vagă ideea despre ce era vorba.

- Ce echipă va câştiga? spuse Kroner, şiret.

- A... A! Echipa Albastră va câştiga! îşi umplu plămânii cu aer. Albastru! strigă el.

- De bună seamă că vom câştiga! strigă Kroner. Albaştrii vin din urmă, căpitane!

Kroner făcea parte tot din Echipa Albastră. Începu să cânte cu vocea lui de bas.

O, tu, Echipă Albastră, echipă încercată Nu e echipă mai bună ca tine Cu Verzii şi Roşii vei termina îndată Şi pe Albi îl vei bate chiar mâine.

Un strigăt întrerupse cântecul.

- O să câştige Albii! Hai, Albii! Era Baer, răcnind în fundal. Credeți că o să câştige Albaştrii, aşa credeți voi? Credeți că o să câştige, aşa-i, aşa-i? O să vă vină de hac Echipa Albă, o să vă vină de hac - ha, ha - o să scoată untul din voi, Echipa Albastră.

Se auziră hohote de râs, glume şi o ceartă, apoi Kroner reluă cântecul Echipei Albastre de unde îl întrerupsese:

Ar face bine toți să te evite Şi încă repede, fără cuvinte. Pentru că ...

Glasul sfredelitor al lui Baer acoperi vocea de bas a lui Kroner cu cântecul Echipei Albe, pe melodia *Tramp, Tramp, Tramp*:

Alb, Alb, Alb este primejdia cea mai mare Albastru, Verde, Roşu vor muri de supărare. Cu furie Albul o să atace Pe toți o să-i...

Cearta se înteți şi cântecele degenerară în hohote de râs. In receptorul lui Paul se auzi un păcănit, un strigăt, un clic, apoi tonul.

Paul puse receptorul la loc în furcă, dezamăgit. Nu putea

demisiona înainte de Meadows, îşi spuse el posomorât - nu putea s-o re-educe pe Anita în cele câteva zile rămase. Va trebui să suporte Meadows şi, mai rău de-atât, va trebui să-l suporte în calitatea de căpitan al Echipei Albastre.

Îşi plimbă privirea peste pieptul păros şi bronzat, ochii cenuşii sinceri şi bicepşii cât nişte putinici ai bărbatului de pe coperta cărţii şi gândurile îi alunecară uşor, cu recunoştinţă, spre fantezia noii vieţi minunate care-l aştepta. Undeva, în afara societăţii, era un loc pentru un bărbat - un bărbat şi o nevastă - unde să trăiască o viaţă plină, fără pată, naturală, cu mâinile şi inteligenţa lor.

Paul îşi studie mâinile lungi şi moi. Avea o singură bătătură pe degetul mijlociu al mâinii drepte. Acolo se dezvoltase de-a lungul anilor o excrescenţă dură, de un portocaliu murdar, de la nicotină, protejându-i degetul de frecarea cu stiloul şi creionul. Îndemânare - asta era calitatea mâinilor acelor eroi din romane. Până atunci, mâinile lui Paul nu învăţaseră să facă mai nimic; nu ştiau decât să apuce un stilou, un creion, o periuţă de dinţi, o perie de păr, o lamă, un cuţit, o furculiţă, o lingură, o cană, un pahar, un robinet, o clanţă, un întrerupător, o batistă, un prosop, un fermoar, un nasture, un săpun, o carte, un pieptene, o nevastă sau un volan.

Îşi aminti perioada colegiului şi îşi spuse că acolo învăţase cu siguranţă şi o activitate fizică. Învăţase să facă desene mecanice? Atunci îi apăruse excrescenţa de pe deget. Altceva? învăţase să bată mingea la perete cu îndemânare, spre consternarea celor mai mulţi adversari la squash. Fusese suficient de bun pentru a ajunge în sferturile de finală ale

Turneului regional de squash al colegiilor, doi ani la rând. Făcea asta chiar cu mâinile lui.

Altceva?

Din nou îl cuprinse neliniştea - teama că avea prea puţine calităţi pentru a se putea descurca în afara sistemului, pentru a se descurca mulţumitor. Ar putea avea o mică afacere, ca aceea pe care pretindea că o are când nu voia

să fie recunoscut - un angro de produse alimentare. Dar asta însemna să rămână agăţat în plasa economiei şi a ierarhiei sale. Oricum, maşinile nu-i vor permite să intre într-o asemenea afacere şi, chiar dacă l-ar lăsa, ar fi avut parte de aceleaşi absurdităţi şi prefăcătorii. In afară de asta, deşi Paul spunea să ia naiba tot sistemul, era conştient că treaba asta relativ necalificată şi plicticoasă, de a cumpăra şi a vinde, era sub nivelul lui. S-o ia naiba! Mai rău de atât ar fi să nu facă absolut nimic, ceea ce Paul îşi putea permite, dar ştia că ar fi o situaţie la fel de amorală ca aceea la care renunţa.

O fermă - ăsta era cuvântul magic. Ca multe alte cuvinte prea puţin magice din trecut, care încă se mai lipea de ei, cuvântul „fermă" amintea de strămoşii necioplIţi ai generaţiei actuale, amintea cât de dură poate fi o fiinţă omenească de nevoie. Cuvântul nu prea mai avea înţeles în prezent. Nu mai existau fermieri, doar ingineri agricoli. In bogata vale a râului Iroquois din ţinutul Uium, mii de colonişti trăiseră odinioară lucrând pământul. Acum doctorul Ormand van Curier conducea fermele din întreaga ţară cu o sută de oameni şi cu maşini în valoare de câteva milioane de dolari.

O fermă. Lui Paul îi crescu pulsul şi visă cu ochii deschişi că trăia cu un secol în urmă - trăia într-una din numeroasele case de fermă care se năruiau până la temelie în toată valea, îşi alese o anumită casă pentru fantezia lui, una aproape de marginea oraşului, pe care o admirase deseori. Îşi dădu seama brusc că ferma, acel mic petic de trecut, nu făcea parte din sistemul de ferme al lui van Curier. Era aproape sigur.

- Katharine, strigă el surescitat, fă-mi legătura cu managerul proprietăţilor imobiliare.

- Biroul proprietăţilor imobiliare din Uium. Aici doctor Pond.

Pond avea un timbru efeminat şi se bâlbâia.

- Domnul doctor Pond, la telefon doctorul Proteus de la uzină.

- Mă bucur! Ce pot face pentru dumneavoastră, domnule doctor Proteus?

- Ştiţi ferma aceea de pe King Street, chiar unde se termină oraşul?

- Mmm. Un moment.

Paul auzi o maşină căutând prin fişe, apoi o sonerie anunţă că fusese găsită fişa respectivă.

- Da, casa lui Gottwald. Am fişa în faţa mea.

- Care e situaţia ei?

- Bună întrebare. Care să fie situaţia? Aş vrea să ştiu şi eu. Pentru Gottwald era o pasiune, s-o păstreze aşa, ca o casă de fermă de pe vremuri. După ce a murit, moştenitorii au încercat să-l convingă pe van Curier s-o preia, dar el a spus că nu merită să-şi bată capul cu ea. Nu-s decât două sute de acri şi ar fi trebuit să taie perdeaua de pădure ca să facă legătura cu alte câmpuri pentru a putea face agricultură eficient. Apoi moştenitorii au descoperit că oricum n-ar fi putut s-o vândă Sistemului Agricol. Scrie în titlul de proprietate că trebuie păstrată aşa cum era pe vremuri. Râse cu amărăciune. Aşa că bătrânul Gottwald nu le-a lăsat moştenitorilor decât o mare bătaie de cap, un elefant alb.

- Cât face?

- Vorbiţi serios? Domnule doctor, e exponat de muzeu. Nu e aproape nimic mecanizat. Chiar dacă puteţi trece de restricţiile din actul de proprietate, v-ar costa câteva mii ca s-o puneţi pe picioare.

- Cât face? Ferma i se părea din ce în ce mai atrăgătoare.

- Pe fişă scrie optsprezece mii de dolari.

Înainte ca Paul să încheie pe loc tranzacţia, Pond adăugă:

- Dar sunt sigur că o puteţi lua cu cincisprezece. Ce-aţi zice de douăsprezece?

- Rămâne în picioare pentru cinci sute până o văd?

- A rămas ea în picioare timp de aproape paisprezece ani. Duceţi-vă s-o vedeţi, dacă doriţi neapărat. După ce vi se face scârbă, vă arăt câteva lucruri cu adevărat frumoase.

Maşina căută din nou prin fişe. De exemplu, o splendidă casă în stil georgian pe Griffin Boulevard. Uşi cu fotocelulă, ferestre cu control termostatic, stație radar de radiolocație, precipitatori electrostatici pentru praf, maşină se spălat cu ultrasunete încastrată în perete, ecrane de televizor cu diagonala de un metru în dormitorul principal, în camera de oaspeți, în living, bucătărie şi în sala de dans şi ecrane cu diagonala de jumătate de metru în camerele servitoarelor şi în camerele copiilor şi...

- De unde pot lua cheia de la casă?

- A, şandramaua aia! Ca să vă dau o idee de ce vă aşteaptă, vă spun că nu e încuiată, are doar un zăvor cu sârmă.

- Un zăvor cu sârmă?

- Da, un zăvor cu sârmă. A trebuit să mă duc personal acolo ca să aflu ce naiba e chestia asta. E un zăvor pe dinăuntrul uşii, de care e legată o sârmă. Când vrei să laşi pe cineva să intre, introduci sârma printr-o gaură din uşă, astfel încât să atârne afară. Dacă nu vrei să intre nimeni, tragi sârma înăuntru prin gaură. Nu e îngrozitor?

- O să supraviețuiesc. Sârma e afară acum?

- E un paznic acolo, detaşat de la Emanații şi Epave. O să-l sun să-i spun să scoată sârma. Rămâne între noi, dar sunt sigur că vor accepta şi opt mii.

15

Sârma zăvorului era scoasă la casa Gottwald pentru doctorul Paul Proteus.

Trase uşor de ea, avu satisfacția să audă cum înăuntru zăvorul se deschide şi intră. Lumina pătrundea cu greu prin ferestrele cu geamuri mici şi prăfuite şi, atâta câtă era, se pierdea, pentru că nu se putea reflecta pe suprafețele întunecate ale mobilelor străvechi. Pardoseala se ridica şi cobora ca pe arcuri, sub paşii lui Paul.

- Casa respiră cu dumneavoastră, ca o lenjerie de corp bună, rosti un glas bâlbâit din umbră.

Paul privi în direcția de unde venise. Omul trăgea dintr-o țigară care-i arunca pe fața ca o lună o licărire trandafirie.

- Domnul doctor Proteus?

-Da.

- Eu sunt doctorul Pond. Vreți să aprind lumina?

- Vă rog, domnule doctor.

- Nu există lumină. Doar lămpi cu gaz peste tot. Vreți să vă spălați pe mâini?

- Nu prea...

- Pentru că dacă vreți, există o pompă în curtea din spate şi un furtun lângă cotețul de păsări. Vreți să vedeți termitele, putregaiul, cocina şi grămada de băligar sau mergem să vedem casa în stil georgian de pe Griffin Boulevard?

Se îndreptă spre un loc unde se puteau vedea. Doctorul Pond era foarte tânăr, gras şi sincer, evident deprimat de ce era în jurul lui.

- Sunteți cu siguranță nerăbdător să-mi vindeți casa, spuse Paul râzând.

La apariția fiecărui nou inconvenient, casa îl atrăgea tot mai mult. Era o fundătură complet izolată de tumultul istoriei, al societății, al economiei. Era atemporală.

- Eu am o responsabilitate, spuse precaut doctorul Pond. Un administrator iresponsabil, care nu respectă *Manualul,* este ca o corabie fără cârmă.

- Da? spuse Paul absent.

Privea printr-o fereastră din spate în curtea grajdului şi, dincolo de ea, printr-o uşă deschisă a grajdului, zărea pielea tare şi groasă a unei vaci.

- Da, spuse doctorul Pond, ca o corabie fără cârmă. De exemplu, deşi *Manualul* nu-mi spune asta, eu mă asigur ca fiecare client să capte o casă potrivită cu poziția sa pe scara ierarhică. Modul în care trăieşte un om poate distruge sau poate spori prestigiul funcției sale - poate să sporească sau să diminueze stabilitatea şi autoritatea întregului sistem.

- Ziceți că pot obține toată ferma cu opt mii?

- Vă rog, domnule doctor - mă puneți într-o situație jenantă. Am fost încântat când m-ați sunat, pentru că acest loc îmi dă o mare bătaie de cap de atâta timp. Dar apoi a început să mă mustre conştiința şi, cum să vă spun, pur şi simplu nu pot să vă las să faceți asta.

- O cumpăr. Sunt incluse şi animalele?

- Totul e inclus. Stă scris în testamentul lui Gottwald şi în titlul de proprietate. Ferma trebuie menținută aşa cum e şi pământul trebuie lucrat. Vedeți că e imposibil? Acum mergem pe Griffin Boulevard, unde se află exact casa potrivită pentru managerul Uzinei Uium, bine?
Când rosti funcția lui Paul, glasul lui sună ca un cor de cornuri franțuzeşti.

- Eu o vreau pe asta.

- Dacă încercați să mă siliți s-o vând, eu îmi dau demisia. Doctorul Pond roşi. Numărul meu de clasificare o fi de două ori mai mare decât al dumneavoastră, dar am şi eu o oarecare demnitate.

Rostit de Pond, cuvântul i se păru lui Paul ridicol la început şi schiță un zâmbet. Dar observă cât de încordat era şi îşi dădu seama că Pond vorbea chiar despre demnitate. Micimea unui om într-o funcție mică avea standardele ei mici, cărora era dispus să le închine mica lui viață. Paul avu viziunea civilizației asemenea unui imens dig imperfect, în fața căruia un şir de mii de oameni

ca doctorul Pond se întindea până la linia orizontului, fiecare căznindu-se să oprească o scurgere cu degetul.

- Ar fi desigur ca un hobby - o joacă, minți Paul. Aş locui în continuare acolo unde locuiesc acum.

Doctorul Pond oftă şi se prăbuşi într-un fotoliu.

- Ah, slavă Domnului! N-aveți idee cât de uşurat mă simt. Râse nervos. Dar desigur, desigur, desigur. Şi îl veți păstra pe domnul Haycox?

- Cine e domnul Haycox?

- E de la Emanații şi Epave, însărcinat să aibă grijă de acest loc. Primeşte ordine de la Emanații şi Epave, dar e plătit desigur de administrația Gottwald. Pe urmă îl veți plăti dumneavoastră.

- Aş vrea sâ-l cunosc.

- E şi el o vechitură. Îşi duse mâinile la cap. Ce loc, ce loc! Cred că nu sunteți în toate mințile. Dar cine plăteşte cântărețul comandă cântecul.

- Cu condiția să nu ducă la discreditarea sistemului.

- Exact! Ați putea să puneți să vi se graveze vorbele astea deasupra poliței căminului, dar mă îndoiesc că vă permite titlul de proprietate.

- N-ar fi mai potrivit „După mine, potopul"?

- Poftim?

Doctorul Pond încercă să extragă vreun sens din citat, convins pare-se că era un arhaism plăcut celor care înțeleg poezia şi zâmbi.

- Da, e frumos şi ăsta. Cuvântul „potop" părea să i se fi întipărit în minte. Acum să vă spun de pivniță: e cu pământ pe jos şi e umedă. Scoase capul prin uşa din spate, îşi încreți nasul, adulmecând mirosul dulceag al băligarului care se cocea la soare şi strigă: Domnule Haycox! Domnule Haycox! Paul deschisese uşița din partea din spate a unei pendule.

- Nu se poate! şopti el uluit. Mecanism de lemn!

Se uită la ceasul lui, cu cronometru, antişoc, antiacvatic, antimagnetic, fosforescent şi automat pe care i-l dăruise Anita de Crăciun şi descoperi că pendula era cu vreo

douăsprezece minute în urmă. Lăsându-se în voia unui capriciu atavic, îşi potrivi ceasul în conformitate cu ora arătată de limbile relicvei, pe care se scurgeau secundele scârțâind şi trosnind, ca o corabie de lemn prinsă de furtună.

Casa era cu siguranță una dintre cele mai vechi din vale. Grinzile rudimentare se aflau la câțiva centimetri deasupra capului lui Paul, căminul era negru de funingine şi nicăieri nu exista un unghi cu adevărat drept. Casa părea să se fi răsucit pe temelie până ce îşi găsise o poziție confortabilă pentru toate măruntaiele ei - ca un câine care se foieşte până se culcă.

Şi mai impresionant decât modul în care casa se detensionase era modul în care se conforma dorințelor speciale, ca să nu zicem ciudate, ale lui Paul. In locul acela putea munci cu mâinile lui, câştigându-şi traiul din natură, fără a fi tulburat de nici o ființă omenească în afara soției lui. Şi în plus, Anita, care îndrăgea perioada colonială, va fi vrăjită, cucerită de acest microcosmos total autentic al trecutului.

- A, rosti doctorul Pond, domnul Haycox, în sfârşit! Niciodată nu-ți răspunde când îl strigi. Doar se apropie. Fără să se grăbească, Doamne fereşte!

Paul urmărea cum înaintează domnul Haycox cu paşi grei pe pământul bătătorit al curții grajdului. Îngrijitorul era un bătrân cu păr alb tuns scurt, cu pielea aspră şi bronzată şi, asemenea lui Rudy Hertz, cu nişte mâini impresionant de mari. Dar spre deosebire de Rudy, domnul Haycox nu era deshidratat. Avea carnea fermă, tare, colorată. Principalul tribut pe care părea să-l fi plătit bătrâneții erau dinții răriți. Ar fi putut juca un rol într-o pantomimă având ca temă viața la fermă de odinioară. Purta o salopetă demodată din doc albastru, o pălărie de paie cu boruri mari şi bocanci grei, plini de noroi.

Pentru a-i dovedi parcă lui Paul anacronismul domnului Haycox şi al fermei Gottwald, unul din oamenii doctorului Ormand van Curier apăru pe un tractor, de celaltă parte a

perdelei de pădure, proaspăt, într-o salopetă albă imaculată, o şapcă roşie de baseball, sandale răcoroase, care păreau să nu fi atins vreodată pământul şi mănuşi albe, care, ca şi mâinile lui Paul, nu atinseseră niciodată decât volane de maşini, clanțe şi comutatoare.

- Ce doriți? întrebă domnul Haycox. Ce s-a mai întâmplat?

Avea un glas puternic. Nici urmă din sfiala şi slugărnicia pe care le remarcase frecvent Paul la Emanații şi Epave. Domnul Haycox se purta de parcă el era stăpânul locului, dorea ca discuția lor să fie cât mai scurtă şi concentrată şi se îndoia că ceea ce se dorea de la el putea fi mai important decât treaba de la care fusese sustras.

- Domnule doctor Proteus, acesta este domnul Haycox.

- Îmi pare bine, spuse Paul.

- Da, spuse domnul Haycox. Ce fel de doctor?

- Doctor în ştiință, spuse Paul.

Domnul Haycox părea plictisit şi dezamăgit.

- Asta nu înseamnă doctor. Doctorii sunt de trei feluri: dentişti, veterinari şi medici. Eşti unul din ăştia?

- Nu, îmi pare rău.

- Atunci nu eşti doctor.

- Este doctor, rosti cu tărie doctorul Pond. Se pricepe să vadă de sănătatea maşinilor.

Încerca să contureze importanța gradelor universitare în mintea acelui țopârlan.

- Eşti mecanic, spuse domnul Haycox.

- Uite cum e, spuse doctorul Pond, poți să înveți la un colegiu pentru a deveni specialist în tot felul de lucruri, nu doar în îngrijirea oamenilor sau a animalelor. Cam asta ar fi.

Lumea de azi s-ar opri în loc dacă n-ar exista oameni cu o pregătire superioară, suficientă pentru a asigura funcționarea lină a pieselor complicate ale civilizației.

- Hmm, rosti apatic domnul Haycox. Dar tu ce funcționare lină asiguri?

Doctorul Pond zâmbi, modest.

- Am studiat şapte ani la Facultatea de Administratori Funciari de la Corneli pentru a obține titlul de doctor în administrație funciară şi acest post.
- Şi zici că eşti doctor? spuse domnul Haycox.
- Cred că pot afirma fără teama de a fi contrazis că merit acest titlu, rosti rece doctorul Pond. Teza mea de doctorat a ocupat locul trei pe regiune, ca lungime, dintre toate tezele din toate specialitățile din acel an - opt sute nouăzeci şi şase de pagini, la două rânduri, cu margini înguste.
- Adică eşti agent imobiliar, spuse domnul Haycox. Îşi plimbă privirea de la Paul la doctorul Pond, aşteptând ca unul din ei să spună ceva care să merite atenția lui. După ce expirară cele douăzeci de secunde pe care le acordase celor doi ca să-şi adune mințile, se întoarse, dând să plece.
- Eu sunt doctor în căcat de vacă, căcat de porc şi căcat de găină, spuse el. Când voi, doctorii, o să vă hotărâți ce vreți, mă găsiți în grajd, unde îmi adun teza cu lopata.
- Domnule Haycox! strigă furios doctorul Pond. Ai să stai aici până terminăm ce avem să-ți spunem.
- Credeam că ați terminat. Se opri şi rămase nemişcat.
- Domnul doctor Proteus cumpără ferma.
- Ferma mea? Domnul Haycox se întoarse încet cu fața spre ei şi în ochi i se citea o îngrijorare autentică.
- Ferma de care ai avut grijă, spuse doctorul Pond.
- Ferma mea.
- Ferma proprietății Gottwald, spuse doctorul Pond.
- Asta e un om?
- Ştii că nu este.
- Ei bine, eu sunt un om. Dacă de oameni vorbim, ferm este a mea mai mult decât a oricui. Sunt singurul om căruia i-a păsat de ea, care a făcut ceva pentru ea. Se întoarse hotărât spre Paul. Ştii că în testament stă scris că tre' s-o păstrezi aşa cum e.
- Asta şi am de gând.
- Şi să mă păstrezi şi pe mine.
- Asta nu ştiu încă, spuse Paul.

Era o complicație pe care n-o prevăzuse. Avusese de gând să muncească singur. Pentru asta cumpăra ferma.

- Nu e trecută această obligație în testament, spuse doctorul Pond, încântat că găsise ceva care să-i impună respect domnului Haycox.

- Nu contează, tot trebuie să mă păstrezi, spuse domnul Haycox. Asta fac eu. Arătă spre curte, spre clădiri, toate curate. Asta am făcut.

- Gottwald a cumpărat locul de la tatăl domnului Haycox, explică doctorul Pond. A existat, cred, o înțelegere neoficială conform căreia domnul Haycox va rămâne toată viața îngrijitorul fermei.

- Neoficială pe dracu'! spuse domnul Haycox. A promis, Gottwald a promis. Locul ăsta e al neamului nostru de mai bine de o sută de ani - mai mult. Eu sunt ultimul din neam şi Gottwald a promis, pe Dumnezeu că a promis, că va fi ca şi al meu până va sosi clipa să mă duc.

- Clipa a sosit, spuse doctorul Pond.

- Să mă duc pe cealaltă lume - Gottwald asta a spus. Am în urma mea de două ori mai mulți ani decât tine, flăcăule, şi de două ori mai mulți de acum încolo. Se apropie de doctorul Pond ca să-l privească în ochi. La câte grămezi de căcat am cărat în viața mea, n-ar fi mare scofală pentru mine să arunc un doctoraş ca tine peste grajd.

Doctorul Pond făcu ochii mari şi se dădu îndărăt.

- Mai vorbim noi, rosti el moale.

- Stați, se grăbi Paul să intervină. Sunt sigur că putem ajunge la o înțelegere. Domnule Haycox, imediat ce închei tranzacția, vei lucra pentru mine.

- Şi o să fie taman aşa cum a fost?

- Soția mea şi cu mine vom veni aici din când în când.

Nu părea momentul potrivit pentru a-i spune domnului Haycox sau altcuiva că el şi Anita vor locui permanent acolo.

Pe Haycox nu-l impresionară prea mult vorbele lui.

- Când?

- O să te anunțăm din timp. Domnul Haycox dădu din

cap, posac. Apoi, pe neaşteptate, zâmbi fermecător.
- Oare l-oi fi supărat pe doctorul ăla în administrație funciară? Pond plecase. Eu mă întorc la treabă. Dacă va fi ferma dumitale, ar fi bine să dregi pompa. Ii trebuie o garnitură.
- Mă tem că nu prea mă pricep, spuse Paul.
- Poate că, spuse domnul Haycox îndepărtându-se, poate că dacă te-ai mai fi dus la colegiu vreo zece, douăzeci de ani, ți-ar fi arătat careva cum se face, doctore.

Anita interpretă greşit entuziasmul lui Paul, considerând că visa cu ochii deschişi zilele minunate pe care le va petrece la Meadows, peste mai puțin de două săptămâni. Nu ştia că el învăța să fie fermier şi punea bazele instruirii ei pentru a deveni nevastă de fermier.

Era o sâmbătă fierbinte şi, sub pretextul că vrea să-şi cumpere o mănuşă de baseball, Paul se duse la ferma lui - ferma lui şi a domnului Haycox. Acolo, domnul Haycox îi împărtăşi, condescendent şi nervos, jumătăți de adevăruri despre îngrijirea fermei şi îi dădu lui Paul o vagă asigurare că va prinde şpilul până la urmă.

In seara aceea, Paul apăru la cină istovit în mod plăcut de orele pe care le petrecuse ținându-se după domnul Haycox şi o întrebă pe soția lui dacă ştia ce zi specială era miercurea viitoare.

Ea îşi ridică privirea din lista cu lucrurile pe care urma să le împacheteze pentru călătoria ei în Mainland şi, mai important, pentru călătoria lui Paul la Meadows.

- Habar n-am. Ai o pereche de tenişi frumoşi pentru drum?

- Sunt buni cei pe care-i am. Dacă vrei să ştii, miercurea viitoare este...

- Shepherd îşi ia douăsprezece perechi de ciorapi - toți verzi. E şi el căpitan, ştii.

- Ştiu.

- Ce zici de asta? E cam ciudat: prima dată când eşti tu căpitan, este şi el.

- Poate a trimis un talon la Rozicrucieni. De unde naiba Ştii câte perechi de ciorapi îşi ia?

- El n-are o nevastă care să-l ajute să se pregătească, aşa că a venit aici azi după-amiază ca să-mi ceară ajutorul. Şi i-am făcut o listă cu ce să-şi ia. Bărbații sunt tare neajutorați.

- Se descurcă ei până la urmă. A avut ceva interesant de spus?

Anita puse jos lista şi îl privi cu reproş.

- Doar despre raportul poliției asupra pistolului tău şi despre oamenii din lumea interlopă cu care ai fost în noaptea aceea oribilă în Homestead. Anita îşi făcu şervetul coco-loş şi îl trânti jos supărată. Paul, de ce nu-mi povesteşti despre toate astea? De ce trebuie să le aflu întotdeauna de la alții?

- Lumea interlopă! pufni Paul. Pentru numele lui Dumnezeu!

- Shepherd zice că Lasher şi Finnerty sunt supravegheați ca potențiali sabotori.

- Toată lumea e supravegheată! De ce asculți clevetirile lui de babă?

- De ce nu-mi spui tu ce se întâmplă?

- Pentru că astea-s nişte fleacuri. Pentru că mă temeam că n-o să le consideri fleacuri şi o să te necăjeşti - cum te necăjeşti pentru orice. S-a aranjat totul. A aranjat Kroner.

- Shepherd a zis că te-ar putea condamna la zece ani numai pentru treaba cu pistolul.

- Când mai vine pe-aici, întreabă-l dacă are idee câți ani aş lua dacă i-aş strivi năsoiul ăla al lui.

Muşchii lui Paul se întăriseră în urma rigorilor neobişnuite ale după-amiezii şi mirosurile animale îi transmiseseră senzația unei forțe primitive. Ideea de a-i trânti un pumn în față lui Shepherd - o distracție bizară într-o viață condusă de principii pacifiste - apăru ca un compliment neaşteptat adus acelei zile.

- In fine, să-l ia naiba pe căpitanul Echipei Verzi. Te în«|treb încă o dată, ce zi specială e miercurea viitoare?

- Zău că nu ştiu.

- Aniversarea logodnei noastre.

Era o aniversare cu conotații neliniştitoare pentru amândoi - o aniversare pe care nici unul n-o pomenise de când erau căsătoriți. Era data la care Anita îl anunțase pe Paul că rămăsese însărcinată cu el, anunț la care el reacționase, oferindu-i numele lui etc. Acum, după ce anii de căsnicie mai mult sau mai puțin fericită atenuaseră

dramatismul evenimentului, Paul se gândi că i-ar putea conferi nota sentimentală care-i lipsise. Mai precis, aniversarea părea prilejul ideal pentru a începe programul de re-educare al Anitei.

- Am pus la cale o seară specială, spuse el, deosebită de toate serile petrecute împreună, scumpa mea.

- Ciudat, uitasem total această dată. Adevărat? Miercurea viitoare?

Ii adresă un zâmbet ciudat, mustrător, de parcă povestea logodnei lor s-ar fi distorsionat în mintea ei - ca şi cum ea se gândea că el fusese cel care provocase acel eveniment printr-o minciună devenită între timp insignifiantă.

- Drăguț din partea ta că ți-ai adus aminte, spuse ea. Dar se apropie plecarea la Meadows şi...

Anita era o persoană atât de metodică, încât, pentru ea, apropierea unui eveniment făcea ca orice alt aspect al vieții să fie dat la o parte. I se părea aproape necuviincios să acorde atenție altor lucruri în afara crucialului eveniment de la Meadows.

- La naiba cu Meadows!

- Nu vorbi aşa.

- Ba vorbesc serios. O să ieşim în oraş miercurea viitoare.

- Sper că ştii ce faci. Tu eşti căpitanul.

- Eu sunt căpitanul.

17

Edgar R.B. Hagstrohm, în vârstă de treizeci şi şapte de ani, R&R 131313, vopsitor clasa întâi, Batalionul 22 de conservare a suprafeţelor, Regimentul 50 de întreţinere, Clădirea şi Divizia terestră 110, Forţele de Reconstrucţie şi Reparaţie, primise prenumele autorului preferat al tatălui său, creatorul lui Tarzan - Tarzan, care, departe de funinginea şi iarna aprigă a oraşului natal al familiei Hagstrohm, Chicago, se împrietenise cu leii, elefanţii şi maimuţele, se legăna pe liane printre copaci şi era clădit ca o casă de cărămidă cu roţi pătrate şi jaluzele orizontale şi ducea orice femeie frumoasă din lumea civilizată pe care şi-o dorea în case cocoţate în copaci, dând pace restului civilizaţiei. Lui E.R.B. Hagstrohm îi plăcea Tarzan la fel de mult ca tatălui lui şi nu suporta să fie un oarecare şi de zece ori mai puţin să stea în Chicago.

Edgar citea despre Tarzan în dormitor, când soţia lui, Wanda, îl strigă de la fereastra mare a camerei din faţă a casei lor din prefabricate din Proteus Park, Chicago, un complex postbelic de trei mii de case de vis, pentru trei mii de familii, care, se presupunea, aveau vise identice,

- Uite-l că vine, Edgar! Vine!

- Bine, bine, spuse Edgar. Vine, am înţeles! Şi ce să fac, să urlu ca un apucat, să-i pup picioarele, să leşin?

Se dădu jos din pat alene, fără să se obosească să netezească locul pe care-l răvăşise. Îşi lăsă cartea deschisă pe noptieră, pentru ca musafirii să vadă că era un om care citea şi se îndreptă spre living.

- Cum arată, Wan?

- Trebuie să-l vezi, Ed - ca o pasăre chinezească de colivie sau aşa ceva, numai aur şi dichis.

Şahul din Bratpuhr îi ceruse ghidului său, doctorul Ewing J. Halyard să-i înlesnească vizita în casa unui *Takaru* tipic - în traducere liberă, dintr-o cultură într-alta, „omul mediu". Solicitarea fusese exprimată în timp ce treceau prin Chicago venind de la Carlsbard Caverns şi Halyard se oprise la biroul local al personalului pentru a

cere numele unui american reprezentativ din zonă.
Maşinile pentru personal cercetaseră problema şi scoseseră fişa lui Edgar R.B. Hagstrohm, care era mediu, din punct de vedere statistic, în toate privințele, cu excepția numărului inițialelor sale: vârsta (36), înălțimea (1,70 m), greutatea (75 kg), anii de căsătorie (11), I.Q.-ul (83), numărul de copii (2:1 b., 9; 1 f.,6), numărul de dormitoare (2), maşina (Chev. vechi de 3 ani, lim.), studiile (abs. liceu, al 117-lea în clasa de 233; diplomă de practică în afaceri; jucător fotbal, baschet; echipa seniorilor), ocupația (R&R), hobby-urile (sporturi extreme, TV, softbl., pese.) şi serviciul militar (5 ani, 3 peste ocean, T-4 transmisiuni; Div. Inf. a 157-a; decorații pentru: Hjoring, Elbesan, Kabul, Kaifen, Ust Kyakhta; rănit de 4 ori; Purple Heart cl.3, Steaua de Ag.; Steaua de Br. cl.2; Med. de Aur Cond.)
Maşinile ar fi putut deduce că, de vreme ce Hagstrohm era mediu în atâtea privințe, probabil fusese arestat o dată, avusese relații sexuale cu cinci fete înainte de a se căsători cu Wanda (doar moderat satisfăcătoare) şi că de atunci avusese două aventuri extraconjugale (una trecătoare şi stupidă, cealaltă destul de lungă şi tulburătoare) şi că va muri la vârsta de 76,2 ani de infarct.
Ceea ce maşinile nu puteau deduce era că a doua legătură extraconjugală a lui Edgar, cea profundă, era cu o văduvă pe nume Marion Frascati, că încă dura şi că soțul decedat al lui Marion fusese Lou Frascati, vopsitor clasa întâi, prietenul cel mai bun al lui Edgar. Edgar şi Marion au fost profund şocați când s-au trezit unul în brațele celuilalt, la doar o lună de la moartea dragului de Lou. Şi au încercat de nenumărate ori să-i pună capăt, zău că încercaseră. Dar era ca o cireaşă mare şi strălucitoare pe terciul cenuşiu al vieților lor. Şi se gândeau, timid şi melancolic, că poate nici nu conta, atâta vreme cât nu făceau nimănui nici un rău - copiilor, adorabilei şi loialei Wanda. Iar dragul de Lou nu şi-ar mai fi dorit acum, când avea parte de un alt fel de fericire, decât ca dragul de

Edgar şi draga de Marion să se bucure de viață cât îşi mai puteau folosi trupurile.

Dar ei nu crezuseră asta. Şi copiii observau că se petrecea ceva ciudat. Wanda plânsese de câteva ori în ultimul timp şi refuzase să-i spună lui Edgar de ce şi probabil că Lou, acolo unde era... In orice caz, Edgar va continua să se vadă cu Marion, dar o să-i spună Wandei, Dumnezeu s-o binecuvânteze şi s-o ajute... o să-i spună, şi... Cine bătea la uşa familiei Hagstrohm? Nimeni altcineva decât, să-l ia naiba, şahul din Bratpuhr, fir-ar să fie!

- Poftiți, poftiți, spuse Edgar, adăugând în şoaptă, maiestate, înălțime, împărat al universului şi al tuturor vaselor de pe mare, băgăcios nenorocit.

Când Halyard îi anunțase la telefon vizita, Hagstrohm ținuse să nu se arate impresionat de titlul şahului sau de rangul lui Halyard. Era o ocazie rară de a-şi exprima părerea despre ranguri - că un om era om indiferent la ele. Avea de gând să se poarte perfect normal, la fel cum s-ar fi purtat dacă l-ar fi vizitat un coleg de la Emanații şi Epave. Wanda vedea altfel lucrurile şi se apucase, energică, să curețe toată casa, făcuse limonada şi îl trimisese pe Edgar junior să cumpere prăjituri, dar Edgar cel mare a pus capăt acestei agitații. A scos copiii din casă şi asta a fost singura curățenie pe care era dispus s-o accepte.

Uşa se deschise şi şahul intră urmat de Khashdrahr şi de doctorul Ned Dodge, manager la Proteus Park.

- Aha! rosti şahul, atingând gingaş peretele de oțel smălțuit al livingului. Mmmmmm.

Edgar întinse mâna şi alaiul trecu pe lângă ea, ignorând-o.

- Atunci, să mă pupi undeva, îngână el.

- Hagstrohm, nu suntem la cârciumă, şopti Dodge. Stăpâneşte-te, e vorba de relații internaționale.

- Pot să mă duc la cârciumă?

- Dar ce te frământă?

- Păi, tipul dă buzna în casa mea şi nici nu dă mâna cu

mine.
- In țara lui nu există acest obicei.
- Dar în a ta?
Dodge îi întoarse spatele şi rânji ospitalier spre şah.
- Două dormitoare, un living cu un loc de luat masa, baie şi bucătărie, spuse el. Aceasta este casa M-17. Încălzire prin pardoseală. Mobila a fost concepută conform unui sondaj național exhaustiv despre gusturile în materie de mobilă. Casa, mobila şi terenul se vând la pachet. Simplificarea planificării şi producției în toate.
- *Lakki-ti, Takaru!* ciripi şahul, privindu-l pentru prima dată pe Edgar cu atenție.
- Ce zice?
- Vrea să ştie dacă îți place aici, spuse Khashdrahr.
- Da, sigur... probabil. E bine. Bănuiesc. Da.
- E frumos, spuse Wanda.
- Acum vă rog să mă urmați în bucătărie, spuse doctorul Dodge, lăsându-i în urmă pe Wanda şi Edgar. Veți vedea efectele radarului. Găteşte la înaltă frecvență şi mâncarea se face la fel de repede în mijloc ca şi la suprafață. Găteşte orice în câteva secunde, cu un control perfect. Face pâine fără coajă, după dorință.
- Dar care e problema cu coaja pâinii? întrebă politicos Khashdrahr.
- Iar acesta este maşina de spălat vase şi rufe cu ultrasunete, spuse Dodge. Sunetul de înaltă frecvență care trece prin apă îndepărtează murdăria şi grăsimea din orice obiect în câteva secunde. Scufunzi obiectul, îl scoți, gata!
- Şi femeia ce mai face? întrebă Khashdrahr.
- Ea pune rufele sau vesela în acest uscător, care le usucă în câteva secunde şi - aceasta este poanta cea mai tare - dă rufelor un miros de proaspăt, de aer curat, ca şi cum ar fi fost uscate la soare, cu ajutorul acestei mici lămpi cu ozon.
- Şi pe urmă? întrebă Khashdrahr.
- Femeia introduce rufele în această maşină de călcat, care netezeşte în trei minute o cantitate care se netezea

înainte de război într-o oră.
- Şi pe urmă ce face? întrebă Khashdrahr.
- Pe urmă a terminat.
- Şi pe urmă?
Doctorul Dodge roşi vizibil.
- E o glumă?
- Nu, spuse Khashdrahr. Şahul ar vrea să ştie ce face această femeie *Takam.*
- Ce-nseamnă *Takaru*? întrebă bănuitoare Wanda.
- Cetăţean, spuse Halyard.
- Da, spuse Khashdrahr, zâmbindu-i ciudat Wandei, cetăţean. Şahul ar vrea să ştie de ce trebuia să facă totul atât de repede - cutare în câteva secunde, cutare în câteva secunde. De ce se grăbeşte atât? Ce are de făcut dacă nu-şi pierde vremea cu aceste lucruri?
- Trăieşte! rosti expansiv doctorul Dodge. Trăieşte! Se bucură de viaţă.
Râse şi îl bătu pe Khashdrahr pe spate, de parcă ar fi vrut să îndese în el o parte din veselia acestei case a unui american mediu.
Efectul produs asupra lui Khashdrahr şi a şahului a fost slab.
- Înţeleg, rosti rece translatorul. Apoi se întoarse spre Wanda. Şi cum trăiţi şi vă bucuraţi atât de mult de viaţă?
Wanda roşi şi îşi coborî privirea spre podea, zgândărind marginea covorului cu un deget de la picior.
- A, cu televizorul, îngână ea. Ne uităm mult la televizor, nu-i aşa, Ed? Şi eu petrec o groază de timp cu copiii, cu micuţa Delores şi tânărul Edgar Jr. Adică, ştiţi dumneavoastră...
- Unde sunt copiii? întrebă Khashdrahr.
- Alături, la vecini, la familia Glock. Probabil se uită la televizor.
- Vreţi să vedeţi cum funcţionează maşina de spălat cu ultrasunete? întrebă doctorul Dodge. Chiar în faţa ochilor dumneavoastră, bang! Scoate petele de ou, de ruj, de sânge...

- S-a paradit din nou transformatorul, spuse Edgar, aşa că maşina de spălat şi-a dat duhul. Wanda spală rufele în cadă de o lună, în aşteptarea unui nou transformator.

- A, nu mă deranjează, spuse Wanda. Zău, îmi place să le spăl aşa. Îmi dă un sentiment de uşurare. Corpul are nevoie de mişcare. Şi am o ocupație.

Halyard puse capăt tăcerii care urmă afirmațiilor ei, propunând vioi să le dea pace acestor oameni cumsecade şi să se ducă să vadă pavilionul central de recreere, de pe aceeaşi stradă.

- Dacă ne grăbim, spuse doctorul Dodge, am putea prinde la lucru clasa de marochinărie.

Şahul mângâie cuptorul cu radar, consola maşinii de spălat şi aruncă o privire spre ecranul televizorului, unde cinci persoane aşezate în jurul unei mese de conferințe se certau cu sârg.

- *Brahouna!* chicoti el. Khashdrahr dădu din cap.

- *Brahouna!* Trăiesc!

In timp ce grupul se retrăgea, Halyard le spunea că maşina, casa şi tot ce conținea ea erau plătite prin deducții regulate din cecul de plăți R&R al lui Edgar, împreună cu primele acordate pentru asigurarea multiplă de sănătate, viață şi bătrânețe şi că mobilierul şi aparatura casnică erau înlocuite din când în când cu modele mai noi, pe măsură ce Edgar - sau mai degrabă maşinile care se ocupau cu statele de plată - achita ratele celor vechi.

- Are un pachet de asigurare complet, spuse Halyard. Nivelul lui de trai creşte constant. El şi toată țara sunt protejați de vechile suişuri şi coborâşuri ale economiei prin obiceiurile ordonate, previzibile ale consumatorului, induse de maşină, înainte, omul cumpăra dintr-un impuls ilogic şi industria se dădea peste cap încercând să-şi imagineze ce va cumpăra în continuare. Îmi amintesc de pildă că în copilărie aveam un vecin țicnit care şi-a irosit toți banii pe o orgă electronică, deşi mai avea în bucătărie un frigider demodat şi o sobă cu petrol.

Edgar închise uşa şi se propti de ea, de ușa castelului său, M-17.

Wanda se trânti pe canapea.

- Mie mi se pare că e frumos la noi, spuse ea.

Aşa spunea ori de câte ori pleca un musafir - Amy Glock, Gladys Pelrine, şahul din Bratpuhr, oricine.

- Mmda, spuse Edgar.

Şi se simțea rău şi blestemat privind-o pe Wanda, un suflet atât de bun, care nu l-ar fi necăjit niciodată, a cărei dragoste pentru el era mare cât lumea. Îşi pipăi cele trei bancnote de zece dolari din buzunar, banii de luat acasă - bani de țigări, \ bani de distracție, ceva bani pentru plăceri, pe care maşinile îi permiteau să-i dețină. Cheltuia acest minuscul atom al economiei controlat de el nu pentru el sau pentru Wanda, ci pentru Marion. Inima frământată a lui Edgar palpitase pentru ticnitul din povestea lui Halyard, care îşi cumpărase o orgă electrică. Costisitoare, nepractică, strict personală - neinclu-să în afurisitul de pachet.

Dar cu minciuna nu se împăca.

- Wanda, spuse Edgar, nu sunt bun de nimic.

Ea ştia prea bine la ce se referea. Nu era deloc surprinsă.

- Ba da, Edgar, rosti ea timid. Eşti un bărbat minunat. Te înțeleg.

- Vorbeşti de Marion?

- Da. E foarte frumoasă şi fermecătoare. Şi nu mai sunt nici eu o fetiță şi probabil că te plictisesc.

Ii dădură lacrimile, şi, bună la suflet cum era, încercă să se ascundă de el. Se duse repede în bucătărie, scoase din congelator patru farfurii cu masa de seară şi le băgă în cuptorul cu radar.

- Te rog, cheamă copiii, Edgar, strigă ea cu glas firav. Masa e gata în douăzeci şi opt de secunde.

Edgar strigă numele copiilor în amurgul de afară şi se întoarse la Wanda.

- Ascultă, Wan, nu eşti tu de vină. Dumnezeu ştie că n-ai greşit cu nimic.

O îmbrăţişa pe la spate, dar ea se smulse din îmbrăţişare, prefăcându-se că reglează butoanele cuptorului, deşi nu era nimic de reglat. Un mecanism cu ceas făcea totul.

Se auziră clopoţelul, alarma ceasului, şi zumzetul cuptorului se opri.

- Cheamă-i pe copii până nu se răceşte mâncarea, spuse ea.

- Vin acum. Edgar încercă iar s-o îmbrăţişeze şi de data asta ea îl lăsă. Ascultă, spuse el cu patimă, lumea e de vină, Wan - eu şi lumea. Nu sunt bun pentru nimeni într-o astfel de lume. Pentru nimic altceva în afară de Emanaţii şi Epave. Asta voi" fi şi copiii mei. Dar un om tre' să se mai şi distreze, că altminteri nu mai are chef să trăiască - şi singurele distracţii pentru un nenorocit ca mine sunt cele rele. Nu-s bun de nimic, Wan, de nimic!

- Nu, eu nu folosesc nimănui, spuse Wanda ostenită. Nimeni n-are nevoie de mine. Tu sau chiar micuţa Delores aţi putea conduce toată gospodăria, atât e de simplu. Şi m-am îngrăşat prea tare ca să mă mai placă cineva în afară de copii. Mama era grasă, bunica la fel, probabil că se moşteneşte; dar de ele avea nevoie cineva, erau folositoare încă. Dar tu n-ai nevoie de mine, Ed, şi nu e vina ta că nu mă mai iubeşti. Aşa sunt bărbaţii şi nu e vina ta dacă aşa v-a făcut Dumnezeu. II privi cu dragoste şi compasiune. Bietul de tine.

Delores şi Edgar Jr. dădură buzna în casă şi Edgar şi Wanda îşi recăpătară calmul, povestindu-le copiilor despre şah.

Subiectul a fost repede epuizat şi în timpul mesei au vorbit şi s-au atins de mâncare doar copiii.

- E cineva bolnav? întrebă Edgar Jr.

- Mama nu se simte bine. O doare capul, spuse Edgar.

- Îmi pare rău, mami.

- O nimica toată, spuse Wanda. O să-mi treacă.

- Tu cum te simţi, taţi? întrebă Edgar Jr. Te simţi în stare să participi diseară la meciul de baschet de la

pavilion?
Edgar rămase cu ochii în farfurie.
- Mi-ar fi plăcut, murmură el, dar i-am promis lui Joe că merg cu el la bowling diseară.
- Joe Prince?
- Da, Joe Prince.
- Tați, dar l-am văzut pe domnul Prince la familia Glock, spuse Delores, şi zicea că şi el o să se ducă la meciul de baschet.
- Nu-i adevărat! interveni vehement Edgar Jr. Tu să taci! Habar n-ai ce vorbeşti. N-a spus asta deloc.
- Ba da, a spus! se încăpățâna Delores. A spus că...
- Delores, iubito, spuse Wanda, cred că l-ai înțeles greşit pe domnul Prince.
- Da, spuse Edgar Jr. Acum îmi aduc aminte că a zis că se duce la bowling cu tați. Soră-mea a înțeles greşit, mami.
Ii tremurau mâinile şi, din greşeală, îşi răsturnă paharul cu lapte. Şi el şi tatăl lui se ridicară brusc ca să-l prindă până nu cădea de pe masă. Tânărul Edgar îl prinse şi când privirea lui întâlni privirea tatălui lui, în ea se citea ura.
- Sunt prea obosit ca să mă duc la meciul de baschet, spuse bărbatul. O să stau acasă şi o să mă uit cu mama la televizor.
- Nu renunța la distracție din cauza mea, spuse Wanda. Eu mă simt bine şi singură.
Se auziră câteva bătăi uşoare în fereastra cea mare şi când familia Hagstrohm îşi ridică privirile îl văzu pe şahul din Bratpuhr plimbându-şi degetele pline de inele pe sticla geamului. Tocmai se întorsese de la pavilion şi se îndrepta spre limuzina parcată în fața casei M-17 a familiei Hagstrohm.
- *Brahouna!* strigă vesel şahul. Le făcu, încântat, cu mâna. *Brahouna, Takaru.*
- Trăiți! traduse Krashdrahr.

18

Când a sosit ziua de miercuri, Paul a trecut pe la ferma lui în zori ca să-i lase instrucțiuni domnului Haycox. Domnul Haycox i-a replicat răspicat că el nu e cameristă.

Fără nici o plăcere, Paul îi dădu să înțeleagă domnului Haycox că ori își face treaba, ori pleacă şi că treaba trebuie făcută bine. Pentru Paul era important ca totul să fie perfect pentru delicata transformare a Anitei.

- Dumneata îți închipui că poți cumpăra pe oricine să facă orice-ți trece prin cap, spuse domnul Haycox. Ei bine, de data asta te-ai înşelat, domnule doctor. Poți să-ți bagi diploma de doctor în...

- Nu vreau să te dau afară.

- Atunci nu mă da!

- Pentru ultima oară, fă-mi acest serviciu...

- De ce n-ai spus aşa de la început?

- Ce să spun?

- Că îți fac un serviciu.

- Bine. Fă-mi acest serviciu...

- Un serviciu pot să-ți fac de data asta, spuse domnul Haycox. Nu sunt cameristă, dar încerc să fiu un bun prieten.

- Iți mulțumesc.

- Pentru puțin. N-ai de ce.

Pe parcursul zilei, Anita îl sună pe Paul ca să-l întrebe cu ce să se îmbrace.

- Cu haine vechi.

- Facem un dans de hambar?

- Nu chiar, dar pe aproape. Îmbracă-te ca şi cum am face.

- Paul, crezi că acum când ne pregătim pentru Meadows e momentul să ne pierdem vremea prin oraş?

- Meadows nu e o înmormântare.

- Ar putea fi, Paul.

- Hai măcar în seara asta să uităm de Meadows. Astă-seară vom fi numai noi doi, doar Paul şi Anita; pe ceilalți să-i ia naiba.

- Uşor de spus, Paul. E o idee delicioasă, dar...
- Dar ce? întrebă el enervat.
- Nu ştiu, nu vreau să fiu cicălitoare, dar mi se pare că nu te dai în vânt după Meadows şi după Echipa Albastră.
- Dar ce-ar trebui să fac?
- N-ar trebui să te antrenezi sau, ştiu eu? N-ar trebui să dormi mai mult, să te hrăneşti corect şi să faci un pic de jogging după ce vii de la serviciu? Poate mai reduci țigările...
- Ce?
- Trebuie să fii în formă, ca să câştige Echipa Albastră. Paul râse.
- Ascultă, Paul, nu e de râs. Shepherd zice că a văzut cum s-au făcut şi s-au distrus cariere în funcție de rezultatele obținute de căpitanii de echipe la Meadows. Shepherd s-a lăsat definitiv de fumat.
- Poți să-i spui că m-am apucat de haşiş, ca să-mi măresc viteza de reacție. Mingea lui cea mai rapidă va fi ca un balon pentru copii plutind în văzduh. Ieşim în oraş astă-seară.
- Bine, spuse ea mâhnită. Bine.
- Te iubesc, Anita.
- Te iubesc, Paul.

Când Paul a venit acasă Anita era gata, nu în postura doamnei castelului din Uium, ci în cea a unei fetițe curățele şi pisicoase, în pantaloni de doc rulați deasupra genunchilor, îşi pusese o cămaşă a lui Paul ale cărei margini le înnodase sub sâni, tenişi albi în picioare şi un batic roşu la gât.
- E bine aşa?
- Perfect.
- Paul, eu nu-nțeleg ce se-ntâmplă. Am sunat la Country Club şi nu ştiau nimic de un dans de hambar. Nu ştiau nimic nici la cluburile din Albany, Troy sau Schenectady.

Paul ştia că Anita detesta surprizele; nu suporta să nu domine ea orice situație.
- E o petrecere privată, spuse Paul. Doar pentru noi doi.

O să vezi la momentul potrivit.
- Vreau să ştiu acum.
- Unde sunt cocktailurile noastre de aniversare? Masa pe care îl aşteptau în fiecare seară cana cu băutură şi paharele era goală.
- Abstinență până după Meadows.
- Nu fi absurdă! Toată lumea o să bea acolo timp de două săptămâni.
- Nu şi căpitanii. Shepherd zice că ei nu-şi pot permite să bea.
- Asta arată că habar n-are de nimic. Băutura e pe gratis.
Paul făcu cocktailurile, bău mai mult decât porția lui obişnuită şi se schimbă într-o salopetă de doc țeapănă, foşnitoare, pe care şi-o cumpărase din Homestead în după-amiaza aceea. Era necăjit văzând că Anita nu se bucura deloc de suspansul pe care-l construise. In loc să simtă fiorii unei aşteptări fericite, ea se arăta suspicioasă.
- Eşti gata? spuse el vesel.
- Da, cred că da.
Se îndreptară în tăcere spre garaj. Paul ținu deschisă uşa cu un gest solemn.
- Ah, Paul, nu cu maşina veche!
- Există un motiv.
- Nici un motiv nu e destul de bun pentru a mă convinge să mă urc în rabla asta.
- Te rog, Anita, o să vezi imediat de ce trebuie să mergem cu asta.
Anita se urcă în maşină şi se aşeză pe marginea scaunului, încercând să evite cât mai mult contactul cu maşina.
- Zău nu-nțeleg, chiar nu-nțeleg!
Au mers în maşină ca doi străini. Pe lunga pantă de-a lungul terenului de golf, Anita s-a mai relaxat puțin. În fasciculele de lumină ale farurilor se zări un bărbat palid şi păros, cu şort verde, şosete verzi şi un tricou verde pe care era scris „căpitan". Bărbatul alerga pe marginea

drumului, întrerupându-se din când în când, pentru a face o piruetă şi câteva croşeuri, după care îşi relua alergarea.

Paul îl claxona pe Shepherd şi se bucură să-l vadă sărind peste şanț ca să se ferească din calea lui.

Anita coborî geamul şi îl încuraja.

Căpitanul Echipei Verzi făcu cu mâna, cu fața marcată de oboseală.

Paul apăsă pedala de accelerație până la podea, lăsând în urmă un nor de benzină arsă şi de monoxid de carbon.

- Omul ăsta e plin de energie, spuse Anita.

- Pe mine mă umple de dorința de a mă-ntinde jos ca să mor, spuse Paul.

Treceau pe lângă zidurile Uzinei Uium şi unul din paznici, recunoscând din gheretă maşina lui Paul, îşi flutură prieteneşte mitraliera de calibru 50.

Anita, care era tot mai neliniştită, dădu să pună mâna pe volan.

- Paul! Unde mergi? Ai înnebunit?

El îi îndepărtă mâna şi continuă să traverseze podul, pătrunzând în Homestead.

Podul era din nou blocat de Emanațiile şi Epavele, care vopseau linii galbene pentru a marca benzile de circulație. Paul se uită la ceas. Mai aveau zece minute până sosea momentul s-o lase cu gura căscată, cum se zicea. Paul se întrebă dacă acest proiect fusese conceput de Bud Calhoun. La fel ca majoritatea proiectelor R&R, şi acesta era o culme a ironiei. Înainte de război, podul cu patru benzi era ticsit de maşinile muncitorilor care se duceau sau se întorceau de la Uzina Uium. Cele patru benzi nu erau nici pe departe suficiente şi, dacă şoferul nu rămânea pe banda lui, risca să-i fie buşită maşina. Acum, la orice oră din zi, şoferul se putea deplasa de pe o parte a podului pe cea opusă, cu probabilitatea de unu la zece mii de a lovi un alt vehicul.

Paul se opri. Trei oameni vopseau, doisprezece dirijau traficul şi alți doisprezece se odihneau. Încet, încet, îi

făcură loc.

- Hei, băiete, ai farul spart.

- Mulţumesc, spuse Paul.

Anita se mişcă pe scaun ca să se apropie de el şi Paul văzu că era moartă de frică.

- Paul, e îngrozitor! Du-mă acasă.

Paul zâmbi răbdător şi intră în Homestead. Hidrantul din faţa cârciumii de la capătul podului curgea din nou, aşa că trebui să parcheze mai departe. Acelaşi băiat murdar făcea bărcuţe de hârtie spre amuzamentul mulţimii. Un bărbat zdrenţăros, care-i părea cunoscut lui Paul stătea rezemat de o clădire, fumând nervos. Paul îşi dădu seama că era Luke Lubbock, neobositul tip sociabil, pierdut în anonimatul hainelor civile, în aşteptarea următoarei parade sau întruniri. Se uită cu sentimente amestecate după Lasher şi Finnerty, dar nu-l zări pe nici unul. Erau foarte probabil în separeul întunecat, cel mai dosnic, discutând în deplin acord.

- Paul, tu consideri asta o glumă? Te rog, du-mă acasă.

- N-o să-ţi facă nimeni nici un rău. Oamenii aceştia sunt compatrioţii tăi.

- Faptul că s-au născut în aceeaşi parte a lumii nu înseamnă că trebuie să vin aici ca să mă tăvălesc cu ei în noroi.

Paul se aşteptase la această reacţie şi îşi păstră răbdarea. Dintre toţi oamenii din partea de nord a râului, Anita era singura persoană al cărei dispreţ faţă de cei din Homestead se împletea cu o ură activă. Era totodată singura soţie din partea de nord care nu urmase un colegiu. Atitudinea obişnuită a găştii de la Country Club era desigur dispreţuitoare, dar avea o nuanţă de afecţiune şi amuzament, acel sentiment nutrit de cei mai mulţi faţă de vietăţile pădurilor şi câmpiilor. Anita ura Homestead-ul.

Dacă Paul s-ar fi enervat vreodată atât de tare încât să devină crud cu ea, ştia că lucrul cel mai crud pe care l-ar putea face ar fi să-i arate cauza acestei uri: dacă el n-ar fi luat-o de nevastă, locul ei ar fi fost acolo, ea ar fi fost ca ei.

- Nu plecăm nicăieri, spuse Paul. Stăm aici câteva minute şi ne uităm. Se vor îndepărta ei.

- La ce să ne uităm?

- La orice e de văzut. La vopsitorii de benzi, la omul care manevrează hidrantul, la cei care-l urmăresc, la băiețelul care face bărcuțe, la bătrânii din cârciumă. Priveşte în jur. Ai ce vedea.

Anita nu privi în jur. Se prăvăli pe scaun şi îşi privi mâinile.

Paul ştia cam ce era în mintea ei - că dintr-un motiv pe care ea nu-l înțelegea, el făcea asta ca s-o umilească, să-i amintească de originea ei modestă. Dacă asta şi-ar fi dorit Paul, ar fi înregistrat un succes total, pentru că ura ei virulentă se domolise. Tăcea şi încerca să se facă mică.

- Ştii de ce te-am adus aici? Vocea ei era o şoaptă.

- Nu. Dar vreau să merg acasă, Paul. Te rog.

- Anita, am venit aici pentru că eu cred că a sosit momentul să căpătăm o nouă perspectivă, nu doar asupra relației noastre, ci şi asupra relației noastre cu societatea în general.

Nu-i plăcea cum sunau cuvintele pe care le rostise, sentențioase şi bombastice. Impactul lor asupra Anitei a fost nul. Încercă din nou:

- Pentru ca noi să obținem ceea ce avem, Anita, le-am răpit de fapt acestor oameni ce era pentru ei cel mai important lucru de pe pământ - sentimentul de a fi utili, temelia respectului de sine.

Nici aşa nu era bine. Încă nu reuşea să se facă înțeles. Anita părea în continuare convinsă că Paul o pedepsea. Mai încercă o dată:

- Iubito, când văd ce avem noi şi apoi văd ce au aceşti oameni, mă simt ca un rahat.

O licărire de înțelegere se ivi pe fața Anitei. Cu precauție, prinse un pic de curaj.

- Deci nu eşti supărat pe mine?

- Doamne, nu! De ce aş fi supărat pe tine?

- Nu ştiu. M-am gândit că poate ai crezut că te-am cicălit

prea mult - sau poate ai crezut că e ceva între Shepherd şi mine.

Ultima variantă - insinuarea că el şi-ar face vreodată griji în privinţa lui Shepherd - îl îndepărta total pe Paul de calea spre re-educarea Anitei. Ideea că el ar putea fi gelos pe căpitanul Echipei Verzi era atât de ridicolă, încât îi solicita întreaga atenţie.

- O să fiu gelos pe Shepherd când tu o să fii geloasă pe Katharine Finch, spuse el râzând.

Spre surprinderea lui, Anita luă în serios remarca.

- Doar nu vorbeşti serios!

- La ce te referi?

- Că eu aş fi geloasă pe Katharine Finch. Bondoaca aia...

- Stai, nu te porni! Conversaţia o luase razna. Am vrut doar să spun că există la fel de puţine şanse de fi ceva între Katharine şi mine cum sunt de a fi ceva între tine şi Shepherd.

Anita era tot în defensivă şi părea să nu fi înţeles sensul negativ al comparaţiei. Îşi reluă atitudinea agresivă faţă de el.

- Shepherd e cu siguranţă mult mai atrăgător ca bărbat decât este Katharine ca femeie.

- Nu te contrazic, spuse Paul disperat. Nu vreau să te contrazic deloc în privinţa asta. Nu e nimic între Katharine şi mine şi nu e nimic între tine şi Shepherd. Voiam doar să-ţi arăt cât de absurd ar fi să ne bănuim reciproc.

- Nu mă consideri atrăgătoare?

- Te consider ucigător de atrăgătoare. Ştii asta. Ridicase glasul şi privind pe geam scena de afară, observă că el şi Anita, potenţialii observatori, erau observaţi. O bărcuţă de hârtie se avântă în cascadă, spre canalul pentru averse, nebăgată în seamă.

- Nu te-am adus aici ca să ne acuzăm reciproc de adulter.

- Atunci de ce m-ai adus?

- Ţi-am spus: ca să vedem amândoi cum e lumea în general, nu doar în partea noastră de râu. Ca să vedem

cum a influențat modul nostru de viață viețile altora.

Anita domina acum situația, reuşind să-l atace şi să-l zăpăcească pe Paul, după ce descoperise că nu era nici ademenită nici pedepsită.

- Mie mi se par foarte bine hrăniți.

- Da, dar hrana spirituală le-a fost smulsă de oameni ca tata, ca Baer, Kroner şi Shepherd, de oameni ca noi.

- Nu puteau avea oricum prea multă hrană spirituală în ei, de la bun început, dacă au ajuns aici.

Paul se înfuriase şi delicatul mecanism care-l oprea s-o jignească se bloca.

- Dar aici e locul tău, pentru numele lui Dumnezeu!

- Paul! Anita izbucni în plâns. Asta nu-i cinstit, spuse ea printre lacrimi. Nu-i deloc cinstit. De ce a trebuit să spui asta?

- Nu e cinstit din partea ta să plângi.

- Eşti rău, asta eşti - eşti rău, pur şi simplu. Dacă ai vrut să mă jigneşti, ai reuşit. Poți să te feliciți. Îşi suflă nasul. Probabil că am avut ceva ce le lipsea acestor oameni, fiindcă altfel nu te-ai fi căsătorit cu mine.

- Oligomenoree, rosti el. Anita clipi.

- Ce-nseamnă asta?

- Oligomenoree - asta aveai tu şi le lipsea lor. Înseamnă întârzierea ciclului menstrual.

- Cum naiba ai învățat un asemenea cuvânt?

- M-am uitat în dicționar la o lună după ce ne-am căsătorit şi mi s-a înfipt în creier.

- A! Anita se făcu roşie ca racul. Ai spus destul, prea destul, zise ea cu amărăciune. Dacă nu vrei să mă duci cu maşina acasă, mă duc pe jos.

Paul porni maşina, schimbă vitezele cu o satisfacție sălbatică şi o luă înapoi pe pod, îndreptându-se spre partea de nord a râului.

Când ajunseră la jumătatea podului, era încă înfierbântat şi iritat de cearta violentă cu Anita. Când se aflau sub bastioanele Uzinei Uium, rațiunea şi remuşcările începură să-l tempereze.

Cearta îl surprinsese total. Niciodată nu fuseseră atât de veninoşi unul cu celălalt. Şi mai surprinzător era că Paul atacase, iar Anita fusese ceva mai mult decât o victimă. Încurcat, Paul încercă să-şi rememoreze evenimentele care provocasem cearta. Memoria nu-l ajută.

Şi cât de inutilă şi distructivă fusese cearta! Intr-un moment nefericit de furie, spusese ceea ce ştia că o va răni cel mai mult, ceea ce ar fi făcut-o, prin extensie, să-l deteste cel mai mult. Şi el nu dorise asta. Sincer nu dorise. Iată cum se duceau naibii planurile lui, pregătite cu grijă, de a începe o nouă viață.

Treceau pe lângă terenul de golf. In câteva minute vor fi acasă.

- Anita...

În loc de răspuns, Anita dădu drumul la radioul din maşină şi răsuci disperată butoanele, în aşteptarea sunetului, probabil ca să-i acopere lui glasul. Radioul nu mai funcționa de câțiva ani.

- Anita, ascultă. Te iubesc mai mult decât oricine pe acest pământ. Regret îngrozitor ce ne-am spus.

- Eu nu ți-am spus nimic atât de urât pe cât mi-ai spus tu.

- Îmi vine să-mi tai limba pentru ce-am spus.

- Să nu foloseşti unul din cuțitele bune de bucătărie.

- Era o glumă.

- Se pare că şi eu sunt o glumă. Ai trecut de casa noastră.

- Asta am şi vrut. Am o surpriză pentru tine. Ai să vezi cât de mult te iubesc şi cât de neimportantă a fost cearta noastră stupidă.

- Mulțumesc, mi-ai făcut destule surprize în seara asta. Întoarce, te rog. Sunt moartă de oboseală.

- Surpriza asta m-a costat opt mii de dolari, Anita. Tot mai vrei să întorc?

- Crezi că pot fi cumpărată, aşa crezi? spuse ea furioasă, dar expresia feței i se înmuie răspunzându-şi singură la întrebare. Ce naiba putea fi? Chiar aşa? Opt mii de dolari?

Paul se relaxa, lăsându-se pe speteaza scaunului, pentru a savura călătoria.

- Locul tău nu e în Homestead, iubito.

- Of, poate că da.

- Nu, nu. Tu ai ceva ce nu vor putea măsura niciodată testele şi maşinile: ai simț artistic. Asta e una din tragediile vremurilor noastre - nu s-a construit maşina care să poată detecta calitatea, s-o aprecieze, s-o dezvolte şi s-o încurajeze.

- Aşa este, spuse Anita cu tristețe. Aşa este.

- Te iubesc, Anita.

- Te iubesc, Paul.

- Uite o căprioară!

Paul semnaliza cu farurile ca să lumineze animalul şi îl recunoscu pe căpitanul Echipei Verzi, încă alergând, dar acum într-o stare avansată de epuizare. Picioarele lui Shepherd se împleticeau, vlăguite şi dezarticulate; pe pavaj răsunau tălpile care şchiopătau. De data asta nu-i recunoscu şi îşi continuă şontâcăiala fără să-i bage în seamă.

- Cu fiecare pas, îmi mai înfige un cui în sicriu, spuse Paul aprinzându-şi o nouă țigară din cea pe care abia o terminase.

Zece minute mai târziu, opri maşina, se duse să-i deschidă portiera Anitei şi îi oferi, tandru, brațul.

- Sârma zăvorului e afară, iubito, pentru o viață nouă şi mai fericită pentru noi.

- Ce-nseamnă asta?

- Ai să vezi.

O conduse spre uşa din față a căsuței joase, printr-un tunel întunecos şi înmiresmat, cu acoperiş şi ziduri de liliac. Ii luă mâna şi i-o puse pe sârma zăvorului.

- Trage!

Ea trase uşor. Se auzi zăvorul eliberându-se şi uşa se deschise larg.

- Oo!Ooooh!Paul!

- Ea noastră. A lui Paul şi a Anitei.

Anita intră încet, cu capul dat pe spate, cu nările mărite.

- Îmi vine să plâng, e adorabil!

Paul verifică la repezeală pregătirile pentru orele complicate care urmau şi rămase încântat. Domnul Haycox, probabil într-un acces de masochism, curățase lună toate suprafețele. Dispăruseră funinginea şi praful, lăsând peste tot doar patina vechimii, curată, molatică, lucioasă - pe vasul de cositor de pe policioară, pe cutia din lemn de cireş a pendulei, pe fierul de călcat negru de pe cămin, pe intarsiile din esență de lemn de nuc şi argint ale puştii lungi de pe perete, pe pântecele de cositor ale lămpilor cu gaz, pe lemnul de arțar cald, uzat, al scaunelor... Pe o masă din mijlocul camerei, cu aceeaşi înfățişare arhaică în lumina molatică, erau două pahare, un clondir, o sticlă de gin, una de vermut şi o găletuşă cu gheață. Lângă toate acestea erau două pahare pline cu lapte proaspăt de la fermă, ouă proaspete răscoapte de la fermă, mazăre proaspătă de la fermă şi pui proaspeți, prăjiți, de la fermă.

In timp ce Paul prepara băuturile, Anita se plimba prin cameră, oftând fericită, atingând toate obiectele cu dragoste.

- Chiar e a noastră?

- Începând de ieri. Am semnat actele finale. Te simți cu adevărat ca acasă?

Anita se aşeză pe un scaun în fața căminului şi luă paharul pe care i-l întinse Paul.

- Nu se vede? Nu se vede fericirea pe fața mea? Anita râse încet. Poftim, vrea să ştie dacă-mi place. E nepreţuită, iubitul meu extraordinar! Şi ai luat-o doar cu opt mii de dolari! Ce deştept eşti!

- Aniversare fericită, Anita.

- Vreau un cuvânt mai puternic decât „fericită".

- Aniversare sublimă, Anita.

- Aniversare sublimă, Paul. Te iubesc. Doamne, cât te iubesc!

- Şi eu te iubesc.

N-o iubise niciodată atât de mult.
- Iți dai seama, dragule, că numai pendula valorează aproape o mie de dolari?
Paul se simțea teribil de inteligent. Era fantastic cât de bine ieşiseră lucrurile. Anita era sincer încântată de casă şi procesul prin care urma s-o înțarce de la o casă la alta, de la un mod de viață la altul, părea să se fi încheiat în câteva minute miraculoase.
- E genul tău de ambianță, nu-i aşa?
- Doar ştii asta.
- Ştii că pendula are mecanism de lemn? Te gândeşti ce-n-seamnă asta? Fiecare părticică a fost cioplită în lemn.
- Nu-ți face griji. Se poate remedia uşor.
- Hmm?
- Putem monta un mecanism electric.
- Dar tot farmecul...
Luată de un val de creativitate, Anita nu-l auzi.
- Uite, dacă scoți pendulul, un precipitator electrostatic de praf s-ar potrivi perfect în partea de jos a cutiei pendulei.
- A...
- Şi ştii unde aş pune-o?
Paul se uită prin cameră şi nu găsi alt loc decât cel unde se afla.
- Nişa aceea pare ideală.
- În holul de la intrare! N-o vezi acolo?
- Nu există hol de intrare, spuse el uimit. Uşa din față dădea direct în living.
- În holul nostru de intrare, dragule.
- Dar, Anita...
- Şi dulăpiorul acela pentru condimente de pe perete - n-ar fi adorabil dacă din el ar ieşi câteva sertare şi în ele ar creşte filodendron? Ştiu şi unde o să-l punem: în camera de oaspeți.
- Splendid.
- Şi grinzile astea superbe! înseamnă că o să avem şi noi grinzi neprelucrate în living. Nu doar în bucătărie, ci şi în

living, îți dai seama? Şi jur să-ți mănânc fişa de clasificare dacă în locul televizorului n-o să punem ligheanul acela!

- Mă pregăteam s-o mănânc chiar eu, rosti încet Paul.

- Şi podelele astea cu scânduri late: îți imaginezi ce folositoare ar fi în camera de jocuri?

- La ce-mi foloseşte mie camera de jocuri?

- Ce-ai spus?

- Am spus, la ce-mi foloseşte mie camera de jocuri?

- A, înțeleg. Anita râse prefăcut şi cu ochii strălucind de fericire îşi mai căuta o pradă.

- Anita...

- Da. Ah! Ce amnar delicios!

- Ascultă-mă doar o clipă.

- Desigur, dragule.

- Am cumpărat casa ca să locuim în ea.

- Aşa cum e?

- Exact. Nu poate fi schimbată.

- Adică nu putem scoate nimic de aici?

- Nu. Dar ne putem muta noi aici.

- Iar faci glume. Nu mă mai sâcâi, dragule. Mă simt atât de bine.

- Nu te sâcâi deloc. Asta e viața pe care mi-o doresc. Aici vreau să trăiesc.

- E atât de întuneric, că nu-ți văd fața ca să-mi dau seama dacă vorbeşti serios sau nu. Aprinde lumina.

- Nu există lumină.

- Nu există electricitate?

- Doar cea din părul tău.

- Atunci cum merge cuptorul?

- Nu există cuptor.

- Şi soba?

- Cu lemne. Iar frigiderul este un izvor rece.

- Absolut oribil!

- Vorbesc serios, Anita. Vreau să locuim aici.

- Am muri în şase luni.

- Familia Haycox trăieşte aici de câteva generații.

- Eşti foarte glumeț astă seară. Faci glume după glume,

cu o față serioasă. Hai, vino să mă pupi, clovnul meu iubit.

- Vom petrece noaptea aici şi mâine eu o să fac toate treburile. Nu vrei măcar să încerci?

- Şi o să ajung o mamaie grasă şi bătrână şi o să fac micul dejun pe soba cu lemne - cafea, ouă şi smântână de casă, biscuiți de casă, înecați în unt şi gem de casă.

- Vrei?

- Mai întâi m-aş îneca eu în unt şi gem.

- Ai putea învăța să iubeşti acest mod de viață.

- N-aş putea. Şi tu ştii asta.

Paul simțea că îşi iese din nou din fire, ca reacție la cumplita dezamăgire, aşa cum se întâmplase cu o oră în urmă, în Homestead. Şi iarăşi se gândea cum să-i dea o palmă, ca s-o zdruncine, s-o umilească. Propoziția care-i ieşi pe gură era pregătită de mult. O rosti acum, nu pentru că era momentul potrivit, ci pentru că înlocuia o lovitură cu pumnul.

- Nu contează ce crezi tu, rosti el sec. M-am hotărât să renunț la slujbă şi să trăiesc aici. Înțelegi? îmi dau demisia.

Anita îşi încrucişa brațele, de parcă ar fi cuprins-o frigul, şi se legănă în tăcere câteva clipe.

- Am presimțit acest moment, spuse ea în cele din urmă. Speram să nu sosească, Paul. M-am rugat să nu sosească. Dar... asta e şi ai spus-o. Îşi aprinse o țigară, trase din ea pufăind şi scoase fumul pe nas. Shepherd m-a avertizat.

- A spus că am de gând să demisionez?

- Nu. A spus că eşti genul care renunță uşor. Anita oftă adânc. Se pare că te cunoaşte mai bine decât mine.

- Dumnezeu ştie că ar fi foarte uşor să rămân în sistem şi să continui aşa, până ajung în vârf. Ca să ieşi din el ai nevoie de curaj.

- Dar de ce să renunți dacă este atât de uşor să rămâi?

- N-ai auzit nimic din ce ți-am spus în Homestead? Pentru asta te-am dus acolo, ca să înțelegi cum stau lucrurile.

- Prostia aia cu Katharine Finch şi Shepherd?

- Nu, Dumnezeule, nu! Ca să înțelegi că oameni ca noi le-au răpit celorlalți tot respectul de sine.

- Ai spus că te simți ca un rahat. Asta îmi amintesc.

- Tu nu te simți aşa uneori?

- Ce idee!

- Conştiința, fir-ar să fie, nu te roade niciodată?

- De ce? N-am făcut niciodată ceva necinstit.

- Să-ncerc altfel: eşti de acord că situația e dezastruoasă?

- Între noi?

- Peste tot! în lume!

Cum putea fi atât de limitată? Ori de câte ori era posibil, Anitei îi plăcea să reducă orice generalizare la ceea ce o privea pe ea sau ce privea persoanele din imediata ei apropiere.

- Ce altceva, din ce le lipseşte, am putea să le dăm noi oamenilor?

- Asta era! Ai spus-o în locul meu. Ai spus, ce altceva am putea noi să le dăm lor, ca şi cum tot ce există pe lume ne-ar aparține, ca să dăm sau să păstrăm.

- Cineva trebuie să-şi asume responsabilitatea şi aşa se întâmplă când cineva şi-o asumă.

- Tocmai asta e: lucrurile n-au fost întotdeauna aşa. E ceva nou şi oamenii ca noi au provocat asta. La naiba, fiecare se pricepea sau dorea să facă o anumită muncă sau deținea ceva ce putea fi dat în schimb pentru a obține ce avea nevoie. Acum, când maşinile au preluat puterea, nimeni nu mai are nimic de oferit. Tot ce mai pot spera oamenii este să li se dea ceva.

- Dacă un om are creier, rosti ferm Anita, poate să ajungă în vârf. Asta e calea americană, Paul, şi ea nu s-a schimbat. II cântări din priviri. Creier şi curaj, Paul.

- Şi ochelari de cal.

In glasul lui nu se mai ghicea impulsul pumnului şi se simțea ca drogat, amețit de prea multă băutură, de escaladarea unei serii de piscuri şi hăuri emoționale, de sentimentul unei totale inutilități.

Anita îl apucă de cordonul salopetei şi îl trase în jos ca să-l sărute. Paul se supuse, rigid.

- Of, of, of, spuse ea jucăuşă, uneori eşti atât de copil! II trase din nou în jos, de data asta silindu-l s-o sărute pe gură. In clipa asta uiți orice grijă, mă auzi? îi şopti ea în ureche.

„Mă ia vârtejul", se gândi el istovit, închise ochii şi se lăsă în voia singurei înlănțuiri de întâmplări care aducea întotdeauna, negreşit, un început, o desfăşurare şi un sfârşit satisfăcătoare.

- Te iubesc, Paul, murmură ea. Nu vreau să-l văd îngrijorat pe puiuțul meu. N-ai să-ți dai demisia, iubitule. Eşti doar îngrozitor de obosit.

- Mmmm.

- Promite-mi să nu te mai gândeşti la asta.

- Mmmm.

- Şi mergem la Pittsburgh, nu-i aşa?

- Mmmm.

- Şi ce echipă va câştiga la Meadows?

- Mmmm.

- Paul...

- Hmmm?

- Ce echipă va câştiga?

- Albastră, şopti el picotind. Echipa Albastră, cu siguranță.

- Așa te vreau, puiuț. Tatăl tău ar fi grozav de mândru.

- Da.

O purtă în brațe pe podeaua de scânduri late, până în dormitorul cu lambriuri din lemn de pin şi o puse pe o cuvertura din petice care acoperea un pat din lemn de arțar. In acel pat, îi spusese domnul Haycox, muriseră şase oameni şi se născuseră paisprezece.

19

În lipsa unei lovituri suficient de dure pentru a-l abate de la cursul dictat de circumstanțele naşterii şi instruirii lui, doctorul Paul Proteus ajunse, fără a fi intervenit nici un incident, la ziua când, pentru bărbații a căror dezvoltare nu se încheiase încă, era timpul să plece la Meadows.

Ştia că se apropia momentul de criză, când va trebui fie să demisioneze, fie să devină informator, dar apropierea era ireală şi, neavând un plan ferm pentru a-i face față, îşi impunea un calm fals - ideea vagă că totul se va rezolva până la urmă, aşa cum i se întâmplase întotdeauna.

După o oră de zbor, marele avion de pasageri se rotea deasupra țărmului, unde pădurile de pin se întâlneau cu apa la izvorul fluviului St. Lawrence. Avionul coborî. Se zări pista de aterizare din pădure, apoi un grup de cabane de lemn, sala de mese, terenurile de shuffleboard, de tenis, de badminton, leagănele şi toboganele, pavilionul de bingo din Mainland, tabăra pentru femei şi copii. In râu pătrundeau un chei lung şi trei iahturi, portul de îmbarcare pentru cei se duceau la insula Meadows.

- Cred că ne putem lua rămas-bun, îi spuse Paul Anitei, când avionul se opri.

- Arăți minunat, spuse Anita, netezindu-i tricoul albastru de căpitan. Deci, ce echipă va câştiga?

- Echipa Albastră, spuse Paul. *Gott mit uns.*

- Acum o să mă ocup puțin de Mami, în timp ce...

- Doamnele, pe aici! se auzi bubuind sistemul de comunicație pentru public. Bărbații se vor aduna pe chei. Lăsați-vă bagajele acolo unde sunt. Le veți găsi în corturi când veți sosi.

- La revedere, dragule, spuse Anita.

- La revedere, Anita.

- Te iubesc, Paul.

- Te iubesc, Anita.

- Hai, spuse Shepherd care sosise cu acelaşi avion. Să mergem. Abia aştept să văd în ce formă e Echipa Albastră.

- Echipa Albastră, zici, spuse Baer. Deci îți faci griji

pentru Echipa Albastră? Echipa Albă. De Echipa Albă trebuie să te păzeşti, băiete. Îşi întinse tricoul alb ca să fie admirat. Vezi? Vezi? Ăsta e tricoul de care trebuie să te păzeşti. Aha, aha...

- Unde e doctorul Kroner? întrebă Shepherd.

- A sosit ieri, spuse Paul. Face parte din comitetul oficial de primire, aşa că e deja pe insulă.

Ii mai făcu o dată cu mâna Anitei, care mergea pe o alee de pietriş spre clădirile principale din Mainland, împreună cu alte femei. Printre ele, Katharine Finch şi Mami Kroner şi o mână de copii. Avioanele urmau să mai aducă oameni în cursul zilei.

Anita se strecură lângă Mami şi o luă de braţul ei gras.

Din difuzoarele ascunse în pădurea virgină ţâşni un cântec:

In faţa ta, frumoasă doamnă, privirea mea se-nclină, Inima mea, frumoasă doamnă, lângă inima ta suspină, Vino, vino, frumoasă doamnă, făptură divină...

Cântecul se pierdu în uruitul difuzorului, apoi într-o tuse, apoi într-un ordin: „Bărbaţii cu numere de clasificare între zero şi o sută sunt rugaţi să se îmbarce pe *Queen of Meadows;* cei cu numere de la o sută până la două sute cincizeci se vor îmbarca pe *Meadows Lark;* cei cu numere peste două sute cincizeci se vor urca pe *Spirit of the Meadows".*

Paul, Shepherd, Baer şi restul contingentului din zona Albany-Troy-Schenectady-Ilium păşiră pe cheiul unde aşteptau cei sosiţi mai devreme. Toţi îşi puseseră ochelari negri, pe care urmau să-i poarte în următoarele două săptămâni pentru a-şi proteja ochii de lumina puternică a soarelui de vara reflectată de râu şi de clădirile văruite în alb, de potecile cu pietriş alb, de plaja albă şi de terenurile de ciment alb din Meadows.

- Echipa Verde va câştiga! strigă Shepherd.

- Aşa, căpitane!

Toţi strigau şi cântau, motoarele ambarcaţiunilor bolboroseau şi uruiau şi trei iahturi porniră în formaţie de

V spre insulă.
Privind prin stropii pulverizaţi de iaht, Paul urmărea cum se apropie tot mai mult insula Meadows, fierbinte, înălbită şi igienică. Şarpele alb care se întindea pe lungimea insulei putea fi zărit acum ca un şir de cuburi albe - erau structurile din blocuri de ciment izolat, denumite în jargonul din Meadows care evoca locuinţe mai primitive, corturi. Amfiteatrul de pe vârful cel mai nordic al insulei arăta ca o farfurie plată şi zona sportivă din jur era o combinaţie de forme geometrice ale tuturor terenurilor de sport posibile. Pretutindeni, stânci văruite încadrau cărările şi gră...
O bubuitură asurzitoare cutremură văzduhul. Urmă o alta. Şi încă una. Buum!
Rachetele din insulă explodau deasupra capetelor lor. Peste un minut, cele trei iahturi alunecau printre bubuituri şi nori de fum şi fanfara cânta *Steagul înstelat.*
Rachetele se înroşesc Şi bombele trosnesc...
Dirijorul îşi ridică bagheta şi instrumentiştii făcură o pauză semnificativă.
„Vîîîjjj! făcu o rachetă. Poooc!"
E o dovadă în neagra noapte Că steagul nostru nu-i departe.
După imn, se auzi un potpuriu vesel alcătuit din *Lasă-ţi grijile deoparte, O fată îmi doresc, Du-mă la meci* şi *Muncesc la Căile Ferate.*
Nou-sosiţii se căţărau peste punte ca să apuce mâinile întinse pe chei de un şir de bărbaţi mai vârstnici, majoritatea graşi, cărunţi şi chei. Aceştia erau Bătrânii - managerii de district, managerii regionali, vicepreşedinţii asociaţi, vicepreşedinţii adjuncţi şi vicepreşedinţii diviziilor din est şi din vestul mijlociu.
„Bun venit la bord" era şi fusese întotdeauna urarea de întâmpinare. „Bun venit la bord!"
Paul observă că doctorul Kroner îşi păstra pentru el mâna mare şi urarea de bun venit, aşa că îşi croi drum pe punte până ce ajunse la mâna lui, o strânse şi păşi pe

chei.

- Mă bucur să te avem la bord, Paul.

- Mulțumesc, domnule. Mă bucur să fiu aici. Câțiva dintre ceilalți bătrâni se opriră din urări pentru a-i arunca priviri prietenoase strălucitului fiu al răposatului lor lider din timpul războiului.

- Prezentați-vă la Clădirea Administrației pentru înregistrare, apoi verificați dacă v-au ajuns bagajele în corturi, rosti sistemul de comunicare cu publicul. Faceți cunoştință cu colegii de cort, apoi veniți la masă.

Conduşi de fanfară, nou-sosiții se îndreptau legănându-se pe aleea de pietriş, spre Clădirea Administrației.

De-a curmezişul intrării în clădire se întindea un banner pe care scria: „Echipa Albastră vă urează bun venit la Meadows".

Imediat izbucniră strigăte de indignare prietenească, într-o clipă se alcătuiră piramide umane şi cei din vârf smulseră enervantul mesaj.

Un tânăr membru al Echipei Albastre îl bătu pe Paul pe spate.

- Ce idee, căpitane! strigă el victorios. Asta le-a arătat cine e cu ochii-n patru! Şi o să le mai arătăm câte ceva!

- Da, spuse Paul, o să le arătăm. Asta e ideea.

Era, se pare, prima vizită a tânărului la Meadows. Încă nu ştia că bannerul era rezultatul muncii unui comitet special, a cărui unică misiune era de a stârni rivalitatea între echipe. Asemenea imbolduri vor apărea la fiecare cotitură.

Înăuntru era o pancartă verde: „Lăsați orice speranță, voi, care nu purtați tricouri verzi!"

Shepherd chiui încântat, flutură pancarta deasupra capului şi în secunda următoare se trezi trântit la podea de un val de Albaştri, Albi şi Roşii.

- Nu vă încăierați înăuntru! rosti sever difuzorul. Cunoaşteți regulamentul. Nici o încăierare înăuntru. Păstrați-vă pentru terenul de joc. După înregistrare, vă prezentați la corturi, faceți cunoştință cu colegii şi vă

întoarceți pentru masă, peste cincisprezece minute.

Paul ajunse la cortul lui înaintea colegului încă necunoscut. Conform introducerii *Cărții de cântece,* pe cei doi îi va lega o frăție tradițională după ce vor avea de împărtăşit atâta frumusețe, extaz şi emoție profundă.

Răcoarea încăperii cu aer condiționat îl ameți pe Paul. Când îşi reveni, privirea i se concentra asupra unei insigne cât o farfurie prinsă de perna patului lui: „Dr. Paul Proteus, Man. Uz. Uium, N.Y". Dedesubt era scris: „Dacă nu-mi spui pe numele mic, îmi plăteşti 5 $". Fraza era pe fiecare insignă. Singurul care nu era strigat pe numele mic la Meadows era Bătrânul, succesorul tatălui lui Paul, doctorul Francis Eldgrin Gelhorne. El, directorul național, industrial, comercial, de comunicații, alimentație şi resurse, era, desigur, doctorul Gelhorne, sir, la orice oră din zi şi din noapte, oriunde se ducea.

Apoi, Paul văzu insigna de pe perna colegului lui: „Dr. Frederick Garth, Man. Uz. Buffalo, N.Y. Dacă nu-mi spui pe numele mic, îmi plăteşti 5 $".

Paul se aşeză pe marginea patului şi se luptă cu perplexitatea neplăcută pe care î-o provocase vederea insignei lui Garth. Cunoscuse mulți oameni, pe Shepherd de pildă, care vedeau peste tot semne rele şi îşi făceau griji - semne rele în strângerea de mână a unui superior, în scrierea greşită a unui nume într-un document oficial, în aranjamentul locurilor la masa unui banchet, în faptul că un superior cerea sau oferea o țigară, în tonul unui... Cariera lui Paul fusese, până în ultimele săptămâni, plăcută şi lină pe tot parcursul şi i se păruse plictisitor şi inutil să analizeze semnele rele. Pentru el toate semnele erau bune - sau fuseseră până atunci. Dar j acum începea şi el să devină conştient că ar putea exista asemenea năluci malefice care se arată indirect.

Oare întâmplarea, ignoranța sau vreun complot subtil făcuse ca el să fie pus în aceeaşi celulă cu Garth, celălalt candidat pentru Pittsburgh? Şi de ce fusese făcut căpitan Shepherd, când această onoare era rezervată celor care

urmau să ajungă sus şi departe? Şi de ce... Paul îşi conduse, bărbăteşte, gândurile, pe alte canale, cel puțin la suprafață, şi reuşi să râdă ca un bărbat care nu mai dădea un ban pe sistem.

Intră colegul lui: cu tâmplele cărunte, obosit, palid şi amabil. Fred Garth îşi dorea cu disperare să fie plăcut de toți şi reuşise să nu fie băgat în seamă de societate, fără a supăra în nici un fel pe nimeni. Se ridicase tocmai datorită acestei calități şi nu în pofida ei. In repetate rânduri, două personalități puternice, susținute de grupuri influente, aspiraseră la acelaşi post. Şi ştabii cei mari, temându-se de o scindare dacă ar fi preferat un anumit membru al grupului, făcuseră un compromis alegându-l pe Garth, un candidat inofensiv. Exista impresia, suficient de generală pentru a nu fi etichetată drept „struguri acri", că Garth era copleşit de măreața misiune care-i revenea în urma politicii de compromis. Acum, deşi avea puțin peste cincizeci de ani, arăta grozav de bătrân - binevoitor, bun la suflet, dar consumat şi moale, de parcă-şi cerea mereu scuze.

- Doctor Proteus! Pardon, Paul.

Garth clătină din cap, ca şi cum ar fi făcut o comicărie şi îi oferi lui Paul o bancnotă de cinci dolari.

- Las-o baltă, doctor Garth, spuse Paul şi i-o dădu înapoi. Pardon, Fred. Ce mai faci?

- Bine, bine. Nu mă pot plânge. Ce fac soția şi copiii?

- Toți sunt bine, mulțumesc. Garth roşi.

- Vai, iartă-mă.

- De ce?

- Ce prostie să te întreb de copii când n-ai copii.

- Prostia e a mea că n-am.

- Poate, poate. E totuşi un chin să vezi cum îți cresc copiii, să te întrebi dacă au vreun talent, să-i vezi în pragul sinuciderii înaintea Testelor Clasificării Generale, apoi aşteptând rezultatele... Propoziția se încheie cu un oftat. Eu tocmai am trecut prin treaba asta cu TCG-ul cu băiatul cel mare, Brud, şi va trebui să mai suport acelaşi coşmar

cu Alice şi cu micul Ewing.

- Cum s-a descurcat Brud?

- Hmmm? Păi cum să se descurce? E un băiat bun. Are ambiție şi s-a străduit pentru testele astea mai mult decât oricare alt copil din cartier. Face tot ce poate.

- Înțeleg.

- O să-şi mai încerce puterile la teste - alte teste, desigur. N-a fost în apele lui când le-a dat prima oară - era după o viroză. Nu i-a lipsit mult ca să treacă şi Comisia pentru contestații a dat o ordonanță specială. Mâine are a doua şansă şi până seara vom avea rezultatele.

- Va reuşi de data asta, spuse Paul. Garth clătină din cap.

- Merită şi copilul ăsta ceva, măcar pentru că a încercat, nu? Doamne, să fi văzut cât a trudit mititelul!

- Frumoasă zi! spuse Paul, schimbând deprimantul subiect.

Garth privi absent pe fereastră.

- Da, frumoasă zi. Dumnezeu zâmbeşte insulei Meadows.

- A zâmbit probabil înainte de a o ocupa noi.

- N-am inventat eu asta.

- Ce anume?

- Chestia cu zâmbetul lui Dumnezeu. E un citat din doctorul Gelhorne, desigur. A spus-o anul trecut în ziua închiderii.

- Da.

Doctorul Gelhorne spunea atâtea vorbe memorabile, încât era greu să le stochezi pe toate în caseta personală de suveniruri.

- Poftiți la masă! rosti difuzorul. La masă! Nu uitați regula: trebuie să faceți o nouă cunoştință la fiecare masă. Aşezați-vă lângă colegul vostru, dar de partea cealaltă trebuie să aveți un necunoscut. La masă! La masă!

Cu totul neadecvat, din difuzoare se auzi piesa *Ah, cât de mult detest să mă trezesc dimineața!* Paul şi Garth şi alte cinci sute de perechi porniră pe terenul de paradă spre sala de mese.

In timp ce mulțimea îi purta pe Paul şi colegul lui prin uşile turnante, Kroner îl apucă pe Paul de braț şi-l trase de o parte. Garth, ca un coleg bun ce se dorea, ieşi din rând să-l aştepte.
- Mâine seară, rosti Kroner. Marea întrunire e mâine seară - după piesă şi după focul de tabără.
- E-n regulă.
- Ți-am spus că vine şi Bătrânul în persoană. Atât de important este evenimentul. Tu vei fi atât de important. Nu ştiu precis ce se pregăteşte, dar am o presimțire că va fi cel mai mare succes din cariera ta.
- Dumnezeule!
- Nu te speria. Cu sângele care-ți curge ție prin vene, eşti mai mult decât dotat pentru treaba pe care o vei avea de făcut - oricare ar fi ea.
- Mulțumesc.
Paul se întoarse în rând alături de Garth.
- Te place, nu? spuse Garth.
- E un vechi prieten al tatei. Mi-a spus că se bucură că am venit.
- A! Garth părea uşor stânjenit.
Minciuna lui Paul arătă pentru prima dată că erau rivali - Garth trecu peste minciună. Shepherd i-ar fi hărțuit pe Paul, şi pe Kroner, într-un mod mai subtil, până ar fi aflat fiecare cuvânt schimbat între cei doi.
Paul se simțea sincer apropiat de Garth.
- Hai, amice, să ne găsim doi necunoscuți.
- Va fi cam greu. Venim aici de mult timp, Paul.
- Uite unul.
- Berringer! spuse Paul uimit.
Când maşinile alcătuiseră lista oamenilor eligibili pentru Meadows, fişa lui Berringer rămăsese blocată. Era ultimul om din toată uzina care ar fi meritat o invitație. Şi totuşi era acolo.
Berringer păru că ştie ce se petrece în mintea lui Paul şi îi întoarse privirea cu un zâmbet insolent.
Baer păşi între ei.

- Am uitat, am uitat, spuse el. Trebuia să-ți spun. Despre Berringer. Kroner mi-a zis să-ți spun şi am uitat, am uitat.

- Cum naiba a ajuns aici?

- Kroner l-a adus. A fost o chestie de ultim minut, înțelegi? Kroner s-a gândit că taică-său ar fi distrus dacă băiatul n-ar fi invitat şi, înțelegi, după întâmplarea cu Charley şi restul...

- S-a zis cu sistemul bazat pe merite, spuse Paul. Baer dădu din cap.

- Da, s-a dus, s-a dus, aşa e. Ridică din umeri şi din sprâncene, uimit. Uite-aşa, pac, aruncat pe fereastră!

Paul se gândi că Baer era probabil cea mai dreaptă, mai rezonabilă şi mai candidă persoană pe care o cunoştea - foarte asemănătoare cu o maşină prin faptul că singurele probleme care-l interesau erau cele care i se aduceau la cunoştință şi că se apuca să le rezolve pe toate cu aceeaşi energie şi acelaşi interes, indiferent de calitatea sau amploarea lor.

Paul se mai uită o dată la Berringer, văzu că tovarăşul lui la masă era Shepherd, că tricoul lui era verde şi uită de el.

El şi Garth îşi găsiră în cele din urmă doi necunoscuți foarte tineri între care era erau două locuri libere şi se aşezară.

Tânărul cu păr roşcat de lângă Paul se uită la cocarda lui.

- A, domnul doctor Proteus! Am auzit de dumneavoastră. Ce mai faceți, domnule?

- Paul, nu domnule doctor. Eu fac bine. Tu... Studie insigna companionului lui. Doctor L. Harrison, de la Uzina Ithaca?

- Faceți cunoştință cu cel de alături, rosti difuzorul. Nu vorbiți cu cei pe care-i cunoaşteți.

- Eşti însurat? întrebă Paul.

- Vă aflați aici pentru a cunoaşte alți oameni, pentru a vă lărgi orizontul, rosti difuzorul.

- Nu, domnule, sunt Io...

- Cu cât aveți mai multe contacte aici, la Meadows, rosti difuzorul, cu atât mai lin va funcționa industria, într-o atmosferă de colaborare.
- Sunt logodit, spuse doctorul Harrison.
- Cu o fată din Ithaca?
- Mai sunt două locuri acolo, domnilor - acolo, în colț. Acolo. Hai să ne ocupăm mai repede locurile, pentru că avem un program încărcat şi toată lumea vrea să facă noi cunoştințe, rosti difuzorul.
- Nu, domnule, spuse doctorul Harrison. E din Atlanta. Se uită din nou la insigna lui Paul. Nu sunteți fiul lui...
- Acum, după ce ne-am aşezat toți şi am făcut cunoştință, ce ziceți de un cântecel care să ne înviorează? rosti difuzorul.
- Ba da, era tatăl meu, spuse Paul.
- Deschideți *Cartea de cântece* la pagina 28, rosti difuzorul. 28, 28!
- A fost un om extraordinar, spuse Harrison.
- Da, spuse Paul.
- *Aşteaptă, Nellie, să răsară soarele!* strigă difuzorul. Ați găsit? 28! Gata, haideți!
Sunetul orchestrei aflate la capătul sălii, amplificat până la zgomotul produs de o turmă de elefanți, ataca şi măcelărea melodia de parcă ar fi dus un război sfânt împotriva liniştii. Nu puteai fi prietenos nici cu tine însuți în vacarmul acela. Lui Paul i se strânse stomacul, papilele gustative îi amorțiră şi delicioasa şi costisitoarea mâncare îi alunecă pe gâtlej ca o bucată de carne de cal cu coji de mămăligă.
- Paul, Paul, Paul, o, Paul! strigă Baer peste masă. Paul!
- Ce este?
- Pe tine te strigă! Te strigă pe tine!
- Nu cumva căpitanul Echipei Albastre este atât de laş încât a fugit în ultima clipă, rostea sarcastic difuzorul. Hai! Unde e căpitanul Albaştrilor?
Paul se ridică imediat, cu mâna sus.
- Aici, spuse el cu un glas pe care nici el nu-l auzi.

Izbucniră urale şi huiduieli, în proporție de unu la trei.
Aruncară în el cu şervețele de hârtie şi cu vişinele cu maraschino din vârful salatelor.
- Ei, rosti provocator difuzorul, ia să-ți auzim cântecul.
Câteva mâini îl înşfăcară pe Paul şi îl luară pe sus şi bărbații cu tricouri albastre îl purtară pe intervalul dintre mese până la estrada orchestrei. II depuseră pe estradă şi formară un cordon în jurul lui. Maestrul de ceremonii, un bătrân gras şi congestionat, cu un piept ca de femeie profilându-i-se prin tricoul ud, îi vârî o carte de cântece în mâini. Orchestra atacă în forță cântecul de luptă al Echipei Albastre.
- O, tu, Echipă Albastră, echipă încercată, echipă adevărată, cântă Paul.
Ii revenise vocea, ciudată şi înfricoşătoare, amplificată electronic într-un strigăt sălbatic provocator şi hotărât.
- Nici o echipă nu e mai bună ca tine!
In acest punct, vocea nu î se mai auzi, fiind înăbuşită de tropăieli, fluierături, miorlăituri şi de zăngănitul lingurilor care loveau paharele. Maestrul de ceremonii, încântat de veselia pe care o stârnise, îi întinse un steag albastru ca să-l fluture. Imediat ce apucă steagul, Paul văzu cum se desfac rândurile protectorilor săi. Propulsat de picioarele lui groase, cu capul plecat, Berringer îl atacă.
In învălmăşeala creată, Paul se repezi la Berringer, incitat de situația neprotocolară, rată şi se trezi *hors de combat,* aruncat de pe estradă şi proiectat în uşile dinspre bucătărie.
- Vă rog, vă rog! se ruga difuzorul. Sunt foarte puține reguli la Meadows, dar ele trebuie respectate! Tu, cel cu tricoul verde, înapoi la locul tău! Fără încăierări în interior. Ai înțeles?
Toată lumea râse.
- Încă o ieşire ca asta şi vei fi poftit să părăseşti insula!
Câteva mâini mărinimoase îl ridicară pe Paul de jos şi acesta se pomeni privind fața gravă şi posomorâtă a lui Luke Lubbock, veşnicul animator, îmbrăcat cu o uniformă

de picolo. Unul din bucătari, care îl urmărise cu dispreț, îi întoarse repede spatele lui Paul când acesta se uită la el şi dispăru în cămara de carne.

In timp ce colegii de echipă îl duceau pe brațe înapoi, lui Paul îi trecu fulgerător prin fața ochilor, ca într-un coşmar, figura bucătarului şi îşi dădu seama că era Alfy, stăpânul televiziunii tăcute.

- Gata, gata, rosti difuzorul. Gata cu încăierările, că altminteri va trebui să terminăm cu distracția. Unde este căpitanul Echipei Albe?

După ce distracția se termină, Paul şi doctorul Harrison din Ithaca ieşiră împreună.

- Aveți zece minute timp liber până la slujba de comemorare, rosti difuzorul. Zece minute pentru a face noi cunoştințe înainte de slujba de comemorare.

- Mă bucur că v-am cunoscut, domnule, spuse doctorul Harrison.

- Şi eu...

- „Trandafirul meu sălbatic din Irlanda", răcni difuzorul, „cea mai delicată floare din lume." Refrenul se termină într-un uruit. Atenție, vă rog. Comitetul de programare m-a informat adineauri că suntem în urmă cu şapte minute şi deci vă rugăm să vă adunați imediat la Stejar. Slujba de comemorare va avea loc imediat.

O tăcere respectuoasă se aşternu ca o pâclă peste mulțimea asudată care se dispersase pe terenurile de shuffleboard sau la mesele de ping-pong de lângă sala de mese. Începură să se adune în jurul Stejarului, simbolul oficial al întregii organizații naționale. Imaginea lui se afla pe fiecare antet şi, cusută într-un dreptunghi de mătase albă, flutura în adierea vântului, sub steagul american înălțat pe terenul de paradă.

Tinerii imitau atitudinile uniforme ale celor vârstnici: privirile fixate pe ramurile de jos ale superbului copac bătrân, mâinile încrucişate în fața organelor genitale.

- Albii vor câştiga! strigă un tânăr scund şi slab, cu dinți mari.

Cei mai în vârstă îl priviră cu tristețe, mustrător şi melancolic. Nu era acum momentul pentru asemenea glume de prost gust. Era aproape singurul moment când nu era momentul. Izbucnirea aceea vulgară îi va otrăvi tânărului următoarele două săptămâni şi, probabil, cariera. Devenise într-o clipă „băiatul care a răcnit la slujba de comemorare". Asta spunea totul despre el şi nimeni nu se va osteni să cerceteze mai adânc. Dacă totuşi se va dovedi un sportiv spectaculos... Dar, nu. Trupul lui flasc şi pielea palidă arătau că această cale spre iertare era închisă pentru el.

Paul îl privi cu simpatie, amintindu-şi alte starturi greşite din trecut. Va fi un om teribil de singur, de supărare se va apuca de băut, şi nu va mai fi invitat niciodată.

Nu se mai auzeau decât foşnetul frunzelor şi fluturarea steagurilor şi, din când în când, zăngănitul farfuriilor şi al argintăriei din sala de mese.

Un fotograf care părea hărțuit veni în fugă în fața grupului, se lăsă pe un genunchi, blițul fulgeră şi el fugi din nou.

„ Zzzzip!" făcu o rachetă. *„BuuHum!"* Un steag american paraşutat dintr-o bombă începu să plutească leneş deasupra râului.

Kroner se desprinse din mulțime şi porni grav spre trunchiul gros al copacului. Se întoarse şi îşi privi mâinile cufundat în gânduri. Primele lui cuvinte au fost rostite atât de încet, înăbuşite de emoție, încât puțini le-au auzit. Inspiră adânc, îşi trase umerii spre spate, îşi ridică privirea şi îşi adună puterile pentru a le rosti din nou.

In clipa dinainte ca doctorul Kroner să vorbească din nou, Paul se uită în jur. Privirea lui se întâlni cu a lui Shepherd şi a lui Berringer şi sentimentele transmise de ele erau de tandrețe şi bunătate. Mulțimea se transformase în mod miraculos într-un fel de budincă omogenă. Era imposibil să-ți dai seama unde se termina o individualitate şi de unde începea următoarea.

- Avem un obicei, spuse Kroner, avem un obicei aici, la Meadows - e obiceiul nostru, Meadows-ul nostru - să ne adunăm aici, sub copacul nostru, simbolul nostru cu rădăcini, trunchi şi ramuri puternice, simbolul curajului, integrităţii, perseverenţei, frumuseţii. Avem obiceiul să ne adunăm aici pentru a ne aminti de prietenii şi colaboratorii noştri răposaţi.

Uită de mulţime şi se adresă norilor cumulus groşi, mânaţi de vânt pe cerul albastru:

- De la ultima noastră întâlnire, doctorul Ernest S. Bassett a părăsit această lume pentru a fi răsplătit într-o alta, mai bună. Ernie, după cum ştiţi cu toţii, a fost...

Fotograful sosi din nou alergând, fulgeră bliţul pe faţa lui Kroner şi dispăru din nou.

- Ernie a fost manager al Uzinei Philadelphia timp de cinci ani şi al Uzinei Pittsburgh timp de şapte ani. A fost prietenul meu; a fost prietenul nostru: un mare american, un mare inginer, un mare manager, un mare pionier în fruntea procesiunii civilizaţiei, care a deschis noi şi nicicând visate porţi spre o viaţă mai bună, pentru mai mulţi oameni, cu un cost mai scăzut.

Cu glasul frânt din când în când, Kroner povesti despre tânărul inginer Ernie Bassett, creionându-i apoi cariera de la o realizare la alta.

- S-a dăruit cu totul, ca un adevărat inginer, ca un adevărat manager, ca o adevărată personalitate, ca un adevărat american şi... Kroner se opri pentru a-şi plimba, emoţionat, privirea de la o faţă la alta. Şi se adresă din nou norilor... ca un suflet adevărat.

Din mulţime se desprinse un bărbat care-i înmâna lui Kroner o cutie lungă, albă. Kroner o deschise încet şi o studie cufundat în gânduri înainte de a le arăta celorlalţi conţinutul. In sfârşit, îşi introduse mâna în ea şi scoase la iveală un steag alb cu albastru, steagul armatei americane, decernat lui Bassett în timpul războiului, când era manager al Uzinei Philadelphia.

O goarnă în surdină sună stingerea.

Kroner îngenunche la poalele copacului şi depuse acolo steagul lui Ernie Bassett.

Fotograful ţâşni, făcu fotografia şi o zbughi.

„Vzzzzip! Buum!"

Un cor de bărbaţi, ascuns în tufişuri, începu să îngâne încetişor, melodia *Dulcele cântec al iubirii:*

„Colegi din Meadows,
Sus, cana, sus, să fie mesager
Pentru simbolul nostru, ce se înalţă spre cer.
Dintr-o ghindă ai crescut,
Un uriaş te-ai făcut,
Mereu să creşti, necontenit,
S-ajungi la stele, giuvaier,
Falnic simboool
Al noooostru!

- Un minut de reculegere, ca rugă nerostită pentru prietenii plecaţi dintre noi, anunţă difuzorul.

In acel minut de tăcere, Paul a simţit tot timpul o fornăială în fundal. Cuiva i se rupsese barajul de avarie sub impactul ceremoniei - cineva probabil foarte apropiat de Bassett. Lacrimi erau în mulţi ochi, iar ici şi colo dinţii se afundau în buze tremurânde, dar nicăieri nu-l vedea Paul pe cel care hohotea. Şi deodată îl detecta, nu în mulţime, ci în sala de mese. Luke Lubbock, cu un teanc de farfurii murdare în braţe, era total rupt de lume. Lacrimi mari, sincere, pentru managerul Uzinei Pittsburgh i se prelingeau pe obraji. Şeful de sală îl îmbrânci destul de brutal din dreptul uşii.

„Vzzzzzip! Buuuum!"

Orchestra explodă cu imnul *Dungile şi stelele pentru totdeauna* şi bătrânii care-l cunoscuseră bine pe Bassett îl îndepărtară aproape cu forţa pe Kroner de lângă copac. Mulţimea se risipi.

Paul privea cu jind uşile cârciumii, amplasată într-o clădire albă separată. Le încercă să vadă dacă erau încuiate şi desigur erau. Cârciuma nu se deschidea niciodată înainte de ora cocktailului, după jocuri.

- Atenție! strigă difuzorul. Atenție, vă rog! Programul pentru restul zilei: peste zece minute, echipele se vor întâlni la corturile căpitanilor pentru a fi repartizați la diverse sporturi. Competiția oficială va începe abia mâine dimineață. După repartizare, relaxați-vă, faceți cunoştință cu colegii, nu umblați cu vechea gaşcă. Cocktailurile la cinci şi jumătate. Cina la şase şi jumătate. Atenție, există o schimbare: piesa şi focul de tabără nu vor mai avea loc astă-seară. Nu vor mai avea loc. Ele se vor ține mâine seară şi în locul lor, în seara aceasta va fi un program de cântece de grup, în amfiteatru. Stingerea la miezul nopții. Căpitanii de echipe, căpitanii de echipe - vă rog să vă prezentați la corturile voastre.

Fără prea multe speranțe, Paul zgâlțâi uşile cârciumii, gândindu-se că poate va convinge vreun măturător dinăuntru să-i dea ceva de băut.

- Tocmai am fost informat, spuse difuzorul, tocmai am fost informat că un căpitan, căpitanul Echipei Albastre nu este în cortul său. Doctor Paul Proteus; doctor Paul...

20

Turbanul auriu al şahului din Bratpuhr stătea agățat, înfăşurat ca un sul de prosoape de hârtie, de cuierul pentru pălării din Miami Beach.

- *Puka pala koko, puku ebo koko, nibo aki koko,* spuse şahul.

- Ce doreşte domnul străin? întrebă Homer Bigley, patronul frizeriei.

- Vrea să-i luați puțin din părți, puțin de la ceafă, şi să nu umblați în creştet, mormăi Khashdrahr Miasma de sub un prosop din care ieşeau aburi, aşezat pe scaunul de frizerie de lângă cel al şahului.

Doctorul Ewing J. Halyard îşi făcea singur, cu dinții, o manichiură rudimentară, într-unui din scaunele de aşteptare, în timp ce persoanele aflate în grija lui beneficiau de prima lor tunsoare americană. Zâmbea şi dădea din cap la tot ce se spunea, dar nu auzea decât foşnetul uşor al scrisorii din buzunarul de la piept, în timp

ce se foia nervos, căutându-şi poziția confortabilă pe care nu i-o putea oferi nici un scaun. Scrisoarea din partea Biroului de resurse umane al Departamentului de Stat îl urmase din New York la Utica, la Cascada Niagara, la Câmp Drum, la Indianapolis, la St. Louis, la Fort Riley, la Houston, la Hollywood, la Marele Canion, la Carlsbad Caverns, la Hanford, la Chicago şi la Miami Beach, unde adăstase suficient ca să-l prindă - să-l prindă ca o suliță, tremurând zdravăn între omoplații sufletului lui. Era roşu ca un rac după o zi petrecută pe plajă, dar, sub luciul usturător al sănătății trupeşti şi sufleteşti, era înghețat, era cadaveric de frică. „Dragă domnule Halyard", începea scrisoarea. „Dragă domnule..."

In timp ce Halyard cugeta, Homer Bigley, cu reflexele căpătate într-o viață de frizer, îşi alese foarfecele, le țăcăni în aer în jurul capului sacru şi, ca şi cum mâna lui dreaptă ar fi fost deservită de acelaşi nerv ca diafragma şi laringele, începu să tundă şi să vorbească - îi vorbea şahului care nu înțelegea nimic, aşa cum un îmbălsămător extrovertit pălăvrăgeşte cu un cadavru.

- Da, domnule, ați ales bine când să veniți. Cică ăsta e sezonul mort, dar eu zic că e perioada cea mai frumoasă a anului. E şi cea mai ieftină. Dar nu asta am vrut să spun. Aici şi acum e cu cincisprezece grade mai răcoare decât la New York şi pun rămăşag că acolo, în nord, unul din cincizeci de oameni ştie asta. Numa' că la treaba asta nu se face reclamă. Totul e reclama. V-ați gândit vreodată la asta? Tot ce gândeşti gândeşti pentru că cineva a făcut reclamă unor idei. Învățătura, ce e altceva decât reclamă? Reclamă bună şi reclamă proastă. Frizerii au parte de multă reclamă proastă din cauza caricaturilor şi a comicăriilor de la televizor, ştiți asta? Nu deschizi o revistă sau un televizor fără să vezi un banc despre un frizer care a ciopârțit pe careva. Sigur că e de râs şi e clar că lumea are nevoie să râdă un pic, dar nu cred că e drept să jigneşti pe cineva ca să aibă ceilalți de ce să râdă. Adică aşa toți sunt o apă şi-un pământ şi nimeni nu-i mai breaz.

Eu mă întreb dacă vreunul din comicii sau caricaturiștii ăştia stau să se gândească vreodată la miile de frizeri care o duc de la un an la altul fără să ciopârțească vreun client şi totuşi oamenii ăştia umblă cu vorbe că frizerii retează atâtea artere şi vene, de te miri cum de nu se înfundă canalele de scurgere cu ele. Dar pare-se că nimeni nu se mai gândeşte în ziua de azi că omul poate are şi el ceva sfânt. De altminteri, au fost, desigur, pe vremuri frizeri care lăsau sânge la oameni, desigur, şi erau chiar plătiți pentru asta. Dacă stai să te gândeşti, e una din cele mai vechi meserii de pe pământ, dar nimeni nu ştie. Erau un fel de doctori, le scoteau sânge oamenilor,

le puneau oasele la loc şi altele, şi atunci doctorii s-au supărat şi au preluat ei toate astea şi î-au lăsat pe frizeri cu tunsul şi bărbieritul. O istorie foarte interesantă. Dar tata spunea, înainte de a muri, desigur, că frizerii vor exista cu mult timp după ce va dispărea ultimul doctor şi avea mult tâlc ce spunea el. Merita să-l asculți. In zilele noastre, pe cinstea mea că îți trebuie mai mult timp şi talent să tunzi decât să faci ce fac doctorii. Dacă ați avea sifilis, blenoragie, scarlatină, gălbinare, pneumonie, cancer sau mai ştiu eu ce, păi eu v-aş vindeca în timp ce trag apa pentru o şamponare. Iau un ac'şor vechi, îl înfig, pac! Şi minune! vă dau o chitanță de sănătate împreună cu restul la nota de plată. Orice frizer poate să facă tot ce face un doctor în zilele noastre. Dar vă dau cincizeci de dolari dacă îmi puteți arăta un doctor care ştie să tundă.

Acu' se zice că frizeria nu e o profesiune, dar luați celelalte profesiuni care s-au întins mai mult decât le e plapuma începând din Evul Mediu şi luați apoi frizeria. Luați medicina, luați justiția. Maşinării!

Doctorul nu-şi foloseşte mintea şi învățătura ca să înțeleagă ce-ați pățit. Maşinile vă cercetează - măsoară asta, măsoară ailaltă. Apoi el ia leacurile care-i trebuie şi asta numai pentru că maşinile îi spun ce să facă. De avocați ce să mai zic! Desigur, eu zic că lor li s-a întâmplat un lucru foarte bun, pentru că era un lucru foarte rău

pentru ei, care nu putea să nu fie un lucru bun pentru toți ceilalți. N-am spus eu asta. A spus-o tata. Sunt chiar vorbele lui. Dar legea e lege acum, nu o luptă între o mulțime de oameni plătiți ca să rânjească, să mintă, să răcnească şi să înşele în orice chestie pentru care cineva a vrut ca ei să rînjească, să mintă, să răcnească şi să înşele. Pe cinstea mea că detectoarele de minciuni ştiu cine minte şi cine spune adevărul şi vechile maşini cu fişe ştiu cum funcționează legea despre orice ar fi vorba în cazul respectiv şi ele pot găsi într-o clipită, mult mai repede decât ai zice *habeas corpus ce* făceau mai înainte judecătorii în asemenea cazuri. Şi cu asta s-a rezolvat. Fără prea mult joc de picioare. Mamă, dacă aş avea eu un detector de minciuni şi maşinile cu fişe şi toate alea, aş avea aici o firmă de justiție şi v-aş rezolva cu un divorț sau un proces cu daune de un milion de dolari sau orice ați avea nevoie, în timp ce vă băgați tălpile şi o fisă în maşina aia de lustruit pantofi.

Erau un fel de mărimi, un fel de preoți, doctorii şi avocații ăştia şi alții ca ei, dar acum sunt mai mult nişte mecanici. Deşi, uite, dentiştii se țin bine. Ei sunt excepția care confirmă regula, zic eu. Şi frizeria - una dintre cele mai vechi meseni din lume, că veni vorba - s-a ținut cel mai bine din toate. Maşinile au separat bărbații de flăcăi, s-ar putea spune.

Bărbații de flăcăi - aşa se spunea în armată, aşa spunea sergentul Elm Wheeler. Un băiat din Memphis. „Haideți, flăcăi", spunea el. „Aici separăm bărbații de flăcăi." Şi o şi porneam spre următoarea colină şi brancardierii veneau după noi şi separau morții de răniți. Şi atunci Wheeler spunea: „Haideți, aici separăm bărbații de flăcăi". Şi asta a continuat până ce noi ne-am separat de batalionul nostru şi lui Wheeler i-a fost separat capul de umeri.

Dar să ştiți că aşa groaznic cum a fost - nu doar povestea cu Wheeler, ci tot războiul - s-a văzut cât de măreț e poporul american. Are ceva războiul ăsta, de arată cât de măreți suntem, îmi pare rău s-o spun, dar ăsta-i adevărul.

Desigur, poate că asta se-ntâmplă pentru că în război poţi ajunge măreţ repede. Faci o nebunie în răstimp de câteva secunde şi gata, eşti măreţ. Eu aş fi putut să fiu cel mai măreţ frizer din lume şi poate că sunt, dar ar trebui s-o dovedesc o viaţă, cu tunsori măreţe şi nici atunci n-ar observa nimeni. Aşa merg lucrurile pe timp de pace, să ştiţi.

Dar pe Elm Wheeler n-ai fi putut să nu-l bagi în seamă când a devenit ca un mistreţ turbat, după ce a primit o scrisoare de la nevastă-sa, în care ea zicea că a făcut un copil, iar el n-o văzuse de doi ani. Mamă, cum a citit asta a şi fugit la un cuib de mitraliere şi a împuşcat şi a aruncat grenade în toţi de acolo, ceva îngrozitor şi pe urmă a fugit la un altul şi i-a căsăpit pe toţi de acolo cu patul puştii şi pe urmă, după ce făcuse atâta măcel, s-a dus după un amplasament de mortiere cu câte un bolovan în fiecare mână şi l-au dat gata cu o bucată de obuz. Puteai să-i plăteşti unui chirurg şi o mie de dolari şi n-ar fi putut face o treabă mai bună. Şi uite aşa, Elm Wheeler a primit Medalia Congresului pentru asta şi i-au pus-o alături în sicriu. Au pus-o acolo, lângă el. N-au putut să i-o atârne de gât şi dacă i-ar fi pus-o pe piept, probabil că ar fi trebuit s-o sudeze, atât era de plin de plumb şi de schije.

Dar a fost măreţ şi nimeni nu poate zice că nu, dar credeţi că ar fi fost măreţ azi, în această zi şi epocă modernă? Wheeler? Elm Wheeler? Ştiţi ce ar fi el azi? Unul dintre Emanaţii şi Epave, atâta tot. Războiul l-a făcut mare, viaţa asta l-ar fi omorât.

Şi încă o chestie drăguţă despre război - nu că orice despre război ar fi drăguţ, mă gândesc - este că atâta timp cât el se desfăşoară şi tu iei parte la el, nu-ţi faci niciodată griji că faci sau nu ce e drept. Înţelegeţi? Acolo, cu lupta şi toate alea nu poţi fi decât drept. Acasă poate că ai fi fost un scandalagiu şi ai fi făcut o groază de oameni nefericiţi şi toate alea şi ai fi fost un ticălos tâmpit şi rău, dar acolo eşti împărat - împărat pentru toţi şi mai ales pentru tine. Mai presus de orice, să fii cinstit cu tine însuţi şi atunci

nu poți fi necinstit cu nimeni şi asta e - într-o groapă se trage în tine şi tu tragi în ei.

Puştii ăştia care sunt acum în armată... păi, e cel mai bun loc ca să-i adune de pe străzi şi să nu intre în vreun bucluc, pentru că altceva nu poți face cu ei. Singura şansă pentru ei de a deveni cineva este să fie un război. E singura şansă pe care o au ca să arate altora că au trăit şi au murit; şi încă pentru ceva, pe cinstea mea.

Acolo erau o groază de nebunii pe care le putea face un ticălos fără minte ca să fie măreț, dar maşinile au terminat cu asta. Să ştiți că atunci puteai să te duci pe mare pe un transoceanic sau pe un pescador şi să ajungi mare erou pe o furtună. Sau puteai să fii un colonist care se duce în vest şi conduce oameni şi croieşte drumuri şi alungă indieni şi toate alea. Sau puteai să fii cowboy sau tot felul de treburi primejdioase chiar dacă erai un ticălos fără minte.

Acum maşinile fac toate treburile primejdioase şi ticăloşii fără minte sunt îngrămădiți în nişte ciorchini mari de prefabricate care arată ca sfârşitul unei partide de Monopoly sau în barăci şi n-au altceva de făcut decât să se instaleze acolo şi să spere că o să izbucnească vreun foc ca să dea buzna în clădirea cuprinsă de flăcări în fața tuturor şi să iasă în fugă cu un copilaş în brațe. Sau să spere poate - deşi asta n-o spun cu glas tare, pentru că ultimul a fost atât de îngrozitor - să mai vină un război. Dar sigur că n-o să mai vină unul.

Şi, ce să zic, probabil că maşinile au îmbunătățit mult lucrurile. Aş fi tâmpit să spun că nu, deşi mulți zic că nu; şi eu înțeleg foarte bine ce vor să spună. Pare-se că maşinile au luat toate slujbele bune, unde un om putea fi cinstit cu el însuşi şi necinstit cu nimeni şi le-au lăsat libere pe cele proaste. Şi cred că eu sunt ultimul dintr-o specie, că stau aici pe picioarele mele.

Şi am noroc că frizeria s-a ținut atâta timp - destul ca să aibă grijă de mine. Şi mă bucur că n-am copii. Că în felul ăsta iese la socoteală, că nu trebuie să-mi fac griji că prăvălia asta n-o să mai rămână pentru ei, că n-o să mai

fie nimic pentru ei decât armata sau Emanațiile şi Epavele, probabil - doar dacă nu cumva vreun inginer sau vreun manager sau cercetător sau funcționar nu s-ar fi dat la nevastă-mea şi atunci copiii ar fi avut mintea lor şi nu a mea. Dar Clara i-ar fi lăsat pe asemenea nătărăi să se apropie de ea la fel de iute cum ai putea îndesa juma' de kil de oleomargarină în fundul unei pisici cu o sulă fierbinte.

Oricum, eu sper să nu bage maşinile alea de frizerie în Miami Beach încă vreo doi ani, că pe urmă o să fiu gata de pensie şi să-i ia naiba pe toți. L-au arătat aseară la televizor pe unu' de-ăla care inventează tot felul de afurisenii şi s-a vădit că era chiar frizer. Zicea că îşi tot face griji că va inventa cineva o maşină de tuns şi el n-o să mai aibă de lucru. Şi că o să aibă coşmaruri şi când o să se trezească o să-şi înşire toate motivele pentru care nu vor putea inventa niciodată o maşină care să facă treaba lui, ştiți, toate gesturile alea complicate pe care le face un frizer. Şi pe urmă, în următorul coşmar, visa o maşină care făcea una din treburi, cum ar fi pieptănatul şi vedea ce bine lucrează. Şi uite-aşa, era un cerc vicios. El visase. Pe urmă îşi spusese ceva ce nu putea face maşina. Şi pe urmă visase o maşină şi văzuse că maşina poate face ce spusese el că nu poate să facă. Şi tot aşa, până ce visase o maşinărie întreagă care putea să tundă de nu se putea mai bine. Şi atunci el şi-a vândut planurile pe o sută de mii de dolari plus drepturile de autor şi cred că acum nu mai are nici o grija.

V-ați gândit vreodată ce ciudățenie e mintea omului? Sunteți gata, domnule. Cum vi se pare?

- *Sumklisb,* spuse şahul şi trase o duşcă zdravănă din sticla pe care i-o întinse Khashdrahr,

Se studie grav în oglinda pe care i-o ținu Bigley în față.

- *Nibo bakula ni provo,* rosti el în cele din urmă.

- Ii place? întrebă Bigley.

- Zice că un turban poate acoperi orice, spuse Khashdrahr care era şi el gata. Strigă spre Halyard. E

rândul dumneavoastră, domnule doctor.

- Hmmm? rosti absent Halyard, ridicându-şi privirea din scrisoare. A, nu, eu nu vreau să mă tund. Cred că ar trebui să ne întoarcem la hotel să ne odihnim, nu? Mai aruncă o privire spre scrisoare.

Dragă domnule Halyard,

Tocmai am încheiat bilanţul fişelor personalului pentru departamentul nostru, verificând informaţiile codificate cu datele reale.

În timpul acestui bilanţ, s-a descoperit că nu aţi întrunit la educaţie fizică calificativele necesare pentru a primi licenţa Universităţii Corneli şi că licenţa v-a fost acordată dintr-o eroare birocratică trecându-se cu vederea această deficienţă. Cu regret vă informăm că din această cauză nu deţineţi, tehnic, licenţa şi deci, tehnic, nu puteaţi candida la titlurile de doctorand şi doctor în ştiinţe, care apar de asemenea pe fişa dumneavoastră.

Întrucât sunt prevăzute, după cum ştiţi, pedepse severe pentru codificarea voită a unor informaţii false pe fişele personale,

ne vedem obligaţi să vă anunţăm că nu deţineţi, oficial, nici un grad universitar şi că sunteţi transferat din postul dumneavoastră într-un post de stagiar pentru o perioadă de opt săptămâni, în care vă veţi întoarce la Corneli pentru a remedia această deficienţă.

Poate veţi include această mică sarcină în itinerarul dumneavoastră, oferindu-i şahului ocazia de a vizita o instituţie americană reprezentativă de învăţământ superior.

Am luat legătura cu Universitatea Corneli pentru a rezolva această încurcătură şi cei de acolo m-au asigurat că vă vor oferi condiţiile pentru a vă prezenta la testele de educaţie fizică oricând doriţi. Nu sunteţi obligat să urmaţi cursul, ci doar să vă prezentaţi la examenele finale. Am înţeles că sunt teste foarte simple: să înotaţi şase lungimi de bazin, să executaţi douăzeci de flotări, cincisprezece ridicări la bară, căţărare pe frânghie...

21

O lună plină se ridicase deasupra Celor O Mie de Insule şi, pe una dintre ele cel puțin, o mie de ochi o vedeau. Crema estului şi a vestului mijlociu, la nivel de ingineri şi de manageri, se adunase în amfiteatrul din Meadows. Era cea de a doua seară, seara piesei şi a focului de tabără. Scena din mijlocul cercului de bănci din piatră era ascunsă sub o pereche de sferturi de sfere din oțel, care urmau să se deschidă în scurt timp, precum cochilia unei scoici pusă la aburi.

Kroner se aşeză lângă Paul si își puse mâna pe genunchii lui.

- Frumoasă seară, băiete.

- Da, domnule.

- Cred că avem o echipă bună anul acesta, Paul.

- Da, domnule. Arată bine.

După zi de competiție, Echipa Albastră arăta într-adevăr bine, în ciuda procentului mare de şefi - deci indivizi obosiți şi bătrâni - din componența sa. In după-amiaza aceea, Albaştrii îl scoseseră pe căpitanul Verzilor, Shepherd, din boxă după trei servicii. Shepherd, hotărât să câştige şi îngrozit că o să piardă, eşuase total. Paul, dimpotrivă, jucase tot timpul dând lovituri cu capul, fără efort, râzând, ceea ce nu-i era deloc în fire. Analizând miracolul acelei după-amiezi pe parcursul orei de cocktail, Paul înțelese ce se întâmplase: pentru prima dată de când se hotărâse să demisioneze, nu-i pasase de sistem, de Meadows, de politica lor internă. Mai încercase şi înainte să nu-i pese, dar nu prea reuşise. Acum, dintr-o-dată, începând cu după-amiaza aceea, era un om liber.

Paul era pe jumătate beat şi încântat de el însuşi. Totul va fi bine.

- Bătrânul vrea să înceapă întrunirea curând după ce aterizează, spuse Kroner, aşa că va trebui să întrerupem orice altă activitate în momentul acela.

- E-n regulă, spuse Paul. Splendid.

Splendidă seară, aer tare şi o atmosferă în care totul părea atât de inofensiv, că te adormea. Poate că, dacă avea chef, îşi va anunța demisia. Nu era nici o grabă.

- Da, e minunat, continuă el.

- Toată lumea să-şi ocupe locurile, spuse difuzorul. Vă rugăm să vă ocupați locurile. Comitetul de programare tocmai m-a informat că avem o întârziere de opt minute, aşa că vă rog să vă ocupați locurile.

Toată lumea se conformă. Orchestra, îmbrăcată în smochinguri de vară, atacă un potpuriu cu melodiile preferate la Meadows. Muzică se auzi tot mai încet. Sferturile de sfere se deschiseră puțin în partea de sus, lăsând să iasă un fascicul de lumină care țâşni prin fumul de țigară, spre cerul albastru întunecat. Muzica se opri, maşinăriile subterane urniră şi cele două cochilii se afundară în pământ, lăsând să se vadă:

Un bătrân, cu o barbă albă până la talie, purtând o mantie albă lungă, sandale aurii şi o pălărie conică albastră presărată cu stele aurii, sade pe o scară extraordinar de înaltă. Pare înțelept, drept şi istovit de responsabilitatea lui. Într-o mână ține o cârpă de praf mare. Lângă scară este un stâlp subțire, de aceeaşi înălțime. Un altul identic se află în partea opusă a scenei. Între cei doi stâlpi este întinsă o sârmă, care trece ca o frânghie de rufe peste scripeții fixați de stâlpi. De sârmă atârnă o serie de stele metalice, cu un diametru de circa şaptezeci de centimetri. Stelele sunt acoperite cu vopsea fosforescentă, pentru ca un fascicul de lumină infraroşie invizibilă care se plimbă de la una la alta, să le dea o strălucire orbitoare.

Ignorând publicul, bătrânul contemplă stelele atârnate în fața lui, o desprinde pe cea mai apropiată de el, îi studiază suprafața, lustruieşte o pată de pe ea, clatină trist din cap şi îi dă drumul.

Îşi coboară privirea, cu părere de rău, după steaua căzută, apoi priveşte celelalte stele rămase atârnate, apoi publicul. Vorbeşte.

BĂTRÂNUL: Eu sunt Managerul Cerului. Eu sunt cel care face bolta nopții să se lumineze; eu, sunt cel care, atunci când strălucirea unei stele este umbrită, fără a mai putea fi restabilită, trebuie s-o ia de pe bolta cerească. La fiecare sută de ani, urc scara pentru a menține strălucirea cerului. Acum a sosit din nou vremea mea.

{Trage de sârmă, apropiind de el încă o stea. O ia de acolo şi o examinează.)

Aceasta este o stea ciudată pentru cerul modern. Şi totuşi, cu o sută de ani în urmă, când am stat de veghe ultima oară, era falnică şi nouă, şi doar câțiva meteoriți, care se distrugeau într-o secundă de lumină, străluceau mai tare decât ea. *{Ridică steaua şi lumina infraroşie o face să lumineze puternic, scoțând la iveală literele scrise pe ea: „Sindicalism". O şterge de praf în derâdere şi îi dă drumul.)* într-o frumoasă companie! *{Priveşte în jos spre grămada de gunoi.)* Cu stele numite Individualism Feroce, Socialism, Libera Inițiativă, Comunism, Fascism şi... *{Lasăpropoziția neterminată şi oftează.)*

Nu este o treabă uşoară şi nu e întotdeauna plăcută. Dar Cineva cu mult mai înțelept decât mine, nemărginit de bun, a hotărât că trebuie să se facă *{oftează)* şi trebuie să se facă în linişte.

(*Trage de sârmă şi ia o altă stea, cea mai mare dintre toate. Lumina infraroşie o atinge şi steaua se luminează puternic, dezvăluind imaginea Stejarului, simbolul organizației.)*

O, vai, o frumoasă tânără! Dar sunt deja unii care detestă s-o vadă, care cer să fie smulsă de pe cer. (O *şterge cu cârpa de praf, ridică din umeri şi întinde brațul cu steaua în mână, gata să-i dea drumul.)* Intră în scenă, din public, un inginer tânăr, chipeş, cu trăsături bine definite.

TÂNĂRUL ING.: *{Scutură baza scării).* Nu! Nu, Manager al Cerului, nu!

BĂTRÂNUL: *{Se uită în jos, curios.)* Ce-nseamnă asta? Un mucos îl sfidează pe îngrijitorul cerului?

{Intră în scenă un tânăr radical, ciufulit, printr-o trapă.)

RADICALUL: *{Dispreţuitor)* Dă-o jos.

TÂNĂRUL ING.: N-a existat nicicând o stea mai strălucitoare, mai frumoasă!

RADICALUL: N-a existat nicicând una mai nenorocită, mai neagră!

BĂTRÂNUL: *(îşi plimbă, uimit, privirea de la cei doi la stea şi înapoi.*) Hmmmm. Sunteţi pregătiţi să hotărâţi soarta acestei stele folosindu-vă judecata şi nu sentimentele? Datoria îmi cere să mă declar un duşman înverşunat al sentimentelor.

TÂNĂRUL ING.: Sunt pregătit!

RADICALUL: Şi eu! *(Zâmbeşte)* Şi promit că nu vă voi răpi mult timp.

SE ÎNCHID SFERTURILE DE SFERE SE DESCHID SFERTURILE DE SFERE

Un podium înalt de judecată înconjoară acum scara bătrânului. Bătrânul poartă perucă şi robă de judecător. Radicalul şi inginerul tânăr poartă şi ei robe şi peruci similare, în stilul avocaţilor englezi.

O VOCE DIN OFF

VOCE: Ascultaţi, ascultaţi! Tribunalul Relaţiilor Cereşti începe şedinţa!

BĂTRÂNUL: *(Loveşte cu ciocănelul)* Păstraţi ordinea. Acuzarea are cuvântul.

RADICALUL: *(Agresiv şi îndatoritor)* Onorată instanţă, doamnelor şi domnilor juraţi, acuzarea vă va arăta că steaua în discuţie este mai întunecată - ba nu, neagră - decât oricare alta agăţată vreodată pe bolta cerească. Voi chema un singur martor, dar acest martor reprezintă, de fapt, un milion de martori şi fiecare dintre ei ar putea spune aceeaşi sordidă poveste, ar putea spune adevărul gol-goluţ cu aceleaşi cuvinte simple, ieşite din inimă. Doresc să-l chem la bară pe John Averageman.

O VOCE DIN OFF

VOCE: John Averageman, John Averageman! La bară, vă rog. *(Intră în scenă John Averageman prin trapă.)*

(E uşor flasc, timid, de vârstă mijlocie, simpatic. E

îmbrăcat cu haine ieftine, aproape comice. Tribunalul îi inspiră teama şi respect şi probabil a băut câteva păhărele ca să prindă curaj.)

RADICALUL: *(Atinge brațul lui John.)* Eu am grijă de tine, John. Nu te grăbi să răspunzi. Nu te lăsa păcălit de vorbele lor. Lasă-mă să gândesc în locul tău şi nu vei păți nimic.

O VOCE DIN OFF

VOCE: Jur să spun adevărul şi numai adevărul, aşa să m-ajute Dumnezeu.

JOHN: *(îl priveşte întrebător pe radical.)* Să jur?

RADICALUL: Jură.

RADICALUL: John, ia spune tu curții ce ai făcut înainte de război, înainte ca această nouă stea să se ridice, pentru a păta, pentru a mânji bolta cerească.

JOHN: Eram maşinist la Uzina Averagetown a companiei industriale Averagetown.

RADICALUL: Şi acum?

JOHN: Acum sunt în Forțele de Reconstrucție şi Reparație, domnule. Mânuitor de lopată, clasa întâi.

RADICALUL: Ia spune-ne, pentru edificarea curții, ce făceai înainte de a răsări steaua şi ce faci acum.

JOHN: *(Priveşte în sus, amintindu-şi şi socotind cu dificultate.)* Păi, când munca la apărare şi toate alea mergeau straşnic înainte de război, ere' că puteam să scot mai mult de o sută pe săptămână, cu ore suplimentare. In cea mai bună săptămână am luat cam o sută patruzeci şi cinci de dolari. Acum am treizeci pe săptămână.

RADICALUL: Aha. Cu alte cuvinte, în timp ce steaua răsărea, venitul tău scădea. Ca să fiu mai exact, John, venitul tău a scăzut cu circa optzeci la sută.

TÂNĂRUL ING.: *(Sare în picioare spontan, îndatoritor.)* Onorată instanță, eu...

BĂTRÂNUL: Aşteaptă să-ți vină rândul.

TÂNĂRUL ING.: Da, onorată instanță, mă iertați.

RADICALUL: Cred că am demonstrat cât se poate de clar că nivelul de trai american s-a prăbuşit cu optzeci la sută.

(Trăsăturile lui capătă o expresie enervant de cucernică.) Dar destul cu aceste considerațiuni pur materialiste. Ce a însemnat răsăritul stelei pentru sufletul lui John Averageman? John, spune tribunalului ce mi-ai spus mie. Îți aminteşti? Despre ingineri şi manageri...

JOHN: Da, onorată instanță. *(Se uită şovăitor la tânărul inginer.)* Nu vă supărați, onorată instanță...

RADICALUL: *(Imboldindu-l.)* Nu poți spune niciodată adevărul fără să superi pe cineva, John. Continuă.

JOHN: Păi, onorată instanță, te supără tare rău când eşti uitat. Ştiți cum e - oamenii care conduc, inginerii şi managerii parcă se uită prin tine ca şi cum nici nu te văd. Omului îi place să ştie că cineva are o părere destul de bună despre el ca să-i poarte de grijă.

TÂNĂRUL INC: *(Imperios.)* Onorată instanță!

BĂTRÂNUL: *(Sever.)* Nu voi mai tolera nici o intervenție din partea dumitale. Problema e mult mai gravă decât credeam. *(Către radical.)* Te rog, continuă.

RADICALUL: Continuă, John.

JOHN: Păi, onorată instanță, cam asta-i tot. Ca să trag o concluzie, pare-se că în zilele noastre inginerii şi managerii şi alții ca ei sunt totul, iar omul mediu nu mai e nimic.

RADICALUL: *(Se preface zdrobit de mărturia lui John. După ce pare să-şi caute cuvintele şi să se lupte cu emoțiile preț de treizeci de secunde, vorbeşte, în sfârşit, sufocat de indignare.)* Stea miraculoasă, stea puternică; stea de o desăvârşită frumusețe şi strălucire. Dați-o jos! *(Aratăpumnul.)* Dați-o jos! (*Gesticulează spre John.)* Am auzit vocea poporului - da, a poporului. „Dați-o jos", spune ea.

Cine poate spune „Lăsați-o sus"? Cine? Nu John, nu poporul. Cine? *(Scoate, cu un gest dramatic, o broşură din buzunarul de la piept.)* Onorată instanță, doamnelor şi domnilor jurați *(citeşte din broşură),* la începutul războiului, venitul mediu al inginerilor şi managerilor în minunata noastră țară era de 8 449,27 de dolari. Acum, în această noapte otrăvită, când steaua neagră ajunge la

zenit, lui John Averageman i se smulge optzeci la sută din salariu. Şi, veți întreba, care este salariul mediu al inginerilor şi managerilor? *(Citeşte din nou din broşură, accentuând, mâhnit, fiecare silabă.)* Cincizeci şi şapte de mii opt sute nouăzeci şi şase de dolari şi patruzeci şi unu de cenți!

(Exploziv.) Martorul este la dispoziția dumneavoastră!

(Radicalul se strecoară spre stâlpul din celălalt capăt şi se reazemă de el, privind dispreţuitor.)

TÂNĂRUL INC.: *(încet, cu bunătate)* John.

JOHN: *(Bănuitor, ostil)* Da, domnule.

TÂNĂRUL ING.: Spune-mi, John, când aveai acel venit mare, înainte de a răsări steaua, aveai cumva un televizor cu diametrul de şaptezeci de centimetri?

JOHN: *(Derutat)* Nu, domnule.

TÂNĂRUL ING.: Sau o maşină de spălat automată, o maşină de gătit cu radar sau un precipitator electronic de praf?

JOHN: Nu, domnule, nu aveam. Astea erau pentru bogați.

TÂNĂRUL ING.: Şi ia spune-mi, John, când aveai toți banii aceia, aveai un pachet de asigurări sociale prin care ți se plăteau toate facturile medicale, facturile de la dentist şi ți se asigurau hrană, casă, îmbrăcăminte şi bani de buzunar la bătrânețe?

JOHN: Nu, domnule. Pe vremea aia nu existau toate astea.

TÂNĂRUL ING.: Dar le ai acum, acum, când *(sarcastic)* a răsărit steaua neagră, nu?

JOHN: Da, domnule, le am. Dar...

TÂNĂRUL ING.: John, ai auzit de Iulius Caesar? Bravo, ai auzit. John, tu crezi că Caesar, cu toată puterea şi averea lui, cu lumea la picioarele lui, avea el, crezi, ce ai astăzi, dumneata, domnule Averageman?

JOHN: *(Surprins)* Dacă mă gândesc bine, nu avea. Ce chestie!

RADICALUL: *(Furios)* Obiectez! Ce legătură are Caesar?

TÂNĂRUL ING.: Onorată instanță, ceea ce încercam eu

să arăt era că John, aici de față, a devenit după ce a răsărit steaua în discuție, mult mai bogat decât în visele cele mai îndrăznețe ale lui Caesar, Napoleon sau Henric al VUI-lea! Sau ale oricărui împărat din istorie! Treizeci de dolari, John - atât câştigi tu. Dar cu tot aurul şi cu toate armatele lui, Charlemagne n-ar fi putut să aibă nici măcar o lampă electrică sau un tub aspirator! Ar fi dat orice ca să dețină pachetul de asigurări sociale şi sănătate pe care-l ai tu, John. Dar ar fi putut să-l aibă? Nu!

JOHN: Pentru numele lui Dumnezeu, dar...

TÂNÂRUL ING.: *(Anticipează obiecția lui John.)* Dar inginerii şi managerii l-au uitat pe domnul Averageman?

JOHN: Da, domnule, asta aveam de gând să spun.

TÂNĂRUL ING.: John, ştii tu că nici un inginer şi nici un manager n-ar avea slujbă dacă n-ai fi tu? Cum am putea să te uităm, măcar un minut, când noi ne petrecem fiecare minut al vieții pentru a-ți da ție ce ai nevoie! Ştii cine e şeful meu, John?

JOHN: Nu cred să-l fi cunoscut pe domnul.

TÂNĂRUL ING.: *{Zâmbind)* O, ba cred că da. Tu eşti, John! Dacă eu nu pot să-ți dau ce ai nevoie, sunt terminat. Toți suntem terminați şi steaua se prăbuşeşte.

JOHN: *(Roşind)* Ia uite, n-am văzut niciodată lucrurile în felul ăsta, domnule. *(Râde timid.)* Dar probabil că aşa e, nu? Ce să mai zici? Dar...

TÂNĂRUL ING.: Dar ce? Câştig eu prea mulți bani? Cincizeci şi şapte de mii de dolari? Asta te frământă?

JOHN: Da, domnule, sunt o groază de bani.

TÂNĂRUL ING.: John, înainte de a răsări steaua, salariul plătit pentru a se produce ceea ce produc eu pentru tine, pentru şeful meu, domnul Averageman, se ridica la peste cincizeci şi şapte de mii de dolari pe săptămână. Nu pe an, atenție, ci pe săptămână! Mie mi se pare că tu, John, şi, la fel ca tine, consumatorul, sunteți marele câştigător, nu eu.

JOHN: *(Fluierăîncetişor, în barbă.)* Chiar aşa! *(Aratădeodată spre radical, care e foarte agitat.)* Dar el a spus...

TÂNĂRUL ING.: Am dat răspunsuri la tot ce a spus, John. Şi aş mai adăuga un mic gând. El vrea să profite de bunătatea ta. Vrea putere, de altceva nu-i pasă. Ar vrea să te facă să înghiţi jumătăţile lui de adevăr, John. Şi să te convingă să-l ajuţi să dea jos steaua, ca să se instaleze el la putere şi să arunce întreaga lume înapoi, în Evul Mediu!

JOHN: *(Incruntându-se.)* Chiar aşa ar face?

(Radicalul pare îngrijorat, apoi speriat şi supărat şi, brusc, se repede spre trapă. John se duce după el şi trapa se închide. Luminile scenei se sting şi un reflector albastru îl luminează pe tânărul inginer, care se îndreaptă direct spre centrul scenei. Orchestra începe să cânte Imnul de bătălie al republicii *încet, aproape imperceptibil.)*

TÂNĂRUL ING.: *(Meditativ, grav, locvace)* Da, unii s-au ridicat atât de vehement împotriva stelei noastre, încât i-au convins pe câţiva că ea a devenit întunecată. Iar dacă această stea s-ar prăbuşi acum, ar fi în parte vina noastră. Da, a noastră! In fiecare minut al zilei ar trebui să subliniem cât de frumoasă este şi de ce este frumoasă. Ţinem prea mult la pacea noastră.

(Arată spre stea. Fasciculul infraroşu o atinge, făcând-o să strălucească minunat.) Sub ea, noi ne-am îmbogăţit mai mult decât în cel mai îndrăzneţ vis al trecutului! Civilizaţia a ajuns pe cele mai ameţitoare culmi ale tuturor timpurilor!

(*Creşte puţin volumul muzicii.)*

De treizeci şi unu virgulă şapte ori mai multe televizoare decât tot restul lumii la un loc!

(Muzica se aude şi mai tare.)

Nouăzeci şi trei la sută din toate precipitatoarele electrostatice de praf din lume! Şaptezeci şi şapte la sută din toate automobilele lumii! Nouăzeci şi opt la sută din elicopterele sale! Optzeci şi unu virgulă nouă la sută din frigiderele sale!

(Muzica se aude şi mai tare.)

Şaptezeci şi unu virgulă trei la sută din capacitatea de producţie a lumii!

Optzeci şi opt la sută din tuburile de aspirare pentru control industrial!

Şaizeci şi nouă la sută din motoarele sale cu cai putere fracționali!

Nouăzeci şi opt virgulă trei la sută din...

(*Un crescendo asurzitor care-i acoperă glasul.)*

(Se stinge reflectorul. Se lansează rachete pe țărm.)

SE ÎNCHID SFERTURILE DE SFERE SE DESCHID SFERTURILE DE SFERE

Tânărul inginer a dispărut, la fel şi decorul tribunalului. Bătrânul este în vârful scării, singur cu stelele lui, ca la început.

Ține în mâna întinsă steaua cu imaginea Stejarului, zâmbeşte, o agață de sârmă şi îi dă drumul să plece, licărind în infraroşu.

BĂTRÂNUL: Da, iat-o din nou, mai strălucitoare decât toate celelalte. *(Bagă mâna sub robă şi scoate de acolo o lanternă puternică, al cărei fascicul îl îndreaptă în sus.*) Când mă voi întoarce pentru a cerceta dacă stelele s-au întunecat, într-un alt secol, va mai străluci ca acum? Sau nu? *(Priveşte semnificativ spre picioarele scării.)* Ei bine, ce determină dacă se va întuneca sau nu? *(Priveştepublicul.)* Asta depinde de... *(Coboarăbrusc lanterna şi fasciculul ei se plimbă pe fețele publicului.*) De Tine! Şi de Tine! Şi de Tine! etc.

(Se lansează rachetele. Izbucneşte imnul Dungile şi stelele pentru totdeauna.)

SE ÎNCHID SFERTURILE DE SFERE

(Se aprind reflectoarele din amfiteatru.)

Mâna lui Kroner se prăvăli pe genunchiul lui Paul.

- Phiii, cea mai bun piesă care a existat vreodată! Paul - povestea, toată povestea în câteva cuvinte!

- Veți fi poate curioşi să aflați... spuse difuzorul, peste aplauze. Un anunț de mare interes: în trecut, piesele erau scrise de scriitori profesionişti sub îndrumarea noastră. Piesa pe care tocmai ați văzut-o a fost scrisă, poate n-o să credeți, de un inginer, manager în cadrul organizației! Bill

Holdermann, ridică-te în picioare! Ridică-te, Bill!

Publicul se dezlănțui.

- Ştiam! strigă Kroner. A fost nemaipomenit! A mers la suflet! Trebuia să fie cineva în spate!

Holdermann, un anonim păros şi istovit, de la Uzina Indianapolis, se ridică, la câteva rânduri în fața lui Paul, congestionat, zâmbind, cu lacrimi în ochi. La apusul vieții lui, dăduse lovitura. Poate că un ecou înăbuşit al aplauzelor ajungea şi la urechile soției lui, femeia care crezuse în el când nimeni altcineva nu crezuse, peste apă, în Mainland.

- Foc de tabără în cinci minute, anunță difuzorul. Cinci minute ca să stabiliți noi contacte, apoi focul de tabără.

Shepherd îşi făcu loc cu greu prin mulțime şi îi abătu lui Kroner atenția de la Paul.

- Cu tot aurul şi cu toate armatele lui, cită Shepherd din piesă. Cu tot aurul şi cu toate armatele lui, n-a putut Charlemagne să aibă o singură lampă electrică sau un tub aspirator! Clătină din cap uimit, admirativ. Să nu-mi spuneți că arta e pe moarte.

- Arta şi mai cum? rosti Paul în barbă şi se îndepărtă de ei, pătrunzând în lumina de amurg de la marginea inelului de reflectoare.

Restul mulțimii se răspândi în grupuri compacte spre țărm, unde Luke Lubbobk, Alfy şi alții din personalul de serviciu turnau benzină pe o grămadă de vreascuri de pin.

Piesa era practic aceeaşi piesă cu care începea orice sesiune la Meadows, chiar şi înainte de război, când insula aparținuse unei companii de oțel. Cu douăzeci de ani în urmă, tatăl lui

Paul îl adusese aici şi mesajul piesei fusese acelaşi: omul simplu nu este nici pe departe atât de recunoscător pe cât ar trebui să fie pentru ceea ce îi dăduseră inginerii şi managerii, şi această ingratitudine era pricinuită de radicali.

Când Paul văzuse prima dată alegoria în adolescență, fusese profund mişcat. Il izbise sublima sa claritate şi

simplitate. Era într-adevăr o poveste spusă pe scurt, şi lupta eroică împotriva ingratitudinii fusese atât de vie pentru mintea lui tânără, încât îşi adorase un timp tatăl, ca pe un luptător, ca pe un nou Richard Inimă-de-leu.

- Ia spune, îl întrebase tatăl lui după prima piesă, cu ani în urmă, ce părere ai, Paul?

- Habar n-aveam - habar n-aveam ce se întâmplă.

- Asta e povestea, rostise tatăl lui cu tristețe. Întreaga poveste. Aşa este.

- Da, tată.

Privirile lor se întâlniseră şi un înduioşător sentiment al eternei tragedii se transmise de la unul la celălalt, de la o generație la cealaltă - transmiterea *Weltschmerz-ului,* la fel de veche precum omenirea.

Acum, Paul stătea singur pe un zid întunecat, uimit de imaginea bărbaților din fruntea procesiunii civilizației, după expresia lui Kroner, cei care deschideau porțile spre lumi noi, nevisate. Stupida scenetă părea să-i satisfacă total, pentru că arăta ce făceau ei, de ce-o făceau şi cine era împotriva lor şi de ce unii oameni erau împotriva lor. Acei lideri ai procesiunii erau o imagine minunat de simplă. Era ca şi cum un navigator, pentru a-şi alunga din minte orice grijă, ar fi şters de pe hărțile lui toate recifele.

Deodată, lumina străfulgera în ochii lui Paul, dar era mai puțin orbitoare decât lumina Managerului Cerului. Se confruntă cu propria imagine într-o oglindă alcătuită de lămpile fluorescente. Deasupra oglinzii scria, CEL MAI BUN OM DIN LUME PENTRU CEL MAI BUN POST DIN LUME. Insulă era plină cu asemenea capcane. Lămpile din jurul oglinzii erau vechi şi răspândeau o lumină tremurătoare tivită cu nuanțe de verde şi purpuriu. Pielea lui era parcă din cupru ruginit, iar buzele şi pleoapele erau de culoarea levănțicii. Descoperi că nu-l neliniştea să se vadă mort. Pentru că i se trezise conştiința, dar ea nu era însoțită de o nouă înțelepciune, viața lui era teribil de singuratică şi de aceea îşi dădu seama că nu l-ar deranja să fie mort. In plus, efectele benefice ale cocktailului

începeau să dispară.

Îi abătu gândurile un zumzăit pe cer, dinspre est - probabil avionul-amfibie care purta cele o sută douăzeci şi cinci de kilograme nepreţuite ale doctorului Francis Eldgrin Gelhorne şi al său know-how.

Paul coborî pe cărare, ieşind din lumină şi se îndreptă spre focul de tabără, care arunca în aer scântei şi flăcări, colorând în trandafiriu şi îmbrobonind fetele din jur.

Un actor profesionist vopsit în culoarea bronzului şi purtând un coif de război cu pene de vultur şi o fustiţă de mărgele în jurul taliei, îşi ridică mâna şi îşi dădu, mândru, capul spre spate. Mulţimea tăcu.

- Vai! îşi plimbă privirea deschisă peste feţele oamenilor. Vai! Câte luni au răsărit de când poporul meu şi-a făcut o casă din insula aceasta!

Avionul-amfibie se rotea acum în jurul insulei, coborând.

- E Bătrânul, îi şopti Kroner lui Paul. N-ar da bine să părăsească totuşi ceremonia. Trebuie să-l reţinem.

- Poporul meu a fost un popor viteaz, spuse indianul. Poporul meu a fost un popor mândru şi cinstit. Poporul meu a muncit mult, s-a jucat mult, a luptat mult, până ce a sosit timpul să plece spre Terenul Vânătorii Fericite.

Acelaşi actor era angajat să joace rolul indianului de ani de zile, încă de pe vremea când începuse Paul să vină la Meadows. Iniţial, fusese ales pentru vocea profundă şi pentru muşchii frumoşi. Acum, observă Paul, burta îi făcea umbră pe fustiţa de mărgele, la glezna stângă avea o venă cu varice şi vopseaua de război nu reuşea să-i ascundă pungile vineţii de sub ochi. Devenise un obişnuit al ceremoniilor de la Mea-dows, un simbol vital - depăşit ca importanţă doar de doctorul Gelhorne şi de Stejar - şi de aceea avea un loc privilegia printre ceilalţi servitori angajaţi, fiind pe picior de egalitate cu membrii orchestrei şi beneficiind de băutură ca oaspeţii vechi.

- Acum vitejii noştri s-au stins, tinerii noştri voinici au plecat de pe această insulă, care aparţinea poporului meu, o, vai, după ce atâtea luni au răsărit, spuse indianul.

Acum vin alți tineri. Dar spiritul poporului meu continuă să trăiască, este Spiritul Meadows. El este pretutindeni: în adierea vântului din pini, în clipocitul mândrei ape albastre, în rotirea unei aripi de vultur, în bubuitul tunetului de vară. Nimeni nu poate spune că este a lui această insulă, nimeni nu poate fi fericit aici dacă nu ascultă Spiritul, dacă nu rosteşte Jurământul Spiritului.

Se auzi din nou conectarea difuzorului.

- Tineri viteji pentru prima oară la Meadows, faceți un pas înainte, rosti o voce pontificală, alta decât cea care se auzise până atunci.

- Ridicați mâna dreaptă, spuse indianul. Repetați după mine Jurământul Spiritului Meadows. Jur solemn, pe glasul din pini...

- Pe glasul din pini, rostiră neofiții.

- Pe clipocitul mândrei ape albastre, pe zbârnâitul aripii de vultur...

Avionul Bătrânului alunecase peste apă până la țărmul întins de cealaltă parte a insulei şi motoarele sale uruiau în timp ce se ridica pe o rampă, pe uscat.

- Pe bubuitul tunetului de vară, spuse indianul.

- Pe bubuitul tunetului de vară.

- Voi susține Spiritul Meadows, spuse indianul. Mă voi supune poruncilor înțelepte ale şefilor mei, pentru binele ponorului. Voi munci şi voi lupta neînfricat, neostenit, pentru o lume mai bună. Nu voi spune niciodată că treaba s-a terminat. Voi susține întotdeauna onoarea profesiei mele şi ceea ce reprezint. Ii voi urmări neînduplecat pe duşmanii poporului, duşmanii unei lumi mai bune pentru toți copiii.

- Neînduplecat, rosti cu patimă cineva din mulțimea de lângă Paul.

Se întoarse şi văzu că Luke Lubbock, prins din nou în şuvoiul principal al alaiului şi al împrejurărilor, îşi ținea mâna sus şi jura pentru tot ce se nimerea. In mâna stângă, Luke avea un extinctor, de folosit în caz că flăcările s-ar răspândi.

După ce se termină jurământul, indianul privi şi văzu că totul era bine.

- Spiritul Meadows este mulțumit, rosti el. Meadows aparține acestor viteji cu inimi dârze şi va fi un loc la fel de falnic şi fericit cum a fost cu multe răsărituri de lună în urmă.

O bombă fumigenă ascunsă în fața lui îl acoperi pentru o clipă speriind asistența, apoi dispăru.

- Localul s-a deschis, spuse difuzorul. Localul s-a deschis şi va rămâne deschis până la miezul nopții.

Paul se pomeni mergând lângă tânărul agreabil pe care-l cunoscuse la masă, doctorul Edmund Harrison de la Uzina Ithaca. Shepherd şi Berringer erau imediat în spatele lor, linguşindu-l de zor pe Kroner.

- Ei, ți-a plăcut, Ed? întrebă Paul.

Harrison îl privi cercetător, dădu să zâmbească, dar păru că nu consideră că ar fi fost recomandabil.

- Foarte bine realizat, spuse el precaut. Foarte profesionist.

- Isuse! spunea Berringer. Măi băiete, dar a fost un spectacol extraordinar! Divertisment, dar şi ceva din care să înveți. Isuse! Când le faci pe amândouă, asta-i artă, băiete. Isuse! Şi n-a fost deloc ieftină montarea asta, pun pariu.

Ed Harrison din Ithaca se opri şi culese o bucată de piatră de pe marginea cărării.

- Ei drăcie! spuse el. Un vârf de săgeată!

- Ce frumoasă e! spuse Paul, admirând relicva.

- Deci au fost indieni adevărați pe această insulă, spuse Harrison.

- Pentru numele lui Dumnezeu, eşti nebun! spuse Berringer. Eşti surd, mut şi orb? Ce crezi că au încercat să-ți spună în ultima jumătate de oră?

22

Întâlnirea dintre doctorii Paul Proteus, Anthony Kroner, Lou MacCleary, manager executiv la Securitatea Națională Industrială, şi Francis Eldgrin Gelhorne, director național, industrial, comercial, de comunicații, alimentație şi resurse, urma să aibă loc la Meadows în aşa-numita Casă de Consiliu. Casa de Consiliu era o construcție cu mai multe etaje, aparte de celelalte, construită în vremurile sălbatice de demult, ca lazaret pentru bețivii nesociabili. După război, se bea mai cu măsură la Meadows - cu mai multă maturitate, spunea Kroner -, aşa că lazaretul fusese dezafectat şi, în cele din urmă, transformat în loc de întâlnire pentru ştabii politicii de vârf.

Toți, cu excepția doctorului Gelhorne şedeau acum în jurul unei mese lungi de şedințe, privind gânditori scaunul gol pe care Gelhorne urma să-l ocupe în orice minut. Era un moment de tăcere. Socializarea, stabilirea de noi contacte, înde-sarea necazurilor în vechile serviete, toate aceste activități se desfăşurau zgomotos în partea cealaltă a insulei, în local. Aici, în Casa de Consiliu, nu pătrundea bucuria, ci doar mirosul de mucegai al caselor de vară şi al putregaiului care începea să se usuce, precum şi conştiința gravă a fiecăruia dintre cei trei bărbați că lumea e a lor.

Strigătele şi cântecele care pluteau peste pajişte dinspre local sunau cam pițigăiat, observă Paul. Nu era acea răguşeală inimitabilă a bețivanului adevărat. Era de neconceput că ar n existat în local vreun bărbat fără un pahar în mână, dar era de asemenea improbabil că multora dintre ei li se umpleau paharele mai mult de două ori. Oamenii nu mai beau la Meadows aşa cum beau pe vremuri, când veniseră în organizație Finnerty, Shepherd şi Paul. Pe atunci, oamenii veneau la Meadows ca să se relaxeze şi să se îmbete zdravăn, ca o uşurare după munca grea pentru producția de război. Acum scopul părea a fi să te prefaci beat, dar să rămâi treaz şi să te lepezi doar de

acele inhibiții şi capacități motrice de care te puteai lipsi fără a păți nimic.

Paul presupunea că vor fi totuşi câțiva care nu-şi dădeau seama ce se petrece şi care vor încerca sincer să se îmbete ca toți ceilalți care se prefăceau. Aceştia vor fi teribil de singuri şi de rătăciți când se va sparge petrecerea. Şi vor fi unul, doi bețivi singuratici care oricum n-aveau nimic de pierdut, oameni căzuți în dizgrație într-un fel sau altul, care ştiau că primiseră ultima invitație. Şi ce naiba, băutura era gratis. *De mortuis nil nisi bene.*

Se auzi un glas pe veranda Casei de Consiliu. Doctorul Gelhorne se afla de cealaltă parte a uşii, oprind-se o clipă pentru a adresa un ultim cuvânt lumii exterioare.

- Ia uitați-vă la tinerii de acolo, îl auzi Paul pe Bătrân, şi spuneți-mi că Dumnezeu nu este în cerul lui.

In clipa când se răsuci mânerul uşii, Paul continua să mediteze la lucruri mărunte, să analizeze dimensiunile şi convențiile singurului mod de viață pe care-l cunoscuse, o viață uşoară, confortabilă, cu răspunsuri simple la orice îndoială. Gândul că părăsea această viață, că acum era poate momentul s-o facă - măreața idee de a-i pune în umbră pe toți oamenii mărunți - i se strecura rareori în conştiință. Ea se manifesta în principal prin senzația că este dezmembrat sau, din când în când, că stă în bătaia unui vânt rece. Poate că momentul potrivit pentru a pleca va sosi acum sau peste câteva luni. Nu era nici o grabă, absolut nici una.

Uşa se deschise.

Cei trei bărbați care aşteptau se ridicară.

Intră Doctorul Francis Eldgrin Gelhorne, directorul național industrial, comercial, de comunicații, alimentație şi resurse. Corpul lui sferic era închis într-un costum bleumarin la două rânduri. Singura concesie făcută tradiției neprotocolare de la Meadows era gulerul descheiat şi uşoara alunecare a nodului cravatei cu câțiva milimetri sub locul unde ar fi trebuit să fie. Deşi în vârstă de şaptezeci de ani, avea părul des şi negru ca al unui

mexican de douăzeci. Grăsimea lui părea mai degrabă impunătoare decât comică datorită expresiei lui perpetue care spunea „Miroase a excremente".

Părea la capătul unei curse, aşa cum, reflectă Paul, păreau mulți conducători. Era greu de crezut că după ce Gelhorne va dispărea va mai exista vreodată un om la fel de minunat - la fel de bătrân, şiret şi neînfricat ca el.

Îşi drese glasul.

- Ne aflăm aici pentru că cineva vrea să ne ucidă, să ne distrugă uzinele, să pună stăpânire pe țară. E suficient de clar pentru voi?

Toți dădură din cap.

- Societatea Cămaşa Fantomei, spuse doctorul Lou MacCleary, manager executiv al Securității Naționale Industriale.

- Societatea Cămaşa Fatomei, rosti sarcastic directorul Gelhorne. Aveți o denumire şi credeți că ați terminat cu ea. N-ați terminat nimic. N-aveți decât numele. De aceea ne aflăm aici. N-avem decât un nume.

- Da, domnule, spuse Lou. Societatea Cămaşa Fantomei. Şi credem că sediul ei este în Uium.

- Credem, spuse doctorul Gelhorne. Nu ştim nimic.

- Da, domnule, spuse Lou.

Gelhorne se agită o clipă şi îşi plimbă privirea prin încăpere, apoi se opri asupra lui Paul.

- Ce mai faci, domnule doctor Proteus?

- Bine, mulțumesc, domnule.

- Mmmda. Bine. Asta-i bine. Se întoarse spre Lou MacCleary. Să vedem acel raport al tău care spune tot ce nu Ştim despre Societatea Cămaşa Fantomei.

MacCleary îi dădu un manuscris gros dactilografiat.

Gelhorne îl răsfoi, mişcând din buze încruntat. Nimeni nu vorbea, nu zâmbea, nu se uita la altcineva.

Paul se întrebă dacă doctorul Gelhorne nu era cumva ultimul reprezentant al unei specii şi conchise că era adevărat. Ajunsese în vârf pe un traseu întortocheat, pe care maşinile pentru personal nu l-ar tolera niciodată.

Dacă ele ar fi supravegheat situația când Gelhorne își începuse ascensiunea, fișa lui de clasificare ar fi sărit din automat ca un Hopa Mitică.

Nu avea nici o diplomă: doar un mănunchi de doctorate onorifice primite la aproape cincizeci și la aproape șaizeci de ani.

De fapt, nu avusese nici o legătură cu industria până la treizeci de ani. Înainte de asta, scosese din faliment o firmă de împăiere cu comenzi prin poștă, își vânduse acțiunile și își cumpărase un trailer. Avea deja cinci camioane când a primit un pont, și-a vândut firma, a investit banii încasați și și-a triplat averea. Dăduse lovitura cumpărând cea mai mare, deși falimentară, fabrică de înghețată din Indianapolis și a scăpat-o de datorii într-un an, înființând puncte de vânzare mobile a înghețatei la uzinele din Indianapolis pe timpul pauzei de prânz. După încă un an, camioanele lui livrau sandviciuri și cafea împreună cu înghețata. Peste încă un an, deținea bufete expres în toate fabricile din oraș și firma de înghețată devenise un departament minor al Gelhorne Enterprises.

Descoperise că multe firme de producție erau deținute de o a treia sau a patra generație de moștenitori, care, conform unei legi nescrise a decăderii, nu mai aveau curajul sau interesul pe care-l avuseseră întemeietorii uzinelor. La început, mai mult în joacă, Gelhorne oferise consiliere moștenitorilor și descoperise că erau uluitor de nerăbdători să scape de responsabilitate. Le cumpărase firmele, privise cu atenție și învățase; descoperind că erau prețioase, în egală măsură, curajul și cunoștințele în domeniu, devenise manager și coproprietar al unei duzine de mici fabrici.

Când războiul a devenit o certitudine și corporațiile cele mai mari căutau noi facilități de producție, Gelhorne își predase prospera comunitate de fabrici corporației General Steel, ocupând o poziție de vază în cadrul ei. Cunoștințele empirice în diferite domenii industriale, reprezentate de

fabricile preluate de el, erau mai mari decât ale oricărui director al concernului General Steel despre propria organizație, şi Gelhorne îşi va petrece în curând tot timpul alături de preşedintele zguduit de război al corporației.

Intrase în atenția tatălui lui Paul la Washington şi acesta îl numise pe Gelhorne managerul lui executiv, când întreaga economie devenise un singur trup. După moartea tatălui lui Paul, Gelhorne preluase puterea.

Acest lucru nu se mai putea repeta. Maşinile n-ar tolera asta niciodată.

Paul îşi aminti de un weekend de demult, când el era un tânăr înalt, slăbănog, politicos, care se pierdea uşor şi Gelhorne venise în vizită. Gelhorne întinsese brusc mâna şi îi apucase brațul, când Paul trecuse prin fața scaunului lui.

- Paul, băiete.

- Da, domnule.

- Paul, tatăl tău mi-a spus că eşti foarte inteligent. Paul dăduse din cap, stânjenit.

- Asta-i bine, Paul, dar nu e suficient.

- Nu, domnule.

- Nu te lăsa amăgit.

- Nu, domnule.

- Toți tremură de frică, aşa că nu te lăsa amăgit.

- Nu, domnule.

- Nimeni nu este atât instruit, fir-ar să fie, încât să nu poți învăța nouăzeci la sută din ce ştie el în şase săptămâni. Restul de zece la sută este impresie artistică.

- Da, domnule.

- Arată-mi un specialist şi eu o să-ți arăt un om atât de speriat, că şi-a săpat o vizuină în care să se ascundă.

- Da, domnule.

- Aproape nimeni nu e competent, Paul. Îți vine să plângi când vezi cât ne nepricepuți sunt oamenii în posturile lor. Dacă poți face din orice o treabă proastă pe jumătate, vei fi un împărat chior în țara orbilor.

- Da, domnule.

- Vrei să fii bogat, Paul?
- Da, domnule... cred că da. Da, domnule.
- E-n regulă. Eu sunt bogat şi ți-am spus nouăzeci la sută din ce ştiu despre asta. Restul e impresie artistică. Ai înțeles?
- Da, domnule.

Acum, după atâția ani, Paul şi doctorul Francis Eldgrin Gelhorne se priveau peste masa lungă din Casa de Consiliu de la Meadows. Nu erau prieteni apropiați şi Gelhorne nu practica paternalismul picant al lui Kroner. Aici era vorba de afaceri.

- Nu e nimic nou despre Societate în acest raport, spuse Gelhorne.
- Doar partea despre Finnerty, spuse Lou MacCleary. A mers încet.
- Observ, spuse doctorul Gelhorne. Doctore Proteus şi doctore Kroner, problema este că prostia asta cu Societatea Cămaşa Fantomei poate căpăta proporții. Lou n-a reuşit să infiltreze un agent ca să descopere ce pun la cale sau pe cine au în frunte.
- Tipii sunt deştepți, spuse Lou. Nu poate pătrunde oricine printre ei.
- Dar credem că ştim cum putem infiltra un om, spuse Gelhorne. Credem că i-ar tenta un manager sau un inginer nemulțumit. Credem că au recrutat cel puțin unul.
- Finnerty, rosti cu greutate Kroner. Apropo, s-a prezentat în sfârşit la poliție.
- Da? spuse MacCleary. Ce-a spus despre modul în care şi-a petrecut timpul?
- Zice că scoate ediții Braille de pornografie.
- Face pe deşteptul acum, spuse Gelhorne, dar cred că o să-l liniştim. Dar asta e o chestiune secundară. Problema esențială este, Paul, că te vor accepta probabil în Societatea Cămaşa Fantomei, dacă îndeplineşti anumite condiții.
- Ce condiții, domnule?
- Să te concediem. Începând de acum, din câte ştie

oricine din afara acestei încăperi, eşti un om terminat. Zvonul circulă deja la local, nu-i aşa, Lou?

- Da, domnule. L-am lansat în fața lui Shepherd la masă.

- Bravo, băiete, spuse Gelhorne. Apropo, el va prelua Uium.

- Domnule, dar Pittsburgh... Începu Kroner, îngrijorat. I-am promis lui Paul că va candida pentru acest post după ce va fi scos de sub anchetă.

- Aşa este. Intre timp, Garth va conduce uzina. Gelhorne se ridică vioi. E-n regulă, Paul? E totul clar? Vei părăsi insula astă-seară şi te vei întoarce la Uium. Zâmbi. E o mare şansă pentru tine, Paul. Ai ocazia să-ți cureți dosarul.

- Ce dosar, domnule?

Lucrurile se precipitau într-un ritm atât de rapid, încât Paul nu putea decât să se agate de câte un cuvânt şi să-l repete ca întrebare, pentru a menține conversația.

- Treaba cu Finnerty, când l-ai lăsat să umble prin uzină neînsoțit şi treaba cu pistolul.

- Treaba cu pistolul, repetă Paul. Pot să-i spun soției mele?

- Mă tem că nu, spuse Lou. Conform planului, nimeni din afara acestei încăperi nu trebuie să ştie.

- Va fi greu, ştiu, spuse înțelegător Gelhorne. Dar în momentul acesta îmi amintesc de un băiețel care mi-a spus că nu vrea să se facă inginer când va fi mare, că vrea să se facă soldat. Ştii cine era băiețelul, Paul?

- Eu? rosti sumbru Paul.

- Tu. Dar iată că acum eşti în primele rânduri şi noi suntem mândri de tine.

- Tatăl tău ar fi mândru de tine, Paul, spuse Kroner.

- Probabil. Da, ar fi cu adevărat mândru, spuse Paul şi simți cu bucurie şi uşurare că îl cuprinde fierbințeala oarbă, revi-gorantă a furiei. Domnule doctor Gelhorne, pot să mai spun ceva înainte de a pleca?

Kroner îi ținea uşa deschisă Bătrânului.

- Da, desigur.

- Îmi dau demisia. Gelhorne, Kroner şi MacCleary izbucniră în râs.

- Splendid, spuse Bătrânul. Aşa te vreau. Ține-o tot aşa şi îi vei duce de nas.

- Vorbesc serios! M-am săturat de operațiunea asta infantilă, stupidă, falsă.

- Aşa, băiete, spuse Kroner, zâmbind încurajator.

- Acordă-ne două minute să ajungem la local înainte să pleci, spuse MacCleary. Nu e bine să fim văzuți împreună acum. Şi să nu-ți faci griji cu bagajele. Se ocupă cineva de asta chiar acum; vor ajunge pe chei la timp pentru ultima îmbarcare.

Închise uşa după el, Gelhorne şi Kroner. Paul se lăsă, greoi, pe speteaza scaunului.

- Îmi dau demisia, îmi dau demisia, îmi dau demisia, spuse el. Mă auziți? îmi dau demisia!

- Ce seară! îl auzi pe Lou spunând afară, pe verandă.

- Dumnezeu zâmbeşte spre Meadows, spuse doctorul Gelhorne.

- Priviți! spuse Kroner.

- Luna? spuse Lou. Ce frumoasă e!

- Da, luna, dar priveşte Stejarul.

- O! Şi un om! spuse doctorul Gelhorne. Extraordinar!

- Un om, singur cu Stejarul, cu Dumnezeu şi cu Stejarul, spuse Kroner.

- Nu e un fotograf pe aici? spuse Lou.

- Prea târziu. Omul pleacă, spuse Kroner.

- Cine era? întrebă doctorul Gelhorne.

- Nu vom şti niciodată, spuse Lou.

- Nici nu vreau să ştiu, spuse Kroner. Vreau să-mi amintesc această scenă, gândindu-mă că el este câte puțin din noi toți.

- Vorbeşti ca un poet, spuse Bătrânul. Asta-i bine, e bine. Paul, rămas singur înăuntru, expiră fumul de țigară cu atâta forță, că începu să tuşească.

Cei de pe verandă şuşotiră ceva.

- Mergem, domnilor? spuse doctorul Gelhorne.

23

Dacă doctorul Proteus, fost manager al Uzinei Uium n-ar fi socotit realitatea neliniştitoare din toate punctele de vedere, nu s-ar fi arătat în cârciumă înainte de a se îmbarca pe ultimul vas spre Mainland. Dar în timp ce se îndrepta pe cărarea cu pietriş spre gălăgia şi luminile localului, câmpul conştiinţei i se îngustă până ce ajunse cât o împunsătură de ac, reprezentată de sticlirea unui pahar.

Mulţimea tăcu când intră el, apoi explodă într-un şi mai puternic exces de gălăgie veselă. Plimbându-şi repede privirea prin încăpere, Paul nu surprinse pe nimeni uitându-se la el, şi, în ceaţa emoţiei, nici nu recunoscu vreun chip printre acei vechi prieteni.

- Un bourbon cu apă, îi spuse el barmanului.

- Îmi pare rău, domnule.

- De ce-ţi pare rău?

- Nu vă pot servi.

- De ce?

- Mi s-a spus că nu mai sunteţi oaspete la Meadows, domnule.

In glasul barmanului se simţea o satisfacţie afectată.

Câţiva indivizi observară incidentul, printre ei, Kroner, dar nimeni nu făcu vreun gest pentru a schimba decizia barmanului.

Era un moment neplăcut şi, în atmosfera sa fetidă, Paul îi adresă barmanului o remarcă extrem de neplăcută, îi întoarse spatele şi ieşi demn.

Mai avea încă de învăţat că, odată deposedat de rang şi fără a beneficia de privilegiile unui oaspete, se afla la nivelul primitiv al dreptăţii sociale. Când barmanul sări peste bar şi îl răsuci pe Paul, gestul lui îl prinse nepregătit.

- Nimeni nu-mi vorbeşte mie aşa, băiete, spuse barmanul.

- Dar cine naiba te crezi? spuse Paul.

- Eu nu sunt un sabotor nenorocit, spuse înfierbântat

barmanul.

Toţi auziră cuvântul cel mai urât al limbii, un cuvânt care nu permitea o retragere cu mormăieli, strângeri de mână sau uitarea. „Ticălos" putea fi înmuiat cu un zâmbet, dar „sabotor", nu.

Noţiunea de distrugător de maşini devenise partea cea mai neînsemnată a cuvântului, ca vârful unui aisberg. Cea mai mare parte a masei sale, partea care producea asemenea sentimente otrăvitoare, era nedefinită: un amalgam de perversităţi, murdărie, boală, o galaxie de trăsături, fiecare făcând dintr-un om un proscris abject. Sabotorul nu era un distrugător de maşini, ci imaginea a ceea ce orice om se mândrea că nu este. Sabotorul era omul care, dacă murea, nu mai făcea lumea un loc chinuitor în care să trăieşti.

- Vrei să repet? spuse barmanul. Sabotor. Eşti un sabotor împuţit.

Era o situaţie electrizantă, o situaţie primară. Un om mare îi adresase o insultă gravă unui alt om mare. Nimeni nu părea că e dispus să pună capăt dramei sau nu părea să creadă că poate s-o facă. Parcă vedeau un om prins într-o treierătoare, care nu mai putea fi salvat. De vreme ce Dumnezeu grăbise tragedia, spectatorii nu puteau decât să privească şi să înveţe ce poate face o treierătoare dintr-un om pe care l-a prins.

Paul nu mai lovise pe nimeni din al doilea an de liceu. Nu avea acea dorinţă pe care instructorii de luptă cu baioneta sperau s-o inducă elevilor lor, dorinţa de a se încaieră cu inamicul. Lui i se părea o dorinţă nepromiţătoare. Şi totuşi, supunându-se unui sistem involuntar de nervi şi glande, mâinile i se încleştară şi picioarele i se îndepărtară pentru a-şi alcătui un punct de sprijin din care să se poată balansa.

Aşa cum nu există un alt bis pentru *Uvertura 1812* decât imnul *Dungile şi stelele pentru totdeauna,* Paul nu avea de ales altă replică.

- Sabotor eşti tu, rosti el sec şi îşi lansă pumnul în nasul

barmanului.

In mod absurd, barmanul se prăbuşi, fornăind şi horcăind. Paul se pierdu în noapte, ca Wild Bill Hickock, ca Daniel Boone, ca bruta de pe coperta cărţii... Deodată, cineva îl răsuci. Preţ de o fracţiune de secundă, zări nasul roşu al barmanului, faţa albă, şorţul alb şi pumnul alb. Un fulger strălucitor îi lumină interiorul craniului, apoi se făcu miezul nopţii.

- Doctore Proteus... Paul!

Paul deschise ochii şi se pomeni privind Carul Mare. O adiere rece se juca peste capul care-l durea. Nu vedea de unde venea vocea. Cineva îl întinsese afară pe banca de ciment construită în lungul cheiului, pentru a fi îmbarcat împreună cu orchestra şi corespondenţa pe ultimul vas spre Mainland.

- Doctore Proteus...

Paul se ridică în şezut. Avea buza inferioară zdrelită şi umflată şi în gură simţea gust de sânge.

- Paul, domnule...

Vocea părea că vine din spatele gardului viu de la baza cheiului.

- Cine e?

Tânărul doctor Edmund Harrison apăru dintre tufişuri, pe furiş, cu un pahar în mână.

- M-am gândit că aţi avea nevoie de asta.

- E un gest creştinesc din partea dumitale, doctore Harrison. Cred că mi-am revenit suficient ca să mă ridic şi să mă întăresc.

- Aş fi vrut să mă gândesc eu la asta, dar a fost ideea! Kroner.

- Da? Vreun mesaj?

- Da, dar nu cred că vreţi să-l auziţi. Eu n-aş vrea, dacă aş fi în locul dumneavoastră.

- Spune-i!

- A zis să vă spun că întotdeauna cel mai întuneric e înainte de a se ivi zorile şi fiecare nor e tivit cu argintiu.

- Hmmm.

- Dar să-l vedeți pe barman, spuse vesel Harrison.
- Aaaa! Povesteşte-mi.
- Îi curge sânge din nas şi nu poate fi oprit pentru că strănută tot timpul. Pare un cerc vicios, care, dacă are noroc, s-ar putea menține câțiva ani.
- Splendid. Paul se simțea mai bine. Ascultă, mai bine ai şterge-o de aici până nu te lasă norocul şi te vede cineva cu mine.
- Puteți să-mi spuneți ce naiba ați făcut?
- E o poveste lungă şi mizerabilă.
- Bănuiesc. Ce chestie! într-o zi eşti împărat şi a doua zi pleci cu coada între picioare. Ce veți face?
Sporovăind încet în întuneric, Paul începu să-l aprecieze pe tânărul remarcabil lângă care se aşezase din prima zi - acest Ed Harrison. Acesta părea că îl plăcuse pe Paul şi acum, fără a avea nici un motiv personal să fie împotriva lui Paul, i se alătura ca un adevărat prieten. Era deci un om integru, o specie rară, pentru că această calitate ducea la distrugerea carierei - ceea ce era posibil şi în acel caz.
- Ce-o să fac? Poate mă fac fermier. Am o fermă frumuşică.
- O fermă? Harrison plescăi din limbă, căzând pe gânduri. O fermă. Sună splendid. M-am gândit la asta: te trezeşti în zori, odată cu soarele; munceşti afară, cu mâinile în pământ, numai tu şi natura. Dacă aş avea bani, uneori mă gândesc că aş renunța la...
- Vrei să auzi un sfat de la un bătrân istovit?
- Depinde cine e bătrânul istovit. Dumneavoastră?
- Eu. Nu sta cu un picior în slujba pe care o ai şi cu celălalt în visurile tale, Ed. Ori îți dai demisia imediat, ori te consolezi cu viața asta. E o ispită prea mare pentru soartă să te frângă înainte de a te hotărî ce cale alegi.
- Asta vi s-a întâmplat?
- Ceva de genul ăsta. Ii întinse lui Harrison paharul gol. Iți mulțumesc. Acum şterge-o. Spune-i doctorului Kroner că o nenorocire nu vine niciodată singură.
Vasul de pasageri *Spirit of the Meadows* acostă şi Paul se

urcă la bord. După câteva minute se urcă orchestra cu instrumentele şi din difuzoare se auzi un ultim apel. Luminile din local se stinseră şi grupuri de scandalagii, remarcabil de liniştiţi acum, traversau terenul de paradă, îndreptându-se spre corturile lor.

Se auzi păcănitul de conectare, scrâşnetul unui ac şi difuzoarele cântară pentru ultima dată în seara aceea:

Vă las cu bine, vă părăsesc acum, Nu fiţi trişti, adio de vă spun, A venit clipa să ne luăm rămas-bun Adio, adio, prieteni, adio vă spun...

Paul îşi flutură mâna vag, apatic. Îşi lua rămas-bun de la viaţa de până atunci, de la toată viaţa tatălui lui. Nu avusese satisfacţia de a spune cuiva că demisionează, satisfacţia de a fi crezut de ceilalţi; dar demisionase. Adio. Nimic din toate astea nu mai aveau legătură cu el. Mai bine să nu fii nimic decât un portar orb în fruntea alaiului civilizaţiei.

Şi în timp ce Paul îşi spunea sieşi toate acestea, un val de tristeţe le mătura la o parte, ca şi cum ar fi fost scrise în nisip. Acum înţelegea că nici un om nu poate trăi fără rădăcinile lui - rădăcini într-un petic de deşert, într-un câmp de argilă roşie, într-un versant de munte, într-o coastă stâncoasă, în strada unui oraş. In pământ rodnic, în noroi, în nisip, stâncă, asfalt sau într-un covor, fiecare om are rădăcinile lui, înfipte adânc - în casa lui. I se pusese un nod în gât şi nu putea face nimic. Doctorul Paul Proteus îşi lua rămas-bun pentru totdeauna de la casa lui.

- Te las cu bine, spuse el. Apoi, împotriva voinţei lui, adăugă: Te las cu bine, gaşcă.

Un grup de întârziaţi, beţi cu adevărat, era scos din cârciumă. Cântau o versiune excesiv de sentimentală a *Toastului*

Stejarului. Se ţineau de după umeri şi porniră, împleticindu-se, spre falnicul copac. Paul le auzea clar glasurile peste pajiştile verzi.

Dintr-o ghindă ai crescut,
Un uriaş te-ai făcut,

Mereu să creşti, necontenit,
S-ajungi la stele, giuvaier,
Falnic simboool
Al noooostru!

Se lăsă un moment de tăcere cuviincioasă, destrămat de strigătul „Isuse!". Era glasul lui Berringer, exclamația lui Berringer.

- Cee?

- Uitați-vă la copac - la poale!

- Sfinte Sisoe!

- Cineva i-a jupuit scoarța de jur împrejur, rosti sec Berringer.

- Cine?

- Cine credeți? spuse Berringer. Împuțitul ăla de sabotor. Unde e?

Vasul *Spirit of the Meadows* îşi porni motoarele şi dădu înapoi, ieşind din port.

- Hei, strigă în noapte o voce singuratică, speriată. Hei, cineva a omorât Stejarul!

- A omorât Stejarul, reluă ca un ecou țărmul. Difuzoarele se conectară din nou şi un lugubru strigăt de luptă se lansă în văzduh.

- Păziți-vă de Cămaşa Fantomei! răcni glasul înfricoşător.

- Cămaşa Fantomei, rosti țărmul, apoi se lăsă o tăcere mormântală.

24

Pe parcursul zborului cu avionul de la Miami Beach la Ithaca, New York, oraşul Universităţii Corneli, şahul din Bratpuhr răci zdravăn. După ce şapte *prakhouli* (cantitatea de lichid pe care poate s-o conţină pielea unei mascul de mar-motă bratpuhriană) de *Sumklish* amelioraseră starea de spirit a şahului, dar nu-i ajutaseră cu nimic aparatul respirator, se hotărâse aterizarea avionului în Harrisburg, Pennsylvania, pentru ca şahul să se odihnească şi să încerce miraculoasele medicamente americane.

Cu şapte *prakhouli* de *Sumklish* vârâţi în centură, şahul transmitea mesaje vesele unor frumoase femele takaru în drum spre cabinetul doctorului.

- *Pitty fit-fit, sibi Takaru? Niki fit-fit. Akka sahn niho fit-fit, simi Takaru?*

Khashdrahr, care nu beneficia de efectele *Sumklish-ului,* se înverzise de stânjeneală.

- Şahul spune că este o zi frumoasă, explică el, nefericit.

- *Fit-fit, pu sibi bonanza f* strigă şahul spre o blondă micuţă, care îşi ţinea mâinile într-o maşină de făcut manichiura la un colţ de stradă.

Fata roşi, îşi trase mâinile din maşină şi plecă, ţanţoşă, lăsând maşina să muncească în gol. Un copil al străzii îşi vârî mâinile jegoase pentru a se folosi de restul operaţiunii şi le retrase cu unghiile strălucitoare, date cu lac roşu.

- Mă bucur că îi place vremea, rosti posac Halyard. De câteva săptămâni, călătoreau fără să fi abordat măcar o dată acest subiect şi Halyard îşi spusese în sinea lui, plin de speranţe, că şahul se deosebea cu adevărat de ceilalţi oaspeţi în această privinţă, se deosebea de francezi, de bolivieni, de cehi, de japonezi, de panamezi, de dobitoci şi de... Dar, iată că şi şahul se interesa acum de americance. Plătind un preţ îngrozitor pentru demnitatea lui, Halyard va trebui să joace din nou rolul gazdei perfecte - sau a proxenetului perfect.

- *Fit-fit?* strigă şahul, când opriră la un stop.

- Ascultă, îi spuse Halyard cu reproş lui Khashdrahr, spune-i că nu se poate să agaţe orice americancă şi să-i ceară să se culce cu el. O să văd ce pot face, dar nu va fi uşor.
Khashdrahr îi spuse şahului, care îi făcu semn cu mâna să-i dea pace. Înainte de a putea fi oprit, şahul era deja pe trotuar, confruntându-se încrezător cu o brunetă cu pielea măslinie, uluitor de frumoasă.
- *Fit-fit, sibi Takaru?*
-Vă rog să-l scuzaţi pe prietenul meu, îi spuse Halyard. Nu se simte prea bine.
Fata îl luă de braţ pe şah şi se urcară împreună înapoi în limuzină.
- Domnişoară, mă tem că e vorba de o mare neînţelegere, spuse Halyard. Nici nu ştiu cum să mă exprim. Eu... Îîî... el... adică... Vreau să spun că intenţia lui nu este să vă ofere să vă ia în maşină.
- Vrea ceva, nu?
- Da.
- Nu e nici o neînţelegere.
- *Fit-fit,* spuse şahul.
- Exact, spuse Halyard.
Khashdrahr începu să se uite pe geam cu mai mult interes, de fapt într-un mod obscen şi Halyard îl ţinea cu greu în frâu.
- Am ajuns, spuse şoferul. Aici e cabinetul doctorului Pepkowitz.
- Da. Dumneata, domnişoară, aşteaptă în maşină, spuse Halyard, în timp ce şahul va intra aici să-şi trateze răceala.
Şahul zâmbea, inspirând şi expirând precipitat.
- Nu mai fornăie, spuse Khashdrahr, mirat.
- Mergi mai departe, îi spuse Halyard şoferului. Mai văzuse un caz similar de vindecare miraculoasă la un general de brigadă ecuadorian care suferea de urticarie.
Fata părea neliniştită, nefericită şi total nelalocul ei, se gândi Halyard. Zâmbea tot timpul neconvingător şi era

evident nerăbdătoare să se termine totul mai repede. Halyard tot nu credea că ea ştia despre ce era vorba.

- Ce facem acum? întrebă fata, silit voioasă. Un hotel, probabil.

- Da, rosti Halyard sec.

- Bine.

Fata îl bătu pe şah pe umăr şi izbucni în plâns. Şahul se tulbură şi încercă stângaci s-o linişească.

- *Oh, nibo souri, sibi Takuru. Akka sahn souri f Ohhh. Țipi Takuru. Ahhhh.*

- Hai, linişteşte-te, spuse Halyard.

- Nu fac asta în fiecare zi, spuse ea, suflându-şi nasul. Vă rog să mă scuzați. O să încerc să fiu mai bună.

- Desigur. Înțelegem, spuse Halyard. Toată povestea asta este o greşeală teribilă. Unde vrei să te lăsăm?

- A, nu, merg până la capăt, spuse ea, posomorâtă.

- Te rog, spuse Halyard. Poate că ar fi mai bine pentru toți dacă...

- Dacă mi-aş pierde soțul? Ar fi mai bine dacă s-ar împuşca sau ar muri de foame?

- Desigur că nu! Dar de ce trebuie să se întâmple aceste grozăvii dacă îl refuzi pe... Adică...

- E o poveste lungă. Fata îşi şterse lacrimile. Soțul meu, Ed, e scriitor.

- Ce număr de fişă are? întrebă Halyard.

- Tocmai asta e. N-are.

- Atunci de ce spui că e scriitor? întrebă Halyard.

- Pentru că scrie, spuse ea.

- Draga mea fată, spuse patern Halyard, dacă gândim aşa, toți suntem scriitori.

- Acum două zile, avea un număr... W-441.

- Un novice în literatură, îi explică Halyard lui Khashdrahr.

- Da, spuse ea. Şi trebuia să-l aibă până termina romanul. După aceea, urma să primească fie un W-440...

- Calificat în literatură, spuse Halyard. -FieunW-255.

- Relații cu publicul, spuse Halyard.

- Nu vă supărați, ce înseamnă relații cu publicul? întrebă Khashdrahr.

- Este acea profesiune, rosti Halyard, citând din memorie din *Manual,* acea profesiune specializată în cultivarea - prin psihologie aplicată în mijloacele de comunicare de masă - unei opinii publice favorabile față de chestiuni de larg interes şi de instituții controversate, fără a jigni nici o persoană importantă şi având ca principal scop stabilitatea permanentă a economiei şi societății.

- Bine, lasă, spuse Khadhdrahr. Continuă-ți povestea, *sibi Takaru.*

- Acum două luni, soțul meu şi-a prezentat manuscrisul terminat Consiluiului Național de Arte şi Litere, pentru a fi analizat şi repartizat unui club de carte.

- Sunt douăsprezece, o întrerupse Halyard. Fiecare alege cărți pentru un anumit tip de cititori.

- Sunt douăsprezece tipuri de cititori? întrebă Khashdrahr.

- Acum se spune că ar exista un al treisprezecelea şi un al paisprezecelea tip, spuse Halyard. Trebuie, desigur, să se tragă linie undeva, ca să se facă economie. Pentru a se susține, un club de carte trebuie să aibă cel puțin o jumătate de milion de membri, altfel nu merită să instalezi maşinile - facturile electronice, expeditorii electronici, ambalatorii electronici, presele electronice şi calculatoarele de dividende electronice.

- Şi scriitori electronici, spuse fata cu tristețe.

- Va veni şi asta, va veni, spuse Halyard. Dar Dumnezeu Ştie că nu e nici o şmecherie să faci rost de manuscrise. Nu asta e problema. Maşinile fac totul. Unul din cluburile mai mici, de exemplu, se întinde pe patru cvartale. PCL.

- PCL? se miră Khashdrahr.

- Scuză-mă. Povestea despre Câini a Lunii. Khashdrahr şi şahul clătinară încet din cap şi chicotiră încet.

- Patru cvartale, repetă ca un ecou Khashdrahr.

- Ei bine, o instalație total automatizată ieftineşte foarte mult cultura. Cartea costă mai puțin decât şapte pachete

de gumă de mestecat. Mai sunt şi cluburi de tablouri - tablouri de pus pe pereți, la prețuri uluitor de mici. De altfel, cultura e atât de ieftină, încât un om şi-a calculat că îşi poate face în casă o izolație cu cărți şi tipărituri mai ieftin decât cu vată minerală. Nu cred că e adevărat, dar e o poveste nostimă, cu o poantă bună.

- Şi pictorii sunt subvenționați prin acest sistem de cluburi?

- Subvenționați, probabil, spuse Halyard. Trăim în Epoca de Aur a Artei, în care milioane de dolari sunt alocate reproducerilor după tablourile lui Rembrandt, Whistler, Goya, Renoir, El Greco, Degas, da Vinci, Michelangelo...

- Şi membrii acestor cluburi primesc orice carte, orice tablou? întrebă Khashdrahr.

- Bineînțeles că nu! Se fac o mulțime de cercetări. Se consultă sondaje despre preferințele de lectură ale publicului, accesibilitatea lecturii şi teste de accesibilitate şi atracție ale cărților. Vai de mine, lansarea unei cărți nepopulare ar falimenta un club, uite-aşa! Pocni din degete, amenințător. Menținerea culturii la un nivel atât de mic al prețurilor presupune să se ştie dinainte ce şi cât vrea poporul. Obțin toate datele, până la culoarea copertei. Gutenberg ar fi uluit.

- Gutenberg? se miră Khashdrahr.

- Da, omul care a inventat literele de tipar mobile. Primul care a scos biblii în tiraje de masă.

- *Alia sutta takki f* spuse şahul.

- Iîî? rosti Halyard.

- Şahul vrea să ştie dacă a făcut mai întâi un sondaj.

- Oricum, spuse fata, cartea soțului meu a fost respinsă de Consiliu.

- Prost scrisă, spuse Halyard înțepat. Standardele sunt înalte.

- Ba frumos scrisă, spuse fata, răbdătoare. Dar era cu douăzeci şi şapte de pagini mai lungă decât lungimea maximă admisă; cota de accesibilitate a lecturii era de 26,3 la sută şi...

- Nici un club nu acceptă nimic cu o cotă peste 17, explică Halyard.

- Şi, continuă fata, tema era anti-maşini. Halyard ridică vizibil din sprâncene.

- Atunci sper că n-o vor tipări! Ce naiba e în capul lui? Dumnezeule, ai noroc să nu e deja în spatele gratiilor, după ce a incitat astfel la comiterea de sabotaje. Doar nu-şi închipuia că o să î-o publice cineva!

- Nu-i păsa. Trebuia s-o scrie şi a scris-o.

- De ce nu scrie despre vasele cu pânze sau altceva de genul ăsta? Uite, cartea despre vremurile de odinioară pe canalul Erie, de pildă - omul care a scris-o câştigă enorm. E mare cerere pentru chestii de-astea bărbăteşti.

Fata ridică din umeri, neajutorată.

- Probabil pentru că nu l-au înfuriat niciodată vasele cu pânze de pe canalul Erie.

- Pare foarte neadaptat, spuse Halyard scârbit. Dacă vrei părerea mea, drăguță, are nevoie de ajutorul unui psihiatru competent. In zilele noastre psihiatria face minuni. Transformă cazuri absolut disperate în cetățeni de gradul 1. Nu crede în psihiatrie?

- Ba da. A văzut cum fratele lui şi-a găsit liniştea sufletească datorită psihiatriei. De aceea nu vrea să aibă deloc de-a face cu ea.

- Nu înțeleg. Nu e fericit fratele lui?

- E total şi definitiv fericit. Dar soțul meu spune că trebuie să existe cineva neadaptat; cineva trebuie să se simtă suficient de nelalocul lui, pentru a se întreba unde sunt oamenii, încotro se îndreaptă şi de ce se duc acolo. Asta era problema cu cartea lui. Ridica aceste întrebări şi a fost respinsă. De aceea a fost detaşat la relații cu publicul.

- Deci povestea are până la urmă un final fericit, spuse Halyard.

- Nu prea. A refuzat.

- Dumnezeule!

- Da. A fost înştiințat că dacă până ieri nu se prezenta la

noul post, i se vor anula mijloacele de trai, permisul de domiciliu, pachetul de sănătate şi asigurări sociale, totul. De aceea, astăzi, când ați apărut, hoinăream prin oraş, întrebându-mă cum naiba ar putea o fată să câştige câțiva dolari în zilele noastre.

- Soțul ăsta al dumitale, ar prefera să aibă o nevastă... Adică, ea să... Halyard îşi drese glasul... decât să se prezinte la postul de relații cu publicul?

- Pot spune cu mândrie, rosti fata, că el este unul dintre puținii oameni de pe pământ care mai are puțin respect de sine.

Khashdrahr traduse această ultimă parte şi şahul clătină trist din cap. Apoi îşi scoase un inel cu rubin şi i-l vârî fetei în palmă.

- *Ti, sibi Takaru. Dibo. Brahous brahoima, houna saki. Ippi goura Brahouna ta tippo a mismit,* rosti el, după care îi deschise portiera limuzinei.

- Ce-a spus domnul? întrebă ea.

- A spus să iei inelul, frumoasă cetățeancă, rosti Khashdrahr, cu tandrețe. Ți-a spus bun-rămas şi noroc şi a mai spus că unii dintre cei mai mari profeți erau nebuni de legat.

- Vă mulțumesc, domnule, spuse fata, coborând din maşină şi începând din nou să plângă. Dumnezeu să vă binecuvânteze.

Limuzina se îndepărtă. Şahul îi făcu îngândurat cu mâna.

- *Dibo, sibi Takaru,* spuse el şi îl apucă un acces violent de strănutat. Îşi suflă nasul. *Sumklish!*

Khashdrahr îi întinse sticla sacră.

25

Când vasul *Spirit of the Meadows* intră în portul din Mainland, sistemul de adresare publică fredona, la volum minim, *Noapte bună, iubito,* o muzică spectrală, ca o şoaptă deasupra glasului pinilor, a clipocitului mândrei ape albastre, a zbârnâitului aripii de vultur.

Nici o lumină nu licărea dinspre tabăra femeilor şi copiilor. In Clădirea Administrației Centrale, pe singurul pătrat de lumină, se profila silueta unui funcționar adormit.

Când Paul se îndreptă spre ea, pentru a-l întreba pe funcționar unde ar putea s-o găsească pe Anita, o lumină îi intră în ochii obişnuiți cu întunericul nopții. După ce i se adaptară pupilele, se pomeni privindu-şi din nou reflexia într-o oglindă, sub care stătea scris, CEA MAI BUNĂ SOȚIE PENTRU CEL MAI BUN BĂRBAT PENTRU CEL MAI BUN POST DIN LUME.

Trecu repede prin fața oglinzii, întrebându-se de câte ori îşi admirase Anita imaginea şi explicația de sub ea şi cum va primi vestea că acest „Cel mai bun bărbat" al ei devenise doar un bărbat, fără nici un post.

II trezi pe funcționar, care o sună pe intendenta locuinței în care dormea Anita.

- Ce-i cu atâta lume aici? întrebă somnoros funcționarul, aşteptând să-i răspundă intendenta. Sunteți cam al zecelea tip care vine aici în noaptea asta. De obicei, încep să vină abia în a patra zi. Dar ce-o fi cu intendenta? Are telefonul chiar lângă pat. Se uită la ceas. Ştiți cât e ceasul? N-aveți timp de nimic. Ultimul vas înapoi spre insulă pleacă peste trei minute.

- Mai sună. Nu mă întorc.

- Dacă aveți de gând să vă petreceți noaptea aici, nu-mi spuneți mie. Sunt vreo douăzeci şi şapte de reguli care interzic asta.

Paul îi întinse o bancnotă de zece dolari.

- Mai sună.

- Pentru atât, puteți fi invizibil o săptămână. Care vă

plac? Blondele, brunetele, roşcatele? Aha! Matroana răspunse. Unde naiba ai fost? o întrebă el. Ai acolo o doamnă Paul Proteus? Omul dădu din cap. Ihî, îhî, îhî. Bine. Lasă-i un bilet pe pat, te rog. Se întoarse spre Paul. A ieşit, dom' doctor.

- A ieşit?

- Probabil se plimbă în lumina lunii. Intendenta zice că e mare plimbăreață.

Dacă Anita era o mare plimbăreață, asta era o noutate pentru Paul. O văzuse mergând cu maşina până la casa de peste drum de a lor şi nega toate principiile culturii fizice rămânând tânără şi grațioasă deşi se îndopa ca un muncitor agricol şi îşi menținea forța ca o prințesă. Picioarele împiedicate şi unghiile de optsprezece centimetri nu-i restricționau deloc activitățile.

Paul se aşeză pe un scaun de răchită la umbra albăstruie a verandei Clădirii Administrației şi îşi întinse picioarele pe balustrada dintr-un buştean descojit, pregătit să aştepte.

Luminile de pe alei clipeau - un semnal tăcut care anunța că ultimul vas urma să pornească spre insulă.

Se auziră râsete şi paşi strivind repede pietrişul; o pereche ieşi fugind din pădure, îndreptându-se spre chei. Insistența cu care continuau să se țină de talie făcea înaintarea lor la fel de grațioasă ca o cursă în saci de pânză. Pe Paul îl enerva, din postura lui de critic. Era jenant să urmărească un ritual de împerechere atât de stângaci, ştiind, din lunga lui experiență cu agila Anita, cât de mult se putea asemăna cu un dans când era oficiat cum se cuvine.

Aşa da! Acum fata îl obliga pe băiat să încetinească şi mersul lor printre copaci, în lumina lunii, era mai ordonat. Paul era sigur că sărutul lor de bun-rămas va fi dizgrațios, dar datorită ei se opriră şi fără a se grăbi îşi luară poziția potrivită. Bravo.

Paul îi urmărea identificându-se tot mai mult cu bărbatul. Paul furase întotdeauna cu meschinărie momentele de extaz ale celorlalți şi setea lui de asemenea

momente era acută. Acum, când vechea viață se terminase şi începea cea nouă, oricum va fi ea, era însetat de dragoste - de dragostea Anitei, dragoste viu imaginată, dragoste substitut - orice dragoste imediat accesibilă.

Anita se întorcea, încet, cufundată în gânduri, mulțumită. Minunată.

Luminile de pe oglindă clipiră. Anita îşi netezi pantalonii pe şolduri şi îşi aranja o şuviță de păr. Zăbovi mult asupra imaginii ei, întorcându-se dintr-o parte într-alta, aparent încântată, pe bună dreptate, de forma sânilor ascunşi ingenuu sub un tricou verde mulat din bumbac, cu cuvântul „căpitan" ondulându-se în sus şi-n jos.

- Anita!

Anita tresări şi îşi puse repede brațele peste piept, cu un gest protector. Îşi lăsă încet brațele jos şi îşi îndreptă spatele, ca o femeie care n-are nimic de ascuns, cu atât mai puțin tricoul lui Shepherd.

- Bună, Paul. Veni spre veranda unde şedea el, grav şi rece şi se aşeză alături. Ce este?

Văzând că el nu spunea nimic, echilibrul ei se prăbuşi; începu să smulgă nervoasă bucăți din coaja buşteanului, extrăgând fâşii lungi pe care le arunca în întunericul nopții de vară.

- Vorbeşte! spuse ea în cele din urmă.

- Eu să vorbesc? spuse Paul.

- Nu crezi că e nevoie de o explicație?

- Cu siguranță.

- Ai fost concediat, nu-i aşa?

- Da, dar nu pentru că am încălcat vreo Poruncă.

- Faptul că port tricoul unui alt bărbat este considerat adulter în biblia ta?

Sub masca siguranței de sine, Anita era speriată de-a binelea. Paul era încântat. Acum era sigur că o putea ademeni să plece cu el. Era de neconceput că ea îl folosea pe plicticosul, moralizatorul şi cârcotaşul Shepherd drept altceva decât ca o amenințare amăgitoare pentru el, dar această aparență de nedreptate putea fi transformată

acum în avantaj.

- Nu crezi că tricoul ar fi simptomatic, asociat cu împerecherea în tufişuri? întrebă el.

- Dacă vrei să ştii dacă îl iubesc, răspunsul este da. Paul râse calm.

- Mă bucur că o iei atât de lejer, rosti ea înțepată. Probabil dovedeşte ceea ce am crezut tot timpul.

- Adică...? Pe neaşteptate, Anita izbucni în plâns.

- Că eu sunt inutilă pentru tine! Finnerty avea dreptate, spuse ea printre hohote. Tu n-ai nevoie decât de un obiect din oțel inoxidabil, cu forma unei femei, acoperit cu cauciuc şi încălzit până la temperatura corpului.

Venise rândul lui Paul să se şocheze.

- Anita, iubito, ascultă...

- Şi pe care l-ai împrumuta oricui când n-ai avea nevoie de el.

- Ei drăcie, dar eu...

- M-am săturat să fiu tratată ca o maşină! Vorbeşti mereu despre ce le fac inginerii şi managerii oamenilor proşti şi săraci. Uite ce mi-a făcut mie un inginer şi un manager!

- Pentru numele lui Dumnezeu, comoara mea, eu...

- Spui mereu cât de nedrept este că oamenii deştepți îi iau de sus pe cei care nu-s la fel de deştepți şi pe urmă te-nvârteşti în jurul casei noastre fălindu-te cu marele tău I.Q., de parcă l-ar arăta un om-sandvici. Bine, sunt proastă.

- Nu, îngerul meu, nu eşti. Ascultă, eu...

- Sabotorule!

Paul se trânti pe speteaza scaunului şi scutură din cap, de parcă s-ar fi ferit, amețit, de o lovitură.

- Pentru numele lui Dumnezeu, ascultă, te rog, imploră el.

- Continuă. Anita era din nou magnifică, dominând situația.

- Scumpa mea, poate că e adevărat ce spui. Nu ştiu. Dar te rog, iubita mea, soția mea, am nevoie acum de tine cum

n-am avut nevoie de nimeni vreodată în viața mea.

- Asta se poate rezolva în zece minute. În aparență, adăugă ea cu dispreț.

- La bogăție şi la sărăcie, la boală şi la sănătate, spuse Paul. Iți aminteşti jurământul, Anita? Iți aminteşti?

- Încă eşti bogat şi nu eşti bolnav. Anita îl privi cu o îngrijorare trecătoare. Nu eşti bolnav, nu?

- Inima mea este.

- O să te obişnuieşti. Eu m-am obişnuit.

- Îmi pare rău, Anita - n-am ştiut că a fost atât de grav. Acum îmi dau seama că a fost.

- Data viitoare mă voi căsători din dragoste.

- Cu Shepherd?

- El are nevoie de mine, mă respectă, crede în ce cred şi eu.

- Sper să fii fericită, spuse Paul ridicându-se. Anitei îi tremurau buzele şi începu din nou să plângă.

- Paul, Paul, Paul.

- Hmmmm?

- Țin la tine. Să nu uiți asta niciodată.

- Şi eu țin la tine, Anita.

- Dom' doctor Proteus, strigă funcționarul prin fereastră.

- Da?

- Dom' doctor Kroner a sunat şi a spus să fiți dus cu maşina la gară astă-seară. Jeep-ul aşteaptă de cealaltă parte a clădirii. Avem o jumătate de ceas s-ajungem la trenul de 12.52.

- Vin imediat.

- Sărută-mă, spuse Anita.

Sărutul a fost buimăcitor şi, în apatia care i-a urmat, Paul şi-a dat seama că Anita nu avusese absolut nimic de câştigat de pe urma acelui sărut, că î-l dăruise, culmea, din bunătate.

- Vino cu mine, Anita, şopti el.

- Nu sunt chiar atât de proastă pe cât mă crezi, spuse ea şi îl îndepărtă ferm. Adio.

Doctorul Paul Proteus, o ființă omenească fără număr, a

fost depus în trenul de ora 12.52, unde a împărțit un vagon străvechi, pe jumătate scuipătoare, pe jumătate umidificator, cu şaizeci de soldați în permisie de la Câmp Drum.

Great Bend. Oprire la Great Bend, anunță o bandă printr-un difuzor de deasupra capului lui Paul. Mecanicul apăsa pe un buton în cabina lui când trăgea în fiecare gară, se cobora scara, apoi se auzea vocea. *Următoarea oprire, Carthage. Următoarea oprire, Carthage. Stop.*

Poftiți în vagoane! răcnea un alt difuzor dinafară vagonului.

Un bătrân care-şi săruta soția pe scândurile putrede ale peronului din Great Bend se uită spre vocea imperioasă, cerându-şi parcă scuze şi rugând omul să mai aştepte o secundă ca să mai spună ceva.

- *Poftiți în vagoane!*

Maşinăria urui şi scara vagonului se ridică de pe peron, își plie treptele şi dispăru în nişa ei.

- Vin! Vin! strigă bătrânul alergând nefericit, pe cât de repede îi permiteau picioarele greoaie, spre trenul care se pusese în mişcare.

Apucă balustrada, se urcă şi rămase gâfâind pe culoar. Se scotoci după bilet şi îl introduse în mecanismul uşii. Mecanismul îl cercetă, găsi că totul era în ordine, trase înapoi zăvorul uşii şi îl lăsă să intre în vagonul pentru fumători, un monument din fontă, capitonată cu pânză moltonată. Se instala, foindu-se, pe locul de lângă Paul.

- Lepădătura n-a putut să aştepte măcar o secundă un om bătrân, spuse el necăjit.

- E o maşină, spuse Paul. Totul e automat.

- Asta nu-nseamnă că nu e o lepădătură. Paul dădu din cap, în semn de confirmare.

- Am fost conductor pe linia asta.

- Da?

Omul avea aerul înfloritor şi virtuos al unui maestru pisălog şi Paul nu era interesat să-l asculte.

- Da, patruzeci şi unu de ani, spuse el. Patruuzeeci şi

uunu de ani!

- Hmmm.

- Patruuzeeci şi uunu. De două ori douăzeci plus unu. Şi aş vrea să văd o maşină de-asta moşind un copil.

- Hmmm. Dumneavoastră aţi moşit un copil?

- Da. Un băieţel. Ca o coincidenţă, l-am moşit în toaleta pentru bărbaţi. Chicoti tare. Patruuzeeci şi uunu de ani!

- Hmmm.

- Şi n-am văzut încă o maşină care să păzească o fetiţă de trei ani pe tot drumul de la St. Louis la Poughkeepsie.

- Nu, nu cred că există aşa ceva, spuse Paul.

Îşi propuse să reţină remarca şi să i-o transmită în dimineaţa următoare lui Bud Calhoun. Parcă şi vedea mecanismul - un fel de Fecioară de Oţel, fără spiţe, desigur şi, desigur, ceva electronic, care ar înşfăca ferm o fetiţă la St. Louis şi ar arunca-o în braţele rudelor la Poughkeepsie.

- Timp de paaatruzeeci şi uunu de ani! Cu maşinile obţii cantitate, dar nu obţii calitate. Înţelegeţi ce vreau să spun?

- Mmda, spuse Paul.

Carthage, rosti banda. *Oprire la Carthage. Următoarea oprire, Deer River.*

Paul se lăsă pe speteaza băncii incomode, cu un oftat de relaxare şi închise ochii, prefăcându-se că aţipeşte.

- Timp de paatruzeeci şi uuunu de ani! Maşinile astea nu ajută niciodată o doamnă în vârstă să coboare.

Cu timpul, bătrânul conductor epuiza exemplele care arătau superioritatea omului faţă de maşini şi începu să anticipeze staţia anunţând opririle, degajat şi dispreţuitor, ca şi cum orice prost putea s-o facă.

- Deer River. Oprire la Deer River. Următoarea oprire, Castorland.

Deer River. Oprire la Deer River. Următoarea oprire, Castorland, rosti înregistrarea.

- Ha! Ce v-am spus?

Paul adormi cu adevărat şi, în sfârşit, la Constableville, îşi văzu tovarăşul de drum introducându-şi biletul în fanta

uşii şi ieşind. Paul verifică dacă biletul lui nu era îndoit sau sfâşiat şi că va putea să descuie uşa la Uium. Auzise poveşti despre bătrâne doamne zăpăcite încuiate în vagoane zile-n şir, pentru că nu-şi găsiseră biletele sau rataseră opririle. Nu exista ziar în care să nu apară un articol de mare interes despre echipele de curăţenie a vagoanelor de la Emanaţii şi Epave care eliberau pe câte cineva.

Bătrânul conductor surghiunit dispăru în noapte la Constableville, şi Paul se întrebă de ce credeau cei mai mulţi americani în mecanizare cu atâta fervoare chiar şi după ce vieţile lor fuseseră distruse de mecanizare. Conductorul se plânsese, ca mulţi alţii, nu de nedreptatea de a lăsa oamenii fără slujbe pentru ca acestea să fie preluate de maşini, ci de faptul că maşinile nu făceau la fel de multe treburi umane pe care le-ar fi putut obliga să le facă nişte buni constructori ai lor.

Constableville. Oprire la Constableville. Următoarea oprire, Remsen.

Pe locurile faţă-n faţă din spatele lui Paul se juca pocher şi un prim sergent pensionar, care arăta ca o zebră sub simbolurile răbdării, fleboctomiilor individuale şi despărţirilor de casă, spunea poveşti din ultimul război - din Ultimul Război.

- Isuse, spuse el, amestecând absent cărţile, ca şi cum mintea î-ar fi fost la o mie de kilometri distanţă, acolo eram noi şi acolo erau ei. Închipuiţi-vă că toaleta pentru bărbaţi de acolo e creasta şi nenorociţii sunt îngropaţi pe versantul celălalt.

Recruţii se uitară la toaleta pentru bărbaţi cu ochii îngustaţi, de parcă vedeau bătălia, şi sergentul amestecă iar cărţile.

- Cu o noapte înainte, un glonţ norocos distrusese generatorul.

- Sfinte Sisoe! spuse un recrut.

- Poţi să mai spui o dată, spuse sergentul. In fine - cinci cărţi -, nimic neobişnuit, eram acolo, fără curent, op'şpe

oameni contra cinci sute câți erau ei. Santinelele cu microunde, minele de proximitate, gardul electric, sistemul de control al focului, cuiburile de mitraliere cu teleghidare - caput! N-aveam curent, damă, as, as şi dealer-ul ia un doi. Pun la bătaie primul as. Ei, băieți îmi dați o fisă? încă una ca să fie mai interesant. Ei bine, băieți, apoi a-nceput distracția. La ora 7.00 au încercat pe noi o patrulă de o sută de oameni ca să vadă ce aveam. Şi noi n-aveam nimic. Comunicațiile erau tăiate dracului şi nu puteam să chemăm pe nimeni. Toate tancurile noastre automate fuseseră retrase ca să susțină înaintarea lui 106, aşa că noi eram singuri singurei. Terminați. Aşa că l-am trimis pe caporalul Merganthaler înapoi la batalion după ajutor. - Două dame, nici un ajutor, doi aşi şi dealer-ul are iar un prăpădit de doi. Pun la bătaie doi aşi. Deci iată-i că vin, răcnind că vor să ne omoare şi noi n-aveam decât nenorocitele alea de puşti şi baionete. Parcă venea spre noi un val de flux. Ați văzut aşii? Ei, drăcie, cu dolarii încerc o fisă. - Şi tocmai atunci apare Merganthaler cu un camion şi un generator pe care le rechiziționase sub clar de lună de la a 57-a. Am conectat generatorul la liniile noastre, l-am pornit şi, Doamne, să fi văzut ce era acolo! Bieții ticăloşi se prăjeau pe gardul electric, minele de proximitate explodau sub ei, santinelele cu microunde se deschideau cu cuiburile de mitraliere teleghidate şi sistemul de control al focului învârtea puştile şi aruncătoarele de flăcări spre orice tremura pe o rază de un kilometru. Şi uite aşa am câştigat Steaua de Argint.

Paul clătina uşor din cap în timp ce asculta absurda poveste a sergentului. Acesta deci a fost războiul în care el fusese atât de dornic să se avânte atunci, ocazia pentru eroismul fundamental, furios şi musculos, pe care regreta că o ratase.

Fusese multă moarte, multă durere, într-adevăr şi mult stoicism îndurat cu dinții strânşi şi mult curaj. Dar oamenii fuseseră mobilizați în primul rând ca să sufere pe lângă maşini, înfricoşătoarele mecanisme care luptau cu

altele ca ele pentru dreptul de a înfuleca oameni. Horatio de pe pod devenise o rachetă ghidată prin radio cu încărcătură atomică şi focos de proximitate. Roland şi Oliver deveniseră o pereche de calculatoare cu reacție care se aruncau unul asupra celuilalt mult mai rapid decât transmiterea țipătului unui om. Marea tradiție a puşcaşului american supraviețuise doar simbolic, în rafalele îndreptate spre cer peste morții din miile de cimitire militare. Cei îngropați, morții din prima linie, erau moştenitorii unei alte tradiții americane la fel de veche precum cea a puşcaşului, dar o tradiție paşnică odinioară - cea a spoitorului american de tingiri.

- Nemaipomenit! Dom' sergent, cum de n-ai obținut grade mai mari?

- Păi, să mă întorc la colegiu la vârsta mea? Nu prea le am cu învățătura, băiete. Mi-a ajuns că am căpătat gradul de sergent clasa întâi. Să mai fac doi am şi să-mi iau examenele pentru o pereche nenorocită de trese aurite? Nooo!... O damă, servit, un joker şi servit şi un cinci, servit şi dealer-ul ia un... ia uite-te! Trei de doi. Pare a fi ziua mea norocoasă, băieți.

Middleville. Oprire la Middleville. Următoarea oprire, Herkimer.

- Dom' sergent, n-ai vrea să ne vorbeşti despre galoanele căpătate pentru răni?

- Hmmm? Nu, n-am chef. Asta e pentru o doză de raze Gama la Kiukiang. Asta - să mă gândesc - praf radioactiv în bronhii la Afyon Karahisar. Şi prăpădita asta - mmm... macerarea picioarelor în tranşeele de la Kransystav.

- Dom' sergent, dar care a fost cea mai bună bucățică pe care ai avut-o?

- O roşcățică, pe jumătate suedeză, jumătate egipteană, în Farafangana, spuse sergentul fără să şovăie.

- Mamă! Acolo sper să mă trimită.

Măcar atât, presupunea Paul că va supraviețui întotdeauna, dintr-o frumoasă şi veche tradiție militară - trimiteți-mă unde sunt târfele.

Herkimer. Oprire la Herkimer. Următoarea oprire, Little Falls.

- Hei, dom' sergent, ăsta e un tren local?

- Poți să-l socoteşti şi aşa. Ce-ați zice de o rundă de mâini moarte, ca să mai schimbăm, propuse sergentul.

- Eu sunt de acord. Opaa! Un nenorocit de trei. O damă pentru Charley. Un opt pentru Lou. Şi, să mă ia naiba, sergentul prinde glontele.

- Ce zici, dom' sergent, am auzit că Elmo Hacketts se îmbarcă.

- Mmda. De când s-a înrolat a tot cerut să fie trimis peste ocean. Doi de trei pentru Ed, nimic pentru Charley, un joker pentru Lou şi dealer-ul prinde un... ei fir-ar să fie!

- As!

Little Falls. Oprire la Little Falls. Următoarea oprire, Johnsonville.

- O luăm de la capăt şi... Ce chestie! spuse sergentul. Ed are trei de trei. Mmda - îmi pare rău că pleacă Hacketts. Dacă mai aştepta vreo doi ani, l-aş fi văzut purtând țanțoş steagul. Dacă vrea să dea cu piciorul norocului, e treaba lui. Nimic pentru Charley şi Lou ia asul meu. Cu trei de trei am ajuns până aici.

- Şi unde se duce Hacketts? Ştii?

- Şi servit, şi servit şi servit şi servit, spuse sergentul. Da, azi a primit ordinul. Ultima mână, băieți. Servit, servit, servit şi...

- Isuse!

- Îmi pare rău pentru al treilea as, Ed. Cred că şi ăsta e al meu. Hacketts a reuşit până la urmă să fie trimis peste ocean. Mâine dimineață porneşte spre Tamanrasset.

- Tamanrasset?

- Deşertul Sahara, prostule. Habar n-ai geografie! Rânji satisfăcut. Ce-ați zice de un blackjack ca să ne râdem?

Paul oftă pentru Hacketts, născut într-un deşert spiritual şi expediat acum pe ocean spre un loc unde şi pământul era sterp.

Johnsonville... Ft... Plain... Ft... Johnson... Amsterdam...

Schenecîady... Coboes... Watervliet... Albany... Rensselaer... Uium, următoarea oprire la Uium.

Cu ochii urduroşi, Paul se târî până la uşă, introduse biletul şi păşi pe peronul gării Uium.

Uşa de la vagonul de bagaje se deschise larg, un sicriu alunecă pe căruciorul de marfă care îl duse în măruntaiele congelatorului gării.

Nici un taxi nu se deranjase să întâmpine nepromițătorul tren. Paul sună la compania de taxiuri, dar nu răspunse nimeni. Se uită neajutorat la automatul de bilete, la automatul de ciorapi de nailon, la automatul de cafea, la automatul de gumă, la automatul de cărți, la automatul de ziare, la automatul de periuțe de dinți, la automatul de Cola, la automatul de lustruit pantofi, la automatul foto şi ieşi pe străzile pustii de pe malul unde se afla Homestead.

Până acasă avea de mers doisprezece kilometri prin Homestead, peste râu şi apoi, pe malul celălalt. Nu era acasă, se gândi Paul, ci casa unde era patul lui.

Se simțea deprimat şi spongios pe dinăuntru, smălțuit pe afară de o văpaie incandescentă - adormit şi totuşi nedormit, asaltat de gânduri şi totuşi fără nici un gând. Zgomotul paşilor lui se lovea de fațadele cenuşii ale Homestead-ului şi de tuburile de neon lipsite de viață, vestind ba una, ba alta, lucruri fără importanță la ora aceea, paşi goi, sticlă rece în lipsa magiei electronilor care zboară printr-un gaz inert.

- Singur, singurel?

- Îîî?

O femeie tânără, cu sânii ca nişte pânze de iaht umflate de vânt, se uita în jos de la o fereastră aflată la al doilea etaj al unei clădiri.

- Te-am întrebat dacă eşti singur?

- Da, spuse simplu Paul.

- Vino sus.

- Bine, vin, se auzi Paul spunând.

- E uşa de lângă Automagic Market.

Paul urcă scara lungă şi întunecată, care anunța la

fiecare treaptă că doctorul Harry Friedmann era un dentist care nu provoacă dureri, cu autorizație dată conform Planului de Asigurări Naționale şi Sănătate. „De ce să pretind mai puțin de un D-006? " se întreba Friedmann retoric.

Uşa de pe culoar de lângă cabinetul doctorului Friedmann era deschisă - femeia aştepta.

- Cum te cheamă, scumpule?
- Proteus.
- Ai vreo legătură cu mahărul ăla de peste râu?
- E fratele meu vitreg.
- Şi tu eşti oaia neagră, scumpule?
- Mmda.
- Să-l ia naiba pe frate-tău.
- Te rog, spuse Paul.

Se trezi o singură dată în restul nopții petrecute cu ea, se trezi dintr-un vis în care îl văzuse pe tatăl lui străfulgerându-l cu privirea de la picioarele patului.

Femeia mormăi prin somn.

Când Paul ațipi din nou, murmură un răspuns mecanic:

- Şi eu te iubesc, Anita.

27

Doctorul Paul Proteus stătuse singur, de capul lui în propria casă, timp de o săptămână. Se aşteptase la o oarece formă de comunicare de la Anita, dar nu sosi nimic. Îşi dădea seama că nu mai era nimic de făcut, deşi se mira. Probabil că ea era încă la Mainland. Sesiunea de la Meadows mai dura o săptămână. După aceea, va urma harababura cu separarea lucrurilor ei de ale lui - şi divorţul. Se întreba ce motive va invoca ea pentru divorţ. Cruzimea mentală extremă îl amuza, dar presupunea că era destul de aproape de adevăr. Orice variaţie la orice fel de normă o tulbura profund. Va trebui desigur să părăsească statul New York, de vreme ce singurele temeiuri pentru divorţ erau acolo adulterul şi incitarea la conspiraţie pentru propagarea sabotajului. Se putea construi acuzarea pe baza amândurora, presupunea el, dar nu era ceva demn.

Paul fusese o dată la ferma lui şi în maniera unui om care îşi închină viaţa lui Dumnezeu, îi ceruse domnului Haycox să-l pună la muncă, pentru a îndruma mâna Naturii. Descoperi curând că mâna pe care el o înşfăca pătimaş, era aspră şi leneşă, fierbinte, umedă şi mirosea urât. Iar fermecătoarea căsuţă pe care o luase ca un simbol al vieţii frumoase de fermier era la fel de irelevantă ca o statuie a lui Venus la poarta unei uzine de epurare a apei de canalizare. Nu se mai întoarse acolo.

Fusese o dată la uzină. Maşinăria fusese închisă pe durata sesiunii de a Meadows şi doar paznicii erau de serviciu. Patru din ei, acum protocolari şi dispreţuitori, îl sunaseră pe Kroner la Meadows ca să le dea instrucţiuni. Apoi îl escortaseră până la fostul lui biroul, de unde îşi luase câteva obiecte personale. Alcătuiseră o listă cu ce luase şi îl interogaseră cu privire la dreptul lui asupra oricărui obiect. Apoi îl alungaseră în lumea de afară şi închiseseră porţile care vor rămâne veşnic închise pentru el.

Paul era acum în bucătărie, în fața consolei spălătoriei, aşezat pe un scaun înalt şi se uita la televizor. Era spre sfârşitul după-amiezii şi, ca să pună capac la toate, îşi spăla singur rufele.

Urrr-urrr-urr, făcea consola. *Urrr-urr-dal. Znic. Bazz-ap!* Sunară clopoțeii. *Azzzzz, romp!* Şi ieşi la iveală discordantul cadou: trei perechi de ciorapi, trei perechi de chiloți şi tricourile albastre de la Meadows pe care le folosise ca pijamale.

Pe ecranul televizorului, o femeie de vârstă mijlocie îşi consola fiul adolescent, care avea părul şi hainele răvăşite şi murdare.

- Bătaia nu ajută la nimic, spunea ea cu tristețe. Dumnezeu ştie că nimeni n-a adus mai multă lumină pe lume umplând de sânge nasul altcuiva sau pe al lui propriu.

- Ştiu, dar el a zis că I.Q.-ul meu e 59, mami! Băiatului îi dădură lacrimile, atât era de furios şi de jignit. Şi a zis că a lui tați e 53!

- Gata, gata, linişteşte-te, astea-s vorbe de copii. Nu le da atenție, Jimmy.

- Dar e adevărat, spuse băiatul printre suspine. Mami, e adevărat! M-am dus la poliție şi m-am uitat în fişe! 59, mami! Şi bietul tata are 53! întoarse spatele şi glasul lui deveni o şoaptă amară: Şi tu ai 47, mami. 47.

Femeia îşi muşcă buza, distrusă, dar apoi, trăgându-şi pare-se puterea în mod miraculos de undeva de deasupra nivelului ochilor, se apucă de masa de bucătărie.

- Jimmy, uite-te la mama ta. Băiatul se întoarse încet.

- Jimmy, I.Q.-ul nu e totul. Unii dintre cei mai nefericiți oameni din lume sunt cei inteligenți.

De la începutul săptămânii de lenevealã acasă, Paul îşi dăduse seama că aceasta era, cu mici variații, problema fundamentală dezbătută în serialele de după-amiază, urmată de boli şi vătămări ale nervului optic şi ale aparatului locomotor. Tema era de fapt o interminabilă explorare a întrebării: poate o femeie cu un I.Q. redus să

aibă o căsnicie fericită cu un bărbat cu un I.Q. superior? Răspunsul părea să fie da şi nu.

- Jimmy, băiatule, fiule - I.Q.-ul nu-ți aduce fericirea şi Sfântul Petru nu dă teste de inteligență ca să te lase să intri pe poarta Raiului. Cei mai răi oameni care au existat vreodată au fost cei mai deştepți.

Jimmy se arătă bănuitor, apoi surprins, apoi doritor, cu precauție, să fie convins.

- Adică un tip obişnuit ca mine, unul oarecare, oameni ca noi, mami. Adică noi suntem la fel de buni, ca... doctorul Garson managerul uzinei?

- Doctorul Garson cu I.Q.-ul lui de 169? Doctorul Garson, cu toate titlurile lui, de doctor în filozofie, doctor în ştiințe şi mai ştiu eu ce? De el vorbeşti?

- Da, mami, de el.

- De el vorbeşti? De doctorul Garson? Păi, Jimmy dragă, băiatule, fiule, ai văzut ce pungi are sub ochi? Ai văzut ce față ridată are? El poartă povara lumii pe umeri, Jimmy. Aici l-a adus pe doctorul Garson I.Q.-ul lui mare. Ştii câți ani are?

- E groaznic de bătrân, mami.

- E cu zece ani mai tânăr decât tăticul tău, Jimmy. Aici l-a adus mintea lui.

In acel moment apăru tăticul, cu brasarda de nivelator de asfalt clasa întâi din Forțele de Reconstrucție şi Reparație. Era vesel, rumen, sănătos tun.

- Bună, spuse el. Totul e bine şi frumos în bătrâna mea căsuță?

Jimmy schimbă priviri cu mama lui şi zâmbeşte ciudat.

- Da, tată, cred că da. Adică, aşa e, fir-ar să fie!

Se auzi muzică de orgă, apăru crainicul şi praful de spălat care spală şi clăteşte fără apă, şi Paul închise sunetul.

Se auzi soneria de la uşă şi Paul se întrebă de când suna. Putea să conecteze ochiul electronic al uşii, ca să vadă dacă merita s-o deschidă, dar era dornic de companie - oricare -şi se duse bucuros şi recunoscător la uşă.

Un polițist îl privi cu răceală.
- Doctorul Proteus?
- Da.
- Sunt de la politie.
- Văd.
- Nu v-ați înregistrat.
- A! Paul zâmbi. A, aveam de gând. Şi într-adevăr avusese de gând.
Polițistul nu zâmbi.
- De ce nu v-ați înregistrat?
- N-am avut timp.
- Faceți bine să vă găsiți timp, doctore.
Paul era enervat de acest tânăr grosolan şi era înclinat, ca şi în cazul barmanului din Meadows, să-l pună la locul lui. Dar de data asta luă o hotărâre mai înțeleaptă.
- Bine, mă duc să mă înregistrez mâine dimineață.
- Vă duceți să vă înregistrați astăzi, într-o oră, doctore. Titlul „doctor", afla Paul acum, putea fi rostit într-un asemenea mod încât să-ți doreşti din toată inima să nu te fi apropiat nici la zece kilometri de vreo universitate.
- Da, bine, cum spuneți dumneavoastră.
- Şi cartea de identitate industrială - n-ați predat-o.
- Îmi pare rău, o s-o predau.
- Şi pemisul de port armă şi muniție.
- O să-l aduc.
- Şi cartea de membru de club.
- O s-o caut.
- Şi paşaportul pentru avion.
- Bine.
- Şi polița de asigurări şi sănătate pentru directori. Veți primi una obişnuită.
- Cum spuneți dumneavoastră.
- Cred că asta-i tot. Dacă mai intervine ceva, o să vă anunț.
- Sunt convins.
Expresia de pe fața tânărului polițist se îmblânzi brusc şi clătină din cap.

- Vai, cum se prăbuşesc cei puternici, nu, doctore?
- Vai, vai, rosti Paul.

Peste o oră Paul se prezentă politicos la poliție cu o cutie de pantofi plină cu privilegii revocate.

In timp ce aştepta să fie băgat în seamă, îi atrase atenția automatul radiofoto acoperit cu sticlă dintr-un colț, care contura portretul unui fugar şi lângă el, compunea o scurtă biografie. Portretul ieşi dintr-o fantă din partea de sus a automatului, pe segmente - mai întâi părul, apoi sprâncenele, în rând cu cuvântul CĂUTAT şi apoi, în rând cu ochii mari şi tulburi, numele: Edgar Rice Burroughs Hagstrohm, R&R-131313. Mizerabila poveste a lui Hagstrohm ieşi o dată cu nasul lui: „Hagstrohm şi-a tăiat casa M-17 din Chicago cu o torță explozivă, a plecat în pielea goală la casa doamnei Marion Fras-cati, văduva unui vechi prieten şi i-a cerut să vină cu el în pădure. Doamna Frascati a refuzat şi el a dispărut în adăpostul pentru păsări de la marginea complexului de locuințe. Acolo a scăpat de poliție; se crede că a reuşit acest lucru aruncându-se dintr-un copac într-un tren de marfă, care...

- Tu! rosti sergentul de serviciu. Proteus! înregistrarea presupunea completarea unui formular lung şi enervant de complicat, care începea cu numele şi numărul de clasificare cel mai important, cerceta motivele căderii în dizgrație, cerea numele celor mai apropiați prieteni şi ale celor mai apropiate rude şi se termina cu un jurământ de credință față de Statele Unite ale Americii. Paul semnă documentul în prezența a doi martori şi îl urmări pe funcționarul de la codificare care-l traducea pe o tastatură în termeni pe care să-i înțeleagă maşinile. Ieşi o fişă proaspăt crestată şi perforată.

- Asta-i tot, spuse sergentul de poliție. Introduse fişa într-un automat şi fişa parcurse rapid un sistem de mecanisme, din care ieşi să se odihnească pe un teanc gros de fişe similare.

- Ce-nseamnă asta? întrebă Paul. Sergentul privi teancul indiferent.

- Potențiali sabotori.

- Ia stați puțin! Ce se-ntâmplă aici? Cine zice că sunt eu?

- Nu s-a gândit nimeni la dumneata, spuse sergentul răbdător. Nimeni n-a spus că ești. Totul e automat. Maşinile fac asta.

- Cu ce drept spun ele asta despre mine?

- O, ele ştiu, ele ştiu, rosti sergentul. S-au interesat. Maşinile fac asta cu orice persoană care are mai mult de patru ani de colegiu şi n-are slujbă. Îl studie pe Paul cu ochii îngustați. Şi vei fi surprins, doctore să afli câtă dreptate au.

Intră un detectiv, transpirat şi descurajat.

- Avem date noi despre cazul Freeman, Sid? întrebă sergentul, pierzându-şi interesul față de Paul.

- Nu. Toți suspecții au ieşit basma curată de la detectorul de minciuni.

- Ai verificat tuburile?

- Desigur. Am pus un set nou-nouț, am verificat circuitele. Acelaşi lucru. Nevinovat, fiecare din ei, lua-i-ar naiba. Nu că n-ar fi vrut fiecare din ei, lua-i-ar naiba, să-l dea gata. Ridică din umeri. Deci continuăm urmărirea. Avem un fir: sora zice că a văzut un necunoscut prin dosul casei lui Freeman cu o jumătate de oră înainte.

- Aveți o descriere?

- Parțială. Se întoarse spre funcționarul de la coduri. Ai terminat, Mac?

- E gata. I-am dat drumul.

- Înălțime medie. Pantofi negri, cămaşă albastră. Fără cravată. Verighetă. Păr negru, pieptănat spre spate. Proaspăt ras. Alunițe pe mâini şi pe ceafă. Şchioapătă uşor.

Funcționarul, lipsit de orice expresie, apăsa tastatura în timp ce vorbea.

Dinga-dinga-dinga-ding! făcu maşina şi scoase o fişă.

- Herbert J. van Antwerp, spuse Mac. Collester Boulevard, 49-56.

- Bravo, spuse sergentul. Luă un microfon. Maşina 57,

maşina 57, porniți spre...

Când Paul ieşi în lumina puternică a soarelui de pe stradă, o dubă neagră de poliție, cu sirena închisă şi cu pneurile îngânând cântecul cauciucului nou pe smoala fierbinte, coti pe strada din spatele sediului poliției.

Paul se uită curios după ea când opri lângă o uşă cu gratii.

Un polițist coborî din partea din spate a vehiculului negru strălucitor şi flutură o puşcă spre Paul.

- Gata, gata, circulă, circulă!

Paul dădu să plece, întârziind însă o clipă ca să zărească arestatul, care se aşeză în fundul întunecat al dubei, neclar, inutil, între alți doi bărbați înarmați.

- Hai, pleacă de-aici! strigă din nou polițistul la Paul. Paul nu credea că acesta şi-ar fi irosit gloanțele pe un tip care căsca gura, aşa că rămase să mai caşte puțin gura. Groaza lui de țeava căscată a puştii era temperată de dorința nebună de a vedea cine era cel care se descurcase şi mai prost decât el în societate.

Uşa de fier a sediului poliției se deschise şi încă trei polițişti înarmați aşteptau în pragul ei să-l primească pe criminal. Perspectiva ca acesta să fie liber pe stradă chiar şi pentru câteva secunde era, pare-se, atât de înfricoşătoare, încât polițistul care-l sâcâise pe Paul îşi îndrepta acum toată atenția spre cei câțiva metri pătrați pe care urma să-i traverseze într-o clipă arestatul. Paul îi văzu degetul mare trăgând piedica trăgaciului.

- Să nu faci vreo prostie, auzi? rosti un glas nervos din dubă. Hai, ieşi!

Peste un moment, doctorul Fred Garth, îmbrăcat cu un tricou foarte zdrențuit al Echipei Albastre, nebărbierit, cu ochii mari, se ivi în lumina zilei, cu cătuşe la mâini, rânjind.

Înainte ca Paul să se poată convinge că era adevărată această scenă absurdă, vechiul lui coleg de cort şi de echipă, prietenul lui bun, următorul candidat la postul din Pittsburgh, era deja înăuntru.

Paul se duse repede spre fațada clădirii şi intră din nou în biroul unde completase hârtiile şi îşi predase actele.

Sergentul îşi ridică dispreţuitor privirea spre el.

- Da?

- Doctorul Garth... ce caută aici? întrebă Paul.

- Garth. N-avem nici un Garth aici.

- L-am văzut când l-au adus prin uşa din dos.

- Noo. Sergentul îşi reluă lectura.

- Ascultă, e unul dintre cei mai buni prieteni ai mei.

- Mai bine te mulţumeai cu câinele şi cu maică-ta, spuse sergentul fără să-şi ridice privirea. Şterge-o.

Paul ieşi uluit în stradă, îşi lăsă maşina parcată în faţa poliţiei şi porni în sus pe colină, spre strada principală din Homestead, spre cârciuma de la picioarele podului.

Ceasul de la primărie bătu ora patru. Putea să bată miezul nopţii, ora şapte sau unu, pentru Paul era totuna. Nu trebuia să mai ajungă nicăieri la o oră anumită - probabil, niciodată, îşi inventa motive pentru a merge undeva sau mergea fără nici un ţel. Nimeni nu-i oferea nimic de făcut nicăieri. Economia nu mai era interesată. Fişa lui nu mai prezenta acum interes decât pentru automatele poliţiei, care, din clipa când îi fusese introdusă fişa, îl priveau cu o neîncredere instinctivă.

Hidrantul funcţiona ca de obicei şi Paul se alătură mulţimii. Se pomeni că îl calmează stropii de apă rece. II aşteptă nerăbdător pe băieţel să-şi termine bărcuţa de hârtie şi se bucură urmărind înaintarea ambarcaţiunii spre distrugerea ei sigură în necunoscutul întunecat şi gâlgâitor al canalului de scurgere.

- E interesant, doctore?

Paul se întoarse şi îl descoperi pe Alfy, rechinul televiziunii, la cotul lui.

- Credeam că eşti la Meadows.

- Credeam că dumneata eşti acolo. Ce-ţi face buza?

- Se vindecă. E fragilă.

- Dacă vă consolează cu ceva, doctore, barmanul mai strănută şi acum.

- Bravo, minunat. Te-au concediat?

- Nu ştiaţi? Toţi am fost concediaţi, tot personalul de serviciu, după treaba cu copacul. Alfy râse. Îşi gătesc singuri, îşi fac singuri paturile, îşi rânesc cocina, totul, îşi fac totul singuri.

- Toţi?

- Toţi, sub managerul uzinei.

- Îşi curăţă singuri closetele?

- Iepuraşii mai proşti, doctore, cu I.Q.-ul sub 140.

- Ce chestie! Mai joacă meciuri?

- Da. Ultima oară am auzit că Albaştrii ajunseseră degajat în frunte.

- Nu se poate!

- Ba da, le-a fost atât de ruşine de dumneata, că erau cât pe-aci să crape numai să câştige.

- Şi Verzii?

- La pământ.

- Chiar dacă-l aveau pe Shepherd?

- Te referi la Jim Thorpe? Da, el a tras tare şi a încercat să facă puncte.

- Şi...

- Şi nimeni n-a făcut nici un punct. Ultima oară am auzit că echipa lui încerca să-l convingă că are viroză pulmonară ca să stea câteva zile la infirmerie. Are ceva, asta-i sigur. Alfy se uită la ceas. Hei, e muzică de cameră pe canalul şapte. Vrei să joci?

- Nu cu tine.

- Hai, de dragul distracţiei. Fără bani. Acum mă verific cu muzica de cameră. E un domeniu total nou. Hai, doctore, o să-nvăţăm împreună. Dumneata urmăreşti violoncelul şi contrabasul, eu urmăresc viola şi vioara. E-n regulă? Pe urmă comparăm observaţiile şi le punem de acord.

- Îţi fac cinste cu o bere? Ce zici?

- Grozav!

In lumina umedă de amurg a barului, Paul văzu un adolescent privindu-l plin de speranţe dintr-un separeu. În

fața lui, pe tăblia mesei, erau trei rânduri de bețe de chibrit: trei în primul rând, cinci în al doilea, şapte în al treilea.

- Salut, spuse tânărul stingherit şi plin de speranțe. E un joc foarte interesant. Scopul este să-l sileşti pe adversar să ia ultimul băț. Poți lua oricâte bețe vrei dintr-un anumit rând la fiecare tură.

- Păi... rosti Paul.

- Joacă, spuse Alfy.

- Pe doi dolari? spuse nervos tânărul.

- De acord. Paul luă un băț din rândul cel mai lung.

Tânărul se încruntă şi, cu o figură îngrijorată, contracara mişcarea. După trei ture, Paul îl lăsă privind dezamăgit ultimul băț.

- Fir-ar să fie, Alfy, spuse el, trist, ia uite, am pierdut.

- E prima zi, rosti tăios Alfy. Nu te descuraja. Ce dacă ai pierdut? E doar începutul. Alfy îl bătu pe băiat pe umăr. Doctore, el e fratele meu mai mic, Joe. Abia a început. Atât Armata, cât şi Emanațiile şi Epavele sunt prea dure pentru el şi eu încerc să-l lansez într-o afacere proprie, ca alternativă. O să vedem cum merge afacerea cu bețele de chibrit; dacă nu merge, o să născocim altceva.

- Am jucat în colegiu jocul ăsta, spuse Paul ca şi cum s-ar fi scuzat. Aveam multă experiență.

- În colegiu! rosti Joe pe un ton în care se amesteca groaza cu respectul şi zâmbi, părând să se simtă mai bine. Isuse! Nu-i de mirare. Oftă şi se lăsă pe speteaza scaunului, din nou deprimat. Dar nu ştiu ce să zic, Alfy... Îmi vine să mă dau bătut. Hai să recunoaştem, n-am destulă minte. Ahme din nou bețele şi începu să le ridice, jucând singur. Muncesc la jocul ăsta, dar parcă nu progresez deloc.

- Sigur că munceşti! spuse Alfy. Toată lumea munceşte la ceva. Când te dai jos din pat, munceşti. Când iei mâncarea de pe farfurie şi o bagi în gură, munceşti. Dar băiete, se poate munci în două feluri: munceşti sau munceşti din greu. Dacă vrei să ieşi în față, să ai ceva de vândut, trebuie

să munceşti din greu. Alege-ți ceva imposibil de făcut şi fă acel lucru, altminteri vei fi un târâie-brâu toată viața. Sigur, toată lumea muncea pe vremea lui George Washington, dar George Washington muncea din greu. Toată lumea muncea pe vremea lui Shakespeare, dar Shakespeare muncea din greu. Eu sunt cine sunt pentru că muncesc din greu.

- Bine, bine, bine, spuse Joe. Eu, Alfy, n-am minte, n-am ochi, n-am nici un imbold. Poate că ar fi mai bine să intru în armată.

- Înainte de a o face, schimbă-ți numele, băiete şi pe mine să nu mă mai deranjezi, rosti enervat Alfy. Toți cei care poartă numele Tucci stau pe propriile picioarele. Aşa a fost dintotdeauna şi aşa va fi mereu.

- Bine, spuse Joe roşind. O să mai încerc câteva zile.

- Bravo! spuse Alfy. Ai grijă să nu te răzgândeşti. Când Alfy se îndrepta grăbit spre televizor, Paul se duse după el.

- Ascultă, îl cunoşti cumva pe Fred Garth?

- Pe Garth? Alfy râse. Nu-l cunoşteam, dar acum, să fiu al naibii că-l cunosc. E cel care a jupuit stejarul.

- Nu se poate!

- Ba da. Şi nici măcar nu s-au gândit să-l interogheze. Era el însuşi în comitetul care urma să facă interogatoriul.

- Cum l-au prins?

- S-a trădat singur. Când doctorul de copaci a ajuns acolo ca să vindece stejarul, Garth s-a dat de gol.

- Alfy! strigă barmanul. Ai pierdut primul număr. Alfy îşi trase un scaun de bar.

Paul se aşeză lângă el şi îl angaja pe barman în conversație. Discuția era dezlânată, pentru că Alfy îşi făcea de lucru cu butonul de sunet al televizorului.

- L-ai mai văzut pe Finnerty pe-aici? întrebă Paul.

- Pianistul?

- Da.

- Şi ce dacă l-am văzut?

- Aş vrea să mă văd cu el, atâta tot. E amic cu mine.

- O groază de oameni vor să se vadă cu Finnerty în

ultimul timp.

- Ihî. Unde se ascunde? Barmanul îl cântări din privire.

- Nimeni nu l-a văzut pe Finnerty în ultimul timp.

- A, da? Nu mai stă la Lasher?

- Văd că azi ai tot felul de întrebări. Nimeni nu l-a văzut pe Finnerty în ultimul timp.

- Am înțeles. Au plecat din oraş?

- Cine ştie? Hai că mai am şi alte treburi. Ce bei?

- Un bourbon cu apă.

Barmanul amestecă băutura, o puse în fața lui Paul şi îi întoarse spatele.

Paul bău în sănătatea tovarăşilor ostili sau apatici din noua viața pe care şi-o alesese, tuşi, zâmbi şi îşi linse buzele, încercând să determine ce nu era în regulă cu băutura, apoi căzu de pe scaun, pierzându-şi cunoştința.

„Din albastra Cayuga", cântau pițigăiat glasurile tinere în seara de toamnă...

Din deal până în vale, Pentru Corneli răsună urale...

Doctorul Harold Roseberry, PE-002, aşeza două documente unul lângă celălalt pe tăblia goală şi lustruită a biroului său din lemn de trandafir. Biroul, suficient de mare pentru a ateriza pe el un elicopter, era un dar din partea absolvenților Universității Corneli, gest consemnat pe o plăcuță de argint aşezată într-un colț. Justificarea generosului dar era încrustată în prețiosul lemn al tăbliei biroului: scorurile meciurilor de fotbal obținute de Big Red în ultimele cinci sezoane. Cel puțin, justificările acestui obiect nu vor lăsa nici o urmă de îndoială în mințile viitorilor arheologi.

„Din est până în vest, răspunde ecoul bubuitor", strigară tinerele glasuri şi doctorului Roseberry îi era extrem de greu să se concentreze asupra celor două documente din fața lui: un referat al decanului Şcolii de Arte şi Ştiințe, un bătrân străvechi şi bizar dintr-o parte străveche şi bizară a universității, şi o scrisoare veche de cinci ani de la un absolvent cârcotaş care avea obiecții față de comportamentul echipei în afara terenului. Referatul decanului semnala că un anume domn Ewing J. Halyard sosise în oraş pentru a-i arăta universitatea şahului din Bratpuhr şi, printre altele, pentru a repara o deficiență, veche de şaptesprezece ani, în educația sa fizică. Referatul îi cerea doctorului Roseberry să desemneze pe cineva din personalul lui să-l supună pe Halyard la testele de educație fizică finale în dimineața următoare.

Corneli a învins! E campioană!

Doctorul Roseberry simți nevoia să reacționeze ironic la ultimul vers. „Da, sigur, a învins anul trecut şi în ultimii patru ani", mormăi el în singurătatea lui apăsătoare. Dar începuse un alt an, care s-ar putea să nu mai fie atât de frumos încrustat în lemn de trandafir. „Mâine, mâine şi

iarăşi mâine", rosti el scârbit. Fiecare antrenor din Ivy League era decis să-l coboare iarăşi până la un simplu PE-003 şi cu două înfrângeri ar fi posibil. Yale şi Penn erau aranjate. Yale lansase pe piață acțiuni pentru a cumpăra toți fundaşii de la Texas A&M, iar Penn îl cumpărase pe Breslaw de la Wisconsin cu 43 000 de dolari.

Roseberry oftă. „Cât timp îşi închipuie ei că se mai poate juca fotbal de colegiu? " voia el să ştie. Cu şase ani în urmă, Corneli îl cumpărase de la Wabash College şi îi ceruse să-şi expună ideile despre o echipă ideală. Apoi, poftim, i-o cumpăraseră.

„Dar ce naiba îşi închipuie că au cumpărat? " se întrebă el. „Ceva din oțel şi ciment, care să dureze o viață? " Nu-l cumpăraseră atunci ca băiat de mingi şi vârsta medie a echipei Big Red ajunsese acum la aproape de treizeci şi unu de ani.

Sus, deasupra apelor Cayuga, Cu valurile sale albastre, Se-nnalță nobila noastră Alma Mater, Privelişte măreață...

se auzeau glasurile.

„Sigur că e măreață", spuse doctorul Roseberry. „Cine naiba credeți că a plătit pentru ea? " In primii doi ani, echipa de fotbal plătise pentru ea însăşi. In următorii trei, plătise pentru o nouă clădire a Facultății de chimie, pentru un laborator de căldură şi electricitate, o nouă clădire pentru administrația

Departamentului de inginerie agricolă şi pentru patru noi catedre: Filozofia Ingineriei Creative, Istoria Ingineriei Creative, Relații publice creative pentru ingineri şi Inginerie Creativă şi Consumator Captiv.

Roseberry, căruia nu-i intra în atribuții partea de învățământ a universității, ținuse totuşi cu strictețe socoteala acestor îmbunătățiri plăcute ochiului, care fuseseră adăugate după ce el şi echipa lui de fotbal ajunseseră cu mult dincolo de apele râului Cayuga. Anticipând un sezon prost, el schița în minte o scrisoare polemică adresată absolvenților, în care cheltuielile universitare vor figura cu precădere. Compusese primul

rând al scrisorii, care urma formulei de salut: „Sportivi!", deja terminată, şi se bucura imaginându-l scris cu majuscule:

„VA FI AFACEREA FOTBALULUI DE LA CORNELL CONDUSĂ CA O AFACERE SAU BIG RED VA FI SECĂTUITĂ? "

Apoi, inspirația pentru următoarea propoziție îi veni imediat: „ÎN ULTIMII CINCI ANI NU S-A REINVESTIT NICI UN CENT ÎN AFACERE NICI UN CENT N-A FOST ECONOMISIT PENTRU INFLAȚIE".

Îşi dădu seama că totul va trebui scris cu majuscule. Situația cerea o scrisoare de mare impact.

Sună telefonul.

- Doctor Roseberry la telefon.

- Sunt Buck Young, doctore. Am aici o notă care mă anunță că doreați să vă sun.

In vocea lui răguşită se simțea neliniştea, exact cum îşi dorise Roseberry. Şi-l imagina pe Buck aşezat lângă telefon şi ținând în mână nota cu câteva minute înainte de a fi format numărul. Dacă Buck mersese atât de departe, îşi spuse Roseberry, o să continue.

- Da, da, spuse Roseberry, zâmbind cuceritor. Ce mai faci, băiete?

- Bine. Ce planuri aveți?

- Poate că eu ar trebui să te-ntreb pe tine.

- Termodinamică. Analiza stresului. Curgerea fluidelor. Calcul diferențial.

- Lasă asta, spuse Roseberry. Ce-ar fi să te relaxezi un pic şi să vii să bei o bere cu mine la The Dutch? Când o să auzi ce veşti am, poate că o să-ți schimbi gândurile.

Bucurați-vă, am venit din nou Să aclamăm din toată inima...

cântau glasurile, şi doctorul Roseberry aşteptă răbdător să se potolească vacarmul. Dacă voiau neapărat să organizeze o manifestație fotbalistică, mai bine s-o fi făcut în altă parte, ca să nu-i deranjeze pe el şi echipa lui. Şi mai era ceva: Universitatea Corneli era atât de zgârcită, că

își caza sportivii în campus în loc să aibă o clădire separată pentru ei, departe de vacarmul studențesc.

- Aşteaptă să tacă ăştia, Buck, ca să mă pot auzi gândind.

Bucurați-vă, venim din nou Să strigăm pentru Roşu şi Alb!

Dacă Universitatea Corneli nu voia să se modernizeze, va trebui să-şi găsească alt antrenor, îşi spuse Roseberry. Uite, de pildă, Tennessee se modernizase. Îşi caza echipa la Miami Beach, aşa că nu era de mirare că Milankowitz se dusese acolo pentru suma de 35 000 de dolari, după ce refuzase Chicago pentru 40 000.

- Gata, Buck, acum te aud din nou. Ce-ai zice să ne întâlnim la The Dutch peste un sfert de oră, ca să dăm repede pe gât câteva pahare?

Vocea de la celălalt capăt al firului era slabă, ezitantă.

- Doar pentru o jumătate de oră.

Doctorul Roseberry se urcă în maşina lui neagră decapotabilă aflată în parcarea echipei şi se îndreptă spre casa frăției Delta Upsilon, pe al cărei gazon îl remarcase prima dată pe Buck Young, care juca fotbal în campionatul frățiilor. Acum se ştia că Young ridicase Delta Upsilon contra sumei de

50 000 de dolari pe an, ceea ce orice colegiu din țară ar fi considerat un chilipir.

Asta se întâmplase toamna trecută, şi Delta Upsilon reuşise să câştige campionatul frățiilor cu 450 de puncte față de cele 6 ale adversarilor săi. Young marcase 390 din cele 450 de puncte şi dăduse pase pentru alte 54, celelalte puncte datorându-se unui anume George Ward, al cărui nume se întipărise în memoria lui Roseberry la un loc cu alte statistici.

Dar când îl abordase Roseberry, Young spusese ferm că el juca fotbal de plăcere şi că voia să devină inginer. Cu un an în urmă, când Big Red era de departe cea mai tare echipă din est, iar absolvenții de la Yale şi Penn încă îşi mobilizau resursele economice, Roseberry îşi mai putea

permite să fie amuzat de preferința lui Young pentru inginerie. Acum nu mai era deloc amuzant, şi Roseberry îl considera pe Young singura lui şansă de a rămâne un PE-002 în economia catastrofală a fotbalului de la Corneli. Va vinde câțiva jucători supranaturali Universității Harvard, care ar fi cumpărat orice era ieftin şi va folosi banii obținuți pentru a-şi cumpăra serviciile lui Young cu mult sub prețul pieții.

Când intră doctorul Roseberry, copiii îl aclamară şi închinară în cinstea lui. El zâmbi şi roşi, precum se cuvenea şi îşi puse în sinea lui întrebări despre el şi istorie: „Ce legătură au copilaşii ăştia ingineri cu mine, pentru numele lui Dumnezeu? " îşi croi drum prin mulțimea care-l onora din motive deloc clare, îndreptându-se spre un separeu dintr-un colț întunecat, unde Purdy şi McCloud, jucătorii pe care avea de gând să-i vândă Harvard-ului, trăgeau de unica bere de persoană îngăduită în timpul antrenamentelor. Vorbeau încet, posaci şi, când se apropie doctorul Roseberry, îşi ridicară privirile, dar nu zâmbiră.

- Bună seara, băieți, spuse doctorul Roseberry, aşezându-se pe locul îngust, încă neocupat de fundul lui McCloud, cu ochii lipiți de uşa prin care urma să intre Buck Young.

Jucătorii îl salutară dând din cap şi îşi continuară conversația.

- Nu există nici un motiv, spuse McCloud, să nu poți juca fotbal de colegiu până la patruzeci de ani, dacă te îngrijeşti. McCloud avea treizeci şi şase.

- Bineînțeles, rosti grav Purdy. Un bărbat mai în vârstă are maturitatea pe care n-o au tinerii. Purdy avea treizeci şi şapte de ani.

- Uite, de pildă, Moskowitz, spuse McCloud.

- Mmda. Are patruzeci şi trei şi se ține tare. De ce n-ar continua să joace până la cincizeci? De ce n-ar face aşa majoritatea?

- Cred că aş putea să mă duc chiar acum la Emanații şi

Epave şi să alcătuiesc o echipă de campionat Ivy League din ţipi de peste patruzeci consideraţi terminaţi.
- Planck sau Poznitsky, spuse Purdy.
- McCarren, spuse McCloud. Mirro, Mellon. N-am dreptate, doctore? McCloud îi puse întrebarea lui Roseberry, ca din întâmplare.
- Da, cred că da. Sper. E mai bine. E genul de echipă cu care trebuie să lucrez.
- Mmmda, rosti McCloud. Îşi privi berea, o termină cu un gest grandios şi îl privi rugător pe Roseberry. Pot să mai beau una mică?
- Sigur, de ce nu? spuse Roseberry. Chiar îţi fac cinste. Oferta lui îi deprimă pe McCloud şi pe Purdy, punân-
du-i pe gânduri: poate era mai bine să se menţină în formă pentru sezonul important care începea pentru Big Red. Roseberry nu reacţiona la acest joc stupid.
- Mai bine o lăsaţi mai moale, rosti un student rânjind şi arătând spre cele două sticle de bere. Dacă vreţi să câştige Corneli Ivy League, mai bine vă abţineţi, băieţi.
Purdy îl fulgeră cu privirea şi tânărul se retrase în mulţime.
- Acum îţi cer să ieşi pe teren şi să-ţi rupi mâinile şi picioarele ca să arăţi ce tare e Corneli, iar în clipa următoare vor să trăieşti ca un misionar, fir-ar să fie, rosti cu amărăciune Purdy.
- Ca în armată, spuse McCloud.
Subiectul îi aminti doctorului Rosberry de scrisoarea şi referatul pe care le citise în biroul lui şi îşi mângâie buzunarul de la piept ca să se asigure că mai erau acolo.
- Ca în armată, spuse Purdy, dar fără pensie.
- Sigur, îţi dai cei mai buni ani din viaţă unui colegiu şi ce naiba fac ei când eşti terminat? Te aruncă imediat la Emanaţii şi Epave. Să te ia naiba, amice.
- Uite-te la Kisco, spuse Purdy.
- Şi-a dat duhul pentru echipa Rutgers şi cu ce s-a ales văduva lui?
- Cu nimic! Doar un prosop cu un R pe el, pe care-l poate

folosi ca preş de baie şi o pensie de la stat.

- Trebuia să pună bani de-o parte! spuse nervos doctorul Roseberry. Câştiga mai mult decât preşedintele colegiului. Cum de era atât de sărac? Cine e de vină?

Purdy şi McCloud îşi coborâră tulburați privirile spre mâinile lor mari. Amândoi făcuseră în tinerețe la fel de mult pentru Rutgers ca răposatul Buddy Kisco, care murise efectiv pentru echipă. Dar amândoi erau la fel de faliți - faliți pentru totdeauna, după ce îşi construiseră vile somptuoase în Cayuga Heights, îşi cumpăraseră maşini noi la fiecare şase luni, se îmbrăcaseră cu haine scumpe...

- N-ai ce face, spuse McCloud pe un ton plângăreț. Un sportiv trebuie să păstreze aparențele. Sigur, lumea crede că un sportiv câştigă mult; şi aşa e, pe hârtie. Dar lumea nu se gândeşte cât îl costă ca să mențină o imagine de lux.

Purdy se aplecă în față, dornic să-şi exprime acordul.

- Şi pentru cine? întrebă el retoric. Pentru sportiv?

- Pentru Corneli! spuse McCloud.

- Aşa e, fir-ar să fie! spuse Purdy, lăsându-se satisfăcut pe speteaza scaunului.

Buck Young, înalt, masiv, timid, îşi făcu apariția în uşă şi îşi plimbă privirea prin încăpere. Doctorul Roseberry se ridică, îi făcu cu mâna şi îi părăsi pe Purdy şi pe McCloud ca să-l întâmpine.

- Bucky, băiete!

- Doctore...

Buck părea oarecum stânjenit să fie văzut cu antrenorul şi se uită plin de speranțe spre un separeu gol. Se comporta de parcă ar fi avut o întâlnire cu un traficant de droguri şi într-un fel, reflectă bucuros doctorul Roseberry, asta şi era.

- Buck, n-o să fac risipă de vorbe, pentru că n-avem timp de pierdut. Oferta asta nu va mai fi valabilă multe zile. Poate că mâine se anulează. Totul depinde de absolvenți, minți el.

- Ihî, spuse Buck.

- Sunt gata să-ți ofer treizeci de mii, Buck, şase sute pe

săptămână, tot anul, începând de mâine. Ce zici?
Lui Young îi zvâcni mărul lui Adam. Îşi drese glasul.

- Pe săptămână? întrebă el cu glas pierit.

- Atât de mult te apreciem noi, băiete. Nu te vinde ieftin.

- Şi pot să-mi continui studiile? îmi lăsați timp liber pentru ore şi pentru studiu?

Roseberry se încruntă.

- Păi, în privința asta sunt câteva reguli destul de stricte. Nu poți să joci fotbal de colegiu şi în acelaşi timp să urmezi cursurile. S-a încercat asta odată şi ştii ce porcărie a ieşit.

Buck îşi trecu degetele boante prin păr.

- Zău dacă ştiu ce să spun. E vorba de o groază de bani, dar familia mea ar fi teribil de surprinsă şi de dezamăgită. Adică...

- Nu ți-o cer pentru mine, Buck! Gândeşte-te la colegii tăi. Vrei să piardă un meci anul ăsta?

- Nu, îngână el.

- Treizeci şi cinci de miare, Buck.

- Isuse, eu...

- Am auzit tot ce-ai spus, rosti cu glas răguşit un tânăr roşcovan.

Băiatul nu bea benedictină cu apă, ci whisky cu apă, din care vărsă pe masă când se aşeză neinvitat lângă Buck, în fața doctorului Roseberry. Pe sub cămaşa descheiată la gât se vedea tricoul roşu de la Meadows.

- Am auzit tot, spuse el, punându-şi mâna grav pe umărul lui Buck. Te afli la o răscruce, băiete. Ai noroc. Oamenii nu mai au parte de nici o răscruce. Doar de străzi cu sens unic, flancate de stânci.

- Cine naiba eşti? spuse iritat doctorul Roseberry.

- Sunt doctorul, subliniez, doctorul Edmond L. Harrison de la Uzina Ithaca. Dar dacă nu-mi spui Ed îmi dai cinci dolari.

- Hai să plecăm de lângă bețivanul ăsta, spuse doctorul Roseberry.

Harrison bătu cu pumnul în masă.

- Ascultă-mă până la sfârşit! I se adresă lui Buck, blocându-i ieşirea. Distinsul doctor Roseberry reprezintă o cale, eu o reprezint pe cealaltă. Eu sunt tu, dacă vei merge tot pe drumul de acum în următorii cinci ani.

Avea ochii pe jumătate închişi şi ca toţi beţivanii inofensivi, părea gata să plângă, atât de puternic fund înclinat să-i iubească şi să-i ajute pe ceilalţi.

- Dacă eşti bun, spuse el, şi dacă te gândeşti la alţii, o fractură de bazin căpătată pe teren o să te doară mai puţin decât o viaţă de inginerie şi management. In viaţa aceea, crede-mă, cei care se gândesc la alţii, cei sensibili, cei care îi pot recunoaşte pe cei ridicoli, mor de o mie de ori.

Doctorul Roseberry se lăsă pe speteaza scaunului şi îşi încrucişa mâinile pe burta plată şi tare. Dacă s-ar fi gândit la asta, ar fi angajat un actor profesionist să facă în clipa aceea ce făcea doctorul Harrison pe gratis.

- Cum adică? întrebă el, sărindu-i în ajutor.

- Cel mai bun om pe care l-am cunoscut la Meadows...

- La Meadows? se miră Buck, plin de respect.

- La Meadows, repetă Harrison, unde bărbaţii din fruntea procesiunii civilizaţiei demonstrează în mod special că în sufletul lor sunt nişte copii de zece ani şi că nu au nici cea mai vagă idee despre ceea ce fac ei pentru lume.

- Ei deschid porţi noi în fruntea acestei procesiuni! spuse Buck înfierbântat, şocat de conversaţia seacă, aproape ca un sabotaj, luptând împotriva ei, ca un bun cetăţean ce era. Învăţase expresia grandilocventă cu deschiderea porţilor dintr-un program de orientare a bobocilor, în cadrul căruia doctorul Kroner fusese principalul vorbitor şi făcuse o impresie puternică.

- Trântesc uşile în nasul tuturor, spuse Harrison. Asta fac ei.

- Vorbeşte mai încet, îl preveni doctorul Harrison.

- Nu-mi pasă, spuse tare Harrison, după tot ce i-au făcut singurului bărbat matur de acolo. L-au dat afară pe Proteus, asta au făcut.

- Proteus e mort de mulţi ani, spuse Buck, convins că

Harrison era un şarlatan.
- Fiul lui, fiul lui, Paul, spuse Harrison. Ascultă-mă pe mine, băiete. Du-te şi câştigă-ți banii pe teren, cu sânge, sudoare şi muşchi. Există onoare şi glorie în asta - puțină, e drept - şi n-ai să te urăşti pe tine însuți. Dar fereşte-te ca dracu' să fii în fruntea procesiunii, unde o s-o iei în bot dacă nu simți un nod în gât când vezi suişurile şi coborâşurile unor fabrici. Încercă să se ridice, rată prima oară, dar reuşi din a doua încercare. Şi acum, la revedere.
- Unde te duci? spuse doctorul Roseberry. Mai stai, mai stai.
- Unde? Mai întâi o să mă duc să închid partea din Uzina Ithaca de care răspund, apoi pe o insulă, poate într-o cabană în pădurile din nord, o şandrama din Everglades.
- Şi ce să faci acolo? întrebă Buck, uimit.
- Să fac? spuse Harrison. Să fac? Tocmai asta e, băiete. Toate uşile s-au închis. Nu mai e nimic de făcut decât să-ți găseşti un pântec potrivit pentru un adult, în care să te strecori. Unul fără maşini mi-ar conveni în mod special.
- Ce ai împotriva maşinilor? spuse Buck.
- Sunt sclavi.
- Dar ce naiba, doar nu sunt oameni! spuse Buck. Nu suferă. Nu le deranjează că muncesc.
- Nu, dar concurează cu oamenii.
- Asta-i foarte bine, nu? Dacă ținem seama ce treabă proastă fac majoritatea oamenilor în orice domeniu.
- Cine concurează cu sclavii devine sclav, rosti răguşit Harrison şi plecă.
Un bărbat brunet, îmbrăcat ca un student, dar arătând mult mai în vârstă, îşi puse benedictina cu apă pe bar, cercetă fețele lui Roseberry şi a lui Young ca şi cum ar fi vrut să le rețină şi îl urmă pe Harrison afară.
- Haideți pe culoar, ca să putem discuta, spuse Roseberry, când începu un nou ciclu de cântece.
„Bucurați-vă, am venit din nou", strigau glasurile tinere şi Young şi Roseberry se mutară pe culoar.
- Spune... Începu doctorul Roseberry. -Eu...

- Sunteți doctorul Roseberry?

Roseberry îşi ridică privirea spre cel care îi deranjase, un domn cu mustață blondă, cu cămaşă violet şi floare la butonieră asortată şi o vestă veselă care contrasta cu costumul negru.

- Da.

- Numele meu este E. J. Halyard, de la Departamentul de Stat. Aceşti domni sunt şahul din Bratpuhr şi translatorul său, Khashdrahr Miasma. Tocmai plecam spre casa preşedintelui când v-am zărit.

- Încântat, spuse doctorul Roseberry.

- *Brahous brahouna, bouna saki,* spuse şahul înclinându-se uşor.

Halyard râse nervos.

- Cred că avem de discutat o mică afacere mâine dimineață, nu?

- A, spuse Roseberry, dumneavoastră sunteți persoana - persoana pentru testul final de educație fizică.

- Exact. N-am mai fumat de două săptămâni. Durează mult?

- Nu, nu cred. Într-un sfert de oră se rezolvă.

- A, da? Atât de repede? E-n regulă.

Se gândi că tenişii şi şortul pe care le cumpărase în după-amiaza aceea nu se vor uza prea mult într-un răstimp atât de scurt.

- Scuzați-mă, domnilor, spuse Roseberry. El e Young Buck, student deocamdată.

- *Lakki-ti Takaru?* îl întrebă şahul pe Buck.

- Vă place aici? traduse Khashdrahr.

- Da, domnule. Foarte mult, maiestate.

- E cu totul altfel decât pe vremea mea, spuse Halyard. Noi trebuia să ne trezim în zori vioi, să ne cățărăm pe deal pe orice vreme şi să stăm acolo să ascultăm cele mai plicticoase conferințe care s-au pomenit vreodată. Şi, desigur, nişte pârliți se ridicau în fața noastră şi vorbeau în fiecare zi a săptămânii, şi de obicei nu prea se pricepeau să vorbească şi oricum nu făceau un spectacol.

- Într-adevăr, actorii profesionişti şi rețeaua de televiziune constituie un mare progres, domnule, spuse Buck.

- Şi examenele! spuse Halyard. Foarte nostime; acum perforezi răspunsurile şi apoi afli imediat dacă ai trecut sau ai picat. Zău, credeți-mă că scriam până ne cădeau brațele şi pe urmă trebuia să aşteptăm câteva săptămâni un profesor să ne dea notele. Şi de multe ori le greşeau rău.

- Aşa este, domnule, spuse politicos Buck.

- O să mă văd mâine cu unul din asistenții dumneavoastră, nu? îi spuse Halyard lui Roseberry.

- Intenționez să vă dau personal testele, spuse Roseberry.

- O, probabil asta e o onoare, având în vedere că abia a început sesiunea.

- Desigur, spuse Roseberry. Băgă mâna în buzunarul de la piept şi scoase scrisoarea şi referatul. Ii întinse scrisoarea lui Halyard. Iată ceva ce trebuia să fi citit înainte de a veni aici.

- Bine, mulțumesc. Halyard o luă, presupunând că era o listă cu ce va trebui să facă.

Îi zâmbi prieteneşte lui Roseberry, care dăduse indicații să i se dea lui Halyard o serie de teste extrem de simple şi de scurte. Doar un sfert de oră, spusese el. Cu asta se rezolva.

Halyard privi scrisoarea şi la început nu înțelese despre ce era vorba. Era adresată preşedintelui Universității Corneli,

doctorul Albert Herpers, nu lui. Mai mult, data arăta că era veche de cinci ani.

Dragă domnule doctor Herpers, citi el...

Am avut ocazia să-i văd pe purtătorii tricourilor Roşii şi Albe după meciul cu Penn Philadelphia, anul acesta, de Ziua Recunoştinței şi trebuie să spun că mi-a fost ruşine să recunosc în fața oricui că m-am apropiat vreodată la mai puțin de cincizeci de kilometri de Ithaca...

Luam masa la Clubul Cybernetics, după meci, când echipa condusă de acest tip nou, doctorul Roseberry, a sosit în masă...

Scrisoarea continua descriind cheful care urmase şi accentuând în mod deosebit grosolănia comportamentului lui Roseberry:

.. .în timp ce, atenție, noi toți arboram ceea ce eu, poate pentru că sunt cam demodat, consider sacru, însemnele echipei Big Red...

Având în vedere toate acestea, domnule doctor Herpers, mă simt obligat să relev, ca un absolvent loial, că doctorul Roseberry, în primul său an la Big Red, a debutat extrem de prost. În scurtul răstimp al exercitării îndatoririlor sale, nu am nici o îndoială că şocanta turpitudine morală publică a echipei i-a adus un renume atât de prost celei de care odinioară eram mândru că era pentru mine Alma Mater, încât toate victoriile obținute de ea de-a lungul timpului au pălit...

Sper din toată inima că Roseberry va fi silit să demisioneze imediat; în caz contrar, absolvenții astfel jigniți vor trebui să-l vândă imediat unei şcoli de nivel inferior.

In acest scop, trimit copii ale acestei scrisori secretariatului absolvenților, la fiecare filială locală, sponsorilor şi Ministerului Sportului din Washington D.C.

Al dumneavoastră, sincer, doctor Ewing J. Halyard

- Ah, rosti Halyard, şi demnitatea lui dispăru brusc, părând ridicol în hainele care cu o clipă înainte fuseseră foarte moderne.

- Doctorul Herpers s-a gândit că s-ar putea să mă intereseze.

Un zâmbet de om suferind încadra dinții albi ai lui Halyard.

- Asta s-a întâmplat de mult, doctore, nu? Parcă ar fi trecut un secol.

- Parcă a fost ieri.

- Ha, ha! A trecut multă apă pe sub baraj de atunci, nu?

Şahul îl privi întrebător pe Khashdrahr dorind o explicaţie pentru întunecarea bruscă a lui Halyard. Khashdrahr ridică din umeri.

- Peste baraj, spuse Buck Young, umplând neîndurătorul gol din conversaţie. Sau pe sub pod.

- Da, aşa e, rosti sec Halyard. Să mergem atunci. Ne vedem mâine dimineaţă.

- N-aş rata întâlnirea pentru nimic în lume. Doctorul Roseberry se întoarse spre Buck Young, în timp ce Halyard, cu o faţă gravă, îi mâna pe şah şi pe Khashdrahr în noapte. Şahul strănuta violent.

- Ei, puştiule, spuse Roseberry, ce zici de cele treizeci şi cinci de miare? Da sau nu?

- Eu...

- Treizeci şi şase.

- Da, şopti Buck. Da, la naiba!

Când cei doi se întoarseră la The Dutch ca să ude târgul încheiat, Purdy şi McCloud încă discutau posomorâţi în ungherul lor întunecat.

- Sigur, spuse Purdy, e greu să lucrezi pentru Roseberry, e un tip dur, dar slavă Domnului că nu lucrezi pentru Harvard.

McCloud dădu din cap.

- Da, dacă lucrezi acolo, ăia te obligă să porţi numai pulovere gri-închis iarna şi tricouri în dungi vara.

Se scuturară amândoi îngroziţi şi îşi reumplură pe furiş paharele din jumătatea de ladă încă plină cu sticle, de sub masă.

- Fără umeri, spuse Purdy.

29

Doctorul Paul Proteus - pentru orice scop practic domnul Paul Proteus - nu visa decât lucruri plăcute sub influența drogului benign, şi vorbea simultan, fără să chibzuiască, dar sincer, despre orice subiect adus în atenția lui. Ceea ce spunea, răspunsurile pe care le dădea la întrebări se derulau ca şi cum ar fi fost rostite de o persoană angajată să-l reprezinte, în timp ce Paul personal îşi concentra atenția asupra fantasmagoriei din intimitatea pleoapelor lui închise.

- Ai fost concediat cu adevărat sau a fost un subterfugiu?

- Un subterfugiu. Urma să intru în Societatea Cămaşa Fantomei ca să aflu ce planuri au. Dar eu demisionez şi ei încă nu ştiu, rosti Paul chicotind.

Şi în visul lui, Paul dansa energic, grațios, pe ritmurile îndrăcite ale *Suitei Clădirea 58.*

„Frazz-au-au-au-au-au-ac! Ting!" făcea grupul de strunguri numărul trei şi Paul țopăia şi se învârtea printre maşini, în timp ce Anita, o pată roz printre maşinile cenuşii din mijlocul clădirii, apărea îmbietoare într-o rețea de cabluri de control în culorile curcubeului. Rolul ei în acel dans era doar să stea acolo nemişcată, în timp ce Paul se apropia şi fugea, se apropia şi fugea - o activitate frenetică întâmplătoare.

- De ce demisionezi?

- M-am săturat de slujba mea.

- Pentru că era greşit din punct de vedere moral ceea ce făceai? sugeră vocea.

- Pentru că nu ducea pe nimeni nicăieri. Pentru că îi ducea pe toți în neant.

- Pentru că era ceva rău? insistă vocea.

- Pentru că era inutil, rosti reprezentantul lui Paul, când Kroner se alătură baletului, grav, lumesc, mărşăluind metodic în ritmul preselor de perforare din subsol: *O-gramff Ton-ca-tonca. O-gramf! Tonca-tonca...*

Kroner se uită cu dragoste la Paul, îl prinse când țopăi pe

lângă el şi îl duse într-o îmbrăţişare de urs spre Anita. Paul se smulse în ultima clipă, lăsându-l pe Kroner înlăcrimat şi îndemnând-o pe Anita să-l urmeze afară.

- Deci acum eşti împotriva organizaţiei?

- Acum nu sunt cu ei.

Stângaci, dar energic, Shepherd intră din subsol în tabloul care se extindea, alegându-şi ca temă glasurile răguşite ale aparatelor de sudură: *Vaaaaaa-zuzip! Vaaaaaa-zuzip!* Shepherd bătea ritmul cu piciorul, urmărind piruetele lui Paul, care reprezentau încă o respingere a lui Kroner, încă un efort de a o convinge pe Anita, cu faţa ei imobilă, să se desprindă din cuibul ei dintre maşini. Shepherd privi uimit şi dispreţuitor, ridică din umeri şi se duse direct spre Kroner şi Anita. Cei trei se instalară în cuibul de cabluri şi urmăreau împreună mişcările lui Paul, cu priviri mirate, critice.

Deodată, fereastra lângă care ţopăia Paul se deschise larg şi în deschizătura ei se ivi faţa lui Finnerty.

- Paul!

- Da, Ed.

- Acum eşti de partea noastră!

Suita Clădirea 58 se opri brusc şi o draperie neagră se lăsă între Paul şi restul distribuţiei, cu excepţia lui Finnerty.

- Hmmm? rosti Paul.

- Eşti de partea noastră, spuse Finnerty. Dacă nu eşti cu ei, eşti cu noi!

Pe Paul îl durea capul şi avea buzele uscate. Deschise ochii şi văzu faţa lui Finnerty, enormă, deformată de apropiere.

- Cu cine? Cu cine?

- Cu Societatea Cămaşa Fantomei, Paul.

- A, cu ei! Ce cred ei, Ed? întrebă el adormit.

Îşi dădu seama că se afla pe o saltea, într-o încăpere al cărei aer era nemişcat şi umed, îngroşat de senzaţia unei mase moarte care presa de deasupra.

- Ce cred ei, Ed?

- Că lumea trebuie redată oamenilor.

- Neapărat, spuse Paul încercând să dea din cap. Muşchii îi erau doar vag conectaţi la voinţă şi la rândul ei, voinţa, era ceva neclar, inutil. Oamenii trebuie s-o ia înapoi.

- Tu ne vei ajuta.

- Da, murmură Paul. Era într-o dispoziţie extrem de tolerantă, plin de admiraţie şi de bunăvoinţă faţă de oricine avea o convingere şi bucuros că este *borş de combat,* sub influenţa drogului. Evident, nu se puteau aştepta din partea lui să întreprindă ceva. Finnerty începu să se îndepărteze din nou şi Paul dansă din nou în Clădirea 58; Dumnezeu ştie de ce dansa, fără să aibă habar dacă exista undeva un public care să-i aprecieze eforturile.

- Ce părere ai? îl auzi pe Finnerty spunând.

- O să se descurce, Paul o altă voce răspunzând şi recunoscu glasul lui Lasher.

- Ce este cămaşa fantomei? murmură Paul cu buzele care-l usturau.

- Spre sfârşitul secolului al nouăsprezecelea, spuse Lasher, o nouă mişcare religioasă a cucerit indienii din ţara noastră, doctore.

- Dansul Fantomelor, Paul, spuse Finnerty.

- Albii îşi încălcaseră toate promisiunile făcute indienilor, uciseseră aproape tot vânatul, le luaseră aproape tot pământul şi îi bătuseră rău de fiecare dată când ei opuseseră rezistenţă.

- Bieţii indieni, murmură Paul.

- E o chestiune gravă, spuse Finnerty. Ascultă ce-ţi spune.

- După ce au fost privaţi de vânat, de pământ şi de capacitatea de a se apăra, spuse Lasher, indienii au descoperit că toate lucrurile pe care se mândreau să le facă, toate lucrurile care-i făcuseră să se simtă importanţi, toate lucrurile prin care îşi câştigau prestigiu, toate căile folosite pentru a-şi justifica existenţa - au descoperit că

toate acestea dispăreau sau dispăruseră. Mani vânători nu aveau ce vâna. Mani războinici nu se mai întorceau din înfruntările cu armele de foc. Marile căpetenii nu mai puteau decât să conducă oamenii spre moarte, atacând fără speranță, sau să se afunde în pustietăți. Marii conducători religioşi nu mai puteau convinge că vechile credințe religioase erau calea spre victorie şi bogăție.

Paul, influențabil din cauza drogului, era profund tulburat de soarta pieilor roşii.

- Doamne!

- Lumea s-a schimbat radical pentru indieni, spuse Lasher. A devenit o lume a albilor şi modul de viață al indienilor era irelevant într-o lume a albilor. Era imposibil să fie menținute vechile valori indiene în această lume schimbată. Singurul lucru pe care-l puteau face în lumea schimbată era să devină albi de mâna a doua sau să intre sub tutela albilor.

- Sau puteau să dea o ultimă bătălie pentru vechile valori, spuse Finnerty încântat.

- Religia Dansului Fantomelor, spuse Lasher, a fost acea ultimă, disperată apărare a vechilor valori. Au apărut mulți Mesia, aşa cum sunt întotdeauna pregătiți să apară, pentru a propovădui magia care să aducă înapoi vânatul, vechile valori, vechile rațiuni de a fi. Au apărut noi ritualuri şi noi cântece care se presupunea că vor înlătura albii prin vrăji. Câteva dintre triburile războinice care mai aveau ceva forță de luptă au adăugat o înfloritură proprie - Cămaşa Fantomei.

- Oho, spuse Paul.

- Urmau să intre în luptă o ultimă dată, spuse Lasher, îmbrăcați cu cămăşi magice prin care nu puteau pătrunde gloanțele albilor.

- Luke! Hei, Luke! strigă Finnerty. Opreşte un minut maşina de imitat şi vino încoace.

Paul auzi zgomot de paşi târşâindu-se pe pardoseala umedă. Deschise ochii şi îl văzu pe Luke Lubbock, cu trăsăturile înăcrite de stoicismul tragic al unei piei roşii

deposedate,

stând în picioare lângă patul lui, îmbrăcat cu o cămaşă albă cu franjuri, imitând o cămaşă din piele de căprioară şi împodobită cu păsările furtunii şi cu bizoni stilizaţi prinşi în ţesătură cu bucăţi de izolirband viu colorate.

- Pfui, spuse Paul.

- Pfui, spuse Luke, fără să ezite, implicat în rolul lui.

- Nu e o glumă, Paul, spuse Finnerty.

- Totul e o glumă până trece efectul drogului, spuse Lasher.

- Luke crede că nu poate fi lovit de gloanţe? întrebă Paul.

- E un simbol! spuse Finnerty. N-ai înţeles?

- Ba cred că da, spuse Paul prietenos, ca prin vis. Sigur că da. Sigur. Cred că da.

- Ce arată simbolul? întrebă Finnerty.

- Că Luke Lubbock vrea înapoi bizonii lui.

- Paul, trezeşte-te! spuse Finnerty.

- Binişor, binişor.

- Nu înţelegi, doctore? Practic, maşinile sunt pentru toată lumea ceea ce erau albii pentru indieni. Oamenii descoperă că din cauza modului în care maşinile schimbă lumea, tot mai multe dintre vechile lor valori nu se mai aplică. Oamenii nu au de ales: ori devin ei înşişi maşini de mâna a doua, ori intră sub tutela maşinilor.

- Dumnezeu să ne ajute, spuse Paul. Dar ştiu eu? Treaba asta cu Cămaşa Fantomei e cam infantilă, nu credeţi? Să te îmbraci aşa şi...

- Infantile, ca şi Cămăşile Brune ale lui Hitler, ea şi Cămăşile Negre ale lui Mussolini. Infantile ca orice uniformă, spuse Lasher. Nu negăm că e infantil. Dar în acelaşi timp, admitem că suntem nevoiţi să fim un pic infantili ca să adunăm atâţia adepţi câţi avem nevoie.

- Să vezi câteva întruniri, spuse Finnerty. Parcă sunt desprinşi din *Alice în Ţara Minunilor,* Paul.

- Aşa sunt toate întrunirile, spuse Lasher. Dar printr-o minune pe care eu n-o înţeleg, întrunirile îşi ating scopul. N-ar strica însă mai multă demnitate şi maturitate în

acțiunile noastre, deoarece pentru asta luptăm. Dar în primul rând trebuie să luptăm şi lupta este în mod necesar nedemnă şi imatură.

- Lupta? spuse Paul.

- Lupta, spuse Lasher. Există speranțe să luptăm cu folos. Treaba asta cu un set de valori înlocuit cu forța de alt set de valori s-a întâmplat destul de des în istorie...

- La indieni, evrei şi la multe alte neamuri tiranizate de străini, spuse Finnerty

- Da, s-a întâmplat suficient de des pentru ca noi să putem bănui ce se poate întâmpla de data asta, spuse Lasher, apoi tăcu o clipă. Ce putem noi face să se întâmple.

- Gata, Luke, spuse Finnerty.

- Da, să trăiți.

- Paul, mă asculți? spuse Finnerty.

- Da, interesant.

- Deci, rosti Lasher încet, în trecut, într-o situație ca asta, dacă apăreau diverşi Mesia cu mesaje credibile şi dramatice de speranță, ei declanşau puternice revoluții fizice şi spirituale cu şanse minime. Dacă un Mesia apare acum, cu un mesaj bun, solid, şocant şi dacă reuşeşte să scape de poliție, el poate declanşa o revoluție - poate una suficient de mare pentru a smulge lumea de sub dominația maşinilor, doctore, ca s-o redea oamenilor.

- Şi tu eşti omul care s-o facă, Ed, spuse Paul.

- Aşa am crezut şi eu la început, spuse Lasher. Apoi mi-am dat seama că ar fi mai bine să pornim cu un nume deja cunoscut.

- Cu Sitting Bull? spuse Paul.

- Cu Proteus, spuse Lasher.

- Nu trebuie să faci altceva decât să nu fii văzut, spuse Finnerty. Se va face totul pentru tine.

- Se face, spuse Lasher.

- Aşa că acum odihneşte-te, rosti cu blândețe Finnerty. Refă-ți puterile.

- Dar eu...

- Tu nu contezi, spuse Finnerty. Acum aparții istoriei. Se auzi o uşă grea trântindu-se şi Paul înțelese că era din nou singur şi că istoria, acolo, undeva dincolo de uşă, îl va elibera doar atunci când va fi pregătită s-o facă.

30

Istoria, personificată în acel punct al vieții doctorului Paul Proteus de Ed Finnerty şi de reverendul James J. Lasher, îl eliberă pe Paul din celula sa dintr-un vechi adăpost antiaerian din bătrânul Uium numai pentru ca el să îndepărteze excrementele adunate pe parcursul existenței sale continue de animal. Alte semne că ar fi fost viu - strigăte, proteste, solicitări, înjurături - nu au meritat să fie consemnate de istorie decât la momentul potrivit, când uşa s-a deschis larg şi Ed Finnerty l-a introdus pe Paul la prima întrunire a Societății Cămaşa Fantomei.

Când Paul a fost condus în sala de întruniri - un alt segment al sistemului de adăposturi antiaeriene - toată asistența s-a ridicat în picioare: Lasher, în capul mesei, Bud Calhoun, Katharine Finch, Luke Lubbock, arendaşul lui Paul - domnul Haycox - şi încă vreo douăzeci de persoane, ale căror nume îi erau necunoscute lui Paul.

In general, nu era o adunare prea strălucită de conspiratori, ci una hotărâtă să facă dreptate. Paul presupuse că Lasher şi Finnerty adunaseră acel grup mai degrabă pe criteriul accesibilității şi al încrederii decât al capacităților, începând se pare cu câțiva dintre clienții fideli mai inteligenți ai cârciumii de la piciorul podului. Deşi grupul era alcătuit preponderent din locuitori ai Uluim-ului, Paul află că acolo erau reprezentate toate regiunile.

In această mediocritate era şi o mână de oameni care emanau multă competență şi, întâmplător, prosperitate şi care păreau a fi, ca şi Paul, în curs de a părăsi un sistem care îi tratase foarte bine.

In timp ce Paul studia aceste interesante excepții, se uită la unul dintre membrii mai sărăcăcioşi şi îl suprinse o altă față familiară - cea a profesorului von Neumann, un bătrân subțire, neglijent, care predase ştiințele politice la Union Col-lege din Schenectady până când clădirea pentru ştiințe sociale fusese demolată ca să facă loc noului

Laborator pentru căldură şi energie. Paul şi von Neumann se cunoscuseră vag ca membri ai Societății istorice din Uium, înainte ca sediul Societății Istorice să fie demolat pentru a face loc noului reactor atomic din Uium.

- Iată-l, spuse, mândru, Finnerty.

Paul primi un rând de aplauze politicoase. Expresiile celor care aplaudau erau cam reci, dându-i lui Paul să înțeleagă că nu va putea fi niciodată cu adevărat un partener cu drepturi depline în organizația lor, întrucît nu fusese cu ei de la început.

Singurele excepții la acest snobism erau Katharine Finch, fosta secretară a lui Paul şi Bud Calhoun - amândoi păreau prietenoşi şi neschimbați, de parcă s-ar fi aflat şi în momentul acela în biroul lui Paul din uzină de pe vremuri. Bud, reflectă Paul, se deplasa dintr-o situație într-alta în atmosfera protectoare a imaginației lui, iar Katharine era la fel de izolată de adorația ei pentru Bud.

Formalismul întrunirii, hotărârea care se citea pe chipuri îl făcură pe Paul să stea liniştit pe moment. I se trase scaunul din stânga lui Lasher, iar Finnerty se aşeză pe scaunul din dreapta lui Lasher.

Când se aşeză, Paul observă că numai Luke Lubbock purta o cămaşă de fantomă - probabil că Luke nu putea realiza nimic fără o uniformă, de orice fel.

- Întrunirea Societății Cămaşa Fantomei poate să înceapă, rosti Lasher.

Paul, având încă în sânge ciudățeniile lăsate de drogul administrat, se aşteptase la un spectacol al absurdității unei confrerii, imitând limbajul indienilor. Dar în afară de cămaşa lui Luke Lubbock, întrunirea aparținea în mare măsură prezentului - un prezent sordid, realist, un prezent furios.

Societatea Cămaşa Fantomei era doar o denumire convenabilă şi dramatică pentru un grup de afaceri, o denumire ale cărei rădăcini istorice îi interesau în principal pe Lasher şi pe discipolul lui, Finnerty, care se întrețineau cu comentarii sofisticate despre insuportabilul

status quo. In rest, comentariile simple şi resentimentele personale erau suficiente motive pentru a se alătura oricărei cauze care *promitea o schimbare în bine.* Promitea o schimbare în bine sau, îşi amendă Paul gândul după ce privi în ochii câtorva, *promitea puțină agitație, ca variație.*

Paul nu-şi putea imagina ce căuta acolo Bud Calhoun, de vreme ce pe Bud nu-l interesa deloc activitatea politică şi era lipsit de orice resentimente. După cum spusese Bud despre el însuşi: „Eu nu vreau decât să am timp şi dotări ca să mă descurc şi atunci aş fi fericit ca un porc în mocirlă".

- Vom începe cu tine, Z-II, spuse Lasher, privind-o pe Katharine.

Katharine avea cearcăne sub ochii blânzi şi întrebători şi se uită speriată la Lasher când acesta o strigă, de parcă Lasher, întrunirea, sala subterană o învăluiseră brusc în lumea ei curată, de fetiță.

- Da, rosti ea foşnind hârtiile de pe masa din față. Avem în acest moment şapte sute cincizeci şi opt de cămăşi de fantomă. Cota noastră era de o mie, rosti ea obosită, dar doamna Fishbein...

- Fără nume, strigară mai mulți membri.

- Iertați-mă. Katharine roşi şi îşi coborî privirea spre hârtii. ÎÎÎ...X-229 a făcut cataractă şi a fost nevoită să renunțe la munca de proiectare. Se va vindeca peste circa şase săptămâni şi atunci se va întoarce la muncă. De asemenea, ducem lipsă de cablu roşu.

- A-12! strigă Lasher.

- Da, domnule, rosti un bărbat musculos pe care Paul îl recunoscu - era unul din gardienii uzinei, fără uniformă.

A-12 îşi notă cererea de cablu roşu şi îi zâmbi sfios lui Paul.

- Cămăşile terminate sunt împachetate, gata de livrare, spuse Katharine.

- Bravo, spuse Lasher. G-17, ai ceva de raportat? Bud Calhoun zâmbi, se lăsă pe speteaza scaunului şi îşi frecă mâinile.

- Merge excelent. Avem două modele gata pentru probă la locuința lui L-56 într-o noapte întunecoasă.

- Vor reuşi să treacă prin gardul uzinei? întrebă Lasher.

- Ca prin brânză, spuse Bud, fără să declanşeze alarma.

- Ce mai contează dacă se declanşează sau nu alarma? spuse Finnerty. Oricum se va ridica toată țara.

- M-am gândit doar, spuse Bud. Şi mai am o idee de o jucărie care să bage curent în sistemul telefonic ca să-i arunce pe gardieni la pământ când vor încerca să cheme ajutoare. Bud chicoti vesel.

- Credeam că o să tăiem cablurile telefonice. - Putem face şi asta, spuse Bud.

- Uite ce vrem noi de la tine, spuse Lasher. Un proiect pentru o maşină blindată solidă, practică, ieftină, care să pătrundă prin gardul uzinei, una pe care oamenii noştri din toată țara s-o poată încropi la repezeală din maşini rablagite şi foi de tablă.

- Păi avem asta, spuse Bud. Eu mă gândesc acum cum să-i putem duce de nas cu adevărat. Uite, dacă vrem, cred că am putea să-i...

- Îmi povesteşti după întrunire, spuse Lasher.

Bud păru pe moment dezamăgit, apoi începu să facă schițe pe un carnet din fața lui. Paul văzu că desenase o maşină blindată, la care adăugase antene, un radar, țepe, furci şi alte instrumente de măcel. Privirea lui o întâlni pe a lui Paul şi Bud dădu din cap.

- Foarte interesantă problemă, şopti el.

- Bine, spuse Lasher. Recrutarea. D-71, ai ceva pentru noi?

- E la Pittsburgh, spuse Finnerty.

- A, da, uitasem, spuse Lasher. Să vedem ce poate face cu Frăția Elanului de acolo.

Luke Lubbock îşi drese glasul de mai multe ori şi îşi răsfoi hârtiile.

- M-a rugat pe mine să dau raportul în locul lui.

- Spune!

- Avem un om în fiecare filială a Parmezanilor Regali.

Asta înseamnă cincizeci şi şapte de filiale.

- Oameni buni? întrebă cineva.

- Vă puteți baza pe D-71, spuse Lasher. Oricine e recrutat de el sau de băieții lui capătă acelaşi tratament pe care l-ai avut dumneata - o tărie cu purgativ, apoi interogarea sub efectul pentatolului de sodiu.

- E-n regulă, spuse cel care întrebase. Voiam doar să fiu sigur că nimeni nu devine neglijent în această etapă a jocului.

- Relaxează-te, rosti Finnerty foarte dur, din colțul buzelor.

- Şi el? spuse cel care întrebase, arătând spre Paul.

- El, mai ales, spuse Lasher. Ştim despre Proteus nişte lucruri pe care ar fi şi el surprins să le ştie despre el însuşi.

- Fără nume, spuse Paul.

Toți râseră. Păru o binevenită notă de umor care detensionă atmosfera întrunirii.

- Ce e de râs? întrebă Paul.

- Tu *eşti* numele, spuse Lasher.

- Ia stați puțin...

- Nu-ți face griji! Tu n-ai nimic de făcut, spuse Finnerty. Ce şansă, Paul! Am vrea şi noi să putem sluji cauza doar stând aici, ferindu-ne de copoi - fără responsabilități, fără riscuri.

- Da, e destul de simplu, spuse Paul, dar nu suficient de simplu. Eu plec. Îmi pare rău.

- O să te omoare, Paul, spuse Finnerty.

- Tu l-ai omorî, dacă ți s-ar ordona, rosti Lasher. Finnerty dădu din cap.

- Aşa este, Paul, te-aş omorî. Aş fi nevoit.

Paul se aşeză înapoi pe scaun. Descoperi că nu era cu adevărat şocat de alegerea dintre viață şi moarte care tocmai i se oferise. Era o propunere atât de răspicată, deosebită de tot ce întâlnise până atunci. Aici erau două culori distincte, negru şi alb, nu îmbâcselile pastelate din care trebuise să aleagă când lucra în industrie. Formula

„dacă nu faci ce spunem noi, vei fi ucis" avea acelaşi efect eliberator ca drogul din urmă cu câteva ore. Nu putea să ia singur decizii din motive pe care le înțelegea oricine.

Aşa că Paul se lăsă pe speteaza scaunului şi începu să fie cu adevărat interesat de ceea ce se întâmpla.

Luke Lubbock termină de citit raportul lui D-71 despre recrutarea în Io jele din țară. Scopul - de a avea cel puțin doi membri influenți ai Societății Cămaşa Fantomei în fiecare organizație socială importantă din fiecare oraş industrial important - era realizat în proporție de şaizeci la sută.

- S-l, tu ce ai de spus? întrebă Lasher.

- Noi răspândim peste tot numele Conducătorului, spuse Finnerty. În câteva zile vom vedea ce efect va produce.

- Nu văd de ce n-ar fi un efect bun, spuse Lasher.

- Recrutarea ar trebui să ajungă acum la oraşe mai mici, spuse Finnerty.

- Care e situația cu nebunul ăla cu televiziunea? întrebă gardianul de la uzină. Nu trebuia să te ocupi personal de el?

- Alfy Tucci? întrebă Finnerty.

- Fără nume!

- Poți tăvăli numele ăsta cât vrei, spuse Lasher. Nu e de-al nostru.

- Aşa este, spuse Finnerty. El nu e al nimănui şi nu va fi niciodată. Nu s-a înscris nicăieri, nici taică-său şi nici bunicu-său nu s-au înscris niciodată nicăieri şi dacă va avea vreodată un fiu, nici el nu se va înscrie nicăieri.

- Ce motiv invocă? întrebă Paul.

- Zice că e tot ce poate face ca să-şi imagineze ce reprezintă el, fără a încerca să reprezinte şi alți o mie de oameni.

- Există vreo condiție în care s-ar înscrie? întrebă cel pe care-l deranjaseră metodele de recrutare neglijente.

- Una, spuse Finnerty. Toți să arate şi să gândească exact ca Alfy Tucci.

Lasher zâmbi trist.

- Măreața individualitate americană, spuse el. Se crede personificarea gândirii liberale din toate timpurile. Stă pe propriile picioare, singur şi neclintit. Ar fi bun de stâlp de felinar, dacă ar fi mai rezistent şi n-ar trebui să mănânce. Deci unde rămăsesem?

- Am stabilit vreo dată? întrebă politicos domnul Haycox.

- O vom stabili cu două zile înainte, nu mai curând! spuse Lasher.

- Pot să pun o întrebare? spuse Paul.

- De ce nu? N-am reuşit până acum să opresc pe nimeni.

- Ce ar trebui în general să se întâmple la acea dată?

- Va fi convocată o întrunire specială a tuturor filialelor tuturor marilor organizații sociale din țară, cu excepția celei a inginerilor şi managerilor. La întruniri, oamenii noştri, oameni importanți în organizații, vor spune membrilor că, în întreaga țară, oamenii mărşăluiesc pe străzi îndreptându-se spre fabricile automatizate pentru a le distruge şi pentru a reda America oamenilor. Apoi îşi vor pune cămăşile de fantomă şi îi vor conduce pe cei ce îi vor urma, începând cu câțiva de-ai noştri infiltrați printre ei. Aici este grupul din cartierul general, dar mişcarea este în mare măsură descentralizată - există lideri regionali şi locali care răspund de zonele lor. Noi îi ajutăm cu organizarea, recrutarea, cu obiective şi tactici, dar în ziua cea mare, liderii locali vor acționa independent. Am dori să avem o organizație mai mare, mai centralizată. Dar în felul acesta am fi mai expuşi poliției. Aşa cum stau lucrurile acum, poliția nu ştie cine suntem şi ce avem. Pe hârtie, nu părem cine ştie ce. De fapt, cu oameni bine plasați, avem un potențial uriaş în tovarăşi de drum.

- Cam câți credeți că vă vor urma? întrebă Paul.

- Toți oamenii plictisiți de moarte sau sătui de ceea ce este, spuse Lasher.

- Toți, spuse Finnerty.

- Şi pe urmă? întrebă Paul.

- Pe urmă ne vom întoarce la valorile fundamentale, la virtuțile fundamentale! spuse Finnerty. Bărbații vor face

munca bărbaților, femeile, munca femeilor. Oamenii vor gândi pentru oameni.

- Apropo, spuse Lasher, cine se va ocupa de EPICAC?

- Ultima oară când l-am auzit pe D-71 vorbind despre asta, zicea că ori Elanii ori Cerbii, spuse Luke Lubbock.

- Să lucreze şi unii, şi ceilalți, spuse Lasher. G-17, ai vreo idee inteligentă despre cum am putea să lichidăm EPICAC?

- Cea mai bună idee, spuse Bud, ar fi să punem o bombă în automatele de Coca-Cola. Au câte unul în fiecare încăpere. In felul ăsta, i-am termina pe toți o dată, nu pe rând.

Gesticula cu mâinile prin aer, imaginând o capcană pentru un automat de Coca-Cola.

- Înțelegi? Ia o veche sticlă de Cola, numai că ea e plină cu explozibil. Şi pe urmă...

- Bine. Fă o schiță şi dă-i-o lui D-17, ca să ajungă la cine trebuie.

- Şi buuum! spuse Bud dând cu pumnul în masă.

- Splendid, spuse Lasher. Mai are cineva vreo idee?

- Cu Armata ce facem? întrebă Paul. Dacă sunt mobilizați să...

- Ambele tabere ar face bine să se lase păgubaşe dacă se găseşte vreun nebun să le dea puşti şi muniție adevărate, spuse Lasher. Din fericire, cred că ambele tabere ştiu asta.

- Cum stăm în acest moment? întrebă nervosul.

- Nici rău, nici bine, spuse Lasher. Am putea da un spectacol bunicel dacă ne-ar forța mâna. Dar dacă ne mai dau două luni, chiar vom avea o surpriză pentru ei. Gata, haideți să încheiem întrunirea, ca să ne punem pe treabă. Transportul...

Şi rapoartele s-au ținut lanț: despre transport, comunicații, securitate, finanțe, aprovizionare, tactici...

Paul se simțea de parcă ar fi văzut curățată suprafața unei grinzi curate, netede şi de sub ea ar fi ieşit la iveală tunelurile şi membranele străvezii ale unei metropole a furnicilor.

- Informații publice? întrebă Lasher.
- Am expediat scrisori de amenințare tuturor birocraților, inginerilor şi managerilor cu numere de clasificare sub 100, spuse profesorul von Neumann. Copii la indigo redacțiilor de ştiri, rețelei de radio şi televiziune.
- A naibii de bună scrisoare, spuse Finnerty.
- Vreți s-o auziți şi voi? întrebă von Neumann. Toți dădură din cap în jurul mesei.
Compatrioți, citi profesorul...
E adevărat că suntem toți implicați, dar...
Voi, mai mult decât oricare dintre noi, ați vorbit recent, în termeni elogioşi, despre progres, despre binele adus de marea şi continua schimbare materială.
Voi, inginerii, managerii şi birocrații, aproape singuri printre oamenii cu inteligență superioară, ați continuat să credeți în îmbunătățirea condiției umane proporțional cu energia şi mecanismele de folosire a energiei puse la dispoziția voastră. Ați crezut acest lucru pe parcursul celor trei războaie, cele mai cumplite din istorie, făcând dovada unei monumentale credințe.
Faptul că voi continuați să credeți asta şi acum, în cea mai stânjenitoare perioadă de pace din istorie, este cel puțin neplăcut chiar şi pentru cei slabi de minte şi de-a dreptul înfricoşător pentru cei care gândesc.
Omul a supraviețuit Armagedonului pentru a intra în paradisul păcii veşnice, ca să descopere că tot ce sperase că va găsi acolo - mândrie, demnitate, respect de sine, muncă pe care să merite s-o facă - a fost condamnat, pentru că ar fi nepotrivit pentru consumul uman.
Permiteți-mi să vă spun din nou că suntem toți implicați, dar noi ceilalți, din motive pe care le considerăm juste şi evidente, am încetat să credem în dreptul divin al maşinilor, în eficiență şi organizare, aşa cum oamenii dintr-o altă epocă au încetat să creadă în dreptul divin al regilor şi al multor alte lucruri.
În ultimele trei războaie, dreptul tehnologiei de a-şi mări puterea şi amploarea a fost, incontestabil, în ce priveşte

supraviețuirea națională, aproape un drept divin. Americanii își datorează viețile superiorității mașinilor, tehnicilor, organizării, managerilor și inginerilor. Pentru aceste mijloace de supraviețuire după războaie, Societatea Cămașa Fantomei și cu mine îi mulțumim lui Dumnezeu. Dar nu putem obține o viață mai bună în vreme de pace prin aceleași metode pe care le-am folosit pentru a câștiga bătăliile în vreme de război. Problemele păcii sunt în general mai delicate.

Neg existența vreunei legi naturale sau divine conform căreia mașinile, eficiența și organizarea ar trebui să-și mărească veșnic amploarea, puterea și complexitatea, pe timp de pace, ca și pe timp de război. Consider mai degrabă că acum dezvoltarea lor este consecința unei periculoase lipse a legii.

A sosit momentul să punem capăt fărădelegii în acea parte a culturii noastre de care suntem responsabili.

Fără nici o considerație față de dorințele oamenilor, orice mașină, orice tehnică sau formă de organizare care poate înlocui omul în economie, înlocuiește omul. Înlocuirea nu este în mod necesar rea, dar realizarea ei fără nici o considerație față de dorințele oamenilor este o fărădelege.

Fără a se ține seama de schimbările din modul de viață al oamenilor care pot rezulta, se introduc permanent noi mașini, noi forme de organizare, noi metode de creștere a eficienței. A face asta fără a se lua în considerare efectele asupra modului de viață este o fărădelege.

M-am angajat alături de membrii Societății Cămașa Fantomei să punem capăt acestei fărădelegi, să redăm lumea oamenilor. Suntem gata să folosim forța pentru a pune capăt nelegiuirilor, dacă nu vom reuși prin alte mijloace.

Propun ca bărbații și femeile să fie din nou controlori ai mașinilor și să înceteze controlarea oamenilor de către mașini. Mai propun ca efectele produse de schimbările din tehnologie și organizare asupra modului de viață să fie analizate atent și schimbările să fie susținute sau

introduse pe baza acestei analize.

Sunt propuneri radicale, extrem de dificil de aplicat. Dar necesitatea punerii lor în practică este mai mare decât toate dificultățile şi infinit mai mare decât necesitatea sfintei noastre treimi naționale, Eficiență, Economie şi Calitate.

Oamenii, prin natura lor, se pare, nu pot fi fericiți decât dacă se angajează în activități care-i fac să se simtă utili. De aceea ei trebuie să participe din nou la asemenea activități.

Eu şi membrii Societății Cămaşa Fantomei considerăm că:

Trebuie să existe virtute în imperfecțiune, pentru că Omul este imperfect şi Omul este creația lui Dumnezeu.

Trebuie să existe virtute în slăbiciune, pentru că Omul este slab şi Omul este creația lui Dumnezeu.

Trebuie să existe virtute în ineficientă, pentru că Omul este ineficient şi Omul este creația lui Dumnezeu.

Trebuie să existe virtute în inteligența urmată de prostie, pentru că Omul este pe rând inteligent şi prost şi Omul este creația lui Dumnezeu.

Poate că veți respinge ideea învechită şi deşartă că Omul este creația lui Dumnezeu.

Dar consider că este o credință mult mai uşor de apărat decât credința oarbă în fărădelegea progresului tehnologic - şi anume, că omul se află pe pământ cu scopul de a crea mai multe imagini trainice şi eficiente despre el însuşi şi, deci, de a elimina orice justificare pentru a-şi continua propria existență.

Al dumneavoastră, doctor Paul Proteus

Profesorul von Neumann îşi scoase ochelarii, se frecă la ochi şi îşi fixă privirea pe o agrafă de hârtie din fața lui, aşteptând să se pronunțe cineva.

- Da, rosti timid directorul transportului. Cam tras de păr totuşi, nu?

- Sună destul de bine, spuse directorul securității, dar nu prea se înțelege despre ce e vorba... Eu nu mă pricep

deloc la vorbe, dar altcineva l-ar putea aranja. Eu nu ştiu exact cum să spun bine.

- Încearcă, spuse Finnerty.

- Păi, nu prea rezultă că oamenii simt că nu mai fac doi bani pentru nimeni şi asta e o chestie a naibii de ciudată, că pe oameni i-au nenorocit lucrurile pe care le-au făcut ei înşişi.

- Se spune asta, spuse Lasher. Paul tuşi politicos.

- Vreți să-l semnez?

Von Neumann se arătă surprins.

- Cerule! Hârtiile au fost semnate şi expediate acum câteva ore, când tu dormeai.

- Mulțumesc.

- N-ai de ce, Paul, spuse absent profesorul.

- Doar nu vă aşteptați să fie cu adevărat de partea noastră la noile controale! spuse bărbatul nervos.

- Nici gând, spuse Lasher. Dar cu siguranță se va afla de noi. Când va veni ziua cea mare, vrem ca toți să ştie că orchestra noastră ambulantă e o mare orchestră.

- Copoii! strigă cineva de departe, din rețeaua de încăperi.

Se auziră focuri de armă, ecoul lor şi bubuituri în depărtare.

- Ieşirea dinspre vest! comandă Lasher.

Se înşfăcară hârtiile de pe masă şi se îndesară în plicuri, se stinseră făcliile. Paul simți că este purtat prin coridoarele întunecate de mulțimea care fugea. Uşile se deschiseră şi se închiseră, oamenii se împiedicau şi se ciocneau de stâlpi şi unul de celălalt, dar nu țipau.

Deodată, Paul îşi dădu seama că zgomotul paşilor celorlalți încetase şi că el urma doar ecoul propriilor paşi. Gâfâind şi poticnindu-se în coşmarul ecoului strigătelor polițiştilor şi ai paşilor care alergau, bâjbâia prin pasaje şi încăperi, ajungând iarăşi şi iarăşi la barierele de piatră. In cele din urmă, când se întoarse de la una din ele, un fascicul de lumină îl orbi.

- Uite-l, Joe! Prinde-l!

Paul țâşni pe lângă fascicul, legănându-şi pumnii. Ceva pocni într-o parte a capului lui şi Paul se întinse pe pardoseala umedă.

- Uite unul care n-a reuşit să fugă, auzi o voce spunând.

- I-ai tras o scatoalcă bună?

- Nu se merită să-ți pierzi vremea cu sabotori împuțiți, zău aşa!

- Tre' că e unul din peştii mici, nu?

- Cu siguranță. La ce te-aşteptai? Crezi că ăsta e Proteus învârtindu-se în cerc de unul singur ca prostul, ca şi cum n-ar şti pe unde să iasă? Nu, băiete. Proteus e deja în ținutul vecin, a spălat putina pentru totdeauna.

- Sabotor nenorocit!

- Da. Hai, ridică-te şi mişcă-ți fundul!

- Ce s-a întâmplat? îngână Paul.

- Poliția. Ți s-a spart capul pentru că i-ai salvat pielea lui Proteus. Ce-ar fi să te cumințeşti? E nebun, omule. I-a intrat în cap că o să fie rege.

31

Colegul lui Paul de celulă din subsolul poliției era un tânăr negru scund şi elegant pe nume Harold, băgat în puşcărie pentru sabotaj minor. Spărsese o cutie de securitate a traficului în scop educativ - o instalație cu înregistrare pe bandă şi difuzor - care fusese fixată de un stâlp de lumină din fața ferestrei lui de la dormitor.

„Atenție!" striga difuzorul. „Nu traversați în mijlocul cvartalului!" spunea Harold imitând înregistrarea.

- Timp de doi ani bătrânul difuzor a trăit împreună cu mine. Şi chiar ultima oară cineva a trecut pe lângă el şi a lovit ochiul electric; bătrânul difuzor şi-a închis, uite-aşa, în mod natural, fleanca. „Nu treceți printre două maşini parcate", zicea el. Nu contează cine e, nu contează ce oră e. Difuzorului nu-i pasă! El vrea să fie sociabil! „Ai grijă! Nu face asta! Nu face aia!" O javră râioasă trece pe la trei noaptea şi bătrânul difuzor tre' să-şi facă treaba lui de doi cenți. „Când conduceți," îi spune el javrei râioase, „când conduceți, nu beți!" Pe urmă, vine clătinându-se un bătrân

bețivan şi bătrânul gâtlej-răguşit îi spune lui că un ordin al primăriei zice că fiecare bicicletă trebuie neapărat să aibă lumină la spate.

- Cât ți-au dat? întrebă Paul.

- Cinci zile. Judecătorul a zis că pot să ies imediat. Doar să spun că-mi pare rău. Eu n-o să fac asta, pentru că, spuse Harold, nu-mi pare rau.

Paul se bucura că Harold era prea absorbit de manifestarea integrității lui ca să se intereseze de necazurile lui Paul. Nu l-ar fi deranjat să vorbească despre ele, dar erau extrem de dificil de explicat. Motivația lui era neclară, actorii greu de mânuit şi, îşi dădu seama Paul, deznodământul abia urma să se producă. În toate aventurile lui, fusese în derivă, se clătinase când într-o parte, când într-alta. Trebuia până la urmă să pună mâna ferm pe cârmă.

Managerii şi inginerii încă îl credeau omul lor; Societatea Cămaşa Fantomei era la fel de convinsă că le aparține şi atât unii, cât şi ceilalți demonstraseră că nu există pentru el teren neutru.

Când polițiştii îl identificaseră pe Paul fuseseră încurcați de I.Q.-ul lui şi de cota lui în ierarhia infracțională; era cel mai mare infractor, potențialul rege al sabotorilor. Nu exista o cotă comparabilă în poliția din Uium şi poliția ceruse - pentru că era umilă şi îndoctrinată de o viață - anchetatori cu numere de clasificare şi I.Q.-uri adecvate.

Între timp, Paul şi Harold îşi petreceau vremea cum puteau.

- Nu-mi pare rău deloc, spuse Harold. Ce zic bătăile? Bătăile neregulate veneau din cealaltă parte a peretelui de metal care despărțea celula cu gratii a lui Paul şi Harold de tancul ermetic de alături, în care erau închişi criminalii. Paul bătu în partea lui, experimental.

- Trei... nouă... cincisprezece... cinci, veni răspunsul. Paul recunoscu codul din şcoală: unu era A, doi, B... Trei... nouă... cincisprezece... cinci însemna „cine?"

Paul bătu numele lui şi adăugă întrebarea lui.

- Şapte…unu…optsprezece…douăzeci…opt.
- Garth! spuse tare Paul şi bătu din nou. Curaj, băiete.

Îl cuprinse o emoție bizară şi îi trebui o clipă ca s-o înțeleagă. Pentru prima dată în viața lui ordonată împărțea o nefericire profundă cu o altă ființă omenească. Soarta îl făcea să simtă față de Garth cel şters, nervos şi vlăguit, o căldură sufletească pe care n-o simțise niciodată față de Anita, de Finnerty, de părinții lui, față de nimeni.

- Tu ai aranjat copacul?
- Bineînțeles, bătu Garth.
- De ce?
- Băiatul a căzut iar la examen. A clacat.
- Vai! îmi pare rău, bătu Paul.
- E o pacoste pentru lumea asta. Nu-i bun de nimic. O povară.
- Nu-i chiar aşa.
- Dar numai Dumnezeu poate face copaci, bătu Garth.
- Binecuvântați fie fetişiştii. Căci ei vor moşteni pământul, bătu Paul.
- Putregaiul, rugina sunt de partea noastră.
- Ce te aşteaptă? bătu Paul.

Garth îi povesti cum fusese demascat ca infractor la Meadows, îi povesti despre toată nebunia, despre amenințări, despre lacrimile sincere vărsate pentru stejarul rănit. Fusese închis în Casa de Consiliu şi păzit de o duzină de tineri ingineri şi manageri vânjoşi şi furioşi. Îl amenințaseră că va primi cea mai cumplită pedeapsă - ani de temniță, amenzi care-l vor ruina.

Când poliția venise pe insulă să-l ridice, erau contaminați de isteria ştabilor şi îl trataseră pe Garth ca pe unul din cei mai mari criminali ai secolului.

- Abia când ne-am întors aici şi m-au înregistrat, s-au trezit, bătu el.

Paul, el însuşi îngrozit de crima lui Garth, era uimit de această întorsătură.

- Cum aşa? bătu el.
- Ha! bătu Garth. Ce crimă am comis? Paul râse, îndoit.

- Omorârea unui copac? bătu el.
- Tentativă de omor, bătu Garth. Copacul trăieşte, deşi probabil că nu va mai face ghinde.
- Proteus! strigă difuzorul din blocul de celule. Ai vizitatori. Rămâi pe loc, Harold.
- Nu plec nicăieri, pentru că nu-mi pare rău, spuse Harold. Aveți grijă, păzea, atenție. Traversați cu privirea spre trafic.
Uşa celulei bâzâi şi se deschise. Paul se duse spre uşa verde de la camera vizitatorilor. Uşa verde se deschise, se închise încetişor în urma lui şi Paul se pomeni față-n față cu Anita şi Kroner.
Amândoi erau îmbrăcați ca de înmormântare, vrând parcă să nu eclipseze în splendoare cadavrul. Gravă şi tăcută, Anita îi întinse o cutie care conținea un un milkshake şi un teanc de ziare umoristice. Îşi ridică vălul şi îl pupă pe obraz.
- Paul, băiete, croncăni Kroner. A fost greu, nu? Cum te simți, băiete?
Paul se dădu înapoi ca să se ferească de mâinile mari, puternice, paterne.
- Mulțumesc.
- Felicitări, iubitule, spuse Anita cu un glas subțirel.
- Pentru ce?
- Anita ştie, băiete, spuse Kroner. Ştie că eşti agent secret.
- Şi sunt teribil de mândră de tine.
- Când ies?
- Imediat. Imediat ce vom transcrie ce ai aflat despre Cămăşile Fantomei, cine sunt, cum lucrează, spuse Kroner.
- Acasă totul e pregătit, spuse Anita. I-am dat liber femeii ca să te bucuri de o primire americană tradițională.
Paul o şi vedea creând această atmosferă tradițională - punând un strop de parfum Tabu pe precipitatorul electronic de praf, fixând ceasul de pe panoul de control pentru ca friptura să fie decongelată şi introdusă în

maşina de gătit cu radar la momentul potrivit şi pentru a aprinde televizorul exact când ei vor trece pragul casei. Incitat de un apetit primitiv şi insistent, Paul cumpăni cu precauție oferta ei. Era încântat să descopere manifestarea unui nivel superior de necesitate umană, o necesitate care-l făcea să creadă, dar poate nu să simtă, că nu-i păsa dacă nu se va mai culca niciodată cu ea. Ea părea să-i intuiască sentimentele şi în lipsa oricărei înclinații de a-l atrage pe Paul cu altceva decât cu sexul, zâmbetul ei de întâmpinare şi iertare se subție şi se răci.

- Gardienii tăi pot mânca mai târziu, spuse Kroner şi chicoti. Ai compus o scrisoare nemaipomenită pentru Cămăşile Fantomei. Suna minunat până ce ai încercat să-i dai un sens.

- Nu l-ați descoperit? întrebă Paul. Kroner clătină din cap.

- Erau doar vorbe.

- Dar a avut un rezultat la care pun pariu că nu te-ai fi aşteptat niciodată, spuse Anita. Pot să-i spun... despre noua slujbă?

- Da, Paul, spuse Kroner. Divizia de est are nevoie de un nou manager de inginerie.

- Şi tu eşti acela, iubitule! spuse Anita.

- Manager de inginerie? repetă Paul. Şi Baer?

Paul se aşteptase, în mod ciudat, ca restul lumii să stea ferm pe loc în timp ce viața lui se învârtea. Şi din acel rest al lumii, nimic nu părea mai ferm decât uniunea lui Baer, geniul ingineriei, cu Kroner, stâlpul credinței în tehnologie. N-a murit, nu?

- Nu, spuse cu tristețe Kroner. Nu, încă trăieşte - fizic. Puse un microfon pe o masă şi trase un scaun, pentru ca Paul să poată depune mărturie stând comod. Cine ştie, poate că e totuşi bine ce s-a întâmplat. Săracul Baer n-a fost niciodată prea stabil, ştii asta. Aranja microfonul. Gata. Acum vino încoace, Paul, băiete.

- Ce s-a întâmplat cu Baer? insistă Paul.

- Of, spuse Kroner, a citit scrisoarea aceea stupidă, şi-a

golit sertarele biroului şi a plecat. Așează-te aici, Paul.

Deci scrisoarea avusese efect, se gândi Paul, uluit de tulburarea pe care o produsese în viața unui om, cel puțin. Dar apoi se întrebă dacă scrisoarea nu câştigase susținerea lui Baer mai degrabă prin lipsa opoziției decât prin faptul că nu se putea răspunde la ea. Dacă o persoană mai iute la minte decât Kroner ar fi fost acolo ca să atace scrisoarea, poate că Baer ar fi fost acum la postul din Albany.

- Care a fost reacția oficială la scrisoare? întrebă Paul.

- A fost clasificată ca ultrasecretă, spuse Kroner, pentru ca orice persoană care ar face-o să circule să cadă sub incidența legii securității naționale. Aşa că nu-ți face griji, băiete, n-o să mai circule.

- Dar va exista un răspuns oficial, nu? spuse Paul.

- Ar însemna să cadă în plasa lor, nu crezi? Recunoscând public că prostia asta cu Cămaşa Fantomei merită să fie băgata în seamă de sistem! Este exact ce voiau ei să se întâmple! Hai, stai jos să terminăm o dată cu asta, ca să te poți duce acasă şi să te bucuri de o odihnă meritată.

Paul se aşeză absent în fața microfonului şi Kroner dădu drumul la bandă. Reacția oficială față de Societatea Cămaşa Fantomei era reacția oficială față de atâtea lucruri: adică ignorarea ei, aşa cum erau ignorate probleme presante şi complicate în piesele pasionale anuale de la Meadows. Ca şi cum recunoaşterea sau nerecunoaşterea oficială ar fi însemnat pentru idei viața sau moartea. In această reacție era şi vechiul spirit de echipă de la Meadows, spiritul care se presupunea că păstra coeziunea sistemului: ideea că opoziția nu dorea decât să câştige şi să umilească şi că obiectivul competiției este victoria totală, singura alternativă imaginabilă fiind o înfrângere zdrobitoare.

- Deci, spuse Kroner, cine este de fapt în fruntea acestei şarlatanii, a Societății Cămaşa Fantomei?

Iată că apărea din nou cea mai veche răspântie, pe care Paul o mai zărise, în biroul lui Kroner, cu câteva luni în

urmă. Alegerea unui drum sau a celuilalt nu avea nici o legătură cu maşinile, cu ierarhiile, cu economia, cu dragostea, cu vârsta. Era o chestiune exclusiv internă. Orice copil peste şase ani ştia răspântia, ştia ce făceau acolo băieţii buni şi ce făceau acolo băieţii răi. Era o răspântie cunoscută în basmele populare din toată lumea, iar băieţii buni şi băieţii răi, fie ei în pantaloni de cowboy, înveliţi cu o cârpă în jurul şoldurilor, acoperiţi cu un poncho sau cu piei de leopard sau îmbrăcaţi în costum gri cu dungi de bancher, toţi se despărţeau acolo.

Băieţii răi deveneau informatori. Băieţii buni, nu - niciodată, orice s-ar fi întâmplat.

Kroner îşi drese glasul.

- Paul, te-am întrebat cine e conducătorul lor.

- Eu sunt, spuse Paul. Şi mi-aş dori tare mult să fiu unul mai bun.

In clipa când rosti asta, înţelese că era adevărat şi înţelese ceea ce înţelesese tatăl lui - ce însemna să-şi găsească locul si să creadă.

- Juri să spui adevărul, tot adevărul şi numai adevărul, aşa să te-ajute Dumnezeu?
- Jur.
Camerele de televiziune din sala tribunalului se retraseră de pe fața lui pentru a arăta pe cincizeci de milioane de ecrane de televizor tabloul peretelui sudic al Tribunalului Federal din Uium. Acolo, lângă şi deasupra doctorului Paul Proteus, şedea judecătorul - Managerul Cerului, se gândi Paul. Acuzatul, aşezat în boxa martorilor, semăna mai puțin cu un om şi mai degrabă cu un pupitru de comandă demodat, cu cabluri de instrumente sensibile la temperatură, presiune şi umiditate ataşate de încheieturile mâinilor, de subsuori, de piept, de tâmple şi de palme. Acestea erau la rândul lor conectate la o cutie cenuşie de sub boxa martorilor, unde măsurătorile lor erau interpretate şi transmise unui cadran cu diametrul de un metru de deasupra capului lui Paul.
Acul indicator de pe cadran, îndreptat în momentul acela în jos, era fixat pentru a balansa uşor între un *A* negru în dreapta şi un *F* roşu în stânga, sau spre o serie de puncte calibrate arbitrar între ele.
Paul recunoscuse că se făcea vinovat de conspirație pentru susținerea actelor de sabotaj, dar acum, la trei săptămâni după arestare, era acuzat de trădare.
- Doctor Proteus, rosti procurorul pe un ton duşmănos. Camerele de televiziune transfocară pe rânjetul lui şi apoi pe broboanele de sudoare de pe fruntea lui Paul. Te-ai recunoscut vinovat de conspirație pentru susținerea actelor de sabotaj. Adevărat?
- Adevărat.
Acul balansa spre *A* şi apoi, înapoi spre poziția neutră, dovedind că, din câte ştia Paul, era într-adevăr adevărat.
- Conspirația al cărei conducător eşti are ca metodă - şi citez acum din celebra dumitale scrisoare: „Suntem pregătiți să folosim forța pentru a pune capăt fărădelegii, dacă nu vom reuşi prin alte mijloace". Sunt cuvintele

dumitale, doctore?

- Au fost scrise de altcineva, dar sunt de acord cu ele, spuse Paul.

- Cuvântul „fărădelege" se referă în acest caz la actuala economie mecanizată?

- Şi cea viitoare.

- Scopul vostru este, din câte înțeleg, să distrugeți maşinile pentru ca oamenii să aibă un rol mai personal în producție?

- Unele maşini.

- Care maşini, doctore?

- Încă n-am stabilit.

- Aha! încă n-ați stabilit!

- Primul pas va fi să-i convingem pe americani să accepte limitarea sferei de acțiune a maşinilor.

- Şi veți obține acest acord cu forța, dacă va fi necesar? Veți impune cu forța această condiție artificială, acest pas înapoi, poporului american?

- Ceea ce deosebeşte omul de restul animalelor este capacitatea de a face lucruri artificiale, spuse Paul. Spre mai marea lui slavă, zic eu. Iar un pas înapoi, după o cotitură greşită este un pas în direcția bună.

Camerele de televiziune pătrunseră adânc în ochii pe drept cuvânt furioşi ai procurorului şi se retraseră, îngrozite de forța străfulgerării lor, încă nedescărcată.

Paul privi şi el şi văzu că procurorul ştia mult mai multe decât dezvăluise până atunci. Dar Paul se îndoia că procurorul ştia că secretara lui era membră a Societății Cămaşa Fantomei şi că răspunsurile lui, deşi erau înregistrate ca fiind adevărate pe detectorul de minciuni, erau sinteza celor mai bune idei şi exprimări ale lui Lasher, Fmnerty şi ale profesorului von Neumann.

Paul era relaxat, plin de euforia martirajului bine mediatizat pentru o cauză în care credea. Nu mai exista nici o îndoială în mintea lui, şi nici în mintea procurorului că obiectivul Societății Cămaşa Fantomei era un act de trădare. Maşinile şi instituțiile de guvernare erau atât de

strâns legate între ele, încât a încerca să ataci una fără să vatămа alta era ca şi cum ai încerca să scoți unui pacient creierul bolnav ca să-l salvezi. Trebuia să fie cucerită puterea - o cucerire îndurătoare, dar o cucerire.

Singurele cunoştințe mai vechi din încăpere erau Kroner, care părea gata să plângă şi grăsanul cu ochi de purcel Fred Bernnger, care venise, bănuia Paul, pentru a vedea cum este răzbunată uciderea Campionului Charley.

Anita nu venise la tribunal şi nici Shepherd. Amândoi erau probabil prea ocupați cu elaborarea viitoarelor campanii pentru a oferi mai mult decât o scurtă şi cucernică rugăciune celor prinşi în sârma ghimpată a câmpului de bătălie al vieții. Nu era nevoie ca Anita să vină la tribunal pentru a arăta lumii sentimentele ei față de soțul rătăcitor. Spusese clar acest lucru în mai multe interviuri acordate presei. Explicase că se căsătorise cu Paul când era doar o copilă şi îi mulțumea lui Dumnezeu că situația se limpezise cât ea era încă suficient de tânără pentru a mai salva o rămăşiță de fericire. „Salvarea unei rămăşițe" i se păru lui Paul o expresie deosebit de adecvată, pentru că trimitea la scormonirea gunoaielor oraşului şi la dragarea fundului mării din porturi, pentru că Anita anunțase odată cu următoarea ei răsuflare că se va căsători cu doctorul Lawson Shepherd de îndată ce va obține divorțul de Paul.

Pe Paul îl plictisise lectura declarațiilor ei publice; parcă erau nişte bârfe despre altcineva, despre acuzațiile unei starlete de televiziune la adresa unui producător bătrâior. El se concentra acum asupra unei probleme mult mai amuzante şi importante - să spună cât mai multe lucruri usturătoare contra maşinilor şi în favoarea Societății Cămaşa Fantomei pe un canal de televiziune cu acoperire națională.

- Această folosire a forței - n-o consideri, doctore, ca o declarație de război împotriva Statelor Unite, ca o trădare? îl ademeni procurorul.

- Suveranitatea Statelor Unite rezidă în poporul său, nu

în maşini; suveranitatea aparține poporului, care, dacă doreşte, şi-o poate lua înapoi. Maşinile, spuse Paul, au depăşit suveranitatea personală predată lor de bunăvoie de către poporul american pentru o bună guvernare. Maşinile, organizarea şi obținerea eficienței au privat poporul american de libertate şi de obținerea fericirii.

Paul îşi răsuci capul şi văzu acul arătând *A.*

- Martorul să nu-şi mişte capul, rosti sever judecătorul. Preocuparea lui este să spună adevărul, tot adevărul şi numai adevărul. Indicatorul funcționează singur.

Procurorul se întoarse cu spatele la Paul, ca şi cum ar fi terminat cu el, apoi brusc, se răsuci ca să-l amenințe cu degetul.

- Eşti patriot, doctore, nu-i aşa?

- Încerc să fiu.

- Principala dumitale dorință este de a sluji pentru binele poporului american?

- Da.

Paul era derutat de această nouă orientare a interogatoriului, pentru care nimeni nu-l pregătise.

- Acesta este motivul esențial pentru a sluji drept conducător nominal al Societății Cămaşa Fantomei - de a face bine?

- Da, spuse Paul.

Şuşotelile şi scârțâitul scaunelor sub fundurile care se foiau îl anunțară pe Paul că se întâmplase ceva cu acul detectorului.

Judecătorul îşi folosi ciocănelul.

- Linişte în sală! îl rog pe inginerul tribunalului să verifice cablurile şi circuitele.

Inginerul îşi duse căruciorul de oțel la boxa martorilor şi testă impersonal legăturile lui Paul. Citi datele în diverse puncte ale circuitelor, scoase cutia cenuşie de sub boxa martorilor, extrase fiecare cablu şi îl încercă, apoi puse totul la loc, în mai puțin de două minute.

- Totul este în ordine, onorată instanță.

- Martorul e rugat să spună ceva considerat de el fals,

rosti judecătorul.

- Orice cunoştinţă ştiinţifică este un lucru bun pentru omenire, spuse Paul.

- Obiectez! spuse procurorul.

- E ceva neoficial, e doar o testare a aparatului, spuse judecătorul.

- Balans spre stânga, spuse inginerul.

- Acum spune un adevăr, rosti judecătorul.

- Principala îndeletnicire a oamenilor este să se străduiască să fie cu adevărat fiinţe omeneşti, spuse Paul, şi nu nişte anexe ale maşinilor, instituţiilor şi sistemelor.

- Balans spre *A*, spuse inginerul, înfigând şi mai adânc o clemă de metal în subsuoara lui Paul.

- Acum o jumătate de adevăr, spuse judecătorul.

- Sunt fericit, rosti Paul. Spectatorii chicotiră, apreciativ.

- Exact pe mijloc, spuse inginerul.

- Continuaţi examinarea, spuse judecătorul.

- Ii voi pune bunului doctor patriot aceeaşi întrebare, spuse procurorul. Doctore, rolul dumitale în acest complot de a înlătura.. Îîîî... maşinile, spui că este motivat de dorinţa dumitale de a sluji poporul american?

- Cred că da.

Din nou, aceeaşi fojgăială grăitoare, în sală.

- Crezi? repetă procurorul. Ştii ce a arătat acum acul, doctor patriot, Patrick Henry al zilelor noastre?

- Nu, rosti Paul neliniştit.

- Acul este exact între *A* şi *F,* doctore. Se pare că nu eşti sigur. Poate am putea diseca această jumătate de adevăr, ca să extragem din ea un adevăr întreg - aşa cum se extirpă o tumoare.

- Mmm.

- S-ar putea, doctore, ca ura aceasta faţă de tot ce descrii ca nedreptate făcută omenirii să fie de fapt o ură mai puţin abstractă?

- Poate. Nu prea vă înţeleg.

- Mă refeream la ura dumitale faţă de o persoană, doctore.

- Nu ştiu despre ce vorbiţi.

- Acul spune că ştii, doctore - ştii că patriotismul dumitale roşu-alb-albastru este de fapt o exprimare a urii şi duşmăniei - ură şi duşmănie faţă de unul dintre cei mai mari patrioţi autentici din istoria americană, tatăl dumitale!

- Absurd!

- Acul spune că minţi! Procurorul îi întoarse spatele lui Paul, cu un aer scârbit. Doamnelor şi domnilor juraţi, stimaţi telespectatori, supun judecăţii dumneavoastră faptul că bărbatul acesta a rămas un adolescent plin de ură, pentru care măreaţa noastră ţară, măreaţa noastră economie, civilizaţia noastră au devenit un simbol al tatălui său! Un tată pe care, în subconştient, el ar fi vrut să-l distrugă!

Un tată, doamnelor şi domnilor juraţi şi stimaţi telespectatori, căruia noi toţi îi datorăm vieţile noastre, pentru că el, mai mult decât oricare alt american, a stăpânit forţele know-how-ului şi a adus victoria civilizaţiei!

Dar acest adolescent a preferat să duşmănească, să urască strălucita apariţie pe paginile istoriei din al cărei trunchi a răsărit. Iar acum, devenit bărbat, şi-a transferat această ură la ceea ce ar putea sluji foarte bine drept simbol al tatălui său, ţara dumneavoastră, doamnelor şi domnilor juraţi şi stimaţi telespectatori, şi a mea.

Puteţi să-i spuneţi complexul lui Oedip, dacă doriţi. Acum e bărbat matur şi eu îi spun trădare! Neagă, doctore, neagă! Neagă, repetă el, aproape în şoaptă.

Camerele de televiziune panoramară şi se repeziră la faţa lui Paul ca nişte câini care se reped asupra unui raton împuşcat dintr-un copac.

- E limpede că nu pot nega, rosti Paul.

Privi în jos, neajutorat, întrebător, la firele care monitorizau orice refelex pe care i-l dăduse Dummnezeu pentru a se apăra. Cu o clipă înainte, fusese purtătorul de cuvânt volubil al unei organizaţii puternice, inteligente.

Acum, dintr-odată, era singur, înfruntând o problemă numai şi numai a lui.

- Dacă tatăl meu ar fi proprietarul unui magazin cu animale de casă, spuse el în sfârşit, eu aş otrăvi probabil, în subconştient, câini.

Camerele se retraseră şi se apropiară nervoase, panoramară peste spectatori, îl fixară pe judecător şi reveniră la Paul.

- Dar chiar dacă n-ar fi fost această chestiune neplăcută între mine şi memoria tatălui meu, probabil tot aş crede în discuțiile împotriva ilegitimității maşinilor. Din câte ştiu eu, există oameni care nu-şi urăsc tații şi cred în aceste discuții. Ura mă face, gândesc eu, nu doar să cred, ci şi să vreau să fac ceva în privința sistemului. Acul e de acord?
Câțiva spectatori dădură din cap.

- E-n regulă. Până aici e-n regulă. Bănuiesc că toți oamenii au motivații destul de josnice şi probabil că datele clinice îmi susțin afirmația. Josnicia, în majoritatea cazurilor, face ființele omeneşti, inclusiv pe tatăl meu, să avanseze. Mă tem că asta înseamnă să fii om.

Procurorul n-a făcut decât să dovedească ceea ce totul în această lume alcătuită de noi pare hotărât să dovedească şi ceea ce Societatea Cămaşa Fantomei este hotărâtă să dezmintă: că eu nu sunt bun, că voi nu sunteți buni, că noi nu suntem buni pentru că suntem oameni.

Paul privi în obiectivele camerelor de televiziune şi îşi imagină milioanele de oameni care priveau şi ascultau în clipa aceea, întrebându-se dacă îl înțelesese vreunul din ei. Încercă să găsească o imagine vie care să-i facă să-i înțeleagă punctul de vedere. Ii veni în minte o imagine: o respinse pentru că era indecentă, nu găsi alta, aşa că o exprimă.

- Cei mai frumoşi bujori pe care i-am văzut, spuse Paul, creşteau în excremente de pisică. Eu...

Din strada de dedesubt răsună zgomot de cimpoaie şi tobe.

- Ce se petrece afară? întrebă judecătorul.

- E o manifestație, domnule, spuse paznicul, aplecându-se pe fereastră.

- Ce organizație este? întrebă judecătorul. O să-i aduc pe toți în fața instanței pentru acest ultragiu.

- Sunt îmbrăcați ca scoțienii, domnule, spuse paznicul. Câțiva din frunte par a fi indieni.

- Bine, spuse judecătorul nervos, oprim mărturia până trec.

O cărămidă sparse un geam al sălii de şedințe, împrăştiind o ploaie de cioburi pe steagul american din dreapta judecătorului.

33

Limuzina Departamentului de Stat care se îndrepta spre New York traversa a doua oară râul Iroquois din Uium. Pe bancheta din spate şedeau domnul Ewing J. Halyard, şahul din Bratpuhr - liderul spiritual al celor 6 000 000 de membri ai sectei Kolhouri - şi Khashdrahr Miasma, translatorul şi nepotul şahului. Şahul şi Khashdrahr, care tânjeau după clopoţeii templelor, clipocitul fântânilor şi strigătele *houri selano* din curtea palatului, se întorceau acasă.

Când expediţia traversase mai înainte podul, la începutul călătoriei, Halyard şi şahul, fiecare în maniera culturii de care aparţinea, fuseseră egali în strălucire, în timp ce Khashdrahr stătea în urma lor, sărac şi umil. Acum, ierarhia călătorilor se schimbase. Funcţia lui Khashdrahr fusese extinsă, el slujind acum nu doar ca punte lingvistică între şah şi Halyard, dar şi ca treaptă socială intermediară între ei.

Punându-şi întrebări despre mecanica existenţei umane, o mecanică mult peste sărmanul nivel al liberului arbitru, *domnul* Halyard se pomeni că reprezintă categoria fără rang, la fel de limpede cum *doctorul* Halyard reprezentase odinioară un rang foarte mare. Deşi nu le spusese nimic celor aflaţi în grija sa despre examenul de educaţie fizică - o chestiune de viaţă şi de moarte pentru cariera lui -, ei intuiseră prăbuşirea statutului lui în clipa când fusese adus înapoi de la sala de sport a Universităţii Corneli şi resuscitat.

După ce Halyard îşi revenise şi îşi schimbase şortul şi tenişii distruşi cu haine de stradă, văzuse în oglindă, nu un cosmopolit îmbrăcat după ultima modă, ci un caraghios bătrân împopoţonat ridicol. Îşi scosese floarea de la butonieră, vesta stridentă, cămaşa colorată. Îşi smulsese una după alta toate accesoriile, toate veşmintele, simboluri ale diplomatului compromis. Acum era, din punct de vedere spiritual şi vestimentar, numai în nuanţe

de alb, gri şi negru.

Şi ca şi cum mai rămăsese ceva de zdrobit în Halyard, urmase încă o lovitură zdrobitoare. Maşinile care se ocupau de personalul Departamentului de Stat, declanşaseră automat, cu un respect pentru lege şi ordine niciodată atins de fiinţele omeneşti, procedurile împotriva lui, pentru că nu fusese niciodată îndrituit să deţină titlul de doctor în ştiinţe, numerele de clasificare sau, şi mai important, cartea de credit.

- O să intervin pentru tine, îi scrisese superiorul lui direct, dar Halyard ştia că era o formulă arhaică într-o junglă de metal, sticlă, plastic şi gaz nobil.

- *Khabu!* spuse şahul, fără a se uita la Halyard.

- Unde suntem? îl întrebă Khashdrahr pe Halyard, umplând golul social, din politeţe, deşi cuvântul bratpuhrian îi era deja destul de familiar lui Halyard.

- În Uium. Vă amintiţi? Am mai traversat podul, din cealaltă direcţie.

- *Nakka Takarn tooie,* spuse şahul, dând din cap.

- Îîî?

- Unde *Takaru* te scuipă în faţă, spuse Khashdrahr.

- A, asta era! Halyard zâmbi. Sper să nu luaţi asta acasă ca principala amintire despre Statele Unite. A fost un incident total ridicol, izolat, iraţional. Nu este semnificativ pentru temperamentul poporului american. Taman acel unic nevrotic trebuia să-şi manifeste agresivitatea în faţa dumneavoastră, domnilor. Credeţi-mă, puteaţi să călătoriţi prin ţara aceasta încă o sută de ani şi n-aţi mai fi văzut o asemenea ieşire.

Halyard nu lăsă să i se vadă deloc amărăciunea. Continuă, cu melancolică duşmănie, în acele ultime zile ale carierei sale, să-şi facă meseria impecabil.

- Uitaţi de el, spuse el şi amintiţi-vă toate celelalte lucruri pe care le-aţi văzut şi încercaţi să vă imaginaţi cum s-ar putea transforma propria dumneavoastră naţiune.

Şahul chicoti, pus pe gânduri.

- Fără să vă coste absolut nimic, spuse Halyard, America

va trimite ingineri şi manageri, specializați în toate domeniile, ca să studieze resursele voastre, să elaboreze un plan de modernizare şi să-l pornească, să-i testeze şi să-i clasifice pe oamenii voştri, să pregătească credite, să pună în mişcare maşinăria.

Şahul clătină din cap, a îndoială.

- *Prakka-fut takki sihn,* spuse el în cele din urmă, *souli, sakki EPIC AC, siki Kanu pu?*

-Şahul spune, traduse Khashdrahr, că înainte de a face acest prim pas, vă rog să întrebați EPICAC la ce folosesc oamenii.

Limuzina se opri la capul podului de pe partea Homestead-ului, blocată de data asta nu de echipa Forțelor de Reconstrucție şi Reparație, ci de o falangă de arabi. Ca şi cum semnificația steagurilor şi a costumelor nu era suficient de confuză, ei erau conduşi de doi bărbați cu cămăşi indiene, vopsiți în culori de război.

- *Dinko f* spuse şahul.

- Armata? spuse Khashdrahr.

Halyard chicoti pentru prima dată după multe săptămâni. Cum putea cineva, fie el un străin, să creadă că această încâlceală de steaguri, eşarfe şi arme de jucărie putea fi o forță de luptă adevărată?

- Sunt doar câțiva oameni care se distrează travestindu-se.

- Unii au puşti, spuse Khashdrahr.

- Sunt din lemn şi carton, acoperite cu vopsea, spuse Halyard. Nu sunt adevărate. Luă tubul de vorbit şi i se adresă şoferului: Vezi dacă nu te poți strecura pe lângă ei, apoi s-o iei pe o stradă lăturalnică, spre tribunal. Acolo situația e probabil mai calmă.

- Da, domnule, spuse şoferul neliniştit. Totuşi, nu ştiu ce să zic, domnule. Nu-mi place cum se uită la noi şi toată circulația asta de pe celălalt mal arată de parcă ar fugi de ceva. Poate-ar fi mai bine să întoarcem şi...

- Prostii! Blochează portierele, claxonează şi treci mai departe. Lucrurile au ajuns într-un impas dacă o

maimuțăreală ca asta are prioritate de trecere în fața unor treburi oficiale.

Geamurile rezistente la gloanțe se închiseră etanş, încuietorile portierelor țăcăniră şi limuzina pătrunse timid printre rândurile portocalii, verzi şi aurii de arabi.

Pumnale şi iatagane cu giuvaeruri împunseră şi scrijeliră caroseria limuzinei blindate. Peste răcnetele arabilor se auziră focuri de armă. Două umflături mari apărură brusc pe o parte a maşinii, la câțiva centimetri de capul lui Halyard.

Halyard, şahul şi Khashdrahr se trântiră pe jos. Limuzina țâşni printre şirurile de oameni furioşi şi intră pe o stradă laterală.

- Ia-o spre tribunal, îi strigă Halyard de pe jos şoferului, apoi ieşi pe Westinghouse Boulevard!

- Să vă ia naiba! spuse şoferul. Vă las aici. Tot oraşul a înnebunit!

- Te omor dacă nu rămâi la volan! strigă sălbatic Khashdrahr, care făcuse din sărmanul lui trup scut pentru ocrotirea trupului sacru al şahului şi lipise vârful unui pumnal auriu de ceafa şoferului.

Următoarele lui cuvinte se pierdură în zgomotul unei explozii din apropiere, urmat de urale şi o ploaie de pietre pe capota limuzinei.

- Am ajuns la tribunal! spuse şoferul.

- Bine, fă la stânga! ordonă Halyard.

- Dumnezeule! strigă şoferul. Priviți!

- Ce este? întrebă cu glas tremurat Halyard, întins pe jos alături de Khashdrahr şi de şah. Nu vedea de acolo decât cerul, acoperişurile şi câteva fuioare de fum.

- Scoțienii, rosti ca din mormânt şoferul. Dumnezeule, vin scoțienii! Limuzina se opri în scrâşnet de cauciucuri.

- Dă înapoi şi...

- Aveți un radar acolo, pe jos? Uitați-vă pe geamul din spate şi pe urmă să-mi spuneți să dau înapoi.

Halyard îşi ridică precaut capul deasupra marginii geamului. Limuzina era blocată în față de cimpoieri şi în

spate de un detaşament de Parmezani Regali cu epoleți de aur, care năvăliseră dintr-o Piață Agroalimentară Automată de vizavi de tribunal.

O explozie aruncă benzile rulante şi compostoarele pentru conserve prin ferestre. Un casier automagic se rostogoli în stradă, ca prin minune încă în picioare, pe piedestalul său rotund. „Ați văzut varza noastră de Bruxelles specială?" rostea el, agățat de propriul cordon, după care se strivi de pavaj lângă limuzină, scuipând monede dintr-o rană mortală.

- Nu pe noi ne urmăresc! strigă şoferul. Priviți!

Parmezanii Regali, Scoțienii şi o mână de indieni îşi uniseră forțele şi loveau în uşa tribunalului cu un stâlp de telefon doborât.

Uşa se făcu surcele şi avântul stâlpului îi împinse pe atacatori înăuntru.

Peste o clipă ieşiră cu un bărbat pe umeri. In vacarmul uralelor lor entuziaste, părea o marionetă. Întărind această impresie, de extremitățile lui atârnau bucăți de sârmă.

- La uzină! strigară indienii.

Cei care îşi purtau eroul pe sus ca un alt steag pe lângă cel american, îi urmară pe indieni spre podul de pe Iroquis, aclamând, cântând din cimpoaie, strivind, dinamitând şi bătând tobele.

Limuzina rămase în locul unde fusese imobilizată de Parmezanii Regali şi de scoțieni timp de o oră, în timp ce bubuiala exploziilor răsuna în oraş ca paşii unui uriaş beat; după-amiaza deveni amurg într-o perdea de fum. Ori de câte ori fuga părea posibilă şi Halyard îşi ridica precaut capul ca să vadă dacă se oprise focul, contingente proaspete de vandali şi prădători îl făceau să se trântească din nou pe jos.

- Gata, spuse el în cele din urmă. Cred că acum s-a terminat. Să încercăm s-ajungem la poliție. Putem obține protecție acolo până se consumă toată chestia asta.

Şoferul se aplecă peste volan şi se întinse, insolent.

- Ce vă-nchipuiți? Că ați văzut un meci de fotbal? Vă-

nchipuiți poate că totul o să fie ca înainte?

- Nu ştiu ce se petrece şi nici tu nu ştii. Mergem la poliție, ai înțeles? spuse Halyard.

- Vă-nchipuiți că puteți să-mi dați ordine numai pentru că sunteți doctor şi eu nu?

- Fă cum spune el, şuieră Khashdahr, împungând din nou cu vârful pumnalului ceafa şoferului.

Limuzina pătrunse pe străzile pline de gunoaie, acum pustii, spre sediul celor ce asigurau ordinea în Uium.

Strada din fața sediului poliției era de un alb imaculat, pavată cu cărți de identificare perforate; cele cincizeci de mii de cărți de identificare cu care maşinile pentru controlul personalului şi prevenirea infracțiunilor din Uium jucaseră nenumărate partide - le amestecaseră, le împărțiseră, le scoseseră de la fundul pachetului, din vârf, le palmaseră, le însemnaseră, le citiseră, mai rapid decât orice ochi uman, le controlaseră pe fiecare şi ocrotiseră implacabil interesele casei, întotdeauna ale casei, ale oricărei case.

Uşile clădirii fuseseră smulse din balamale şi înăuntru erau dune ondulate de dosare aruncate.

Halyard crăpă un pic geamul.

- Alo, strigă el în speranța că va apărea un polițist. Hei, alo! Deschise cu precauție portiera.

Înainte de apuca s-o închidă din nou, doi indieni cu pistoale traseră de ea şi o deschiseră larg.

Khashdrahr se repezi la ei cu cuțitul; îl loviră şi Khashdrahr îşi pierdu cunoştința. Căzu peste şahul care tremura.

- Hei, rosti Halyard şi îl lăsară şi pe el fără simțire.

- La uzină! ordonară indienii.

Când îşi recapătă cunoştința, Halyard se pomeni întins pe jos în limuzină cu capul, care-l durea îngrozitor, pe jumătate ieşit prin portiera deschisă.

Maşina era parcată în fața unui local de lângă pod. Fațada localului fusese căptuşită cu saci cu nisip şi înăuntru se aflau oameni care manevrau radiouri,

deplasau ace cu gămălie pe hărţi, ungeau arme şi urmăreau ceasul. La capul podului erau baricade rudimentare din saci cu nisip şi cherestea, cu faţa spre cazematele şi turelele uzinei Uium de peste râu. Bărbaţi îmbrăcaţi cu toate tipurile posibile de uniformă se plimbau prin jurul fortificaţiilor într-o atmosferă de sărbătoare, venind şi plecând după voia inimii, aflaţi în misiuni ştiute numai de ei.

Indienii care comandau şi şoferul plecaseră, iar Khashdrahr şi şahul, uimiţi şi înspăimânaţi, erau ocărâţi de un bărbat înalt şi slab care purta o cămaşă indiană, dar nu era vopsit în culori de război.

- Ei, drăcie! spuse bărbatul înalt. Cavalerii din Kandahar erau repartizaţi la blocajul de drum de pe Griffin Boulevard. Ce naiba căutaţi aici?

- Noi..., începu Khashdrahr.

- N-am timp să ascult scuzele voastre. Marş înapoi la organizaţia voastră!

- Dar...

- Lubbock! strigă bărbatul înalt.

- Da, să trăiţi.

- Transportă-i pe oamenii ăştia până la blocul din Griffin Boulevard sau arestează-i pentru nesupunere.

- Da, să trăiţi. Pleacă un camion chiar acum. Lubbock îi împinse pe şah şi pe Khashdrahr în partea din spate a unui camion, peste nişte cutii cu grenade de mână.

- *Brouha batouli, nibo. Nibo!* strigă jalnic şahul. *Nibo!* Camionul îşi urni pinioanele şi dispăru într-un nor de fum.

- Ascultă, spuse Halyard răguşit.

- Finnerty! strigă un bărbat scund şi gras cu ochelari cu lentile groase din uşa localului. Poliţia statului încearcă să pătrundă prin baricada de pe Griffin Boulevard! Cine ne vine în ajutor?

Finnerty făcu ochii mari şi îşi trecu degetele prin păr.

- Ne-au trimis doi vagabonzi şi gata. Organizaţia Veteranilor de Război şi Cavalerii Pithiei au dat bir cu

fugiții, iar Masonii nici n-au apărut. Spune-le că n-avem rezerve!

Un gheizer de flăcări şi zidărie spartă țâşni din uzina Uium de peste râu, şi Halyard văzu că în locul unde fluturase steagul american deasupra biroului managerului uzinei, un steag alb era biciuit de vântul plin de fum.

- Pentru numele lui Dumnezeu! spuse Finnerty. Ia legătura prin radio cu Cerbii şi Elanii şi spune-le să plece de acolo. Trebuiau să ocupe uzina, nu s-o facă praf.

- Baker Dog 3, rosti Lasher într-un microfon. Baker Dog 3, protejați tot echipamentul din uzină până se poate lua o decizie pentru un ordin de luptă corect. Mă auzi, Baker Dog 3?

Mulțimea de lângă local tăcu, pentru a auzi răspunsul Cerbilor şi Elanilor peste şuierăturile difuzorului.

- Baker Dog 3, m-ai auzit? strigă Lasher.

- *Zowie,* se auzi în receptor un strigăt îndepărtat şi un alt vulcan erupse în uzină.

- Lubbock! spuse Finnerty. Preia comanda. Eu mă duc acolo să bag puțină disciplină în sugarii ăia. O să vedem noi cine conduce spectacolul ăsta! Se urcă într-o maşină şi goni pe pod spre uzină.

- Salt Lake City e în mâinile noastre! strigă un alt operator de radio din local.

- Până acum avem Oakland, Salt Lake şi Uium! spuse Lasher. Dar ce se-ntâmplă cu Pittsburgh-ul?

- Nici un răspuns.

- Pittsburgh e cheia, spuse Lasher. Mai încercați. Aruncă o privire spre sud peste umăr şi pe chip i se aşternu groaza. Cine a dat foc muzeului? Răcni disperat în microfon. Către toate posturile! Toate posturile! Protejați orice proprietate! Vandalismul şi jaful se vor pedepsi cu moartea. Atenție, toate posturile, mă auziți?

Tăcere.

- Cerbii? Elanii? Cavalerii Pithiei? Veteranii? Vulturii? Alo! Nu mă aude nimeni? Alo!

Tăcere.

- Proteus! strigă un arab care intră împleticindu-se pe uşa localului, fluturând o sticlă. Unde-i Proteus? Să vorbească!

Paul, răvăşit şi îmbătrânit, apăru lângă Lasher în uşa localului.

- Domnul să ne ajute, rosti el rar. Domnul să ne ajute. Dacă am învins, înseamnă că acum începe ce-i mai greu.

- Isuse, ai zice că am pierdut, spuse arabul. Acu' îmi pare rău că i-am cerut să vorbească.

- Lou!

- Aici sunt! spuse arabul beat.

- Lou, băiete, am uitat de brutărie. Încă face pâine de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

- Nu se poate asta, spuse Lou. Hai s-o dăm gata!

- Stai, aşteaptă, spuse Paul. O să avem nevoie de brutărie.

- Da' e o maşină, nu? spuse Lou.

- Da, sigur, dar n-are rost să...

- Atunci hai s-o dăm gata. Şi, pe cinstea mea că o să vină cu noi şi bătrânul Al. Unde-ai fost, ticălosule?

- Am dat foc la porcăria aia de uzină de epurare a apei! spuse mândru Al.

- Bravo! Aşa da! Să dăm naibii lumea înapoi oamenilor, lua-i-ar naiba!

- Nu înțeleg ce se-ntâmplă cu Pittsburgh-ul, spuse Finnerty. Ştiam că Seattle şi Minneapolis sunt nesigure. Dar Pittsburgh...
- Şi St. Louis şi Chicago, spuse Paul, clătinând din cap.
- Şi Birmingham, Boston şi New York, spuse Lasher, zâmbind trist. Părea ciudat de calm, inexplicabil de satisfăcut.
- Pfff! făcu Finnerty.
- Oricum, Uium a mers ceas si Salt Lake City si Oakland la fel, spuse profesorul von Neumann. Deci cred că putem spune că teoria atacului a fost esențial valabilă. Executarea, desigur, a fost, ca de obicei, altceva.
- Întotdeauna este, spuse Lasher.
- De ce eşti atât de vesel? întrebă Paul.
- Ai fi mai fericit dacă aş boci, doctore? spuse Lasher.
- Acum nu mai trebuie decât să strângem rândurile cu Salt Lake City şi Oakland şi să sugrumăm țara până o supunem, spuse Finnerty.
- Mai bine îl trimiteam pe unul din oamenii noştri din Uium să pună mâna pe EPICAC, spuse von Neumann. EPICAC face cât trei Pittsburgh-uri.
- Păcat pentru Elanii din Roswell, spuse Lasher. D-71 a spus că erau înnebuniți la ideea că vor lua ei EPICAC-ul.
- Prea înnebuniți, spuse Paul.
- Nitroglicerina e o chestie delicată chiar şi fără să-ncerce nişte nebuni s-o bage în sticle de Cola, spuse Finnerty.
Cele patru creiere ale Societății Cămaşa Fantomei şedeau în jurul fostului birou al lui Paul, biroul managerului uzinei Uium.
Revoluția nu împlinise nici o zi. Era dimineața devreme, înainte de răsăritul soarelui, dar ici şi colo clădiri cuprinse de flăcări luminau câteva petice din Uium ca într-o amiază tropicală.
- Să atace odată, ca să se termine, spuse Paul.
- Mai au nevoie de ceva răgaz ca să-şi recapete curajul,

după ce i-au făcut Cavalerii din Kandahar poliției pe Griffin Boulevard, spuse Finnerty. Oftă. Pe Dumnezeu, dacă am mai avea câteva grupuri ca acela din Pittsburgh...

- Şi din St. Louis, spuse Paul, şi din Seattle şi Minneapolis şi din Boston şi...

- Hai să vorbim despre altceva, spuse Finnerty. Ce-ți face brațul, Paul?

- Nu-i rău, spuse Paul atingându-şi atela improvizată. Brațul Mesiei Societății Cămaşa Fantomei fusese rupt de un bolovan în timp ce îşi exercita magnetismul asupra unei mulțimi interesate să vadă cum ia foc centrala electrică.

- Dar dumitale ce-ți face capul, profesore?

- Îmi sună, spuse von Neumann, aranjându-şi bandajul. Fusese lovit de Ghioaga Sacră a Ordinului Aurora Boreală în timp ce explica unei mulțimi de ce nu trebuia doborât un turn de radio de şaptezeci de metri înălțime.

- Sună a glockenspiel sau carillon? întrebă Lasher. Dar tu, Ed, cum o duci cu contuziile şi jupuiturile?
Finerty îşi răsuci gâtul şi îşi ridică brațele, experimental.

- Nu-i nici o problemă. Dacă durerea se-nteţeşte, pot să mă sinucid şi am terminat.

Finnerty fusese trântit la pământ şi călcat în picioare de Cerbii şi Elanii turbați, în timp ce spunea că uzina trebuie menținută intactă până ce se va putea decide calm care maşini să fie distruse şi care păstrate.

Focul țâşni spre cer din Homestead.

- Harta e actualizată, domnule profesor? întrebă Lasher.
Profesorul von Neumann se uită la noua vâlvătaie prin binoclu şi trasă un X negru pe harta din fața lui.

- Poşta, probabil.

Harta oraşului fusese curată ca lacrima la începutul campaniei, cu o duzină de cerculețe roşii indicând obiectivele principale ale puciului din Uium: sediul Poliției, Tribunalul, centrele de comunicare, amplasamentele baricadelor, Uzina Uium. După cucerirea acestor obiective, cu un minimum de vărsare de sânge şi de pagube şi după

declararea planului operațiunilor, urma să înceapă înlocuirea mecanismelor de control automate cu ființe omeneşti. Cele mai importante dintre aceste obiective secundare erau înconjurate cu verde.

Dar acum harta era mâzgălită toată şi zdrențuită. Peste constelația de cercuri roşii şi verzi împrăştiată pe hartă se întindea o mânjeală continuă de X-uri negre care marca tot ce fusese cucerit şi, mai mult de atât, distrus.

Lasher se uită la ceas.

- La mine e ora 4. Atâta e?

- Cine mai ştie? spuse Finnerty.

- Nu vedeți ceasul de la primărie de acolo?

- L-au luat în urmă cu câteva ore.

- Şi probabil vor veni să-ți ia şi ție ceasul în câteva minute, spuse Paul. Mai bine bagă-l în buzunar.

- Pe mine mă omoară specialiştii, spuse Finnerty. Unii indivizi par să atace doar un anumit tip de maşină, lăsându-le în pace pe celelalte. E unul mititel şi colorat care umblă prin oraş cu un pistol şi aruncă în aer doar cutiuțele alea pentru siguranța traficului.

- Dumnezeule, spuse Paul, nu mi-am închipuit că o să se întâmple aşa.

- Adică să pierdem? spuse Lasher.

- Să pierdem, să câştigăm - oricum s-o numi harababura asta.

- Are toate caracteristicile unui linşaj, spuse profesorul. Dar se petrece la o scară atât de mare, încât probabil că se apropie un genocid. Cei buni vor muri alături de cei răi - toaletele cu apă curentă alături de controlul automat al strungurilor.

- Mă întreb dacă situația ar fi fost diferită în lipsa alcoolului, spuse Paul.

- Nu poți cere oamenilor să atace maşinării cu capul limpede, spuse Finnerty.

- Şi nu le poți cere să se oprească după ce s-au îmbătat, spuse Paul.

- Nimeni n-a spus că nu va fi o harababură, spuse

Lasher. O explozie îngrozitoare săltă pardoseala şi o lăsă la loc.

- Mamă! spuse Luke Lubbock, stând de pază în fostul birou al lui Katharine Finch.

- Ce-a fost asta, Luke? strigă Lasher.

- Cisternele de benzină. Maamă!

- Ray, rosti Paul trist.

„Oameni din Uium!" bubui un glas din cer. „Oameni din Uium!"

Paul, Lasher, Finnerty şi von Neumann alergară spre deschizătura unde fusese înainte fereastra cât un perete. Privind în sus, văzură pe cer un elicopter robot, cu burta şi aripile înroşite de flăcările de dedesubt.

Oameni din Uium, depuneți armele! spunea difuzorul lui. *In Oakland şi Salt Lake City s-a reinstaurat ordinea. Cauza voastră este pierdută. Inlăturați-vă falşii lideri.*

Sunteți total înconjurați, izolați de restul lumii. Blocada nu va fi ridicată până ce Proteus, Lasher, Finnerty şi von Neumann nu vor fi predați autorităților dincolo de baricada de pe Griffin Boulevard.

Am putea să vă bombardăm, dar aceasta nu este o procedură americană. Amputeapune tancurile pe voi, dar aceasta nu este o procedură americană.

Acesta este un ultimatum; dacă nu vă veți preda falşii lideri şi nu veți depune armele în următoarele şase ore, veți suferi în ruinele produse de voi în următoarele şase luni, izolați de restul lumii. Clic.

Oameni din Uium, depuneți armele! In Oakland şi Salt Lake City s-a re...

Luke Lubbock ochi şi trase.

Oaa beeeni biin Idibum! făcu difuzorul. *Deee budne zi abede!*

- Scurtează-i suferința, spuse Finnerty. Luke trase din nou.

Elicopterul se clătină stângaci, continuând să se adreseze oraşului. *Oaa beeeni biin Idibum! Deee budne zi abede!*

- Unde te duci, Paul? spuse Finnerty.
- Să mă plimb.
- Pot să vin şi eu?
- Nu mai contează acum.
Cei doi ieşiră din clădire şi porniră pe bulevardul lat şi murdar, care împărțea uzina, pe lângă fațadele numerotate, în spatele cărora nu mai era decât tăcere, moloz şi gunoaie.
- N-a mai rămas nimic ca pe vremuri, nu? spuse Finnerty, după ce merseră o bucată de drum fără să vorbească.
- O nouă eră, spuse Paul.
- Bem în cinstea ei? spuse Finnerty, scoțând o sticlă din buzunarul cămăşii lui de fantomă.
- Pentru noua eră.
Se aşezară în fața Clădirii 58 şi, fără un cuvânt, îşi trecură sticla de la unul la celălalt.
- Ştii, spuse Paul în cele din urmă, lucrurile n-ar fi stat aşa de rău dacă ar fi rămas aşa cum erau când am venit noi aici prima oară. Au fost zile acceptabile, nu?
Simțeau amândoi că între ei se contura o legătură melancolică profundă, stând acolo printre capodoperele sfărâmate, maşinile strălucit proiectate şi frumos realizate. O bună parte din viețile şi talentele lor se consumase în crearea lor, în crearea a ceea ce fusese distrus în câteva ore, cu ajutorul lor.
- Lucrurile nu rămân aşa cum sunt, spuse Finnerty. E prea amuzant să încerci să le schimbi. Iți aduci aminte ce amuzant a fost să înregistrăm mişcările lui Rudy Hertz, şi pe urmă să încercăm să realizăm controlul automat după benzile înregistrate?
- Şi a mers! spuse Paul.
- Sigur că a mers!
- Şi pe urmă am alcătuit grupul trei de strunguri, spuse Paul. Dar nu erau ideile noastre, desigur.

- Nu, dar mai târziu am avut şi noi idei. Idei minunate,

spuse Finnerty. Cred că atunci am fost cel mai fericit, Paul; eram atât de absorbit, că nici nu mai vedeam altceva în jur.

- E cel mai fascinant joc să împiedici lucrurile să rămână aşa cum sunt.

- Dacă n-ar fi oamenii, fir-ar să fie de oameni, spuse Finnerty, oamenii care se încurcă mereu cu maşinăriile. Dacă n-ar fi ei, pământul ar deveni un paradis ingineresc.

- Hai să bem pentru asta. Şi băură.

- Ai fost un bun inginer, Paul.

- Şi tu, Ed. Şi asta nu-i o ruşine, îşi strânseră mâinile cu căldură.

Când se întoarseră la fostul birou al managerului uzinei, îi găsiră pe Lasher şi pe von Neumann dormind. Finnerty îl scutură pe Lasher de umăr.

- Maestre! *Maestro! Maître!*

- Hmmm? Bărbatul urât şi bondoc se scotoci după ochelarii cu lentile groase, îi găsi şi se ridică în şezut. Da.

- Doctorul Proteus aici de față mi-a pus o întrebare foarte interesantă, spuse Finnerty. Eu n-am fost în stare să-i dau un răspuns satisfăcător.

- Eşti beat. Pleacă şi lasă un om bătrân să doarmă.

- Nu durează mult, spuse Finnerty. Zi, Paul.

- Ce s-a întâmplat cu indienii? întrebă Paul.

- Care indieni? spuse obosit Lasher.

- Societatea Cămaşa Fantomei inițială - Indienii Dansului Fantomei, spuse Finnerty. 1890 şi toată povestea.

- Au descoperit că acele cămăşi nu erau rezistente la gloanțe şi magia nu a deranjat cu nimic cavaleria Statelor Unite.

- Şi...?

- Şi au fost ucişi sau s-au predat încercând să fie buni indieni; şi au au devenit albi de mâna a doua.

- Şi ce-a dovedit mişcarea Dansului Fantomei? întrebă Paul.

- A dovedit că un bun indian este o ființă la fel de importantă ca un bun alb - suficient de bună ca să se

lupte şi să moară oamenii pentru ea, indiferent de şanse. Au avut aceleaşi şanse de a câştiga lupta ca şi noi; una la o mie, poate, sau ceva mai mult.

Paul şi Ed Finnerty se uitară la el îndoiţi.

- Ai fost convins că vom pierde? rosti Paul răguşit.

- Categoric, spuse Lasher, privindu-l de parcă ar fi spus o tâmpenie.

- Dar tot timpul aţi vorbit de parcă ar fi fost ceva aproape sigur, spuse Paul.

- Bineînţeles, doctore, spuse Lasher superior. Dacă n-am fi vorbit aşa, n-am fi avut nici acea unică şansă la o mie. Dar eu nu mi-am pierdut capul.

Paul îşi dădu seama că Lasher era singurul care nu pierduse contactul cu realitatea. Era singurul dintre cei patru lideri care nu părea şocat de cursul evenimentelor, nici tulburat de ele, ba chiar, în mod inexplicabil, împăcat. Paul fusese probabil cel care pierduse cel mai mult acest contact, deoarece avusese prea puţin răgaz de gândire şi fusese prea nerăbdător să se alăture unei organizaţii mari, sigură pe ea, care părea să-i ofere răspunsuri la problemele care-l făceau să regrete că trăieşte.

Finnerty îşi revenea după surprinderea pe care i-o provocase iniţial declaraţia lui Lasher - era un apostol desăvârşit. Şi mai ales, era clar că dorea să rămână din punct de vedere intelectual la fel ca dinamicul Lasher; şi îl privea acum pe Paul ca şi cum l-ar fi surprins că acesta nu prea înţelegea ce se întâmplă.

- Dacă nu am avut nici o şansă, de ce naiba am mai...? Paul lăsă propoziţia neterminată şi incluse ruinele Uium-lui în gestul larg al mâinii lui.

Lasher era acum treaz de-a bmelea şi se ridică, făcu câţiva paşi prin încăpere, vizibil iritat că trebuia să explice ceva atât de evident.

- Nu contează dacă vom câştiga sau vom pierde. Important este că am încercat! Ca să se ştie că am încercat!

Se duse în spatele biroului lui Paul şi îi înfruntă pe Paul

şi Finnerty pe deasupra lui.

- Cine să ştie? întrebă Paul.

Lasher suferi brusc o transformare. Îşi arătă o ipostază despre care le vorbise, dar pe care lui Paul îi era greu să şi-o imagineze.

Şi, odată cu această transformare, biroul deveni un amvon.

- Revoluțiile nu sunt specialitatea mea principală, spuse Lasher cu voce gravă şi uruitoare. Doctore, nu uita că eu sunt pastor. Înainte de orice, eu sunt un duşman al Diavolului şi un om al lui Dumnezeu!

35

In timp ce soarele răsărea peste Uium şi jăraticul oraşului părea cenuşiu în lumina focului veşnic aflat la o distanță de nouăzeci şi trei de milioane de mile, limuzina Departamentului de Stat, cu o cămaşă de fantomă fluturând agățată de antena de radio, se strecura pe străzi.

Peste tot erau împrăştiate cadavre, în pozițiile groteşti ale morții violente, dar manifestând miracolul vieții printr-un sforăit, un murmur, o spumă pe buze.

In lumina zorilor, oraşul părea o imensă cutie de bijuterii, căptuşită cu catifeaua neagră şi gri a norului de cenuşă şi plină cu milioane de comori sclipitoare: bucăți de aparate de aer condiționat, amplificatori analizori, aparate de sudură cu arc voltaic, baterii, curele, maşini de calculat, maşini de ținut contabilitatea, mecanisme de închis sticle şi conserve, condensatoare, întrerupătoare, ceasuri, cutii de monede, calorimetre, computere, condensatoare, tuburi izolatoare, comenzi, convertoare, benzi rulante, criostate, contoare, siguranțe, densiometre, detectori, precipitatori de praf, maşini de spălat vase, repartitoare, dinamometre, dinamuri, electrozi, tuburi electronice, generatoare de curent de câmp, ventilatoare, pile, filtre, modulatori de frecvență, cuptoare, focoase, joje, maşini de gunoi, ambreiaje, generatoare, centrale termice, izolatori, lămpi, difuzoare, magneți, spectometre, motoare, măsurătoare de zgomot, oscilografe, panouri, maşini pentru personal, celule fotoelectrice, potențiometre, butoane, radiouri, detectoare de radiații, reactori transmițători de direcție, magnetofoane, rectificatori, reductori, regulatori, relee, telecomenzi, rezistențe,

reostate, servomecanisme, solenoizi, sortatori, spectrofoto-metre, spectroscoape, arcuri, demaroare, tensiometre, televizoare, camere de luat vederi, testere, termocupluri, termostate, cronometre, prăjitoare de pâine, torsiunometre, controloare de trafic, transitori, transductori, transformatori, turbine, aspiratoare, aparate

de aspirat, tuburi de aspirat, automate, vibrometre, viscozimetre, boilere, roți, spectrogoniometre cu raze X, zimometre...

La volanul limuzinei se afla doctorul Edward Francis Finnerty. Lângă el era doctorul Paul Proteus. Pe bancheta din spate şedeau pastorul James J. Lasher şi profesorul Ludwig von Neumann şi, adormit pe jos, zăcea domnul Ewing J. Halyard de la Departamentul de Stat. Într-o lume de ruine cufundată în somn adânc, silueta lui Halyard pe jos nu era o sursă de curiozitate, comentariu sau acțiune de remediere.

Creierele Societății Cămaşa Fantomei făceau un tur al fortărețelor de la granițele Utopiei lor. Şi pretutindeni găsiră aceeaşi situație: arme abandonate, posturi abandonate, mormane de muniție irosită şi maşinării ciuruite.

Cei patru ajunseseră la o decizie incitantă: în timpul celor şase luni de blocadă cu care îi amenințau autoritățile, vor face din ruine un laborator, pentru a demonstra cât de bine puteau trăi şi cât de fericiți erau oamenii, practic fără maşini, înțelegeau acum înțelepciunea omului simplu care strica efectiv totul. Aşa trebuia să fie, şi s-o ia naiba de moderație!

- Deci ne vom încălzi apa, ne vom face de mâncare, ne vom lumina şi ne vom încălzi casele cu foc de lemne, spuse Lasher.

- Şi vom merge oriunde pe jos, spuse Finnerty.

- Şi în loc să ne uităm la televizor o să citim cărți, spuse von Neumann. Renaşterea se întoarce în nordul statului New York! Vom redescoperi două dintre marile minuni ale lumii, mintea şi mâna omului!

- Nu cerem milă, nu ni se acordă milă, spuse Paul în timp ce admirau interiorul unei case M-l 1, târâtă pe un teren viran şi făcută bucăți.

- Parc-ar fi masacrul făcut de indieni în lupta cu Custer şi oamenii lui, spuse Lasher gânditor. Bătălia de la The Little Bighorn. O victorie izolată în fața unui val de

nestăvilit. Tot mai mulți albi au venit după Custer; tot mai multe maşini, după maşinile astea. Dar încă mai putem câştiga. Dar ce se aude? S-a trezit cineva?
O rumoare vagă se auzea de după colț, din locul unde fusese şi, într-un fel, mai era, gara. Finnerty se duse după colț să-i vadă mai bine pe petrecăreți.

In sala de aşteptare a gării, măcelul era vizibil peste tot. Pe pardoseala de mozaic, pe care era zugrăvit un masacru anterior, cel comis de indienii Oneida asupra iliumiților, erau împrăştiate măruntaiele şi secrețiile interne ale automatului de bilete, ale automatului de ciorapi de nailon, ale automatului de lustruit pantofi, ale automatului de fotografiat, al automatului de verificat bagaje, ale automatului de polițe de asigurare...

Dar în jurul unei maşini se adunase un grup. Oamenii se înghesuiau agitați, de parcă în mijlocul lor se petrecerea o mare minune.

Paul şi Finnerty coborâră din maşină ca să cerceteze misterul şi văzură că în centrul atenției se afla o maşină Portocala-P. Paul îşi aminti că Portocala-P era un fel de *cause celebre,* pentru că în toată țara nimeni nu părea să n-o suporte - nimeni în afară de doctorul Francis Eldgrin Gelhorne, directorul național, industrial, comercial, de comunicații, alimentație şi resurse. Ca un omagiu adus lui, maşinile Portocala-P stăteau alături de celelalte, deşi colectorii cutiilor cu monede nu găsiseră niciodată nimic în acele maşini decât o Portocala-P stafidită.

Dar acum, excretorul amestecului de pastă de lemn, colorant, apă şi aromă de portocală era la fel de popular ca o nimfomană la o convenție a Legiunii Americane.

- Hai să mai încercăm o monedă ca să vedem ce face, rosti un glas familiar din spatele maşinii - glasul lui Bud Calhoun.

Cling, făcu moneda, apoi se auzi un uruit şi un gâlgâit.

Mulțimea era entuziasmată.

- A umplut cana aproape până sus ultima dată: acum e bună şi rece, strigă bărbatul de lângă țâşnitoarea

automatului.
- Dar nu s-a aprins lumina de acolo unde scrie Portocala-P, spuse o femeie. Trebuia să se aprindă.
- Aranjăm noi asta, nu-i aşa, Bud? rosti o altă voce din spatele maşinii. Aduceți-mi cam un metru din sârma aia roşie care atârnă din maşina de lustruit pantofi şi cineva să-mi împrumute o secundă briceagul lui. Cel care vorbise se ridică şi se întinse, zâmbind fericit. Paul îl recunoscu: era bărbatul înalt, de vârstă mijlocie, cu fața rumenă, care-i reparase maşina cu panglica de la pălăria lui, cu mult timp în urmă.
Bărbatul era atunci teribil de nefericit. Acum era mândru şi zâmbea pentru că mâinile lui erau ocupate cu o treabă care le plăcea cel mai mult, presupunea Paul - să înlocuiască oameni ca el cu maşini. Agăță lampa în dosul plăcuței pe care scria Portocala-P.
- Aşa...
Bud Calhoun se iți din spatele lui.
- Acum încearc-o.
Oamenii aplaudară şi se aşezară la rând, nerăbdători să-şi primească Portocala-P. Primul din rând îşi goli cana şi se duse imediat la capătul rândului ca să mai ia una.
- Acum hai să ne uităm la automatul de bilete, spuse Bud. Ah, a trecut exact prin microfon.
- Ştiam că o să putem folosi la ceva telefonul de pe stradă, spuse bărbatul rumen. Mă duc să-l aduc.
Mulțimea îmbuibată cu Portocala-P se deplasă ca să-i încurajeze în noua lor activitate.
Când Paul şi Finnerty se întoarseră la limuzină, îi găsiră pe Lasher şi pe von Neumann extrem de posomorâți, stând de vorbă cu un adolescent cu o față inteligentă.
- N-ați văzut pe aici un motor electric de opt cai putere? întrebă tânărul. Unul care nu era prea paradit?
Lasher clătină din cap.
- Înseamnă că trebuie să mai caut, spuse tânărul, luând de jos o cutie de carton plină ochi cu pinioane, țevi, comutatoare şi alte piese ciudate. Locul ăsta e o mină de

aur, într-adevăr, dar e greu să găseşti exact ce-ți trebuie.

- Îmi închipui, spuse Lasher.

- Dacă aş avea şi un mic motor destul de bun, care să se potrivească oarecum cu ce am, spuse tânărul entuziast, aş paria pe orice că aş putea face un mecanism care să bată toba cum n-ați mai auzit. Uite, dacă luăm un...

- Proteus! Finnerty! strigă enervat Lasher. Unde ați stat atât?

- Nu ştiam că te grăbeşti să ajungi undeva, spuse Finnerty.

- Uite că mă grăbesc. Haideți.

- Unde? Finnerty porni maşina.

- Pe Griffin Boulevard. La baricadă.

- Ce se întâmplă acolo? întrebă Paul.

- Autoritățile aşteaptă ca oamenii din Uium să-şi predea falşii lideri, spuse Lasher. Vrea să coboare cineva? Mă duc singur, dacă vreți.

Finnerty opri maşina.

- Cum rămâne? spuse Lasher.

- Cred că acum e momentul, spuse von Neumann pe un ton neutru.

Paul nu spuse nimic, dar nu se urni să coboare.

Finnerty mai aşteptă o clipă, apoi apăsă pedala de accelerație.

Nimeni nu vorbi până ce ajunseră la concertina din sârmă ghimpată, stâlpi de telefon doborâți şi saci de nisip de la baricada de pe Griffin Boulevard. Doi bărbați măslinii, costumați elegant - Khashdrahr Miasma şi şahul din Bratpuhr - dormeau înghesuiți unul într-altul într-un şanț din stânga baricadei. Dincolo de sârma ghimpată, cu roțile spre cer, erau abandonate două maşini de poliție ciuruite.

Profesorul von Neumann cercetă terenul cu binoclul.

- Aha! Autoritățile! Ii întinse binoclul lui Paul. Uite, acolo, în stânga grajdului. Vezi?

Paul se uită cu ochii întredeschis! la cele trei maşini blindate de lângă grajd şi la polițiştii înarmați care

trândăveau acolo, fumând şi trăncănind veseli.

Lasher îl bătu pe Paul pe umăr şi acesta îi dădu binoclul.

- Zâmbeşte, doctor Proteus - acum eşti cineva, cum era *j* şi bătrânul tău. Cine are o sticlă?

Finnerty scoase una.

Lasher o luă şi o ridică înspre ceilalţi.

- Pentru toţi indienii buni, spuse el, din trecut, prezent şi viitor. Sau, mai exact - ca să se ştie!

Sticla circulă la tot grupul.

- Să se ştie, repetă Finnerty, aparent satisfăcut de toast. Obţinuse ceea ce dorise de la revoluţie, presupunea Paul - şansa de a da o lovitură zdrobitoare unei mici societăţi închise în care nu-şi găsea un loc confortabil.

- Să se ştie, repetă von Neumann.

Şi el părea împăcat. Pentru el, revoluţia fusese un experiment fascinant, îşi dădu seama Paul. II interesase mai puţin să ajungă la sfârşitul premeditat, ci mai degrabă să vadă ce se va întâmpla, în condiţiile în care începuse.

Paul luă sticla şi îl studie o clipă pe Lasher pe deasupra gurii sale parfumate. Lasher, principalul instigator, era mulţumit. Negustor de simboluri toată viaţa, el creasе revoluţia ca simbol şi acum se bucura de prilejul de a muri ca simbol.

Mai rămânea Paul.

- Pentru o lume mai bună, începu el să spună, dar se opri brusc, cu gândul la oamenii din Uium, deja nerăbdători să recreeze vechiul coşmar. Ridică din umeri. Ca să se ştie, spuse el şi lovi sticla goală de un bolovan.

Von Neumann se uită la Paul şi apoi la sticla spartă.

- Să ştii că acesta nu este sfârşitul, spuse el. Nimic nu se sfârşeşte, nimic nu se va sfârşi vreodată. Nici Judecata de Apoi nu e sfârşitul.

- Mâinile sus, spuse Lasher, aproape vesel. Înainte marş!